

BẼN Dương
Hương

KHÔNG CHỒNG

NHÀ XUẤT BẢN HẢI PHÒNG

Table of Contents

PHẦN I

1
2
3
4
5
6

PHẦN II

7
8
9
10
11
12

PHẦN III

13
14
15
16
17
18

PHẦN IV

19
20
21
22
23
24
25

Chia sẻ ebook : <http://downloadsachmienphi.com/>

Tham gia cộng đồng chia sẻ sách :

Fanpage : <https://www.facebook.com/downloadsachfree>

Cộng đồng Google : <http://bit.ly/downloadsach>

DƯƠNG HƯƠNG

BẾN KHÔNG CHỒNG

TIỂU THUYẾT

NHÀ XUẤT BẢN HẢI PHÒNG

Giới thiệu

“Bến không chồng”- Bức tranh thê lương thời hậu chiến

(Dân trí) - Từ tiểu thuyết của Dương Hương, những Nguyễn Vạn, những Nghĩa... đã bước lên màn ảnh với đủ cơ cực, đắng cay của số phận người lính bước ra cuộc chiến. Họ cô độc trên chính mảnh đất, với chính những con người- họ đã từng đổ máu để bảo vệ...

Tiểu thuyết Bến không chồng của nhà văn Dương Hương được trao giải thưởng của Hội nhà văn năm 1991. Tiểu thuyết đặt câu chuyện của mình trong bối cảnh làng Đông - một làng quê được đặc tả với những nét văn hóa điển hình Bắc Bộ. Không gian bao phủ trong lũy tre, mái đình, cây đa, bến nước. Thời gian bao phủ trong những ngày miền Bắc hồi hả vừa lo xây dựng nông thôn vừa chi viện cho chiến trường miền Nam.

Bị thương nặng sau một cuộc chiến, Nguyễn Vạn trở về làng Đông với tất cả thương yêu, nhưng nhớ. Vải khoác ba-lô, ngực áo dính đầy huân chương, từ trên đê Nguyễn Vạn phàn nàn nhìn về làng Đông. Nguyễn Vạn đã nghĩ, sự bình yên nằm chính ở nơi đây, nơi anh đã sẵn sàng đổ máu để bảo vệ.

Với ý nghĩ ấy, Nguyễn Vạn đã xông xáo, nhiệt tình với tất cả những công việc của làng xã. Nhưng, đối diện với Nguyễn Vạn là những hủ tục lâu đời của dòng họ. Những hủ tục có thể “bóp nghẹt” cuộc đời một con người. Đối diện với Nguyễn Vạn là lễ thói cũ mòn cả trăm năm ở làng quê. Đối diện với Nguyễn Vạn còn là dư luận, là điều tiếng, là nếp sống cũ kỹ...

Vì những hủ tục, những lễ thói đã tồn tại cả trăm năm ấy, Nguyễn Vạn không dám sống thật với mình. Ý thức mãnh liệt nhất trong anh là... “giữ gìn hình ảnh”. Anh không thể vượt qua dư luận đê... yêu, để được sống như một người bình thường với mưu cầu bình thường nhất về hạnh phúc. Nguyễn Vạn sống trong sự kìm nén bất hạnh. Anh không dám đến với chị Nhân - dù bản năng thôi thúc. Chị Nhân cũng không thể đến với Nguyễn Vạn, chị không thể đến với bất kỳ ai, lý do chỉ vì... chị là vợ Liệt sỹ. Chồng hy sinh khi chị Nhân còn quá trẻ. Chị ở vậy thờ chồng, nuôi con. Chỉ một lần nghĩ về Nguyễn Vạn, chị Nhân đã day dứt không thôi, chị sẽ sống ra sao nếu xóm làng biết chuyện?

Đã có thời như thế, những lễ thói cổ hủ nghiệt ngã giết chết những mưu cầu hạnh phúc giản đơn nhất của con người.

Song song với cuộc đời của Nguyễn Vạn là tình yêu bất hạnh của Nghĩa và Hạnh. Cuộc chiến đã cướp đi những người đàn ông khỏe mạnh, cường tráng của làng quê. Chỉ để lại sau lũy tre những người đàn bà mòn mỏi vì chờ đợi. Chỉ để lại trên bến nước mỗi chiều những người phụ nữ, già có, trẻ có, ngồi bên nhau lặng thinh...

Cuộc chiến đã cướp Nghĩa ra khỏi tay Hạnh. Cuộc chiến để lại những cuộc tình duyên cay đắng cho những thiếu nữ xinh đẹp, như Cúc, như Thắm... Một đứa con thụ thai vội vã. Một lễ cưới vá vúi với người đàn ông bị tâm thần. Hay, một anh chàng thợ ảnh hèn hạ, sở Khanh, bỗng trở nên đắt giá ở làng quê...

Những số phận ấy đã góp thêm sự thê lương, buồn thảm cho bức tranh ở Bến không chồng thời hậu chiến.

Mục lục

PHẦN I

1

2

3

4

5

6

PHẦN II

7

8

9

10

11

12

PHẦN III

13

14

15

16

17

18

PHẦN IV

19

20

21

22

23

24

25

PHẦN I

1

Nguyễn Vạn xúc lại ba lô, phanh ngực áo đứng trên con đê nhìn về làng Đông. Cây quéo trước cửa đình tán lá xanh sẫm cao lừng lững giữa khoảng trời chiều. Người làng Đông không còn nhận ra Nguyễn Vạn mắt toét bỏ làng đi bấy giờ về đây. Đố ai còn dám coi thường Nguyễn Vạn; hãy cứ nhìn những tấm huân chương rung rinh lấp lánh trên ngực Vạn...

Những con sóng lép bép chân đê. Trời ong ong, biển tím ngắt.

Chà! Gió mát quá, đái cái đã, Vạn vén quần đái tè tè rồi vuốt lại áo cho thật chững. Quan trọng nhất phút giây đầu tiên gặp lại người làng. Vạn tập tễnh bước rẽ xuống con đường đất mấp mô vết chân trâu. Từ xa có hai cái bóng loắt choắt đang đi về phía Vạn, tới gần Vạn nhận ra hai đứa trẻ quây hai đội quanh gánh ngấn cùn những nhặng đi bên nhau. Thằng bé trai có cái đầu to sù, trán dô, sống mũi lại gầy gập khiến hai lỗ mũi hếch lên giữa khuôn mặt bè bè đen nhem. Đứa bé gái thấp tè đến tai thằng con trai nhưng trông mặt lại rắn căng.

- Chúng mày đi đâu đấy?

- Cháu đi gấp cắt trâu - thằng trán dô mắt thô lỗ nhìn Nguyễn Vạn lạ lẫm.

- Còn cháu đi cắt cỏ - cô bé nói lí nhí, e thẹn nép vào thằng trán dô.

- Chúng mày là con cái nhà ai hử?

- Cháu là con ông Dĩ. Cháu tên là Sinh, mọi người cứ gọi cháu là thằng Ngốc.

Nguyễn Vạn bỏ đi để mặc hai đứa trẻ đứng ngây nhìn theo. Rõ ngược đời, cái thằng xấu như khỉ mà lại tên là Sinh. Trông ngô ngố thì gọi thằng ngố hay thằng ngốc là phải, đúng là thằng ngốc. Mẹ kiếp, vừa về đến đầu làng đã gặp thằng ngốc. Nguyễn Vạn biết thừa mọi người đang làm đồng đang lố nhố đứng lên nhìn Vạn. Hãy nhìn cho kỹ đây. Chẳng gì Nguyễn Vạn đây cũng là lính Điện Biên chiến thắng trở về. Dấu tích oanh liệt trên chiến trường là vết thương trên bả vai và một ống chân bị gậy, làm bước đi của Nguyễn Vạn cứ tập tễnh. Từ nhỏ Vạn đã là đứa trẻ đầy dũng khí dèch coi cái chết là gì, lúc bị thương ngoài mặt trận máu chảy đầm cả áo quần đau điếng, Vạn vẫn cố cười. Vạn cười rộng lên để khỏi khóc. Vạn cười đến khi ngất xỉu lúc nào cũng không biết nữa.

Nguyễn Vạn tập tễnh bước. Đàn chim kết ào qua vạch một đường cong ngang trời. Cây duối già đầu cánh mả Rốt lơ thơ mấy chiếc lá trên những cành cong queo. Cánh mả Rốt dày đặc những mô mả mấp mô mà Vạn vẫn còn nhận ra mộ bố nằm bên mép ruộng cạnh một ngôi mộ xây bằng gạch giống như ngôi miếu nhỏ. Trên trục mộ bố Vạn xưa, đóng một cây cọc to bằng bắp chân, giở đã mục rữa trơ lõi nhọn hoắt như một mẫu xương gầy. Nơi đây cũng là bãi chiến trường thời thơ ấu của Nguyễn Vạn. Những vết thương lòng còn hằn in trong tâm trí Vạn từ ngày đi ở chăn trâu cho nhà Hậu. Quanh năm Vạn mặc quần cộc phơi tấm lưng trần đen nhánh trên lưng trâu, lăn lóc bên gò mả. Nguyễn Vạn quỳ sụp xuống, hai tay chống lên mộ bố, Vạn thấy cay cay trong mắt. Hai giọt nước mắt nóng ẩm rỉ ra làm Vạn hoảng sợ đứng vụt dậy. Những mầm cỏ non nhàu nát lẫn trong nắm đất trên lòng tay Vạn tả tơi rơi xuống. Có lẽ lần đầu tiên trong đời Vạn khóc.

Tới đầu làng, tụi trẻ rông rần bám theo Vạn. Đứa bé em vẹo cả sườn lách nhách chạy, đứa thì nhảy tâng tâng. Mặt đứa nào cũng lem nhem mắt thô lỗ nhìn Vạn. Mấy bà già ngấp ngó bên cửa, tần ngần

nhìn theo Vạn như thể có sự kiện gì lớn đang xảy ra.

- Bác về đâu hả bác? - Một đứa trẻ loi choi nhón chân níu áo Vạn, hỏi.

- Về Ủy ban xã, Ủy ban xã ở đâu?

- Dạ! Ở đình Đông bác ạ.

Tụi trẻ lóc nhóc bám theo Nguyễn Vạn tới sân đình Đông, Vạn đặt ba lô xuống gốc cây quẹo lấy kẹo chia cho tụi trẻ. Những bàn tay nhỏ xíu lộ lem rứt rề chìa ra nhận kẹo. Vạn nhìn mặt từng đứa trẻ mà không nhận ra chúng nó là con cái nhà ai. Tụi trẻ được chia kẹo tản ra nhảy nhót quanh sân đình. Vạn thấy tim đập rộn lên khi gõ gót giày lên bậc thềm đá xanh biếc, nhẵn bóng trước cửa đình. Những ánh mắt ngơ ngàng nhìn xoáy vào Nguyễn Vạn.

- Cho tôi gặp chủ tịch xã - Nguyễn Vạn nói với một thanh niên trẻ măng, mặt xanh rớt, Anh ta chỉ cho Vạn người đàn ông đang ngồi trước một chiếc bàn lim đen bóng cao lênh khênh kê giữa đình. Vạn nhìn người đàn ông và nhận ra nét quen quen ở cặp mắt hấp háy hơi hiêng hiêng của anh ta.

Chà! Đúng rồi. Thằng Đột, Đột “đơ ràng”. Thằng Đột con ông Hách chiều nào cũng để trường vận mỗi chiếc áo vá của bố dài đắp dít nhong nhong trên bờ mương cái chẵn đặng, bắt ngoé làm mỗi đơm rạ.

- Chết chữa. Đột! Mà không nhận ra tao à? - Nguyễn Vạn nháy nháy mắt, quăng ba lô xuống tóm lấy tay Đột - Vạn ma lem mắt toét đây, hề hề...

- Vạn hử! Vạn đại ca đây sao?

- Ủ! Vạn đây!

- Ôi! Vạn mà oách thế này ư? Ai mà ngờ Nguyễn Vạn lại là bộ đội. Rõ là hắc xì dầu nhỉ.

Vạn véo vào đùi Đột một cái:

- Mà làm chủ tịch à?

Tiếng cười, tiếng nói của đôi bạn nổi khổ thuở nào vang lên trong đình Đông. Ngoài cửa chợt xuất hiện một ông lão râu tóc trắng phơ, lộ cộc chống gậy bước vào. Ông lão đến đứng trước bàn chủ tịch trình trọng lấy từ trong túi áo ra tờ giấy trình chủ tịch Đột. Chủ tịch Đột nghiêm mặt xoay xoay tờ giấy trên tay mà vẫn không nhận ra mình cầm ngược đọc.

- Nhờ các ông làm văn tự giúp cho - Ông lão nói.

Chủ tịch Đột đưa tay gãi gáy:

- Ông bán nhà à?

- Dạ không, con ghé nhà tôi sắp kéo cày được rồi. Tôi xin xã cho bán con trâu.

- Thì ra ông định bán trâu!

Nguyễn Vạn ngồi nghe chuyện bán trâu rõ nhạt hoét. Vạn lơ đãng đưa mắt liếc cô gái ngồi trước chiếc bàn nhỏ cạnh đó. Vạn đã nhận ra cô ta là ai rồi, đúng là cô Tý Hìn, em gái chủ tịch Đột. Vạn thấy nóng mặt. Cô Tý Hìn cũng đỏ mặt liếc Nguyễn Vạn. Vạn ngơ ngàng vì cô bé ngày xưa còm nhom giờ lại phong phao đẹp vậy. Ánh mắt, của cô ta lúng liếng, đôi má đỏ hồng hồng.

- Này, có phải Tý Hìn không? - Vạn ỡm ờ hỏi Đột.

- Con Hìn chứ còn ai, nó bây giờ là chánh văn phòng rồi đây. Đồi đời rồi!!!

Từ đời xưa người ta đã bảo làng Đông lắm kẻ phong tình, nhiều trai tài gái sắc.

Làng Đông lại có nhiều cái “nhất”: Đình làng Đông to nhất, cây quẹo làng Đông cao nhất, cầu đá làng Đông đẹp nhất; nước sông Đình cũng mát nhất. Chả thế những người mẹ làng Đông thường vỗ về con trẻ bằng những câu hát ru “À ơi...chăng to cũng gọi đình Đông - Có cầu Đá Bạc bắc qua sông Đình - Chàng ơi có nhớ đến mình - Nhớ cầu Đá Bạc, nhớ đình làng Đông”. Lại có câu ca rằng “Sông làng Đông vừa trong vừa mát/ Dòng làng Đông ngan ngát hương thơm”. Các cụ bảo; đất làng Đông nằm trên mình con rồng. Con rồng đó chính là dòng sông Đình bắt nguồn từ cổng Linh chảy qua làng Đông uốn lượn như một con rồng. Nước sông như dòng sữa mẹ làm tươi tốt đất và người làng Đông.

Cảnh làng Đông mang đường nét dân dã, cây đa bến nước sân đình. Từ những cô gái áo hồng đầu đội khăn the ngôi lặc lư hát cô đầu, đến những giai nhân tài sắc được chọn đứng làm quân cờ trong ngày lễ hội dòn dập tiếng trống đình.

Những nhân vật tài sắc có tiếng xưa bây giờ đã là những bà lão móm mém phai trầu chóp chép. Hễ có dịp là các cụ lại kể cho con cháu nghe đủ chuyện ngày xưa ngày xưa xa lắc xa lơ. Các cụ bảo đã là người làng Đông không biết tích làng là hỏng.

Cụ Nghiên, trưởng tộc dòng họ Nguyễn to nhất làng Đông thường ngồi xếp bằng ở gian giữa từ đường họ kể chuyện tích làng cho con cháu nghe. Trong số trẻ lạy nhau, có thằng cu Nghĩa là cháu đích tôn của cụ. Còn con bé Hạnh lại thuộc dòng họ Vũ nhưng rất thích nghe chuyện cụ Nghiên. Nó há học mồm, tròn mắt nghe cụ Nghiên kể xong là nó kể lại lầu lầu. Cụ Nghiên vuốt râu cười nhìn bọn trẻ ngồi hóng chuyện:

- Ở giữa cánh đồng làng ta giờ có một cái hồ nước quanh năm trong veo - Cụ Nghiên kể - Làng ta có người gọi đây là rôn tiên, người lại bảo đây là cái “lỗ tè he”. Nhưng ông gọi đó là “mắt tiên”. Chỉ có mắt tiên mới trong như thế. Chỉ có mắt tiên mới thấu mọi sự và nước mắt là nỗi lòng của người phụ nữ. Ông sẽ kể cho các cháu nghe chuyện “mắt tiên”. Ngày xưa ngày xưa. Cụ Nghiên cao giọng - Hồi ấy cái hồ nước ở giữa cánh đồng làng còn tạnh hồi như một vũng trâu đầm. Nơi của lau sậy um tùm, cá rúc, cuộc lủi hôi xì, đĩa bơi cung quăng, ếch nhái nhảy chồm chồm. Đạo ấy có cô gái tên là Ngân đẹp nhất làng Đông. Cặp mắt cô Ngân tròn xoe lóng lánh như hạt nhãn mới bóc. Da cô Ngân trắng mịn, tóc dài và mượt như tơ. Vào tuổi trăng tròn, cô Ngân bị bố mẹ ép gả cho người mình không yêu. Đêm tân hôn cô Ngân trốn ra hồ nước giữa đồng tự vẫn. Thế là cỏ lau bông lụi tàn, củ, cuộc cũng lủi sạch. Đĩa cũng mất tăm. Nước hồ trở nên trong vắt quanh năm. Từ đó đàn bà con gái làng Đông có nỗi oan khuất đều trốn ra hồ nước tắm để được giải oan. Chính vì có hồ mắt tiên mà gái làng Đông, da cô nào cũng trắng mịn, mang nhiều nét khêu gợi của tiên nữ.

Cái Hạnh thích nhất chuyện mắt tiên. Thằng Nghĩa lại thích chuyện gò ông Đông. Cạnh hồ mắt tiên có một cái gò đất người ta gọi là gò ông Đông. Nhưng bọn trẻ lại nghe cụ Nghiên bảo đây là mộ con trời. Cũng thật lạ bởi cái gò đất quanh năm bị dân vạc đi cày cấy xanh quanh, chuốt đồng đạo bởi vậy mà gò đất vẫn không nhỏ mà dường như lại cứ đầy lên, cỏ cây xanh tốt. Cụ Nghiên kể rằng: Ngày xưa ngày xưa có một chàng trai làng Đông đi đánh giặc mười năm chiến thắng trở về rồi oai phong lẫm liệt, mắt sắc mảy ngài, kiếm cung thao lược. Người chiến binh vừa về tới cánh đồng làng nghe tin vợ ở nhà bạc tình liền nhảy phốc lên gò đất cạnh đấy hét lên một tiếng vang trời, miệng học ra dòng máu đỏ tươi chết đứng như chàng Từ Hải của Thúy Kiều.

Từ đó người làng Đông đi qua đều ném lên đấy một nắm đất để tưởng nhớ người chiến binh dũng cảm không chết nơi trận mạc mà lại chết vì tình. Ngôi mộ mỗi ngày một to cao lên mãi. Người ta bảo trai làng Đông có chí khí khác thường vì được mang dòng máu của người chiến binh năm xưa.

Ngoài những câu chuyện về trai gái làng Đông, các cụ còn kể chuyện con ma ở gốc đuôi đầu cánh mả Rốt, con ma có cái mặt đỏ như gấc, lưỡi dài một gang. Cái cửa nợ của nó to bằng bắp cây. Con ma thường lượn lơ trên những ngôi mộ chuyên săn đàn bà góa chồng. Ai mà bị con ma hiệp thì người đó trở thành vợ nó. Đến ngày trở trời mưa gió sập sùi, người đàn bà ấy lại tự nguyện ra gốc đuôi ăn nằm với con ma đến sáng mới về.

Lại đến chuyện ba ba thường luông ngoài bến sông trước cửa từ đường họ Nguyễn, cứ hai năm một lần bắt sông trẻ con. Những con thường luông mình đen chũi dài loẵng ngoẵng, chân đỏ chót tua tủa như chùm rế xoan. Những con ba ba thì to như cái thuyền thúng nổi lên chìm chết người như chơi. Những câu chuyện hãi hùng ma quái mỗi người thêu dệt theo một kiểu, ấy vậy mà chẳng ai sợ. Dân làng Đông vẫn kéo nhau ra bến tắm. Bến sông ở đây có vẻ quyền rũ lạ lùng. Mùa đông nước sông cạn phơi ra dải cát trắng phau lấp loá dưới nắng. Nước sông trong veo, lặng lẽ trôi, mùa lũ nước sông dâng lên xấp đôi bờ cỏ cây xanh tốt. Ngày xưa các cụ gọi đúng tên của bến sông này “Bến không chồng”. Bây giờ người ta lại gọi “bến Tình”. Bến Tình được chia làm ba đoạn. Mỗi đoạn riêng khuất bằng khúc quanh của dòng sông, đoạn cuối nước dành riêng cho trẻ trâu, đoạn giữa dành cho đàn bà con gái, đoạn trên đầu nước ưu tiên cho cánh đàn ông. Đàn ông phải tắm ở đầu nước, thì không sợ đàn bà bạn mình. Chiều đến, những đứa trẻ trần truồng, mặt đen nhẻm nghêu ngheo trên lưng trâu phi ào xuống bến nước. Những gã trâu đực lượn lơ ve vãn ả trâu cái đòi làm tình ngay dưới nước. Bọn trẻ thì lặn ngụp độ cả mắt từ lúc mặt trời bóng lưng cho tới tối mịt mới chịu về. Những ông già để trần tay dất cháu ra bên, những ông bố không không công kênh con trẻ trên vai. Rồi những chàng trai cô gái từ cánh đồng quần áo lấm lem cũng bỏ nhào ra bến lặn ngụp một hồi cho đã rồi mới lột quần áo ra vỗ bồm bộp trên mặt nước. Gió hây hây, nước chảy nhẹ vờn da thịt như có một bàn tay vô hình mơn trớn, khiến ta quên hết nỗi cực nhọc, đau buồn. Nước bến Tình mát, dễ làm lòng người khoái cảm. Chả vậy mà nhiều cặp vợ chồng trẻ tới đến thường lén ra bến Tình tắm, quên hết mọi chuyện về ba ba, thường luông và con ma mặt đỏ.

Cũng chính vì sự quyền rũ của bến Tình nên không ít chuyện đau lòng xảy ra. Chuyện bi thảm nhất vẫn là câu chuyện của hai dòng họ Nguyễn và họ Vũ để lại một mối thù hận ngấm ngấm đời đời không quên. Chuyện rằng:

“Đúng vào cái ngày họ Nguyễn ăn mừng lễ khánh thành ngôi từ đường to nhất làng Đông, cô con gái rượu duy nhất của cụ tổ họ Nguyễn tới hôm ấy bỗng nhiên lại rờn mớ mớ ra bến Tình tắm. Cô gái đầu có biết trên đầu bên cũng có chàng trai nổi loạn, anh ta lặn một hơi dài chưa từng có đến ôm ghì lấy thân thân mềm mại mát lạnh của cô gái. Cô ngất xỉu trong vòng tay chàng trai. Thân thể đầy dục vọng của chàng trai, cô gái lại ngỡ là ba ba thường luông hay con ma mặt đỏ ở gốc đuôi mò tới hiệp mình.

Sáng hôm sau người ta thấy xác cô gái trần truồng nổi dềnh lên ở chân cầu Đá Bạc. Ngày hôm ấy làng Đông xảy ra một cuộc đổ máu chưa từng có giữa hai dòng họ Nguyễn và Vũ.

Cụ tổ dòng họ Nguyễn đã khắc ghi một lời nguyên độc, nguyên rằng: “Nước sông Đình ngàn năm không cạn - Cầu Đá Bạc vạn kiếp trơ trơ - Bến Tình còn đẹp còn mơ - Mối thù họ Vũ bao giờ mới nguôi”.

Trong ánh mắt đen láy của bé Hạnh, làng Đông là thế giới huyền diệu, lũy tre làng xanh mượt, những thân cau cao vút, dòng sông Đình lung linh in bóng cây quẹo và nhịp cầu Đá Bạc.

Vốn nhạy cảm, nhút nhát, Hạnh sợ cả hai con chó đá, suốt ngày cứ nhe răng gầm gừ trước cửa đình Đông. Hạnh sợ nhất con ma mắt đỏ trên cây đuối đầu cánh mả Rốt. Tuy sợ đủ thứ nhưng bé Hạnh vẫn nhằng nhằng theo anh Hà, anh Hiệp ra đồng. Hạnh đội chiếc nón rách của mẹ lon ton chạy trên các bờ ruộng, bờ mương xem hai anh của nó cắt cỏ, bắt cua, tát cá. Nhiệm vụ của Hạnh được hai anh giao bắt cào cào cho sáo. Suốt ngày Hạnh rít rít với chú sáo trong lồng: “Mày phải ra đồng với chị, ở nhà một mình là anh cu mèo nó xơi thịt”.

Đồng quê cứ rộn ràng trong lòng bé Hạnh. Cô nhảy tâng tâng nhìn những nhành lúa nếp, những củ khoai lang, những bắp ngô non vui trong đồng lửa cháy nghi ngút giữa đồng. Mắt cô bé sáng lên khi nghe những tiếng nổ lách tách. Những hạt thóc, hạt ngô nhảy lên trong than nóng, nở ra trắng toát...

Bây giờ là mùa xuân, mùa trồng đậu. Khắp cánh đồng màu rực lên những dây cò xanh, đỏ, trắng vàng và những thằng người nộm. Chúng đứng im phắc như những bóng ma đội nón mê, áo quần tả tơi giương roi dọa dẫm lũ chim sẻ. Lũ chim sẻ khôn như ranh, sà xuống chén những mầm đậu non mới nhú lên khỏi mặt đất. Bé Hạnh say sưa ngắm những mầm đậu đội mũ đứng thành hàng đầu tằm tập dưới làn mưa xuân lất phất bay.

- Vào lều ngay! Cắm được ra mưa đứng - Anh Hà ra lệnh - Chúng tao đi đặt bẫy chim.

Bé Hạnh ngoan ngoãn chui vào lều. Mái lều khum khum do hai anh nó làm bằng ngọn rào lợp bằng những tàu lá chuối. Hạnh kiêu hãnh thấy lều của ba anh em nó to và đẹp nhất cánh đồng màu. Ngồi trong lều mà bé Hạnh quan tâm đến đủ mọi thứ. Chú chuồn chuồn to kèn có tám thân đỏ au và bộ cánh vàng óng mà không hiểu sao lại bị đàn kiến nhỏ xíu bâu vào xâu xé. Bé Hạnh đang nằm bò trong lều nhìn ra thì thấy thằng Nghĩa cháu cụ Nghiên hay kể chuyện cổ tích cho nó nghe. Bé Hạnh nhồm dậy chạy ra khỏi lều gọi thằng Nghĩa. Thằng Nghĩa một tay cầm thuốc, một tay xách xâu chuột đứng trước cửa lều, Hạnh nhìn trân trân những con chuột đang giẫy giụa trên tay Nghĩa.

- Mày có thích chuột con không?

Thằng Nghĩa nói và móc trong túi ra một nắm con tý đỏ hỏn chưa mở mắt đưa cho Hạnh.

- Ủ, em sợ.

- Sợ gì, về cho mèo!

- Em ứ lấy chuột, em thích đi xem nhà thờ. Tối nay anh phải cho em đi xem nhà thờ.

- Thằng Hà thằng Hiệp nó không cho mày đi đâu.

- Một mình anh dẫn em đi vậy. Em cho anh cái này.

Hạnh kéo tay thằng Nghĩa chui vào lều. Trời lất phất mưa. Hai đứa nằm cuộn tròn trong ổ lá chuối khô.

- Em cho anh củ khoai to nhất đấy, tối anh phải cho em đi xem nhà thờ Thượng.

Nghĩa khoái chí nằm ăn khoai. Mỗi chuyện cái Hạnh đi xem nhà thờ mà Nghĩa đã dỗ của nó khỏi thứ. Nó kể cho Hạnh nghe đủ mọi chuyện hấp dẫn trong nhà thờ Thượng. Cái Hạnh nằm nghe Nghĩa kể

chuyện và nhìn về tháp chuông nhà thờ Thượng cao vút mà xa xôi quá, nó chưa bao giờ được đặt chân tới đó. Chiều chiều từ ngọn tháp đây bí ẩn kia cứ ngân lên những hồi chuông làm xao động tâm hồn bé Hạnh. Bất chợt, Hạnh nhìn thấy trên đường từ nhà thờ Thượng có đoàn người quần áo sắc sỡ đang đi về phía Hạnh.

- Anh Nghĩa ơi, lại có đám rước! - Bé Hạnh reo lên.

Thằng Nghĩa chồm dậy cảm thưởng lao lên đường cái.

- Anh làm gì thế?

- Phải trừng trị bọn đi đạo - Nghĩa nói - Bữa trước bọn tao sang nhà thờ bị bọn nó bắt nạt.

Thằng Nghĩa hồi hải trừng trị bọn đi đạo bằng cách khoét xuống đường thành hình một cây thánh giá khổng lồ kín cả mặt đường.

- Chúng muốn qua đây phải bước qua mặt Chúa của chúng! - Nghĩa lảm bảm. Về xong cây thánh giá, Nghĩa kéo Hạnh chạy về lều nằm chờ đám rước tới. Đám rước là những con chiên khỏe mạnh mặc đồ trắng không không khiêng đức cha ngồi trên chiếc vồng đỏ thắm đi trước, các ông già bà cả lóc nhóc theo sau.

- Chú Xình bảo tao, bọn đi đạo là bọn phản động. Chúng lấy cớ đi rước cha từ nhà thờ này đến nhà thờ kia để làm gián điệp.

Hạnh run bắn khi đám rước tới gần. Các con chiên nháo nhác nhìn cây thánh giá trên đường sợ hãi đưa tay làm dấu lia lịa.

- Chúa sẽ trừng phạt những kẻ vô thần dám báng bổ Chúa.

Đức cha chau mày đưa tay làm dấu ra hiệu cho các con chiên khiêng cha đi men theo vườn đậu. Hạnh run sợ như chính mình vừa gây ra một tội lỗi ghê gớm lắm.

- Chúa sẽ trừng phạt anh - Hạnh nói.

- Chẳng có Chúa nào hết, chú Xình bảo thế, yà tao chỉ thấy mỗi lão cha cồ nằm chổng vó trên vồng, bắt lũ con chiên phải ề cô ra khiêng. Tao muốn trừng trị những kẻ phản động như trừng trị những con chuột.

Thằng Nghĩa hung hăng đóng một chiếc cọc treo lũ chuột lên, vơ rác, bật diêm đốt.

- Chúng mày phải chết nhục nhã, loài sâu bọ! - Nghĩa hét lên nhảy tâng tâng nhìn lũ chuột giấy dựa quần quai dưới ngọn lửa lem lem bốc mùi khét lẹt. Những con chuột mất lòi ra, da căng mọng sùi ra những giọt mỡ xèo xèo. Xử tội xong lũ chuột to, thằng Nghĩa lại bắt lũ chuột con cho vào cồng bơ treo lên ngọn lửa. Nhìn lũ chuột con quần quai vì nóng, Hạnh xô lại đập tung cái cồng bơ văng ra khỏi ngọn lửa rồi ngồi bệt xuống đất khóc thút thít. Nghĩa cười khoái chí nhìn cái Hạnh khiếp sợ. Anh Hà anh Hiệp của Hạnh về, mang thêm những tù binh mới, đó là những chú rắn nước, những con cóc cụt. Hạnh càng hoảng sợ khi anh Hà, anh Hiệp và Nghĩa hành hình, mổ bụng, lột da những con vật.

- Ấy! Đừng làm thế. “Con cóc là cậu ông trời đấy!” - Hạnh hét lên.

- Mày ngu lắm, cậu ông trời mà phải chui lủi ở đây à?

- Em bảo thật đấy, chính cụ Nghiên nói “Con cóc là cậu ông trời, ai mà đánh nó thì trời đánh cho”. Hạnh bỏ chạy lên đường cái. Nó chợt sống lại khi nhìn thấy chú Vạn.

- Cháu có phải con mẹ Nhân?

- Vâng ạ!

- Hai anh của cháu đâu?

Hạnh dẫn chú Vạn tới vườn đậu, Nguyễn Vạn tần ngần nhìn bạ đứa trẻ đang say sưa xử tử những con vật. Nguyễn Vạn nhận ra hai đứa trẻ sinh đôi của chị Nhân, thằng Hà thằng Hiệp đều giống bố nó như đúc.

- Chú có phải ở chỗ bố cháu về hả?

Thằng Hà mạnh dạn đến hỏi chú Vạn.

- Ừ! - Chú Vạn nói.

- Bố cháu bao giờ về hả chú?

- Không! Bố cháu chưa thể về được - Cả bốn đứa trẻ theo chú Vạn về làng. Thằng Hà thằng Hiệp nghe tiếng mẹ khóc, nó chạy bố về nhà. Nguyễn Vạn bế xốc bé Hạnh lên:

- Chú chẳng giấu cháu nữa - Vạn nói - Bố đã hy sinh ngoài mặt trận - Bé Hạnh bỗng tu lên khóc. Chú Vạn bế nó về đến nhà, nó thấy mẹ và cả hai anh của nó đang khóc vật vữa. Trong nhà ngoài sân người ra vào nườm nượp. Mẹ nó ôm chầm lấy nó khóc: “Con ơi, bố chết rồi”.

***

Chị Nhân thấy mình như đang ở một thế giới khác, mọi cảnh vật quanh chị đều nhuộm màu chết chóc. Năm mãi chị cũng phải gượng dậy đi lại xem xét nhà cửa. Con lợn nằm chũm trong đồng rác ở góc chuồng, chị lại ngỡ nó cũng chết nghèo rồi. Chị cầm chiếc gậy chọc vào đít con lợn, nó hoảng hốt chồm dậy. Đã mất mấy ngày nay chị không cho con lợn ăn mà nó vẫn sống. Con Hạnh chị đã cho nó ra đình Đông ở hẳn với chú Vạn, hai thằng con sinh đôi của chị chắc gì chúng hỏi han đến lợn gà.

Chị Nhân lặng lẽ cầm rổ ra ao vớt bèo, nhìn đàn cá mè ngáp ăn nổi đặc ao, chị nghĩ là chúng cũng đang bị ngạt thở. Chị thấy ngực đau nhói, mắt hoa lên. Mấy đêm nay chị liên tục mơ thấy chồng về, anh ấy cứ lặng lẽ đứng bên giường chị mà chẳng nói gì cả. “Bố thằng Hà về đấy à? Khiếp! Sao nhà cứ bồi nhem cái mặt thế kia hả? Chú Vạn cùng về rồi đấy! Chú ấy có bao nhiêu là huân chương. Nhà đừng dọa tôi nữa, vào đây với tôi đi”. Chồng chị nhẩy bổ lên giường đè sấn lên người chị, chị thấy mình chìm xuống vực thăm, chân tay chị tê dại. Chị chơi vơi giữa tựa, đáp: “Ồi! Bố thằng Hà, đừng làm thế, tôi chết mất”. Chị hét lên cổ vùng dậy. “Mẹ nói làm nhằm gì con sợ lắm”. Tiếng thằng Hà vang lên trong đêm làm chị tỉnh giấc. Chị nghe tiếng hai con mèo rên rĩ như tiếng trẻ con khóc, thỉnh thoảng chúng lại rượt đuổi nhau trên mái nhà, gào rống lên từng cơn. Chị loạng choạng dậy mở cửa, cầm cây sào khươi khươi, hai con mèo hoảng hốt chạy vụt vào vườn chuối. Chị cứ đứng nhìn mãi mảnh vườn trước cửa. Ánh trắng vàng nhẩy trên những tàu chuối đầm sương.

Chị Nhân định lội xuống ao vớt bèo thì nghe thằng Hà gọi giật:

- Mẹ! Mẹ về nghỉ đi, để đó cho chúng con.

Thằng Hà vừa nói vừa cởi quần áo nhảy phốc xuống ao. Nước ao sủi bùn đục ngầu. Thằng Hiệp xách xô chim sẻ vừa bẫy được đến khoe mẹ.

- Chúng con quây được cả đàn đến hai chục con! Con đã đem cho chú Vạn và cái Hạnh một chục.

Chị Nhân nhìn mãi xâu chim, có con đang giãy chết rụn lấy bầy rã cánh rũ rượi. Từ hôm chú Vạn về báo tin chồng hy sinh, chị hay bị xúc động. Theo sau thằng Hiệp về nhà, chị thấy sợ cái bóng của chính chị và bóng thằng Hiệp in lên vạt khoai nước. Chị nhìn mãi bóng hai mẹ con chị cứ dài ngoẵng méo mó dưới ánh nắng nhợt nhạt của buổi chiều. Chưa bao giờ chị thấy hai thằng con sinh đôi lại là chỗ dựa duy nhất của mình như lúc này. Chị thấy mây ngày nay chúng ra vẻ người lớn, tự giác lo toan mọi việc.

- Mẹ ơi! Như vậy bây giờ gia đình ta là gia đình liệt sỹ mẹ nhỉ?

- Ai bảo con thế?

- Chú Vạn, chú Vạn bảo bố dũng cảm lắm, phải chết như bố mới anh hùng. Chú Vạn còn bảo làm trai phải xông pha nơi chiến trận.

Thằng Hiệp quăng xâu chim xuống sân:

- Bây giờ tao phải làm thịt chúng mày.

Mẹ con chị Nhân vừa ăn cơm xong đã thấy chú Vạn dẫn bé Hạnh về. Bé Hạnh lao vào ôm lấy cổ mẹ như thể nó vừa đi đâu xa lắm.

- Thỉnh thoảng phải dẫn nó về cho đỡ nhớ - chú Vạn nói - Con bé đến kỳ quặc - Bảo ai ăn thịt chim là có tội. Ôi, những con chim béo nhẫy thơm nức mũi...

Chị Ngân ngồi vuốt tóc con Hạnh. Có nó ở nhà ríu rít như con chim non cũng vui, nhưng thương hoàn cảnh chú Vạn mỗi mình đơn độc ở trong gian hậu đình Đông, chị đành để cho con Hạnh đến ở với chú Vạn.

Bây giờ chị cứ vững vàng mà sống. Hòa bình rồi, hai thằng con trai của chị chúng quân cơ ngơi này rồi sẽ ra trò đây. Bọn nhà giàu đã hết thời, chúng tã sẽ là những chủ nhân của đất nước, xây dựng chủ nghĩa xã hội. Thế giới sẽ đại đồng. Có ai mà ngờ thằng Đột đơm rằng lại làm được chủ tịch...

Họ Nguyễn to nhất làng Đông. Đứng đầu dòng họ Nguyễn bây giờ là gia đình cụ Nguyễn Nghiên. Con trai cụ Nguyễn Nghiên là Nguyễn Khiên, con trai Nguyễn Khiên chính là thằng cu Nghĩa. Cụ Nghiên là người nổi tiếng tài hoa, đức độ, cả họ đều kính trọng. Trẻ con yêu mến cụ, bởi cụ có tài kể chuyện cổ tích. Cụ là người thay mặt quản một mẫu tư điền của họ mà không tư lợi một cân thóc. Ngày chạp tổ hàng năm cụ lo đầu vào đây. Trước lúc hấp hối cụ gọi vợ chồng Nguyễn Khiên và thằng cháu đích tôn đến căn dặn:

- Gia đình ta mấy đời nay “độc định”! Mỗi đời, trời chỉ cho một con trai để nối dõi tông đường, là trụ cột cho dòng họ Nguyễn nhà ta. Bỏ thằng Nghĩa bây giờ phải thay tao làm cột cái. Phải giữ lấy cơ ngơi này! Đây là mồ hôi nước mắt của cả họ tộc bao đời để lại đây con ạ.

Ánh mắt của cụ Nguyễn Nghiên bao trùm lên con cháu xung quanh, toả rộng ra cả ba gian từ đường họ. Lờn cụ vâng vọng vào cả gian hậu cung nơi đặt bàn thờ tổ. Ba gian từ đường có hai hàng cột cái và hai hàng cột con, cả thảy là mười sáu cột. Những chiếc cột lim to một ôm đầy cứ đen bóng lên. Các chân cột đặt đá tảng xanh nổi vân trắng, nền từ đường lát gạch đỏ, ngoài thêm lát đá xanh. Gian hậu cung cuốn bằng gạch chỉ vừa trộn mật với vôi, cát, rắn như đá. Trên bệ thờ là những con rồng đắp bằng vữa sơn son thiếp vàng rực rỡ, cổ ngai đặt ở giữa bệ thờ, có bát hương cổ màu da lươn lúc nào cũng toả khói thơm ngát. Gian giữa từ đường treo bốn câu đối nền đỏ chữ vàng trên bốn cột cái lộng lẫy uy nghiêm. Cụ Nghiên căn dặn con cháu xong, ánh mắt cụ nhìn xoáy vào người con trai duy nhất của cụ:

- Khiên! Con vào trong hậu cung lấy chiếc rương ra đây.

Nguyễn Khiên hốt hải vào bàn thờ tổ lấy chiếc rương nhỏ mang ra đặt trước cụ Nghiên. Chiếc rương đỏ chói nước son và hoa văn vàng chói.

- Đây là tài sản vô giá của họ Nguyễn - Cụ Nghiên nói, tay run run, mở nắp rương lấy ra hai tờ giấy trao cho con trai. Một tờ ghi bốn điều răn của cụ tổ - Nội dung bốn điều răn là: đức - tài - trung - dũng. Có nghĩa là đã mang dòng máu họ Nguyễn phải có được bốn đức tính cao quý đó. Tờ thứ hai ghi gia phả và kèm theo lời nguyên độc - Mối thù đời kiếp với dòng họ Vũ.

- Bố nói với con lời cuối cùng - cụ Nghiên kéo tay Nguyễn Khiên đặt lên ngực mình - Con người ta sống ở trên đời quý nhất là cái đức, từ thằng ăn cắp đến kẻ giết người chúng vẫn trọng nề cái đức...

Cụ Nghiên chết, gia phả dòng họ Nguyễn được ghi thêm một dòng: “Nguyễn Văn Nghiên trưởng tộc thứ 11, chết ngày 12 - 1 - 1957”.

Cụ Nghiên mất, ngày chạp tổ năm nay Nguyễn Khiên phải lo đứng mũi chịu sào trước họ tộc. Mới hơn bốn chục tuổi nhận chức trưởng tộc, Nguyễn Khiên không khỏi lo lắng. Các cụ trong họ bảo: “Hòa bình rồi chạp tổ năm nay phải làm to”.

Cơm tối xong, vợ Khiên quét dọn sạch ba gian từ đường trái chiếu lấy nước. Khiên rửa sạch chiếc điều bát ngời xếp bằng trên chiếc chiếu chờ các cụ trong họ tới bàn tính ngày chạp tổ.

Người đến đầu tiên là ông Xung:

- Đã có mồng nào chưa đây? - Tiếng ông Xung oang oang từ ngoài ngõ.

- Dạ? mời ông vào xơi nước - Vợ Khiên don đả. Dạ ông là người đến đầu tiên đây ạ.

- Mẹ kiếp! Bàn suông nó thế đấy - Ông Xung đá con mèo một cái - Đã thế thì rót rượu ra, để sang năm mọi người rút kinh nghiệm đến sớm. Ai đến sớm uống rượu, đến sau uống nước chè, sau nữa thì nước lã.

Ông Xung xoa chân ngồi vào chiếu mắt lừ lừ nhìn Khiên, tay gõ xe điều canh cách.

- Tôi bảo thật đấy, cứ đem rượu ra, tối nay chi hết bao nhiêu anh cứ ghi sổ thanh toán vào ngày mai, đểch đưa nào sắc mắc. Anh mới lên chức trưởng tộc phiên phiên đi, như ông cụ anh chặt chẽ bỏ mẹ.

Ông Xung cười hì hì cất giọng gọi thằng Nghĩa. Thằng Nghĩa dưới nhà chạy lên đứng khoanh tay trước mặt ông Xung.

- Mày đi đốc các cụ một lần nữa, sang ông Kinh, ông Phỏng bảo tao đã đến, chạy ù đi, bảo hai ông ấy là có rượu nghe chưa.

Những lúc thế này trông ông Xung oách vậy. Ngày thường ông chuyên mặc quần búi cục ở rón lọng tong đi chợ Quài mua lợn con về bán chợ Đình. Làng Đông quen gọi ông là ông Xung lái lợn. Ông Xung có ba người con trai tên là Xeng, Xeng, Xinh. Mỗi lần ông Xung gọi tên các con nghe cứ như người gõ phèng phèng xung trận. Ông có cô con gái út tên là Thao. Con gái ông Xung ai cũng khỏe mạnh làm ăn tháo vát nên kinh tế gia đình ông khá giả nhất nhì trong họ.

Cuộc bàn tính cho ngày chạp tổ của dòng họ Nguyễn đã được thống nhất, vị chi là chín chục mâm, mỗi mâm hai bát năm đĩa. Ban sắp cỗ gồm bảy tay đao thớt, sáu đàn bà ngồi bếp, hai thanh niên bô củi, bốn cô gái gánh nước. Ngoài ra còn có các nhân vật chén bát sai vặt.

Cuộc bàn tính xong xuôi, mọi người ra về, ông Xung ngồi vớt vát chén rượu cuối cùng. Ông ghé vào tai Khiên nói nhỏ:

- Anh định cho thằng Vạn về từ đường ở sao?

- Tôi cũng định thế đấy - Nguyễn Khiên nói - Chả lẽ để anh ấy ra đình Đông, e làng xóm chê cười cả họ nhà mình. Dù sao anh ấy cũng là người vẽ vang nhất làng Đông này.

- Anh kém tính bỏ mẹ! Ai chả biết thằng Vạn có công, công lao của nó đối với dân với nước thì để cho dân cho nước lo nhà cho nó. Nhà Vạn xưa nay đóng góp chớ gì cho họ Nguyễn. Ngày còn sống ông bà, bố mẹ nó đói, quanh năm vác dái đi làm thuê cho nhà Hào. Thời thế đổi đời rồi mà anh chẳng biết gì cả. Cứ để thằng Vạn nó ở ngoài đình Đông! - Ông Xung lại ghé sát vào tai Khiên - Nhà Hào trước sau sẽ đổ, anh hiểu chưa. Cợ ngơi nhà Hào sẽ về tay những thằng trên răng dưới cát tụt như thằng Vạn. Đây rồi anh xem, thời thế nó cứ lộn tùng phèo đểch biết đường nào mà lần.

- Thời nào thì thời - Khiên nói - Người làm ăn lương thiện chả sợ gì.

- Anh ngu bỏ mẹ, lương thiện mà chả có lúc nhần răng, nói chuyện với anh phí rượu.

Ông Xung đứng dậy phúi đít ra về.

***

Từ gà gáy ông Xung đã mò vào giường thằng Nghĩa véo nó một cái rõ đau:

- Dây đi ông “trưởng nam con”.

Nghĩa mắt nhắm mắt mở dậy đã được ông Xung giao làm mật vụ. Nó phải theo dõi các tay đao tay thớt và các bà cô đầu bếp xem có ai ăn cắp thịt quảng qua bờ rào hoặc chim vụng xôi, oản chuối giắt cặp

quần giả vờ đi đái đi ỉa rồi lên mang về cho con. Chưa rõ cái chức trưởng nam là thế nào, nhưng Nghĩa nghe cả họ ai cũng bảo sau này nó sẽ làm trưởng tộc đứng đầu họ Nguyễn. Chả biết cái chức trưởng tộc to đến đâu nhưng cả họ Nguyễn bây giờ ai cũng sợ mỗi ông Xung. Ông Xung là em của ông nó, dưới ông Xung còn vô khối ông nữa: Ông Kinh, ông Phỏng, ông Rình, ông nào râu tóc cũng trắng phơ. Dưới nữa là con cháu của các ông ấy, nhiều người còn ít tuổi hơn cả Nghĩa mà nó cứ phải gọi là cô, chú, xưng cháu. Nó ghét cay ghét đắng các chú các cô tý hon của nó vênh váo bắt nạt nó.

Thằng Nghĩa đứng quan sát khung cảnh ngày chạp tổ - Thế giới tinh thần và vật chất của cả họ. Trong từ đường đầy ních người. Ngoài sân trong bếp người đi râm rập. Những nong thịt đầy ắp, những mâm xôi gấc đỏ au, những nĩa oản vàng rộm. Nghĩa thấy cả họ Nguyễn từ già đến trẻ hôm nay ai cũng vui như tết, quần áo chỉnh tề. Kê cũng lạ, không biết ai nghĩ ra ngày chạp tổ. Mỗi nhà một cảnh, quanh năm lo làm ăn bỗng dừng lại tụ tập đánh chén một bữa: Từ ông giáo Thảo đức độ có tiếng, đến nhà chú Bình chuyên đi trộm khoai, chộm chuối, từ ông Hưng phó chủ tịch đến nhà anh Dĩ ba đời gắp cứt trâu...

- Mày thấy chú Vạn đến chưa? - Bố đến vỗ vai Nghĩa? Ra đình Đông bảo chú Vạn đến ngay.

- Con còn đang bận...

- Đi ngay! - Bố quát.

Nghĩa chạy lại ri tai ông Xung.

- Cháu phải đi ra Ủy ban gọi chú Vạn.

- Mày đã lập được công trạng gì chưa đấy?

- Dạ...dạ có! - Nghĩa ấp úng.

- Mày cứ nói, đã là “trưởng nam con” không sợ thằng nào hết.

- Nhưng cháu...

- Không nhưng gì cả, tao sẽ trị tội đứa nào làm bậy.

- Cô chú Xeng nhà ông! - Nghĩa nói bừa - Chú Xeng lấy trộm một khoanh thịt nạc và một chai rượu giấu vào thúng phủ đầy lá bắp cải đưa cho thím Xeng mang về.

Ông Xung tái mặt đứng ngây ra một lúc rồi, cười hềnh hếch vỗ vào vai Nghĩa;

- Mày thật thà quá hoá hồng. Đây là thằng Xeng nhà ông nó mang về cho chó đấy. Mày không thấy nhà ông nuôi con chó to tướng, khi nào đẻ ông cho một con mà nuôi. Thôi được ông thưởng một hào mua bi. Cầm được mở miệng nói với ai đấy.

Nghĩa cầm một hào chạy vào trong hậu cung lấy hai quả chuối cho vào túi quần lên ra ngõ. Nghĩa chạy ra một mạch ra tới sân đình Đông. Bé Hạnh đang ngồi ê a học bài trên lưng con chó đá.

- Mày không sợ con chó này nó cắn nữa à? - Nghĩa véo vào má cái Hạnh - Chú Vạn đâu?

- Trong đình! - Hạnh nhõng nhẽo - Anh ác lắm, bẹo em đau bỏ xừ đi.

- Tao đèn hai quả chuối, vào cắt sách đi ăn cỗ.

- Ở đâu?

- Ở nhà anh. Hôm nay ngàychap tổ họ Nguyễn.

- Em có phải họ Nguyễn đâu mà?

- Bây giờ em ở với chú Vạn thì coi như em là người họ Nguyễn nhà anh.

- Chú Vạn ứ cho em đi ăn cỗ đầngthọ anh đâu, em sợ ông Xung lắm. Ông Xung còn bảo con trai họ Nguyễn nhà anh không được thân với con gái họ Vũ đây.

Nghĩa chạy vào đình Đông tìm chú Vạn, nó không hiểu tại sao chú Vạn lại nhỏ nhen không cho cái Hạnh đi ăn cỗ. Nghĩa lặng lẽ đi sau chú Vạn. Nó giận chú. Như mọi khi nó đã hãnh diện đi sổng đôi với chú Vạn trên đường làng.

Lúc này trông chú Vạn thật là oách. Chú vận bộ quân phục mới, giày mới, ngực chú sáng rực huân chương, huy hiệu.

Tới cầu đá, Nguyễn Vạn cố đi chậm lại nhìn bóng mình lung linh dưới nước. Dòng sông quê hương ngày nào Vạn còn lặn ngụp cùng con trâu sứt nhà Hào, nay bỗng xao động reo vui cùng Vạn. Lòng Vạn cộn lên vui buồn lẫn lộn. Từ hôm về làng, nay mới là ngày chính thức Vạn ra mắt trước họ Nguyễn. Vạn lo mỗi điều lỡ ai trong họ lại hỏi về quan hệ của mình với gia đình chị Nhân. Chuyện này thì Vạn cũng không hiểu chính lòng mình, Vạn thương lũ trẻ, thương con Hạnh hay thương mẹ của chúng? Mọi sự gần gũi đối với gia đình chị Nhân đều xuất phát từ bản năng tự nhiên ở Vạn. Lời xì xào của cả làng cứ gọi lên trong lòng Vạn một ý nghĩ mơ hồ mới lạ về chị Nhân. Nó giống như ngọn lửa trước gió lúc bùng lên trước lúc tắt ngấm. Lời nguyên độc của dòng họ Nguyễn đã dẫn đến không ít những bi kịch. Nhiều đôi trai gái hai họ phải lòng nhau đều phải ngậm ngùi lặng lẽ chia tay, hoặc phải rũ nhau trốn khỏi làng. Tình cảm của Vạn đối với họ tộc: Vừa kiêu hãnh mà cách xa, vừa yêu thương lại âm ực. Rặng cau cao vút, mái ngói sẫm màu rêu phủ của từ đường họ Nguyễn đã hiện ra trước mắt Nguyễn Vạn. Bước vào sân từ đường, thằng Nghĩa chạy lên kiêu hãnh đi sổng đôi cùng chú Vạn. Mọi cặp mắt đều hướng về Nguyễn Vạn. Vạn đứng lặng một lúc rồi mới chào mọi người. Bố Nghĩa chạy tới kéo Vạn vào trong từ đường.

- Anh đến muốn đẩy vị anh hùng ạ - Người trách Vạn đầu tiên vẫn là ông Xung. Vạn im lặng. Vạn còn đang sững sờ trước không khí ngàychap tổ. Hồi còn bé đi ở cho nhà Hào, Vạn chỉ được nghe lảng máng người ta bảo ngàychap tổ có nghĩa là đánh chén, Vạn cũng chỉ nhắm vào lúc người ta đánh chén là lảng vảng đến và được ai đó dúm cho nắm xôi quả chuối rồi lĩnh đi chỗ khác ngồi ăn.

- Công việc ngoài Ủy ban cứ rối tinh cả lên. Tôi đến hơi muộn, các cụ xí xoá.

- Vâng! tôi biết cái Ủy ban ngoài đình Đông to hơn cái từ đường họ này - Ông Xung gõ xe điều chỉnh cách. Ông Kinh bám vào sườn ông Xung:

- Ông muốn cả họ đi tù đấy phỏng? - Ông Kinh rĩ tai ông Xung - Ông đừng có đại mà xúc phạm đến Ủy ban.

- Tôi không xúc phạm Ủy ban - Ông Xung gắt - Tôi nói là nói cái đũa đếch coi tổ tiên là gì.

- Ông bình tĩnh - Bố Nghĩa xoa dịu - Cũng vì hoàn cảnh chú Vạn phải bỏ làng đi từ bé, có những điều chú ấy không biết. Bây giờ chú ấy về được như vậy là có phúc cho cả họ nhà ta. Cả làng xã này, có ai ra đi trở về được như chú Vạn.

- Chuyện vinh quang thì tôi biết rồi! - Ông Xung dốc hết chén rượu nhìn mọi người bằng ánh mắt đờ ngầu - Bây giờ tôi muốn hỏi anh Vạn về cái chuyện lén phéng với nhà chị Nhân. Anh mãi trận mạc nên không nhớ được cả lời nguyên thiêng liêng của dòng họ Nguyễn ta. Tôi đọc cho anh nghe đây

“Nước sông Đình ngàn năm không cạn - Cầu Đá Bạc vạn kiếp tro tro - Bến Tình còn đẹp còn mơ... Thù cái thằng họ Vũ... Thù! Anh hiểu chưa? Thù! Tà rinh... Tà rinh... nước sông Đình í a... ngàn năm không cạn, cầu đá bạc vạn kiếp í a...”

Ông Xung cầm đũa gõ cách cách xuống mâm nghêu ngao hát, tiếng ông Xung vang lên trong ngôi từ đường họ Nguyễn.

Mặc cho cả họ đánh chén linh đình, y “trưởng nam con” lấy trộm xôi chuối, oản mang ra đình Đông cho cái Hạnh. Hai đứa khoái chơi trốn tìm trong gian đình hậu, nơi hai chú cháu Hạnh đang ở, Nghĩa bày mọi thứ lên bàn, hai đứa vừa ăn vừa nhìn nhau cười.

- Đồ anh Nghĩa biết ông Thánh ở đình này to hay Chúa ở nhà thờ to?

- Chú Vạn bảo không có Thánh và cũng không có Chúa mà chỉ có Đấng, Đấng to nhất, Đấng mang lại cơm no áo ấm cho dân.

- Thế sao người lại cứ phải chấp tay lạy ông Thánh bà Chúa.

- Những người đó là lạc hậu, duy tâm.

Ăn uống no, hai đứa rủ nhau ra bến sông tắm. Mọi khi bé Hạnh chỉ dám bơi loanh quanh chỗ nước cạn, nó sợ ba ba thường lường. Hôm nay có Nghĩa, Hạnh thích thú bơi ra giữa dòng sông mát lạnh.

- Anh Nghĩa ơi! Đồ anh biết con sông này bắt nguồn từ đâu?

- Mà y toàn nghĩ chuyện đâu đâu để làm gì?

- Để biết - Hạnh cười rinh rích vớt nước té vào mặt Nghĩa - Em biết con mương cái ở cánh đồng làng ta nó bắt nguồn từ con sông này, đi qua gò ồng Đồng qua Mất Tiên, quá đám ruộng nhà em. Con sông này em chỉ nhìn thấy nó từ khúc quanh co mấy cái lò gạch kia.

Cánh đồng quê làng Đông kích thích trí tò mò của bé Hạnh. Cái gì nó cũng muốn biết rõ cội nguồn gốc rễ. Sự tò mò của cái Hạnh đã lôi cuốn cậu “trưởng nam con” dòng họ Nguyễn. Hai đứa rủ nhau đi dọc bờ sông. Mặt trời đã xuống quá rặng tre làng. Cảnh vật thiên nhiên làm cho tâm hồn hai đứa trẻ ngây ngất, chúng nhảy tâng tâng bắt cào cào châu chấu cho vào túi. Chúng đi qua khu lò gạch, dòng sông lượn vòng sang trái mở ra một khung cảnh mới lạ trước mắt chúng. Mặt sông càng ngày càng rộng ra dài hun hút tận con đê xa tít tắp. Bất chợt cái Hạnh reo lên nhận ra toà lâu đài phía chân trời.

- Cống Linh! - Nghĩa nói.

- Anh đã tới đó bao giờ chưa?

- Chưa.

- Anh dẫn em đến đó đi.

- Anh sợ đến được tới đó thì tối.

- Anh là con trai mà nhát.

- Ừ thì đi.

Hai đứa dắt tay nhau cầm đầu chạy. Chúng chạy mãi mà không thấy mệt. Cống Linh lúc này đã lừng lừng trước mặt hai đứa trẻ, chúng bò lên mặt đê. Một thế giới mới nữa là biên cả mệnh mông chúng

chưa bao giờ được nhìn thấy. Cái Hạnh nghĩ đây là thế giới của những câu chuyện huyền thoại, chuyện cổ tích mà ông của Nghĩa đã kể cho nó nghe.

Cuộc phiêu lưu này Hạnh cứ ngỡ trong mơ.

Trăng đã nhô lên in rõ bóng hai đứa trên vạt cỏ. Cửa Cổng Linh đèn vó bè rực lên như những ngôi sao lung linh trên mặt nước, thỉnh thoảng lại có những chiếc vó cất lên rít ken kết. Cả hai đứa lặng nhìn những chú cá mòi trắng bạc nhảy xua xúa trong vó, tiếng nước chảy qua cửa cổng nghe ào ào ngỡ như có mưa rào dưới trăng.

Hai đứa bàng hoàng dắt nhau ra về, vừa đi khỏi cổng Linh một đoạn, cái Hạnh bỗng ồm choàng lấy thằng Nghĩa khi nghe thấy có tiếng nổ dữ dội trên mặt sông. Một cột nước tung lên trắng xoá, không gian lặng đi. Hai cái bóng từ bờ sông lao ra mặt sông. Nghĩa thở phào nhận ra chú Xèng, chú Xính nhà ông Xung rủ nhau đi ném mìn cá. Nghĩa bám cái Hạnh chạy, vừa chạy thằng Nghĩa vừa nghĩ cả họ Nguyễn nhà nó không ai có thể biết được nó với bé Hạnh vừa mới khám phá ra một thế giới khác.

Nguyễn Vạn được chia ngôi nhà của địa chủ Hào thì chả còn ai ghen tỵ. Lão Khi được chia chiếc cối đá thủng to tổ bố, lão bảo: “Ông đếch vác được”. Không lấy thì tiếc, lão đành phải thuê anh Nhường điếc hai đồng. Bà Nhi được chia một cối xay lúa, chú Đang được chia cả vại khoai khô, chị Vòng được chia những bốn vại muối dưa. Có hai vại còn đầy ắp dưa cải nén vàng rộm. Bây giờ bà con dân nghèo mới thấy nhà lão Hào tích trữ nhiều của thật. Mọi thứ bị tịch thu được đem chôn cất thành đồng ngôn ngang ra sân không thiếu thứ gì, từ cày bừa cuốc xẻng, gạo thóc, nồi niêu, bát đĩa, mâm đồng. Chị Sen là người ở cho lão Hào bảo trong số những thứ đã bày ra sân còn thiếu hai mâm đồng, lão Hào nhất định gan lì không khai. Dân quân đánh phốt cút ra quân cũng chỉ bảo mỗi câu: “Thằng Công giầu”. Thằng Công con của lão Hào đã cắn lưỡi tự tử, không hiểu nó tiếc của hay do uất ức quá. Điều ấy thì ông trời chắc biết. Chủ tịch Đột đưa ra sáng kiến cho dân quân đào bới tìm kiếm ở những điểm khả nghi. Loáng cái, dân quân đã sục sạo khắp mọi nơi trong chuồng lợn, chuồng bò, đào tung gốc chuối, gốc mít trong vườn đều không thấy.

Ông Xung rì tai chủ tịch Đột: “Ra đường hỏi già về nhà hội trẻ”. Chủ tịch Đột liếc vội sang thấy cụ Tôn, con thằng Công đang đứng tựa lưng vào gốc nhãn. Đầu nó để tang thằng bố mới tự tử hôm qua. Chủ tịch Đột đến bên dụ dỗ: “Bố cháu giầu mâm đồng và các thứ ở đâu? Nói đi tao cho kẹo”. Cụ Tôn đứng trững trững nhìn chủ tịch Đột, “Đề đâu hả? Tên địa chủ con?”. Chủ tịch Đột quát và xoắn tai thằng Tôn. Thằng Tôn “á” lên một tiếng rồi lắp bắp: “Dưới ao...dưới ao!”. Bốn dân quân cười trần lao xuống ao lặn ngụp. Bùn đất dưới ao sùi lên đục ngầu. Loáng cái, mọi thứ thiếu hụt trong danh sách được tìm kiếm đầy đủ.

Cuộc tịch thu tài sản của địa chủ Hào diễn ra rầm rộ. Già trẻ, trai gái, đàn ông, đàn bà lóc nhóc đến. Kẻ gánh người khiêng, kẻ đội người bê các thứ được chia cứ nhón nháo cả lên. Cuối cùng người ta bảo xúi quẩy nhất là chú Dĩ. Nhà chú Dĩ ba đời đi hót cút trâu được chia một cái trục đá kéo lúa. Chắc nhà Dĩ tiếc buổi đi hót phân trâu nên sai hai thằng con chôn chôn tỹ đây phía sau, trẻ con khoái chí xúm vào đây. Chúng vừa đẩy vừa reo hò. Chiếc trục đá lăn công cộc lao phẳng phẳng trên đường làng. Thằng anh cầm còng, tới khúc quanh mất đà, cả người lẫn trục lao ụp xuống ao, bị cái trục đá tương đúng vào đầu phốt óc chết tươi.

Tối đầu tiên nằm trong căn nhà được chia của địa chủ Hào. Nguyễn Vạn không ngủ được. Vạn không thể ngờ mình lại được ở chính căn nhà của lão Hào, người mà ngày xưa Vạn phải đi ở cho lão. Đêm đầu tiên trong đời Vạn được ngủ ở cái nơi gọi là nhà của mình.

- Hạnh ơi! Cháu ngủ chưa đấy?
- Chú bảo gì ạ?
- Sáng mai cháu về bảo mẹ đến nhận những thứ được chia, chú đã phải nhận hộ rồi đấy.
- Mẹ cháu bảo nhường cho gia đình khác, nhiều nhà còn nghèo hơn nhà cháu.
- Mẹ cháu vẽ chuyện. Những thứ đấy đáng là bao, công lao của bố cháu còn lớn hơn nhiều.

Nói về bé Hạnh vậy nhưng Vạn lại thấy băn khoăn cho chính mình. Vạn khao khát có được ngôi nhà nhưng phải là ngôi nhà do chính tay mình làm nên ở chính mảnh đất nhà mình. Tuy không ai dám ganh tỵ với Vạn nhưng cứ nhìn vào ánh mắt của con cháu lão Hào đầy hằn học, Vạn lại thấy gai trong người.

Cái Hạnh đã ngủ say, đêm làng Đông lặng đi qua một ngày náo động. Trần trọc mãi vẫn không ngủ được, Vạn lục tục dậy mở cửa, cánh cửa lim nặng nề rít lên ken két nghe rợn cả người.

Vạn nhìn xuống hai gian bếp cửa đóng im ỉm. Đó là tài sản duy nhất của gia đình lão Hào còn lại dành cho vợ con thằng Công ở, Vạn thấy thoang thoang mùi hương thơm. Thì ra mẹ Hòn, vợ thằng Công vụng trộm thắp hương cúng chồng. Thằng Công cần lưới chết nay là ba ngày...

Vạn rón rén bước ra cầu ao, dưới ánh trăng Vạn nhìn xuống ao nước đục ngầu. Bọn trẻ lúc tối vẫn tắm còn lặn ngụp tìm kiếm, hy vọng lão Hào còn giấu gì dưới đó nữa. Quanh bờ ao lở loét vết đào bới nham nhở. Lão Hào rõ lãng phí quá thể, quanh bờ ao lão còn xây kè bằng gạch chỉ thẳng bằng giống như cái bể bơi, trông đến là gai mắt. Hẳn nông cuồng ngu ngốc nên hẳn bị đánh đổ là đáng đời. Thế mới biết sức dân mạnh thật. Khu chuồng trâu chuồng bò, chuồng lợn và cái kè bờ ao xây kiên cố vậy mà nhaoáng cái dân đã đào phá bằng địa không còn sót viên gạch, chiếc rui, mè. Dưới ánh trăng, Nguyễn Vạn nhận ra có bóng người ngoài vườn chuối, Vạn định quay về nhà lấy súng nhưng lại sợ mất thời cơ. Chắc là tay chân lão Hào định giở trò gì đó. Vốn từng trải từ nhỏ và bao năm tháng lăn lộn trên chiến trường Vạn dè chừng kẻ nào ở đất này. Thoắt cái, Vạn đã bám sát theo cái bóng đang tìm kiếm gì bên khóm chuối. Nhanh như sóc, Vạn dùng hết sức lực lao vào khoá chặt tay hai kẻ gian. Vạn thấy sức lực mình bỏ ra quá thừa, kẻ gian yếu ớt không hề có thái độ chống cự.

- Thằng Vạn đây à?

Thì ra ông Xung.

- Ông làm gì ở đây vậy?

- À, chả...chả là...- lão Xung ồm ồm - Sáng mai tao đi chợ Quài sớm, kiếm mấy tàu chuối, dây chuối về trói lợn. Mày biết thừa tao là Xung lái lợn.

- Tôi thấy ông đào bới gì đó?

- Thì rái mày theo dõi tao? Ừ đây, tao đào bới đây! - Lão Xung rỉ tai Vạn - Biết đâu lão Hào còn có vàng giấu ở đâu đó.

- Mời ông lên Ủy ban xã - Vạn nghiêm giọng - Ông đã bị bắt quả tang về hành động lén lút giấu diếm chính quyền. Lẽ ra hôm qua ông phải tố giác khai báo.

- Hừ? Tao có biết nó giấu con mẹ nó ở chỗ nào mà khai báo. Tao chỉ nghi nghi.

- Có nghi vẫn cũng phải khai báo- Lời buộc tội đanh thép của Vạn làm ông Xung lo sợ- Đây là tội thứ nhất - Vạn tiếp - Tội thứ hai ông đã vi phạm lệnh giới nghiêm. Đúng chín giờ ai không nhiệm vụ không được thắp đèn, không được đi lại tụ tập trong làng. Nhân danh đội trưởng đội du kích tôi mời ông lên xã.

- Mày dọa tao hử Vạn?

- Không!

- Mày...mày là Nguyễn Văn Vạn! - Ông Xung có nhấn mạnh tiếng “Nguyễn” để nhắc nhở Vạn nhớ tội họ tộc - Mày không thấy dòng họ Nguyễn nhà ta có từ đường to nhất làng Đông sao? Mày quên cả bốn lời răn của cụ tổ là người trong họ tộc phải thương yêu đùm bọc lẫn nhau?

- Tôi không quên lời răn của tổ tiên!Vạn gắt - Tôi còn nhớ cả lời thề danh dự của người chiến sỹ cách mạng phải tuyệt đối trung thành với Đảng. Ông nên nhớ, bố Nguyễn Vạn mà còn sống, nếu có tội, Nguyễn Vạn cũng không dung tha. Mời ông đi cho!

- Thằng phản bội...phản bội! - Lão Xung vừa đi vừa lảm bảm chửi.

Tóc chị Nhân dài quá gối mà đen nhánh, người ta bảo đàn bà tóc dài vất vả. Nguyễn Vạn tập tễnh bước vào ngõ. Chị Nhân vừa gội đầu xong đang đứng ngoài hè chải tóc, thằng Hiệp loay hoay gọt củ doong. Thằng Hà chặt tre đan mê dán biểu ngữ, khẩu hiệu. Từ ngày chấp tổ, Nguyễn Vạn ít gặp chị Nhân, lý do vì sao thì cả hai người đều biết. Tuy trẻ chẳng ý tứ gì, thằng Hà thằng Hiệp thấy chú Vạn là reo toáng lên mừng rơn. Chị Nhân quần vôi mớ tóc thắt búi to tướng ở sau gáy. Mặt chị thoáng đỏ, lập cập bước vào trong nhà. Vạn chợt nhận ra mình đến đây cũng chẳng để làm gì. Chị Nhân cũng biết mình hấp tấp vào trong nhà mà chẳng nói với chú Vạn một lời nào. Nếu không có chuyện gì xảy ra, hai người cứ việc đứng ngay ở ngoài sân nói chuyện cũng chẳng sợ.

- Eo ơi không ai ngờ gia đình ông Xung lại là phản động! - Chị Nhân nói khẽ, mắt nhìn chú Vạn thăm dò.

- Ông Xung thì chưa điều tra xong - Vạn nói - Tay Xềng tay Xình thì dân quân bắt quả tang đặt mìn phá hoại Công Linh - Theo điều tra cho biết bọn Quốc dân Đảng hoạt động từ trong nhà thờ Thượng. Chúng có đường dây bí mật liên lạc với các cơ sở quanh vùng này. Cuộc họp xóm ba tối qua bắt quả tang tay Hình thôi kèn phát tính hiệu báo cho bọn Quốc dân Đảng.

- Khiếp thật! - Chị Nhân thốt lên - Thế mà từ trước đến nay ai cũng bảo anh ta hiền lành. Thế mới biết bụng dạ con người... - Những kẻ thâm ngầm đều gớm thế đấy - Vạn nói - Tay Hình bao biện khôn ranh. Hắn bảo do sợ muộn họp nên trước khi đi không kịp hút thuốc Lào. Trên đường đi hắn tiện tay xé miếng lá chuối quấn làm điều theo kiểu loa kèn để hút thuốc Lào. Vừa đến công nhà xóm trưởng hắn vô tình đưa “cái điều loa kèn” lên miệng thò, chẳng may nó lại kêu đánh “toe” một tiếng. Thế là dân quân đứng gác ập đến tóm cổ hắn luôn. Chị thấy hắn ta bao biện tài tình không?

- Thời thế đến là rắc rối - Chị Nhân thở dài - Tôi ngờ hòa bình rồi là yên ổn làm ăn, ai ngờ bây giờ Việt Nam Quốc dân đảng nổi lên như rươi. Cả chú nữa cũng phải thận trọng, đi ngủ nhớ cài then cẩn thận không có ngày bọn phản động nó mò vào giường bóp cổ chết tươi đấy. Bảo con Hạnh phải đề phòng cả vợ con thằng Công nó trả thù.

- Sợ gì - Vạn cười - Mẹ con mẹ Hôn bây giờ như gà phải cáo, bố bảo chả dám làm gì. Còn con Hạnh giỏi đáo để, nấu được cả cơm rồi đấy. Lúc này chị phải vững vàng. Mình là thành phần cốt cán không được dao động, phải triệt tận gốc bọn địa chủ cường hào gian ác. Những thứ được chia chị phải đến mang về, chị không nhận người ta sẽ quy tội chị cố tình chống đối chủ trương chính sách của Đảng, thương hại bọn địa chủ. Lường trước điều này, tôi đã phải đứng ra nhận thay cho chị.

- Chú mà không hiểu được tôi? Làng mình còn bao nhiêu người khó khăn hơn. Nghĩ đến nhà Dĩ mà thương, được mỗi cái trục đá phải đánh đổi thằng con trai lớn khôn ngoan. Bây giờ ông ấy còn mỗi thằng con ngõ.

- Chỉ chẳng hiểu gì cả. Bây giờ ai còn tin vào lòng tốt của chị. Như tôi, với chị - Vạn áp úng - Tôi nhìn thấy tội trẻ nhà chị lại cứ nghĩ đến bố chúng nó. Hôm anh ấy hy sinh, tôi lục đáy ba lô của anh ấy có đủ loại cát tút đạn và mảnh dứa-ra. Tôi nhớ mãi lần anh ấy bảo với tôi bao giờ hòa bình sẽ mang những thứ ấy về làm đồ chơi cho lũ con Hạnh thằng Hà thằng Hiệp. Tôi nói trộm vía anh ấy, chị không biết đâu... Anh ấy khoe với cả đơn vị, chị là người phụ nữ đẹp nhất làng Đông. Lúc ấy thì tôi lại hình dung ra chị ngày còn là cô gái cưới trâu. Tôi nhớ nhất hôm đang nghe nghe ngồi trên lưng con trâu đực sứt nhà Hào, bỗng con trâu đực nhà Hào nhìn thấy bóng con trâu cái nhà chị. Nó nhảy bổ tới làm tôi ngã lộn cổ xuống đất. Con trâu cái nhà chị hoảng hốt nhào xuống sông Đình. Lúc ấy tôi bái phục tài cưới trâu của chị. Con trâu nhà chị nó bỏ nhào xuống sông mà chị vẫn nghe nghe trên lưng trâu để nó bơi sang bên kia sông giống như cưỡi chiếc tàu ngầm vậy - Vạn cô bày trò vui lên nhìn chị Nhân. Chị vẫn ngồi lặng, mặt buồn u uất.

- Nghĩ mà thương tội trẻ - Vạn nói tiếp - Nhiều lúc muốn đến chị nhưng lại ngại. Hôm chấp tổ ở từ

đường họ, các cụ nói ghê quá.

- Thế thì từ nay chú đừng đến đây nữa. Tôi nghĩ thương hoàn cảnh chú thân một mình nên mới động ý cho con Hạnh nó đến thăm đây, chú cháu quần quýt cũng đỡ. Vậy mà chú có biết họ bảo tôi thế nào không? Họ bảo tôi đem con Hạnh làm mối câu chú đây. Nghĩ mà uất nhưng không dám nói với chú. Tôi mặc cho thiên hạ muốn nói thế nào thì nói. Miệng thế gian nó bạc bẽo khủng khiếp thế đấy. Tôi không ngờ lòng tốt của tôi lại có hại cho chú thì thôi, chú đừng đến đây nữa. Chú để cho con Hạnh nó về.

Vạn không ngờ sự tình lại diễn biến xấu đến thế này.

- Chị hay nghĩ vớ vẩn - Vạn nói - Tôi nhất định không để cho bé Hạnh xa tôi. Không vì những chuyện vớ vẩn mà chú cháu tôi phải xa nhau.

Vạn đứng dậy, bước ra cửa.

- Chú Vạn ơi - Thăng Hà gọi - Chú xem cho cháu cái khẩu hiệu này viết như vậy đã đúng chưa?

Thăng Hà giơ chiếc khẩu hiệu lên đọc. “Đả đảo bọn cường hào ác bá”.

- Còn thiếu - Vạn nói - Hai tiếng “đầu sỏ”. Cháu phải viết là: “Đả đảo bọn địa chủ cường hào đầu sỏ ác bá”.

Cậu trưởng nam con dòng họ Nguyễn đình ninh rằng thế giới đang nổi loạn. Nó vừa mới thấy mọi người hân hoan chào đón hòa bình xong bây giờ lại thế này. Từ đường họ Nguyễn đã trở thành nhà tù cùm nhốt địa chủ và bọn phản động. Điều mà thằng Nghĩa ngỡ ngàng hơn cả là ông Xung lại là phản động, chú Xềng, chú Xình là Việt gian âm mưu phá hoại cộng Linh. Thằng Nghĩa xét nét nhìn hai dân quân ở làng Hạ được điều về đây canh gác. Nhìn sắc mặt hầm hầm của hai dân quân cầm súng đứng ở cửa từ đường, Nghĩa đoán chắc tình hình nghiêm trọng lắm. Nghiêm trọng hơn cả ngày bộ đội về đánh bột Linh, Đêm đánh bột Linh thằng Nghĩa cũng thức suốt đêm. Chập tối bộ đội súng ông rậm rịch kéo về tập kết chậ ba gian từ đường. Nghĩa thấy mẹ nó, mẹ bé Hạnh, ông Xung và cả thím Xeng tất bật nấu cơm cho bộ đội. Những nắm cơm bằng quả bưởi để đây ra nia cho nguội. Mẹ nó gói mỗi nắm cơm kèm theo một ít muối vừng và bốn con tôm rảo kho, chia cho mọi người. Trong đội du kích đi đánh bột Linh đêm ấy có cả chú Xeng chú Xềng, chú Xình nhà ông Xung. Đến chín giờ tối đoàn quân lặng lẽ kéo đi. Từ đường họ Nguyễn lại vắng hoe. Mẹ Nghĩa, mẹ cái Hạnh và mấy bà hàng xóm ngồi thì thầm chờ đợi giờ nổ súng. Tới nửa đêm, tiếng súng rộ lên. Nghĩa leo hẳn lên nóc từ đường nhìn về phía bột Linh lửa cháy sáng cả góc trời. Chừng tiếng sau du kích khênh thương binh về để kín ba gian từ đường. Những cánh cửa lim hạ hết xuống làm bàn mổ, làm giường cho thương binh. Nghĩa còn cầm đèn soi cho y tá băng bó vết thương cho bộ đội. Ba gian từ đường màn trắng giăng kín. Lần đầu tiên Nghĩa nhìn thấy máu người. Sao trong người ta lại lắm máu thế?...

- Nghĩa! Vào đây mẹ bảo - Tiếng mẹ gọi giật - Nghĩa vào nhà thấy bố mẹ đang ngồi cùng với chủ tịch Đột.

- Ngồi xuống đây mẹ bảo, con phải nói thật, không được giấu điều gì. Từ trước đến giờ ông Xung, chú Xeng, chú Xềng, chú Xình cho con những gì?

Nhìn nét mặt nghiêm khắc của bố mẹ và chủ tịch Đột, Nghĩa biết không thể không nói. Nghĩa cố nhớ lại mọi chuyện.

- Ông Xung cho con một đồng mua bi, chú Xình cho con bốn bắp ngô, con cho ba anh em nhà cái Hạnh mỗi đứa một bắp, còn con một bắp.

- Đây! Lời khai của thằng Nghĩa đúng như lời tố giác của bà con - Chủ tịch Đột sáng mắt nhìn bố mẹ Nghĩa.

- Nghĩa này - Bố nói - Chú Xình còn đưa cho con một cái thuốc nữa?

- Vâng ạ.

- Đây mà! - Chủ tịch Đột vỗ “đét” một cái vào vai bố.

- Chú ấy bảo con mang thuốc xuống đám ruộng ngô nhà chú ấy đào hộ mấy lỗ chuột - Nghĩa nói và nhìn chủ tịch Đột - Hôm ấy con bắt được bao nhiêu là chuột to và cả ổ chuột con tý.

- Chính mày đã vẽ cây thánh giá trên đường?

Bố nói và nhìn Nghĩa lo lắng.

- Vâng ạ.

- Thôi thế là đủ rồi - Chủ tịch Đột nói - Chúng đã lợi dụng trẻ con rất tinh vi. Còn cái việc mày đã vẽ cái đường liên lạc từ cây thánh giá ấy đến nhà ông Xung thì nhiều người nhìn thấy - Chủ tịch Đột nói

rồi đứng dậy bước ra cửa. Bô cũng lập cập đi theo chủ tịch Đột.

- Ôi! Ôi! Con ơi, sao con làm những chuyện đại đột thế hử?- Mẹ than vãn nhìn Nghĩa, mắt mẹ đỏ ngầu
- Mà không biết cái vạch mày kẻ từ cây thánh giá về nhà ông Xung người ta đã phát hiện ra đó là đường dây liên lạc của bọn Quốc dân đảng từ nhà thờ tới nhà ông Xung. Chú Xềng và chú Xình đã lợi dụng sự ngây ngô của mày, cho mày mấy cái bắp ngô mà mày cũng đi làm những việc tây đình. Mày đã đi về đường cho bọn phản động.

- Mẹ nói gì lạ, con vẽ đường nào đâu. Con chỉ mượn mỗi cái thùng của chú Xình đi đào chuột...

- À đúng rồi, hôm ấy con có kéo rê cái thùng từ đoạn đường con vẽ cây thánh giá về trả cho chú Xình.

- Thôi mày cầm môm đi - Mẹ quát - Từ nay tao cầm mày làm bậy, có ngày vào tù đầy con ạ.

Nghĩa rất khổ tâm làm bố mẹ phải buồn phiền vì mình. Mọi sự cứ như trên trời rơi xuống, lẽ nào cậu lại vô tình vẽ đường cho bọn phản động. Chung quy cũng chỉ tại cậu đại lãn kéo rê cái thùng trên đường làng.

Đến tối nghĩa ra sau nhà đi đái. Nghĩa còn đang đái tè tè thì có bóng người từ khóm chuối nhảy bổ đến tóm lấy tay Nghĩa làm nó tý ngất xỉu, nước đái vãi ra ướt cả quần. Qua giọng nói, Nghĩa nhận ra tiếng thím Xeng, con dâu ông Xung:

- Thím đã giấu mấy nắm cơm ở chân đồng rơm - Giọng thím Xeng run run - Cháu tìm cách nào mang vào từ đường, ông và chú Xềng chú Xình chết đói mất.

Nghĩa còn đang bần rùn chân tay chưa kịp mở môm thì thím Xeng đã vội lẩn vào vườn chuối như thể có ai đó đang rình bắt thím. Nghĩa còn đang hoang mang về câu chuyện ban sáng và ánh mắt buồn rầu lo lắng của bố mẹ, Nghĩa không muốn dính dáng đến chuyện của người lớn. Nhưng dù sao cũng không thể để ông Xung và chú Xềng chú Xình chết đói.

Nghĩa mò mẫm quanh đồng rơm thấy túi cơm thím Xeng đã vùi vào đấy từ bao giờ. Mẹ giục Nghĩa đi học, Nghĩa bảo: “Con đau bụng”. Hôm này từ người già đến trẻ con tối đến phải đóng cửa đi tập trung để ôn nghèo kẻ khổ đầu tổ địa chủ, phát giác những hoạt động của bọn Quốc dân Đảng, Nghĩa thấy nhiệm vụ thím Xeng nhờ mang cơm vào từ đường cho ông Xung và các chú thật khó khăn. Hai dân quân vẫn liên tục đứng canh gác ở cửa từ đường. Bất chợt nghĩ ngay ra cái cửa tò vò phía sau hậu cung bị vỡ kính, Nghĩa có thể chui lọt. Nhân lúc hai dân quân bật lửa hút thuốc Lào, Nghĩa đeo túi cơm lên cô lao ra phía đầu hồi từ đường nhanh như một chú sóc. Ít ạch mãi Nghĩa mới tha được chiếc ghế hái chè ra sau hậu cung. Nghĩa leo lên ghế nhanh như chú khỉ, luôn qua lỗ tò vò. Trong hậu cung lâu nay không hương khói, lạnh tanh. Nghĩa rón rén bò tới nơi giam giữ ông Xung và các chú. Trước mặt Nghĩa lúc này là những thầy ma ngồi rũ rượi dưới các trụ cột, chân bị cùm chặt. Nghĩa thấy buồn nôn vì mùi phân, mùi nước giải sục lên mũi, Nghĩa nhận ra ông Xung, chú Xềng, chú Xình và cả chú Ninh với mấy người trên làng Hôi, qua ngọn đèn dầu đỏ quạch ngoài cửa. Nghĩa vội vã bẻ cơm chia hết cho mọi người rồi chuồn thẳng. Vừa kéo được chiếc ghế hái chè ra giữa vườn thì nghe tiếng ông đội trưởng đội cải cách và tiếng cô Tý Hìn, em gái chủ tịch Đột, Nghĩa hoảng sợ nghĩ là chuyện của mình mang cơm đã bị lộ. Dưới ánh trăng Nghĩa nhận ra ông đội trưởng và cô Tý Hìn đi vòng ra phía hậu cung. Nghĩa vội nằm sụp xuống bụi dong riềng nín thở, dán mắt nhìn theo, hai người đi tới góc mít bồng ôm choàng lấy nhau đồ kệnh xuống đất giẫy giụa. Thế mà tối nào ông đội trưởng đội cải cách cũng bảo với dân chúng là đi tuần tra canh gác.

***

Tùng - tùng tùng - Tiếng trống dậy lên khắp các nẻo đường làng. Từ bà cụ già lom khom chống gậy, đến các chị con thơ tay bồng tay bế dắt díu nhau cơm đùm cơm gói đồ dòn về sân đình Đông. Thanh

thiếu niên gương cờ, biểu ngữ khẩu hiệu đi trong dòng người luôn miệng hô vang:

- Đả đảo bọn địa chủ cường hào gian ác đầu sỏ!

- Đả đảo - đả đảo - đả đảo!

- Đả đảo hai tên Việt gian phản động Xềng, Xình âm mưu phá hoại công Linh!

- Đả đảo - đả đảo - đả đảo!

Những cánh tay giơ lên đều rậm rạp theo những tiếng hô phản nộ.

Cái Hạnh nhón nhác tìm cậu trưởng nam con dòng họ Nguyễn. Nhìn thấy mẹ nó và anh Hà, anh Hiệp, Hạnh long tong chạy lại gửi mẹ hai nắm cơm chủ Vạn vừa đưa cho nó giữ. Tới sân đình nó đã thấy người ngồi chen đặc sân, có người đứng lên các bộ tường, có kẻ còn ngồi chồm hổm trên nóc đình Đông. Hạnh chen dần lên sát kỳ đài. Kỳ đài cao ngất đỏ rực khẩu hiệu và biểu ngữ. Hạnh phải đứng lên lưng con chó đá mới nhìn thấy Nghĩa đang ngồi với bố mẹ ở hàng trên cùng dành riêng cho những người lên đầu tố. Khoảng giữa kỳ đài và dân chúng có một khoảng trống người ta đào một cái hố tròn như hố tăng - xê sâu đến ngực địa chủ Hào. Địa chủ Hào đứng dưới hố, tóc bạc phơ, mặt già khom cúi gằm xuống đất. Hạnh liềm chen lách tới ngồi vào chỗ Nghĩa. Nó nhìn thấy chú Vạn xách súng đi dẹp trật tự. Góc trái kỳ đài có mấy người bị trói chặt hai tay đứng chờ đến lượt mình phải nhảy xuống hố để toà xử tội. Trong số người bị trói có cả ông Xung, chú Xềng, chú Xình. Như vậy là nhà ông Xung có mỗi vợ chồng chú Xeng và cô Thảo là không làm gián điệp. Mãi để ý những người bị trói, lúc này cái Hạnh mới nhìn thấy những người ngồi oai nghiêm trên kỳ đài cao ngất còn có cả cô Tỷ Hìn, em gái chủ tịch Đột. Ôi, sao lúc này cô Hìn trông đẹp thế, đôi má cô cứ đỏ hồng hồng.

- Cô Hìn trông oách nhỉ - Hạnh thốt lên.

- Oách đ...gì - Cậu trưởng nam buột miệng.

- Sao anh nói bậy thế? - Hạnh sững sờ nhìn Nghĩa.

- Tao bắt quả tang cô ấy ngủ lang với tay đội trưởng cải cách sau từ đường.

- Chết! Anh nói thế mà không sợ cô ấy bắt à?

- Mày đi mà mách với cô ấy.

Cái Hạnh im thít. Nó liếc trộm Nghĩa và thấy gương mặt Nghĩa buồn xiu về cái bản. Đầu óc Hạnh thấy lung bung chát chứa bao điều kỳ lạ. Mọi người ngồi lặng dưới nắng với vẻ mặt căng thẳng, mặt đỏ dòn lên kỳ đài, Phiên toà diễn ra mỗi lúc một sôi động. Hạnh giật bản người khi nghe tiếng đập bàn chan chát lẫn tiếng hô, tiếng quát của những người ngồi trên kỳ đài. Qua những lời đầu tố và lời luận tội của toà, Hạnh chỉ hiểu đơn giản: Ông Xung mắc tội đi lấy lá chuối đêm trong vườn địa chủ Hào. Bác Hình mắc tội thổi kèn lá chuối, chú Xềng chú Xình mắc tội đặt mìn phá Cổng Linh.

Chả biết chú Xềng và chú Xình có phá công hay không nhưng cái tội chú ném mìn đánh cá thì nó và anh Nghĩa nhìn thấy tận mắt. Anh Nghĩa cảm nó không được hé răng nói với ai nên chuyện này chỉ nó và anh Nghĩa biết.

Đến giờ nghỉ ăn trưa, mọi người tản ra tìm chỗ râm mát bỏ cơm nắm ra ăn. Hạnh đến chỗ mẹ lấy hai gói cơm nắm rồi vội đi tìm chú Vạn. Hạnh nhón nhác tìm khắp sân đình mà vẫn không thấy bóng chú Vạn đâu. Chỗ nào Hạnh cũng thấy người túm tụm xì xào bàn tán gì đó. Người nhai cơm nắm cho con, người cho con bú, thỉnh thoảng lại có tiếng trẻ con khóc thét lên. Hạnh chạy vào trong đình thấy chú Vạn đang ngồi trước bàn cùng với chủ tịch Đột.

- Sáng nay anh không đầu lão Xung là anh hèn - Chủ tịch Đột nói - Có lẽ anh bị mất tinh thần đấy.
- Tôi xa quê hương từ bé biết gì đâu - Chú Vạn chống chế- Còn cái chuyện bắt được ông ấy ở vườn chuối thì tôi đã bắt ông ta lên xã rồi đấy thôi.
- Tôi biết anh còn nể nang họ tộc - Chủ tịch Đột gay gắt - Chúng ta không xử được thằng bố của hai tên phản động Xềng, Xình là lỗi phần nào ở anh. Anh phải nghiêm khắc kiểm điểm việc này. Thôi được - Đột chợt hạ giọng - Tối hôm xử bắn anh phải thể hiện cho mọi người thấy mình là một tay súng dũng cảm đã từng chiến thắng Điện Biên Phủ. Tôi là bạn nối khố của anh tôi mới góp ý chân tình. Sự dè chừng của anh hôm nay tôi tin là đồng chí đội trưởng sẽ hoài nghi về lập trường giai cấp của anh có vấn đề đấy.
- Tôi tình nguyện bắn địa chủ Hào - Vạn háo hức nói.
- Không được! Thằng Hào phải để cho tay súng của thằng Thước - Đột cười nheo cặp mắt hấp háy ghé sát vào tai Vạn - Đây là dịp ta thử thách lòng trung thành của thằng Thước với Đảng, nó là thằng con nuôi cưng nhất của thằng Hào từ nhỏ anh hiểu không. Còn nhiệm vụ của anh phải bắn vào đầu hai thằng họ Nguyễn nhà anh.
- Thôi được, tôi chấp nhận.

Nguyễn Vạn đứng dậy bước loạng choạng đến chỗ cái Hạnh đang đứng nép vào cột đình.

- Cháu đói rồi hả? Chú cháu mình bỏ cơm ra ăn ở đây cũng được.

Hai chú cháu bỏ cơm nắm ngồi ăn. Cái Hạnh tròn mắt nhìn chú Vạn.

- Chú định xung phong bắn chú Xềng chú Xình sao?
- Đây là nhiệm vụ mà cháu. Nhiệm vụ của người chiến sỹ cách mạng phải tiêu diệt tận gốc rễ bọn Quốc dân Đảng, bọn phản động, mang cơm no áo ấm cho toàn dân.
- Chú Vạn ơi! - Hạnh áp úng nhìn chú Vạn. Có phải chú và mẹ cháu giận nhau?
- Ai bảo cháu thế ?
- Cháu biết! - Tại vì lúc nãy cháu gặp mẹ cháu, mẹ cháu chẳng hỏi gì chú. Mọi lần cứ gặp cháu là mẹ cháu hỏi thăm chú rồi cả lên..

***

Vạn lau súng. Trong đời Vạn đã không biết bao nhiêu lần lau súng. Nước thép khẩu súng Vạn giữ vẫn đen bóng. Vạn có cảm giác là lạ. Cái khó là mũi súng của Vạn lần này lại nhắm vào đầu hai thằng con trai ông Xung, mới hôm nào Vạn còn ngồi cùng mâm trong ngôi từ đường họ Nguyễn, cùng véo một đĩa xôi gấc đỏ au.

Nguyễn Vạn treo súng vào cột nhà rồi lững thững ra cửa. Con mụ Hơn, vợ thằng Công cắp thúng từ trong bếp lặng lẽ lướt qua mặt Vạn, có trời biết nó đang nghĩ gì? Chồng cán lưỡi chết, bỏ chồng sắp bị xử bắn. Chắc là cô ả cắp thúng đi chạy ăn, sướng lắm bây giờ mới thấy cái nỗi khổ của ông bà nông dân.

Con dâu địa chủ có khác cứ mơn mớn. Thằng Công rõ khéo chọn vợ, mắt đen lay láy thắt đáy lưng ong, da đỏ hồng hồng. Thời thế không thay đổi, thằng Công không cán lưỡi tự tử cứ gọi là nó còn đẻ ra

ôi địa chủ con. Có tiếng trẻ la hét ngoài vườn. Vạn ngó qua bờ tường giậu ngõ ngàng nhìn bọn trẻ. Chúng thật tinh quái bày đặt trò chơi y như toà án huyện mở phiên toà xét xử thằng cu Tôn con mẹ Hơ. Chúng bê gạch chồng lên làm khán đài. Thằng Tôn bị trói hai tay ngồi bệt xuống đất, chúng lấy gạch quây xung quanh thành vành móng ngựa. Ngồi trên “khán đài” có thằng Tý con bà Dĩ ngong, thằng Tường con nhà Nhượng điếc, con Hương con nhà Thanh, nghèo rớt mòng tơi. Khán giả tham dự là mấy đứa bé lít nhít còn để trường mũi thò lò miệng dầy rớt dài ngồi trố mắt nhìn thằng Tôn bị xử bắn. Hai thằng choai choai con nhà Đan, nhà Hồng lấy quả xoan làm đạn giương súng cao su thi nhau nhắm vào đầu thằng Tôn bắn. Thằng cu Tôn khóc thét lên. Nguyễn Vạn chạy ra quát. Phiên toà của tội trẻ tạm dừng. Vạn quan sát khắp vườn thấy tan hoang. Những trái đu đủ xanh bị chọc lỗ chỗ. Chúng vặt trụi những trái mít non vứt tước xuống gốc, mấy khóm chanh bị đào bật tung rễ.

- Ai cho chúng mày phá phách thế này hả? - Vạn quát và nhìn hằm hằm bọn trẻ. Chúng đưa mắt nhìn nhau lặng thinh. Mỗi lúc lâu thằng Tý mới nói:

- Dạ! Đây là chúng cháu muốn đào tận gốc tróc tận rễ bọn địa chủ đây ạ.

- Mảnh vườn này không phải của địa chủ nữa hiểu chưa! Tao cấm chúng mày từ nay không được phá phách ở đây.

Tối nay cái Hạnh đòi về ngủ với mẹ nó một đêm. Nguyễn Vạn thấy trống vắng lạ. Một mình nấu niêu cơm ăn xong, trời đã tối, Vạn thắp đèn ngồi uống chưa xong bát nước đã thấy vợ thằng Công nện nện vào nói về hột hoảng. Từ ngày Vạn về đây chưa một lần mẹ ta nói với Vạn nửa lời. Mẹ nhào đến quỳ xuống, hai tay chới với nắm lấy tay Vạn, mắt rục lên:

- Con lạy ông! Con cần rơm cần cỏ con lạy ông bà nông dân. Ông đi lâu ngày nên không biết rõ con. Con về làm dâu nhà này nhưng không ác với ai, không bóc lột ai. Con còn nén giúp đỡ nhiều người nghèo khổ ở thôn này. Gia đình đẻ con ở làng Hôi cũng nghèo lắm. Cũng vì ông trời sinh ra con có cái sắc hơn người một tý làm anh Công anh ấy mê con. Ấu cũng là cái số con nó khổ thế này đây. Bây giờ đời con chỉ còn mỗi thằng con trai, thằng cu Tôn đây. Chồng con đã chết rồi. Dù nó là con cháu địa chủ nhưng con hứa với ông bà nông dân cố gắng nuôi dạy nó thành người nghèo khổ. Vâng! Con cố nuôi dạy nó thành người nghèo khổ hu...hu...Con chấp tay lạy ông trăm lần ngàn lần đừng ghét bỏ nó, đừng đẻ các con của ông bà nông dân đánh đập nó. Mấy ngày hôm nay thằng cu Tôn nhà con bị đánh sưng cả mặt mũi. Con nhìn thấy các ông con của ông bà nông dân đánh nó, xử tội nó mà con không dám hé răng nói nửa lời. Con sợ ông bà nông dân lại bảo con chồng dối lại giai cấp nghèo khổ. Con đau khổ mà không dám nói cùng ai. Con liêu đến cửa ông, ông ở gần bảo giúp hộ con.

Những lời cầu khẩn van xin của mẹ Hơ làm Vạn bối rối. Việc đẻ tội trẻ không được đánh đập thằng Tôn thì Vạn đã làm được. Những trước mắt mẹ Hơ, Vạn không thể hứa giúp đỡ con nó, Vạn ngồi ngây không giám nhìn vào mắt mẹ Hơ. Mẹ không thể hiểu được ý nghĩ của Vạn. Không thấy Vạn nói gì, mẹ Hơ càng rối trí.

- Ông, nói hứa giúp con đi. Con lạy ông - Mẹ Hơ cuống cuống, nước mắt dàn dụa - Con đã nói với ông thật long, bây giờ con không còn gì...chỉ còn mỗi thằng cu Tôn và... cái thân con đây. Ôi cái thân con...Cái thân con đây con cũng chả tiếc. Hay là...Hay là...

Mẹ Hơ ập ứng. Trong ánh mắt tuyệt vọng của mẹ Hơ bỗng vụt lên một cái nhìn rục rủa, điên loạn - Vạn hoảng hốt khi những ngón tay mẹ Hơ bầu chặt vào cánh tay Vạn.

- Hay là cái thân con đây, ông muốn làm gì thì làm, hu, hu..

Tám thân mềm rũ của mẹ Hơ đổ sụp vào ngực Vạn - Vạn lấy hết sức lực đẩy mẹ Hơ ra và đứng vụt dậy.

- Nhà chị ra đi! Vạn rít lên khe khẽ - Chị ra đi. Tôi hứa!...Tôi hứa.

- Ông hứa cứu con - Chị ta hoảng hốt - Ôi con đội ơn ông. Con lạy ông - Mụ Hơ lại cúi rạp xuống chấp tay vái lia lại mấy cái rồi vội vã đứng dậy chạy vụt ra cửa.

***

Người ta dong kẻ phạm tội đi xử bắn. Cậu trưởng nam con và cái Hạnh pháp phở chạy theo sau. Rạ tới cầu đá hai đứa trẻ lại chứng kiến cảnh náo động của làng Đông. Người ùn ùn từ khắp mọi nơi đổ dồn về cánh mả Rốt.

- Họ bắn vào đầu hả anh Nghĩa?

- Vào đầu chứ còn vào đâu.

- Thế họ có làm đám ma không?

Cái Hạnh nói câu này thì thằng Nghĩa chịu. Không biết họ có làm đám ma không? Nghĩa ngẫm phục đầu óc bé con của cái Hạnh hay nghĩ ra những điều bất ngờ, chắc hôm nay chú Vạn chỉ huy đội dân quân gồm những tay súng cừ khôi ở làng Đông. Hai đứa theo chú Vạn ra tới cánh mả Rốt, dân chúng đã ngồi hết vào vị trí quy định riêng cho từng làng xã. Ranh giới giữa các địa phương là những đường dây thừng căng thành từng ô thẳng tắp có biển báo vị trí từng đơn vị. Cái Hạnh bám chặt tay thằng Nghĩa khi người ta dong từng tên tội phạm trói tội phạm vào những chiếc cột chôn dựng đứng thành một hàng ngang.

- Đả đảo bọn địa chủ cường hào gian ác!

- Đả đảo! Đả đảo.

- Đả đảo bọn Việt gian Quốc Dân Đảng!

- Đả đảo! Đả đảo!

Những tiếng hô vang dậy và những cánh tay đồng loạt giơ lên rậm rạp như hôm ở sân đình Đông.

- Em sợ lắm.

- Sợ cái gì. Nghĩa trấn an Hạnh - Mày không trông chú Xềng, chú Xình bị trói vào cột kia mà chú ấy cũng không sợ. Đúng là đồ con gái nhát gan.

Cái Hạnh đưa mắt tìm chú Vạn. Người ta còn làm những thủ tục gì đó mà cái Hạnh không hiểu. Nó nhận ra chú Vạn đã nằm sẵn bên bệ bắn. Không gian chợt lắng đi. Hình như mọi người đều nín thở chờ đợi phút giây quan trọng nhất.

- Bịt mắt - Một mệnh lệnh từ đâu đó phát ra - Hạnh không hiểu có phải tiếng chú Xình bị trói chặt mà miệng vẫn hô rõ to.

- Đảng lao động Việt Nam muôn năm!

- Hồ Chủ tịch muôn năm!

Mọi người thấy sững sờ về tiếng hô “Hồ chủ tịch muôn năm” lại phát ra từ miệng tên tội phạm.

Một loạt tiếng nổ dậy lên. Cái Hạnh thấy choáng váng tại ù đặc, mắt hoa lên. Nó hoảng sợ ôm chặt lấy thằng Nghĩa không dám ngẩng lên nhìn những người bị bắn.

Cuộc đấu trường kết thúc. Hạnh chen lẫn bám theo thằng Nghĩa đi về lối bờ sông.

- Cháy! Làng Đông cháy!

Tiếng ai đó hét lên thất thanh. Dòng người đi trên bờ sông chợt nháo nhác chen lẫn nhau chạy ục ục.

Chân tay Hạnh bủn rủn, mắt nhìn về làng Đông. Một cột khói bốc lên sau rừng tre, loáng cái đã bùng lên thành ngọn lửa đỏ rực, Nghĩa kéo cái Hạnh chạy về tới cầu đá nghe tiếng la hét:

- Ở làng nước ơi!...Cháy! Cháy từ đường họ Nguyễn.

Thằng Nghĩa buông tay cái Hạnh vụt đi trước. Tiếng kêu gào lẫn tiếng nổ lụp bụp, đôm đốp như pháo. Bụi than cuộn lên bay khắp trời làng Đông. Chân tay cái Hạnh run bần bật nhón nhác tìm thằng Nghĩa trong đám đông nhộn nhạo. Người thùng, người xoong chảo mức nước từ dưới ao chuyển lên dội vào những đám lửa còn cháy lem lem trên các cây cột cái, trên các vì kèo. Hai gian nhà của nhà Nghĩa phải dỡ tung mái tranh xuống để tranh lửa cháy tạt sang. Dập tắt lửa xong, người nằm người ngồi ngả ngón trên sân, ngoài vườn, ngoài ngõ, bờ ao, giương mắt mệt mỏi nhìn ba gian từ đường họ Nguyễn trụi lủi đen thui cả mười sáu cái cột và bốn vì kèo nham nhở còn ngún khói đứng trơ trọi giữa trời. Cũng còn may cho họ Nguyễn còn lại được gian hậu cung. Các cụ ngày xưa mà không cuốn bằng gạch thì hôm nay cụ tổ cũng bị thiêu cháy.

- Mẹ thằng nào đốt từ đường họ?

- Làng Đông đi đấu trường hết thì còn ai vào đây nữa, ngoài mấy thằng Quốc dân đảng bên nhà thờ Thượng.

- Đem hai thằng dân quân canh gác mấy thằng phản động ra mà khảo.

- Họ gác tội phạm chứ có gác từ đường cho họ nhà các ông đâu.

- Tay Dĩ hôm nay không đi đấu trường. Tôi chạy về thấy gánh phân trâu của hân quăng ở ngay đầu ngõ kia kia.

- Gọi thằng Dĩ lại đây xem nào.

Chú Dĩ từ đâu chạy đến đứng trước đám đông đang tụ vạ ở giữa sân.

- Tôi không đốt từ đường - Chú thanh minh - Tôi đang gánh phân trâu tới ngang đây thì thấy có lửa cháy ở góc kia kia - Chú Dĩ chỉ tay vào góc trái từ đường - Thế là tôi vắt mẹ nó đẩy chạy vào thấy hai tay dân quân đang ngủ gật ngủ gà ở cửa. Tôi hét “cháy” thế là hai tay dân quân làng Hạ hoảng hốt chạy vào đưa được ông Xung, chú Hình và mấy tội phạm nữa ra ngoài chứ không thì nay cũng chết cháy hết.

Cái Hạnh tìm thấy thằng Nghĩa nằm vật ra bên khóm chuối ngoài vườn mặt đen nhem bụi than. Cái Hạnh ngồi xuống bên thằng Nghĩa và bỗng dưng nó bật khóc hu hu. Vừa khóc nó vừa nhìn những cây chuối héo quắt lá, những tàu cau vàng khè vì sức nóng của đám cháy bốc lên.

- Anh Nghĩa ơi tối nay anh đến ngủ nhà em. Nhà anh thế kia thì tối nay anh ngủ ở đâu được.

***

Thằng Nghĩa và cái Hạnh mãi mê chặt những cây chuối bị chết cháy ghép thành một cái mảng để chở cỏ từ bên kia sông. Hồi này tuy vẫn ở với chú Vạn nhưng thỉnh thoảng nó vẫn đi cắt rạ giúp mẹ. Bố mẹ

Nghĩa đang chắt khóm tre bị cháy để ngâm xuống ao cho khỏi mọt. Ngoài đường bỗng rộ lên những tiếng kêu la và tiếng chân chạy rình rịch.

- Đánh bỏ mẹ chúng nó đi. Quân độc ác, điêu ngoa.

Bà Hình, chị Ngọ, cô Tý Hìn và cả chủ tịch Đoàn quần áo bị xé tả tơi hoảng hốt chạy vụt tới, nhảy lên nền từ đường cháy rồi chui tọt vào trong hậu cung đóng sập cửa lại. Một đoàn quân với nét mặt hầm hầm mang gậy, đòn gánh bước tới trước mặt bố mẹ Nghĩa giọng phần nộ:

- Chúng mày giấu cái quân khôn kiếp ở đâu hả?

- Bố mẹ Nghĩa đứng ngây ra không nói được câu nào.

- Nó ở trong hậu cung đấy - Chú Hình nói. Đoàn người xô vào đập cửa hậu cung rầm rầm.

- Mở cửa ngay!

- Giết chết chúng nó đi!

- Cắt lưỡi, nhét cút vào mồm chúng nó!

- Khoan! Tất cả hãy khoan đã - Chú Vạn tập tễnh xách súng chạy vào đứng giữa sân quất. Mọi người đứng lặng nhìn chú Vạn.

- Đây! Súng đây - Chú Vạn ném khẩu súng xuống đồng rạ giữa sân - Các người muốn trả thù cho hạ giặc thì hãy bắn vào Nguyễn Vạn đây này - Nguyễn Vạn giật cúc áo phanh bộ ngực đầy sẹo loang lổ, nhìn mọi người.

Cái Hạnh run rẩy lao vào ôm chầm lấy chú Vạn. Chú Vạn cứ đứng trơ ra. Không ai ngờ ông Xung lại là người đầu tiên ném chiếc đòn gánh trên tay xuống sân rồi nhảy bô lên nền từ đường. Ông dang hai tay ôm ghì lấy cột từ đường bị cháy trụi. Mặt ông Xung trừng trừng nhìn mãi lên bầu trời xanh cao lồng lộng. Ông hét lên một tiếng kêu “trời” rồi bỗng cười khùng khục như điên dại. Trong khoé mắt của ông vẫn đỏ lên những tia máu.

Những cột kèo cháy trên nền từ đường họ Nguyễn đứng phơi sương nắng đã bảy năm nay. Cậu trưởng nam con dòng họ Nguyễn đã là một chàng trai khoẻ mạnh cường tráng. Trong cặp mắt sáng của cậu luôn ánh lên nỗi khát vọng sâu kín mà trên đời này có lẽ chỉ có mỗi mình Hạnh hiểu. Bao dữ kiện của quãng đời thơ ấu đã ngấm vào máu thịt Hạnh. Mỗi lần cậu nhìn lên nền từ đường cháy, dấu tích của dòng họ Nguyễn suy sụp, lòng cậu lại nhói đau. Cậu ngấm ngấm nuôi hy vọng sẽ tạo dựng lại trên nền từ đường cháy một ngôi nhà mới bằng sức lực của chính cậu. Nghĩa tho lỗ ý định của mình cho bố. Mắt ông Khiên sáng lên vỗ bốp vào vai nghĩa:

- Mày khá lắm! Xứng đáng là vị trưởng nam tương lai của dòng họ Nguyễn, bố mẹ cũng đã lo tính từ lâu nhưng khổ nỗi vừa rồi lo được đám cưới cho chị Cả mày là nhân túi.

Nghĩa biết bố mẹ hay có tình thương người nên đã gả chị cả cho anh Đông. Bố mẹ Đông mất sớm nên anh Đông ở với vợ chồng người chị gái nghèo kiệt xác. Bố mẹ Nghĩa phải bỏ tiền ra tổ chức đám cưới cho cả họ ăn uống linh đình. “Dù có phải ăn cháo nhưng việc đạo - đời vẫn phải lo cho đầu cuối. Mình là trưởng tộc phải làm gương sang cho cả họ”.

Ngôi từ đường cháy bảy năm nay vẫn chưa tìm ra nguyên nhân thủ phạm. Khi thấy bố con Nghĩa chuẩn bị rục rịch làm nhà trên nền từ đường, có người độc miệng bảo: “Có khi ngày xưa ông Khiên âm mưu đốt từ đường họ để bây giờ dựng nhà riêng cho cậu con trai quý tử”.

Trước khi làm nhà trên nền từ đường, hai bố con Nghĩa phải đến lần lượt từng nhà trong họ để xin phép. Tất nhiên không ai nổi phản đối vì để mãi cái khung nhà cháy cứ tro tro ra đây, nó giống như cái gai đâm nhói vào đầu mỗi khi nghĩ đến tổ tiên.

Ngôi nhà bố con Nghĩa dựng xong trên nền từ đường họ trông khá khang trang. Bố Nghĩa nắn nót khắc lên hai trụ tường cửa đôi câu đối bằng chữ nho: “Tiều trử loạn tặc thiêu đường tổ - Vạn sự bất công oán hận trường”. Bố Nghĩa giải thích: phải tiêu diệt kẻ phản loạn đốt từ đường họ. Mỗi cầm thù phải nhớ đời. Ngôi nhà mới, bố dành hẳn một gian làm buồng. Bố bảo: “Buồng của thằng Nghĩa”. Bố đặt mọi niềm tin vào cậu con trai, sau này sẽ khôi phục lại dòng họ Nguyễn đã suy sụp. Nghĩa trưởng thành được như ngày nay là chịu sự rắn dạy rất nghiêm ngặt của của bố. Bố Nghĩa học chữ nho từ ông đồ Thảo đồ tú tài từ lâu mà đến bây giờ bố vẫn không quên ơn ông thầy của mình. Nhà vẫn đói ăn, nhưng mừng một tết năm nào bố cũng bắt Nghĩa đi cùng đệ đệ lễ bái chung và rượu đến biếu ông đồ Thảo. Mỗi lần đi tết ông đồ, bố bảo Nghĩa: “Tiên học lễ, hậu học văn - Con người ta muốn có chữ trước hết phải học đạo”. Đối với Nghĩa, bố vừa thương yêu chiều chuộng lại vừa nghiêm khắc đến ghê gớm. Bố mua đàn, nhị, sáo về cho Nghĩa tập. Thời gian đầu Nghĩa bị tra tấn bởi tới nào bố cũng mời ông Tang thầy cúng dạy Nghĩa tập đàn chanh. Tới nào ông Tang không sang bố dạy Nghĩa chơi đàn bầu, đàn cũng thấy ham, đi chăn trâu Nghĩa cũng giắt cây sáo vào cạp quần. Ra tới bờ sông Nghĩa ngồi vắt vẻo trên lưng trâu thổi sáo và thấy cuộc đời cũng vui vẻ lắm. Ngày ấy bé Hạnh cứ quần lấy Nghĩa có lẽ cũng vì Hạnh mê tiếng đàn sáo của Nghĩa. Cô bé mà mới ngày nào còn nằm lọt thỏm trong ô lá chuối khô với Nghĩa bây giờ đã rục lên như bông hoa cúc trước cửa từ đường. Mái tóc Hạnh giống tóc mẹ, dài và đen óng. Khuôn ngực đầy lên phập phồng, mỗi khi nhìn Nghĩa ánh mắt Hạnh lại rục cháy lên ngọn lửa thiêu nóng trái tim cậu trưởng nam con dòng họ Nguyễn. Từ ngày Hạnh không ở với chú Vạn nữa, Nghĩa ít được gần Hạnh. Mỗi ngày nghĩa không thể không tìm cách để được nhìn thấy Hạnh.

Nhiều lúc nghĩa lại cứ ngỡ Hạnh là cô Ngà từ trong câu truyện “mắt tiên” mà ông nội đã kể.

Đúng là Hạnh có nhiều nét khêu gợi của tiên nữ. Không biết rồi đời Hạnh có gặp điều gì oan ức như cô ngày xưa? Từ ngày hai dòng họ có mối thù hận, chưa cặp trai gái nào yêu nhau được trọn vẹn.

Buổi tập văn nghệ ở nhà chú Vạn xong. Hạnh trộm véo vào sườn Nghĩa có ý bảo anh ở lại. Nghĩa vờ ra bờ ao rửa chân rồi quay vào nhà. Hạnh ôm ghì lấy Nghĩa, hai đứa cầu véo nhau trên giường chú Vạn cười rinh rích.

- Chả nhẽ chúng mình lại cứ phải vụng trộm mãi thế này mãi sao?

Hạnh nói giọng buồn buồn và trong mắt lại có ngọn lửa đang cháy.

- Hay là lát nữa chờ chú Vạn về chúng mình sẽ nói thật với chú? Chỉ có chú Vạn là người thông cảm và hiểu chúng mình nhất...

Buổi tối làng Đông yên tĩnh. Con mèo đen nhà mụ Hơnh nhảy từ mái nhà lao vào cửa. Nó giương mắt lăm lăm nhìn Hạnh và Nghĩa.

***

Từ sự kiện từ đường họ bị cháy, chú Vạn phải để cho Hạnh về ở với Mẹ. Cả họ Nguyễn đều bất bình quan hệ “mờ ám” của chú Vạn với mẹ cái Hạnh. Người ta bảo các cụ Tổ nổi giận vì cả họ đã để cho Nguyễn Vạn vi phạm lời nguyện của cụ Tổ. Nguyễn Vạn không duy tâm, người chiến sỹ cách mạng không được tin vào thần thánh ma quỷ. Chẳng có thần thánh ma quỷ nào phạt được Vạn. Vạn không sợ thần thánh mà chỉ sợ làm sai lời Đảng dạy. Cả xã này không có Nguyễn Vạn thì đừng hòng có ại dám xung phong đứng lên phá nổi ngôi đình Đông để làm trụ sở Ủy ban xã. Đây! Bây giờ ngôi nhà Ủy ban cứ sáng rực lên trên nền đình Đông cũng chẳng ai chết vì chuyện phá đình. Đến như ngôi miếu ở đầu làng linh thiêng có tiếng ai đi qua cũng không dám nói tục. Vậy mà hôm phá miếu, Vạn còn đến sớm đánh cả lên bệ thờ mà cũng chẳng sao hết. Đã bảo là Vạn không tin vào thần thánh ma quỷ. Điều đáng sợ nhất với Vạn là để mất lòng tin với dân với Đảng. Từ một việc nhỏ Vạn cũng phải cân nhắc xem có phải đây là ý dân ý Đảng. Lâu nay Vạn xét lại lòng mình và thấy rằng Vạn đã yêu thương chị Nhân. Đây là do những giây phút yếu hèn không kìm nén được. Lý trí không cho phép Vạn làm điều ấy. Điều ấy là lỗi lầm đáng tiếc không xứng đáng với người chiến sỹ cách mạng, không xứng đáng với lòng ngưỡng mộ của dân làng, họ mạc. Thờ trai trẻ của Vạn đã qua. Vạn sống với niềm kiêu hãnh Vạn đã có.

Mỗi nghi ngờ về sự quan hệ của Vạn và chị Nhân đã dấy đi giờ lại đến chuyện con Hạnh và thằng Nghĩa. Nỗi khô là xưa nay ngôi nhà của Vạn ở lại là nơi hai đứa cứ quấn quýt với nhau. Thực lòng Vạn yêu thương cả hai đứa, nhưng không nghĩ rằng chúng lại có thể yêu nhau. Mấy năm trước Vạn đã kể cho hai đứa nghe về câu chuyện hận thù của hai dòng họ. Chúng cứ trố mắt nhìn nhau. Bây giờ Vạn gợi lại chuyện ấy chúng chỉ nháy nhau bịt miệng cười rinh rích ngay trước mũi Vạn.

Sáng nay trước lúc đi họp xã. Vạn thấy con Hạnh đến mượn nhà để tập văn nghệ. Vạn đưa chìa khóa cho nó và dặn khi nào về tạt qua Ủy ban đưa cho chú. Bây giờ đã là chín giờ tối mà vẫn không thấy con Hạnh đến. Có lẽ chúng nó tập cả tối. Tan họp, Vạn thập thễnh bước về. Nhà mụ Hơnh đã tắt đèn đi ngủ. Bước tới cửa Vạn chợt nghe tiếng con Hạnh và tiếng thằng Nghĩa cười nói trong nhà. Vạn đứng sững lại - Thì ra chúng nó tập văn nghệ là thế này đây. Hồng! Con bé hời này láu cá đến thế là cùng. Mọi tội vạ lại đổ lên đầu mình mất thôi. Vạn thấy hơi nóng mặt đẩy cửa bước vào. Lại một bất ngờ nữa: Con Hạnh đang nằm với thằng Nghĩa trên giường vội vàng choàng dậy. Cả hai đứa không hề ngượng mà lại còn tùm tùm cười mừng rỡ nữa chứ.

- Chúng mày làm trò gì thế hả?

- Dạ! Chúng cháu chỉ đùa nhau một tý - Con Hạnh vừa cười vừa nói.

- Từ nay tao cấm chúng mày không được đùa cái kiểu chết người như vậy.

- Làm sao mà chết được người ạ? - Con Hạnh che miệng cười như thể trêu tức chú Vạn.

- Không chết người nhưng cái trò trai gái như thế này rồi có ngày ểnh cái bụng ra. Chúng mày nên nhớ là mọi chuyện rồi lại đổ lên đầu tao. Cả làng này lại bảo tao là người dắt chúng mày vào con đường tội lỗi.

- Nhưng mà chúng cháu có làm điều gì tội lỗi đâu ạ?

- Hạnh! Đừng giấu chú Vạn làm gì nữa - Nghĩa chạy tới nắm lấy tay chú Vạn - Cháu và Hạnh yêu nhau chú ạ. Chúng cháu không thể sống thiếu nhau. Cháu... cháu thấy chỉ có chú...Vâng! Chỉ có mình chú là hiểu chúng cháu và chỉ có chú mới nói được với bố mẹ cháu và mẹ Hạnh.

Chú Vạn đứng lặng nhìn hai đứa. Chú không ngờ sự thế lại dẫn tới mức độ trầm trọng. Tuổi trẻ chúng nó bây giờ nói tới chuyện yêu đương cứ như không. Hồi chú bằng tuổi chúng nó đã biết quái gì chuyện trai gái. Hai đứa mà thế này thì bằng giết chú. Cả cái làng này sẽ bảo chú không lấy được mẹ cái Hạnh bây giờ lại dẫn mỗi cái Hạnh cho thằng Nghĩa. Hạnh thấy chú Vạn im lặng liền nhào tới nắm lấy tay chú:

- Chú là người duy nhất để chúng cháu trông cậy. Chú hãy giúp chúng cháu.

- Cút đi! Cút xéo khỏi đây ngay - Chú Vạn rít lên, mặt hầm hầm nhìn hai đứa.

Hạnh và Nghĩa ngờ ngàng nhìn chú Vạn một lúc rồi dắt nhau bước ra cửa.

Nguyễn Vạn chợt bừng tỉnh ra điều gì đó. Xưa nay chưa bao giờ Vạn đối xử tàn ác với chúng nó. Vạn lập cập bước ra cửa.

- Hạnh - Chú gọi với - Cả thằng Nghĩa nữa vào đây chú bảo.

Hai đứa lại thản nhiên vào đứng trước mặt chú Vạn.

- Chú hơi nóng - Vạn nói - Chú có lỗi với hai cháu. Chú đã để hai cháu đi quá xa. Bây giờ chú nói thế này. Cái việc yêu đương của hai cháu trước sau gì cũng sẽ đổ vỡ mất thôi. Chú van các cháu hãy tĩnh trí lại. Các cháu không thấy đã có bao nhiêu chuyện rắc rối xảy ra. Điều này thì thằng Nghĩa phải hiểu cho rõ hơn. Cháu đang khôi phục lại dòng họ Nguyễn chả lẽ bây giờ cháu lại tự tay thiêu đốt nó một lần nữa sao. Hạnh ơi cháu không hiểu đâu - Vạn run run đưa tay nắm lấy bàn tay con Hạnh - Chú đây cũng có thời yêu mẹ cháu. Nếu như chú mà không vững vàng giữ mình thì bây giờ cũng đã mất mát hết cả.

- Chú hèn lắm! - Hạnh nói - Chú là người không có tim.

Lại một lần nữa Nguyễn Vạn ngó ra đứng sững nhìn con Hạnh kéo tay thằng Nghĩa bước ra cửa, Nguyễn Vạn thấy ngực đầy lên từng tức. Trời oi nóng, Vạn muốn ra ao tắm cái cho mát, rồi phải sang nhà thằng Nghĩa bảo với bố mẹ nó về cái sự kiện tây trời vừa rồi. Ra tới cầu ao, Vạn sững lại. Dưới cầu ao lát gạch, vợ thằng Công đang bì bõm phơi tấm lưng trần trắng lớp dưới trắng. Nguyễn Vạn định quay ngoắt lại đã nghe tiếng mẹ Hôn gọi. Giọng mẹ cứ ngân lên ngọt xót:

- Bác Vạn ơi, Bác cũng đi tắm đấy à? Em xong rồi đây. Chà! mát quá đi mát - Mẹ Hôn vừa nói vừa đứng dậy kéo tấm áo uớt che ngực tong tong chạy lên lướt qua mặt Vạn - Tớ nữa bác tắm xong vào em bảo bác cái này.

Nguyễn Vạn bước vội xuống cầu ao - Mụ Hơ định nói chuyện gì nữa? Lại dừng mõ. Có khi mụ Hơ lại tưởng mình đứng rình trộm mụ tấm. Vạn bước về đến sân đã thấy cửa nhà mụ Hơ mở toang. Nguyễn Vạn định sang ngay nhà ông Khiên thì mụ Hơ đã ngáp ngó ngoài cửa gọi:

- Bác Vạn ơi! Vào đây em bảo cái này đã.

Mụ Hơ vừa thay chiếc áo phin trắng cắt kiểu mặc ngủ hở cả nách. Mụ đơn đả rót nước mời Vạn.

- Bác uống đi. Mang tiếng liền cửa liền hè mà chẳng mấy khi nói chuyện được với bác.

- Tôi bận.

- Em biết rồi, lâu nay bác cứ bận mãi đâu đâu. Em vẫn thường nói với cháu nó về bác. Bác tốt quá. Thằng cháu nhà em không có bác giúp thì...

- Chuyện xưa! Nhắc lại làm gì.

- Ấy bác cứ làm như em là kẻ vô ơn - Mụ Hơ cười liếc mắt nhìn Vạn rồi cúi xuống vờ e thẹn mân mê chén nước.

- Lâu nay em cứ nghĩ mãi, không hiểu sao bác không chịu lấy vợ.

- Tôi già rồi, lại què quặt thế này ai người ta lấy.

- Già! Hí hí...Bác mà già! - Mụ Hơ che miệng cười. Vạn nghĩ là mụ Hơ cười mỉa mình cái chuyện nhìn trộm mụ ta tắm.

- Cái nhà chị này hay nhỉ - Vạn gất - Tôi lấy vợ hay không thì liên quan gì đến nhà chị. Chị cứ tự nhìn mình ấy. Sao chị không đi kiếm thằng nào để mà hú hý cho sướng.

- Bác Vạn này! Em cũng định nói với bác cái chuyện ấy đây - Mụ Hơ hạ giọng - Hồi nọ em cứ ngỡ bác với mẹ cái Hạnh, hoá ra không phải. Em thấy bác làm sao ấy. Em hỏi thật bác điều này... Bác thấy em thế nào? Giá mà bác ưng thuận em...Chúng ta sẽ ở chung ngôi nhà bác đang ở. Chỗ này tã làm bếp. Thằng Tôn nhà em nó được nhờ vả bác. Chính cái giường bác đang nằm em thấy nó vẫn gần gũi với em. Em cũng đã từng...

- Cái nhà chị này rõ là là...hay nhỉ.

Nguyễn Vạn hoảng hốt đứng vụt dậy lập cập bước ra cửa Vạn bước vội trên đường làng thấy bóng mình cứ nhảy nhót dưới trăng. Đường làng Đông vắng tanh. Cái con mụ Hơ đến là dơ. Dơ không chịu được. Trông hai con mắt nó cứ rùng rục. Không biết nó kính phục mình thật hay chỉ tí tởn dề nộ mình? Nó còn dám nhắc cả đến chuyện cái giường mà ngày xưa nó đã từng chênh ềnh lên với chồng nó. Cũng chỉ tại ngày xưa mình hứa giúp bệnh vực con nó nên bây giờ nó mới nhờn vậy...Trăng đã lên cao, bóng cây quẹo cứ lừng lững giữa trời đêm lồng lộng. Ngôi nhà Ủy ban sáng rực lên màu vôi trắng. Bước lên cầu đá, Vạn thấy bóng mình nghiêng nghiêng một nửa trên cầu, một nửa gập gập in trên mặt sông.

Có tiếng nước lội bì bõm, Vạn chợt nhận ra một bóng người chấp chới từ mép sông đi lên như bóng ma. A! Lại lão Xung. Lão để truồng vạm vỡ mỗi manh áo cùn cùn, tay khuơ khuơ như người tập võ. Lúc này Vạn mới nhận ra lão Xung còn cầm một chiếc gậy. Vừa đi lão vừa vung gậy hát nghêu ngao bài đèn cù “Khen ai khéo kết cái đèn cù - Ngựa chó í a ngựa chó - Tít mù nó lại vòng quanh - Bao giờ...Bao giờ ông bó í a chiếu manh...”.

Người làng Đông đã nghe nhàm tai cái bài “Đèn cù” của lão Xung. Bạ đâu lão cũng hát. Hễ gặp người

lão càng hát to hơn. Lúc này hát chán, lão lại chống gậy xuống đất ngửa mặt lên nhìn trăng cười hênh hếch. Tiếng cười của lão Xung vang lên trong đêm vắng nghe ròn rợn. Lão điên điên khùng khùng từ cái hôm từ đường họ Nguyễn bị cháy và cũng đứng vào ngày tháng Xèng tháng Xinh bị xử bắn. Lúc đầu người ta bảo lão già vờ điên để khỏi phải bị cùm chân. Sau thấy lão điên thật người ta bảo lão xót thương hai thằng con trai bị bắn. Người làng Đông vẫn còn nhớ ngày tháng Xinh còn bé bị ông Xung bó chiếu cắp đi dọa chôn sông vì tội tháng Xinh mải chơi bỏ trâu ăn lúa. Người ta bảo lão ác với con cái và nóng như lửa vậy mà cũng yêu đuôi. Lão Xung lóc cóc bước tới đầu cầu, gặp Vạn lão đứng sững lại trừng mắt nhìn.

- Ông Xung! - Vạn quát - Ông về ngay. Không tôi bảo dân quân bắt nhốt bây giờ.

- Bắt b...tao đây. Mà là thằng nào? A thằng Nguyễn Vạn hả. Mà đã thuộc lời nguyên cụ tổ chưa hả. Tao sẽ dạy cho mày thuộc. Ha ha lão Xung cười, cất giọng rề rề - Tà rình...Tà rình...Nước sông Đình í a ngàn năm không cạn - Cầu Đá Bạc í a vạn kiếp trơ trơ.. - Lão Xung lại ngêu ngao.

- Điên!

Vạn lảo lảo bỏ đi và bỗng thấy hoang mang. Có lẽ họ Nguyễn bị động mả tổ thật.

***

Hai đứa đi bên nhau dọc bờ sông. Đã lâu lắm, từ cái lần Hạnh đòi Nghĩa dẫn đi xem công Linh, nay hai đứa mới lại đi với nhau trên đoạn sông này. Vẫn là một ông trăng trên trời và một ông trăng dưới nước trôi theo bước chân hai đứa. Chỉ riêng có cuộc sống là thay đổi biến động. Ngày xưa mọi sự với Hạnh đều bí ẩn. Giờ đây Hạnh đã hiểu được mọi cội nguồn của cuộc sống con người. Hạnh tin vào tình yêu trong sáng của Hạnh đối với Nghĩa.

- Thì ra chú Vạn cũng đã yêu mẹ Hạnh.

- Em biết. Một mối tình bị vùi dập.

- Chúng mình bây giờ là người đầu tiên dám đương đầu với dư luận.

- Liệu anh có đủ can đảm để vượt qua không?

- Anh chỉ lo cho em.

- Còn em lại chỉ lo cho anh.

- Người ta bảo khi yêu mọi điều đều tốt đẹp. Anh mơ ước điều thật giản đơn là được sống hạnh phúc với em trong căn buồng bố mẹ đã dành cho anh trên nền từ đường họ. Hạnh biết không? Chuyện này mà thực hiện được nó có ý nghĩa rất lớn lao cho cuộc đời của anh. Anh sẽ trị vì dòng họ Nguyễn. Anh sẽ tuyên bố với họ tộc xóa bỏ lời nguyên độc của cụ tổ. Hai dòng họ sẽ không còn hận thù. Trai gái hai họ sẽ được tự do yêu nhau. Làm đám cưới xong, anh sẽ dẫn khóm tre ngoài vườn, đan một cái thuyền. Chúng mình sẽ chèo thuyền chui qua cổng Lĩnh ra sông cái vớt bèo tây về ủ phân, nuôi lợn...

- Trăng sáng thật là đẹp. Kia, anh Nghĩa! Anh cứ nhìn rặng cau trước cửa từ đường kia cao nhất làng đây.

- Các cụ bảo đất từ đường là đất thánh. Trồng cây gì cũng tốt.

Hai đứa về tới đầu làng đã nghe tiếng ông Xung ngêu ngao hát bài “Lời nguyên cụ tổ”.

- Chạy đi anh! Em sợ ông Xung lắm.

- Sợ gì. Ông ấy điên thế thôi nhưng không đánh ai đâu.

Bước vào ngõ nhà Nghĩa, Hạnh bỗng thấy tim đập mạnh, mặt nóng bừng.

- Em cứ để mặc anh lo mọi chuyện.

Trời nóng nên bố mẹ Nghĩa vẫn còn trải chiếu ngồi giữa sân. Nhìn thấy có Hạnh về cùng, ông bà Khiên hơi ngỡ ngàng.

- Chúng mày đi đâu về mà khuya thế hả?

Bà Khiên hỏi mắt len lén nhìn chồng. Ông Khiên tay về thuốc Lào, lặng thinh.

- Chúng con có chuyện muốn thưa với bố mẹ.

- Lại bà cái chuyện văn nghệ chứ gì? - Ông Khiên nói - Khi nào duyệt thử, cứ gọi tao một câu là tao đến liền.

- Bô! Không phải chuyện văn nghệ đâu.

- Chuyện gì?

- Dạ! Chuyện quan trọng. Con thưa với bố mẹ, con và Hạnh tìm hiểu nhau...

Bà Khiên mở mắt thao láo nhìn con trai rồi nhìn Hạnh. Ông Khiên đang kéo dờ hơi thuốc Lào bỗng ho sặc sụa. Ông vớt chiếc xe điều xuống nhìn Nghĩa như thể ông không tin là kẻ vừa nói đó lại chính là thằng Nghĩa con trai ông.

- Mày không đùa đấy chứ?

- Dạ! Ai lại dám đùa ạ. Chúng con yêu thương nhau từ lâu rồi.

- Đẹp. Chúng mày hãy dẹp ngay cái chuyện nhăng nhít ấy đi.

Ông Khiên ngửa mặt nhìn trời như thể ông đang cầu nguyện điều gì đó.

- Chớ có dại con ạ - Bà Khiên phụ họa - Cả con Hạnh nữa, cứ về hỏi mẹ cháu thì biết. Hai bác đây không ghét bỏ gì cháu. Đất họ Nguyễn không phải nơi để cháu xây dựng hạnh phúc. Cháu không thấy đã có bao nhiêu tai họa xảy ra.

- Mẹ không nên nói thế. Tai họa là do con người gây ra chứ không phải do đất. Chẳng lẽ con và Hạnh thương yêu nhau lại là chuyện xấu sao? - Nghĩa nói, mắt nhìn bố mẹ vẻ khổ hạnh.

- Thưa hai bác! Hạnh ngập ngừng, mắt cúi xuống không dám nhìn thẳng vào mặt ông bà Khiên - Cháu tin cả hai bác cũng không ghét bỏ cháu. Ngồi từ đường này xưa bị cháy, ông Xung bị điên, chú Xềng, chú Xình bị bắn, lại đổ lỗi tại mẹ cháu và chú Vạn thương yêu nhau sao? Hôm nay cháu muốn nói với hai bác điều mà cháu nghĩ từ lâu. Cháu thương anh Nghĩa. Hai bác có thương cháu hay không thì đây là quyền ở hai bác. Cháu xin phép hai bác cháu về.

Hạnh bước nhanh ra ngõ.

- Hạnh! Đứng lại bác nói đã - Ông Khiên gọi giật giọng, bối rối - Bác cũng linh cảm từ lâu là cháu thương yêu thằng Nghĩa nhà bác. Nhưng cháu phải hiểu rằng từ đời các cụ Tổ đã gây nên mối thù hận

thì đời con cháu phải chịu. Cháu phải nên biết rằng cả gia đình nhà bác đang ở trên đất từ đường họ. Ôi cháu không thể tưởng tượng nổi đâu. Cả cái họ Nguyễn nhà bác họ sẽ bảo là ông trưởng tộc rước kẻ thù về ở đất từ đường. Chuyện này nó kinh khủng cũng giống như cái chuyện rước voi về giày má tổ vậy.

- Kìa bố! Nghĩa thốt lên, chúng con sẽ xin đất làm nhà ra nơi khác.

- Mày quên bốn phận của mày sau này cũng là trưởng tộc sao? Làm sao mày có thể bỏ đất tổ này đi được. Hạnh ơi bác vạn cháu, bác lạy cháu hãy buông tha nó ra. Ôi cái gia đình này sẽ tan nát mất thôi. Bà Khiên bỗng ôm lấy Nghĩa tu lên khóc. Hạnh hoảng sợ bỏ chạy về nhà nằm vật ra giường khóc tím tím.

- Mày làm sao vậy Hạnh? - Tiếng mẹ khẽ thì thầm bên tai Hạnh. Hạnh quay sang ôm choàng lấy mẹ.

- Ôi sao con khổ thế này? Mẹ!...

Như thể trêu tức hai họ Nguyễn và họ Vũ, chi đoàn thanh niên cố tình tổ chức đám cưới Nghĩa và Hạnh tại nhà kho hợp tác thật long trọng nổi đình nổi đám. Từ sáng sớm tụi trẻ đã lo trang trí phòng cưới lộng lẫy như thể sân khấu diễn kịch. Chúng lấy phong màn của đội văn nghệ và mang trồng ra khua âm ỉ cả làng. Chi đoàn vận động quyên góp tiền mua bánh kẹo, thuốc lá chu tất. Làng Đông được dịp bàn tán xôn xao. Người trách lớp trẻ hồi này hồng. Người bảo sao ông Khiên không vác đòn gánh nện bỏ mẹ chúng nó đi. Cũng tại cái nhà chị Nhân hồi nọ đầu têu, cũng đã định xí xồn với tay “Vạn Điện Biên” nên bây giờ con Hạnh mới thế...

Đúng bảy giờ tối, một tràng pháo nổ dậy lên. Đèn mạng sáng xanh cả góc trời làng Đông. Thành phần dự đám cưới là toàn bộ thanh niên nam nữ trong chi đoàn và tụi trẻ con trong xóm. Bậc cha mẹ, cô, dì chú bác sợ mang tiếng không ai dám đến. Lần đầu tiên làng Đông có đám cưới kỳ lạ. Các giọng hát của đội văn nghệ được dịp thử tài. Giữa tiếng hát tiếng cười của các bạn, Nghĩa và Hạnh phải cố giấu nỗi buồn. Đám cưới đang lúc sôi động thì ông Xung chống gậy đến.

- Chúng mày làm mít tinh đây à?

- Vâng ạ!

Dâu là cô gái vui nhộn nhất chi đoàn chạy tới kéo lão Xung ngồi xuống ghế.

- Mít tinh mà sao không thấy hô khẩu hiệu? - Ông Xung hỏi. Tụi trẻ được dịp cười nồ ruột.

Nghĩa vội chạy lại chỗ ông Xung. Giọng Nghĩa xúc động:

- Ông ơi! Ông ăn với chúng cháu cái bánh. Không phải mít tinh đâu ông ạ. Đây là đám cưới cháu đây.

- Đám cưới mày? - Ông Xung hỏi - Đám cưới sao không có đánh chén xôi thịt rượu chè gì?

- Cháu tổ chức theo nếp sống mới ông ạ. Chỉ có bánh kẹo và thuốc lá.

- Thế thì đét to! Thăng Xình, thăng Xèng nhà tao mà còn sống a, tao sẽ làm đám cưới to nhất làng này.

Tụi trẻ quây lấy ông Xung cười ngất. Cả phòng cười náo động. Mấy bà hàng xóm ngõ có chuyện gì xảy ra liền réo gọi con ơi ới.

Đám cưới tan, làng Đông chợt lặng đi. Cô dâu chú rể lại dắt nhau ra bờ sông. Một tay Nghĩa vẫn cắp cái phong xanh của đội văn nghệ, một tay nắm lấy bàn tay Hạnh. Tiếng pháo lẫn tiếng cười của bạn bè còn âm vang bên tai Hạnh và Nghĩa. Ra đến bên không chồng là hai đứa quên hết mọi lo phiền. Cũng chẳng còn nơi nào ngoài cái bên nước này. Cả thế giới, không có cặp vợ chồng nào lại có đêm tân hôn như Hạnh và Nghĩa. Trời đầy sao, Đêm se lạnh.

- Ta sẽ đi mãi thế này đến hết đêm - Nghĩa bóp mạnh tay Hạnh.

- Cũng may trời không mưa.

- Anh sợ em cảm lạnh.

- Buồn cười thật. Tới lúc này mà em vẫn chưa tin chúng mình đã là vợ chồng.

- Chúng mình chả vừa làm đám cưới rùm beng nhất làng đây đây thôi.

Nghĩa kéo Hạnh ngồi xuống vạt cỏ, giữa khúc quanh của dòng sông có một chiếc cống nhỏ dẫn vào con mương trong đồng. Nghĩa trái tấm phong xanh xuống làm chiếu.

- Em thấy chúng mình chọn chỗ này có đẹp không? Đây là trung tâm. Từ đây ta thấy rõ cả cống Lĩnh cả làng Đông. Và dòng sông kia giống như hai cánh tay đang ôm lấy hai đứa chúng mình.

Nghĩa ôm ghì lấy Hạnh, hai đứa nằm ra tấm phong xanh. Những ngôi sao trên trời bỗng sáng rực lên.

- Chả lẽ tới giờ phút này mà chúng mình vẫn chưa thành vợ chồng sao? - Nghĩa run run tìm cúc áo Hạnh. Hạnh nắm lấy tay Nghĩa đặt lên khuôn ngực đang đập phồng âm nóng của mình và thấy cuộc đời vẫn đẹp hơn bao giờ hết.

Trời đang đông đã ứng hồng. Hai đứa bịn rịn chia tay nhau. Hạnh men theo bờ ao về, chỉ sợ có ai đó nhìn thấy. Hạnh khẽ đẩy cửa rón rén vào giường mẹ. Nước mắt cứ ứa ra, Hạnh ôm ghì lấy mẹ. Qua một đêm hạnh phúc, lúc này Hạnh mới thấy thương mẹ. Bằng linh cảm của phụ nữ chị Nhân thấy rõ con gái chị đang xúc động. Nhưng chị không thể biết nó đang sung sướng hay đau khổ. Chị đã khuyên can Hạnh, nhưng bất lực. Rõ ràng tình yêu của nó với thằng Nghĩa mạnh mẽ hơn chị với chú Vạn nhiều. Tối qua chị đã làm mâm cơm cúng bố nó. Dù sao hôm nay cũng là ngày nó lấy chồng. Chị tin là chúng nó sẽ dẫn nhau về. Khi nghe tiếng pháo dậy lên ngoài kho, chị muốn nhào ra chỗ con nhưng lại không dám. Chị về giường nằm thao thức chờ hai đứa về. Chị chờ mãi, chờ mãi...

- Đêm qua con ngủ ở đằng ấy à?

- Không! Chúng con đi ngắm cảnh ngoài bên Tỉnh. Tuần trăng mật mà mẹ.

Chị Nhân lạnh cả người và thấy đau nhói trong tim.

- Chả lẽ chúng mày cứ lang thang mãi như thế sao?

- Ôi! Mẹ chẳng hiểu gì cả. Chúng con đã tính đầu vào đây. Con tính cho mẹ nghe nhé! Chúng con có quyết làm đám cưới thì mới thành vợ chồng. Có thành vợ chồng thì mới có cơ để xin đất. Có đất là chị đoàn thanh niên sẽ giúp đỡ chúng con dựng một gian nhà nhỏ. Chỉ cần trát vách cũng được. Mẹ thấy không, túp lều lý tưởng đây mẹ à. Sau này chúng con ăn nên làm ra sẽ xây nhà to.

- Chỉ khổ thằng nghĩa, bố mẹ có nhà cao cửa rộng mà không được ở. Chiều qua chúng mày ăn uống ở đâu?

- Chúng con chẳng còn bụng dạ nào mà ăn uống.

- Để mẹ đi dọn cơm cho mà ăn. Chỉ hâm nóng thức ăn một tý là xong ngay.

- Mẹ! Để sáng hẳn nấu cơm cả nhà ăn một thể. Mẹ cứ nằm với con tý đã nào. Ôi! Giá mà hỏi nọ mẹ với chú Vạn cũng thành... thì có phải hay không.

- Ô! Cái con này hay nhỉ.

- Con nói thật đấy!Mãi tới bây giờ chú Vạn không lấy vợ là tại mẹ đấy.

- Sao lại tại tao? Tao đâu có quyền cấm đoán người ta.

- Ai chả biết thế - Hạnh ghì mẹ vào lòng, đưa tay khẽ vuốt những sợi tóc của mẹ - Mẹ vẫn còn đẹp lắm. Mẹ ơi! Mãi tới bây giờ con mới thấy là từ yêu thương dẫn đến thành vợ chồng chỉ cách nhau tí tẹo. Nó giống như người vượt rào ấy mẹ à. Chỉ cần nhảy đại qua một lần, lần sau chẳng còn biết sợ là

gì. Hí hí...Giá mà mẹ với chú Vạn cũng chứ nhảy đại.

- Con bé này rõ là là...Hôm nay mày cứ như con điên. Có bỏ tay ra để tao đi nấu cơm.

Nằm lại một mình Hạnh thấy lâng lâng. Giây phút mê mải khoái cảm trong vòng tay Nghĩa vẫn còn sống động trên da thịt nóng bừng của Hạnh. Lần đầu tiên trong đời Hạnh đã phơi ra trước mắt Nghĩa cái thân thể con gái của mình. Bây giờ nghĩ lại Hạnh thấy nó buồn cười. Cỏ cây và những ông sao trên trời cũng phải ngỡ ngàng khi thấy hai đứa cứ lùng tùm rúc rích trong tấm phông xanh. Đất trời cũng phải cảm thông cho mối tình của Hạnh và Nghĩa. Hạnh cố nhắm mắt nhìn sâu vào bóng tối trong buồng mẹ, tai Hạnh vẫn nghe rõ có tiếng gió và tiếng sóng ràn rạt ngoài Bến không chồng. Ngoài sân, tiếng chân mẹ bước nhẹ từ bể nước vào bếp, rồi lại từ bếp ra bể nước. Dưới bếp bùng bùng lên ánh lửa hắt sáng qua ô cửa sổ lấp loá. Hạnh vừa chớp mắt đã cảm thấy như Nghĩa đang nằm bên cạnh mình. Những ngón tay anh cứ cù vào cổ Hạnh nhón nhột.

Hạnh chợt bừng tỉnh và thấy trời đã sáng. Hạnh lao ra sân. Ông mặt trời đỏ ối lấp ló phía trời đông. Hạnh chạy ra mở cửa chuồng gà. Đàn gà nhào ra sân vỗ cánh chạy lăng xăng. Một chú gà trống tốt lên bờ giậu cất tiếng gáy vang. Anh Hiệp đang cúi húi sửa cày bên gốc mít nhảy mắt với Hạnh.

- Tan đám cưới mẹ giục tao đi tìm chúng mày. Tao chẳng hiểu chúng mày biến đi đằng nào.

- Anh tìm chúng em thật sao?

- Mày vào nhà mà hỏi mẹ. Cả đêm qua mẹ ngóng chúng mày về.

Hạnh nhào vào bếp ôm lấy cổ mẹ cười rúc rích.

- Mẹ thật tuyệt vời. Mẹ không giận chúng con chứ?

- Đi lấy chồng rồi mà như trẻ con.

Gương mặt của cả hai mẹ con đều sáng lên dưới ánh lửa bếp. Chị Nhân nói con thế nhưng chị hiểu rất rõ con gái. Nó cũng giống y như chị ngày xưa. Con gái đứa nào chả thế, ra ngoài nom oách lắm nhưng về nhà vẫn thích nhõng nhẽo làm nũng mẹ.

- Tội qua mẹ đợi chúng con thật à?

Mẹ im lặng. Hạnh nghĩ là mẹ buồn lắm. Con gái đi lấy chồng mà mẹ không được nhận lễ ăn hỏi, lễ cưới của nhà trai. Mẹ không được tèm trầu bồ cau mời họ hàng xóm làng. Bố mẹ Nghĩa đâu muốn thế. Nhưng hoàn cảnh nghiệt ngã tạo nên thế. Hạnh buồn rầu ngồi lặng trước mâm cơm có đĩa thịt gà đầy ứ. Hai giọt nước mắt chảy ra nóng hổi trên má.

- Tội qua tao tưởng chúng mày về nên làm mâm cơm cúng bố mày - Chị Nhân khẽ thở dài - Con sang bên ấy bảo nó sang ăn cơm.

- Ôi! Mẹ chu đáo với con quá!

Hạnh đưa tay gạt nước mắt. Giá mà Nghĩa đến ăn cơm với mẹ thì hạnh phúc biết nhường nào. Nhưng giờ này Hạnh không dám lại đằng ấy.

- Thôi mẹ ạ. Để khi nào chúng con có nhà riêng. Chúng con sẽ làm bữa cỗ thật to...

Bữa cơm dọn ra, ba mẹ con Hạnh ngồi ăn. Mẹ gắp vào bát Hạnh miếng thịt gà rõ to.

- Thằng Nghĩa nó không sang mày phải ăn bù - Mẹ cười, nhìn hai anh em Hạnh - Anh Hà mày hôm qua

gửi thư về đây.

- Thế hả mẹ. Mẹ đưa con xem nào - Hạnh reo lên.

- Ăn xong đi đã - Anh Hiệp nói - Để trên bàn ấy. Hạnh đứng dậy vồ lấy thư đọc.

“Hòa bình ngày 4-9. Mẹ kính mến! Các em yêu quý!

Đầu thư con báo tin vui cho mẹ và các em biết, con được cấp trên cử đi học lớp sĩ quan. Cả trung đội có bốn mươi người mà chỉ được chọn có hai người đi học. Đó là thằng Mạnh người Nam Định có văn hoá lớp mười và con là con liệt sĩ, con nghe nói học xong sẽ được đi xa...

Từ ngày con đi, không ngày nào con không nghĩ đến mẹ và các em. Mẹ cho con gửi lời thăm chú Vạn và Hồng...Mẹ bảo Hồng là con không biên thư riêng...”.

- Anh Hà thâm gớm nhỉ - Hạnh cười tươi - Thế mà hồi ở nhà đổ có hé răng. Đây là anh Hà anh ấy giới thiệu khéo con dâu tương lai với mẹ đấy. Thảo nào tối hôm qua chị Hồng cứ quần lầy con hỏi thăm về anh Hà.

- Con trai mà viết thư yêu đuối như con gái. Anh Hiệp nói. Hạnh nhìn anh Hiệp:

- Còn anh đấy, ở nhà thì nói mạnh vậy, đi xa lại chả khóc hu hu.

- Đừng hòng.

- Thôi, đừng có cãi nhau nữa. Ăn mau không sắp kẻo rồi đấy.

- Nay con vẫn đi tát nước với mẹ chứ?

- Hôm nay cho mày nghỉ - Anh Hiệp nói - Tao đi tát nước với mẹ. Mày ở nhà bảo thằng Nghĩa cứ làm đơn, hai đứa kéo nhau lên xã mà xin đất. Có đất tao bảo bạn bè chúng nó mỗi đứa một tay là chúng mày có nhà riêng ở.

- Cái Dâu nó nói cũng giống như anh nói - Hạnh tủm tỉm cười nheo mắt nhìn anh Hiệp - Anh Hiệp ơi! Anh thấy cái Dâu thế nào?

- Con gái mà vô duyên chưa nói đã cười.

- Sao anh kén thế. Cười là xấu sao? Anh mà lấy được cái Dâu cứ gọi là...

- Mày định kéo tao vào hùa tấn công họ Nguyễn?

- Thôi, mẹ xin các con, Mẹ cấm con Hạnh không được nói đến chuyện đó. Con không thấy riêng chuyện của con cũng đã âm ỉ âm ỉ lên rồi sao? Hiệp ơi, tao khuyên mày đừng có tơ tưởng đến gái họ Nguyễn mà rồi lại khổ đấy con ạ.

Mẹ nói và buông dũa đứng dậy đi xuống bếp. Hạnh ân hận đã vô tình để mẹ phải buồn. Hạnh nhìn mâm cơm, cô cứ ghen lại. Hạnh muốn đánh đổi cả hạnh phúc cuộc đời để xóa bỏ mọi ngăn cách giữa hai dòng họ. Hạnh không ý thức được vì động cơ gì mà cô lại làm chuyện đó. Có phải đây là tình yêu của Hạnh với Nghĩa? Mọi người trong họ Nguyễn càng ngăn cản, trong lòng Hạnh lại càng bùng lên ngọn lửa muốn thiêu cháy tất cả mọi hận thù giữa hai dòng họ để được yêu Nghĩa. Từ một cô bé nhút nhát, khi yêu Nghĩa, Hạnh bỗng trở nên gan góc, mạnh mẽ, táo tợn không ngờ.

- Mày nói năng chẳng ý tứ gì cả - Anh Hiệp trách.

- Cả anh cũng xoàng! - Hạnh nói dối - Cả đám thanh niên làng ta cũng xoàng. Biết các cụ cổ hủ mà chẳng dám nói. Bao nhiêu năm nay thanh niên làng cứ phải đi mò sang làng khác lấy vợ. Gái làng Đông ta xưa nay nết na mà cứ phải khăn gói đi làm dâu thiên hạ. Cả làng sao không thấy gương nhà chị Toan, chị Sang đi lấy chồng làng Hạ - Người bị chồng đánh phát điên, người bị mẹ chồng nay đuổi mai xua phải bỏ về làng ở. Ôi trên đời này mọi người sao nhẫn tâm đến vậy.

Anh Hiệp ngồi ngậy ra nhìn cô em gái. Anh đâu ngờ Hạnh lại nói năng cứng cỏi đầy lý lẽ đến vậy.

- Em nói thật đấy! Anh cứ yêu ngay cái Dâu, nó là một cô gái tốt đấy.

- Hạnh! Mày nói khê thôi. Mẹ nghe thấy lại rầy rà...

- Anh đồng ý chứ?

Hạnh reo lên khe khẽ. Anh Hiệp im lặng. Im lặng là đồng ý. Hạnh thấy vui vui như tìm thấy được đồng minh.

Câu chuyện của hai anh em chấm dứt khi tiếng keng ngoài kho vang lên. Anh Hiệp vội vàng sửa soạn đi tát nước với mẹ.

Hạnh nhìn theo bóng mẹ và anh Hiệp nghiêng nghiêng đồ dài trên bờ ao.

Ánh đèn mạng sáng xanh trong bảy gian nhà kho dài thông thống. Già trẻ gái trai làng Đông lại lục tục kéo nhau đi nghe ông Hoà ở trên huyện về nói chuyện thời sự quan trọng. Các cụ già râu tóc trắng phơ chông gậy lọc cọc đèn với vẻ long trọng. Các ông các bà trung niên cổ vẻ mạnh mẽ thâm trầm. Cánh nam nữ thanh niên lại sôi nổi cười the thé. Tụi trẻ chạy lăng xăng láo nháo như thể đi xem hội. Mọi người tùm tùm lại xì xào nói tới điếm trời năm nay báo sẽ loạn to. Đàng đông khoảng hai giờ đêm xuất hiện thanh gươm. Nhất định sẽ có đầu rơi máu chảy. Họ bảo thẳng vào mặt nhà ông Nhượng sáng mai phải xuống ao móc bùn lên mà trát vào tường bốn gian nhà mới xây quét vôi trắng toát không kéo có ngày dân làng Đông chết oan. Cánh con gái bàn tán tiếc rề vì phải nhuộm nâu chiếc áo cánh vừa mới may xong. Tụi trẻ con lại háo hức thích được xem máy bay phản lực từ biên vào gầm lên như sấm. Nghĩa bỗng nhớ lại những ngày vào năm sáu mươi, tối tối háo hức khua trống từng từng đi dọc làng hô khẩu hiệu “Đả đảo tổng Ngô”. Những ngày lễ, hội thanh thiếu niên khoái nhất được chơi trò ném trúng đầu, hay bịt mắt đâm trúng ngực tổng Ngô, ai đáp trúng đầu hoặc đâm trúng ngực sẽ được thưởng kẹo. Hình nộm vị tổng thống được làm bằng thân cây chuối mặt mũi vẽ bằng nhọ nồi đen nhem như con quái vật.

Mọi tiếng xì xào chợt im phắc khi ông Hoà bước lên chiếc bàn tròn yải hoa xanh, có lọ hoa cúc vàng, chú Vạn hái ở trước cửa từ đường họ. Chú Vạn, mẹ Hạnh và một số người đại diện cho hội phụ nữ, các gia đình có công trong cuộc kháng chiến chống Pháp được ngồi ở hàng ghế danh dự.

- Thừa bà con làng Đông! - Giọng ông Hoà vang lên - Làng Đông ta xưa nay có truyền thống đánh giặc giữ nước. Trước hết phải biểu dương đồng chí Nguyễn Văn Vạn người chiến sĩ Điện Biên anh hùng...

Ông Hoà lần lượt biểu dương từng người vợ, người mẹ trong kháng chiến chống Pháp chồng con đã hy sinh, bây giờ vẫn tình nguyện cho con em lên đường đánh Mỹ, trong đó có mẹ Hạnh. Nghĩa nhìn gương mặt chú Vạn và mẹ vợ cứ sáng lên dưới ánh đèn mạng. Hạnh đang thì thầm gì đó với Dâu. Giọng ông Hoà vẫn xúc động:

...Chúng ta hãy nhìn rộng ra toàn thế giới: phe xã hội chủ nghĩa chúng ta đang trên đà lớn mạnh. Đứng đầu là các nước đàn anh như Liên Xô, Trung Quốc...Đế quốc Mỹ đang thua đau trên chiến trường miền Nam. Chúng giống như con chó cắn càn. Ngày mùng năm tháng tám vừa qua chúng đã ngang nhiên đem bom bắn phá miền Bắc. Quân và dân ta đã lập chiến công đầu bắn rơi máy bay phản lực Mỹ như ở Quảng Ninh, Bến Thủy, Hàm Rồng...

Tiếng xì xào bỗng nổi râm ran.

- Thằng con nhà tôi nó cũng ở Quảng Ninh.

- Ở cái làng này dễ có mình con nhà bà ở Quảng Ninh.

- Đúng là đàn bà quen ngồi xó bếp chả hiểu gì cả. Vừa nói đến bom đã sợ vãi đái.

Ông Thịnh vừa nói vừa thản nhiên nhổ râu.

- Vâng! Ai chả biết ông anh hùng. Bà Nhị ngồi cạnh ông Thịnh nói giọng mỉa mai - Thế mà hồi đánh bột Linh ông lại là người đi sau bét, sau cả chị em phụ nữ.

Mấy người ngồi cạnh bà Nhị bật mồm cười khùng khục. Họ buồn cười cái chuyện ông Thịnh, đêm hôm đánh bột Linh bị tháo dạ. Ông đã thanh minh chuyện này không biết bao nhiêu lần. Đúng là hôm ấy ông bị tháo dạ thật. Cũng tại bà vợ tối hôm ấy lại liên hoan cho ông bữa canh hến nên ông mới chịu thua thiệt cánh đàn bà.

- Tất cả bà con ta trật tự - Chú Vạn đứng lên quát - Mọi người làng Đông ta phải thể hiện tinh thần yêu nước căm thù giặc ngay tại đây. Ngay giờ phút này chúng ta phải phát động thành phong trào thi đua động viên con em lên đường đánh Mỹ cứu nước.

Tan buổi nghe chuyện thời sự. Nghĩa ra điếm hẹn cầu Đá Bạc gặp Hạnh. Lâu nay cặp vợ chồng trẻ vẫn thường phải hẹn nhau ở điếm nào đó. Ý đồ của hai đứa làm nhà riêng không thành. Cũng chỉ tại mấy đứa trong chi đoàn nhanh nhẩu đoảng. Lá đơn của vợ chồng Nghĩa xin đám đất cạnh bờ sông mới chỉ được ông chủ tịch chấp thuận nhưng chưa đưa ra bàn trước tập thể, cánh thanh niên đã dùng dùng hăng máu vịt, đứa trật tre, đứa đánh tranh, đứa vác cuốc đào đắp nền. Chỉ trong hai ngày đã hoàn thành xong ngôi lều hạnh phúc của vợ chồng Nghĩa. Vợ chồng Nghĩa háo hức đang chuẩn bị dọn ra ở thì có lệnh Ủy ban, vợ chồng Nghĩa không được cấp đất làm nhà riêng. Ngôi nhà hạnh phúc của vợ chồng Nghĩa phải tương trợ cho hợp tác xã làm trại vịt. Kể ra hợp tác chọn điếm nuôi vịt ở đây cũng là nhất.

Nghĩa lững thững bước xuống bãi sông đợi Hạnh. Dòng sông lấp loá. Dưới chân cầu Đá Bạc hai chiếc thuyền chở chuối đỗ lại chờ nước rút mới qua được cầu “Ồ... hò... Vì cam quýt phải đèo ơ... hò”. Tiếng hò của anh chân sào dưới thuyền cứ ngân nga. Phía bờ sông bên kia bỗng có tiếng hò đối lại của cô gái nào đó cất lên: “Ồ...hò...Tiếng ại vắng vắng bên tại - Hay là trúc lại nhớ mai đi tìm”. Tiếng hò nghe da diết nhớ nhung vút cao trong bầu trời đầy sao nhấp nháy. Mấy hôm trước mưa liên miện, nước dâng cao, mặt sông như rộng ra mênh mông. Nghĩa nhận ra dáng Hạnh đang vội vã từ dốc cầu bước xuống. Hạnh kéo cao quần lội ra mép nước đưa chân khua khua, mặt sông khẽ lay động loang ra gợn lên làn sóng nhỏ loang loáng trong đêm.

- Không có nhà riêng lại hoá hay - Hạnh níu lấy cánh tay Nghĩa - Chúng mình hẹn hò với nhau mãi cứ như đôi tình nhân - Câu nói của Hạnh làm Nghĩa chạnh lòng. Nghĩa biết Hạnh nói thể để an ủi Nghĩa. Cứ nhìn vào ánh mắt Hạnh sáng lên hôm các bạn kéo đến dựng nhà giúp, Nghĩa mới hiểu Hạnh cũng khao khát mong có nhà riêng biết chừng nào.

Hai đứa lặng lẽ đi bên nhau qua nhà vịt. Lẽ ra ngôi nhà này phải là ngôi nhà hạnh phúc của hai đứa. Đàn vịt đang nằm trong máng, thấy có tiếng động chợt kêu rống lên.

- Ai đấy! - Tiếng chú Nhượng chặn vịt quát. Chú thò đầu ra khỏi cửa nhìn vào bóng đêm và nhận ra Nghĩa và Hạnh.

- Lại rủ nhau đi tý tởn rồi - Chú Nhượng cười khằng khặc - Tao mách nước cho chúng mày. Lúc nào sướng lên cứ lôi nhau lên thắng thêm Ủy ấy. Cười cheo rồi đếch có sợ thắng nào hết. Dân quân có bắt được vài lần là các ông ấy phải cấp đất cho chúng mày làm nhà.

Hạnh bám tay Nghĩa bước nhanh qua nhà vịt.

Nhưng ngón tay Nghĩa đã xiết chặt cổ tay Hạnh từ bao giờ. Một tay Nghĩa thọc vào túi lấy ra điều thuốc đưa lên miệng bật điếu hút. Nghĩa nhận ra gần đây mình nghiện thuốc. Những ngày mới yêu Hạnh thỉnh thoảng vui vui trong đám cưới Nghĩa mới hút một điếu. Giờ đây mới suy nghĩ về điều gì đó Nghĩa lại thấy mình thèm hút thuốc. Về chuyện này Nghĩa thấy mình giống bố. Mỗi lúc có sự gì đó nghĩa lại thấy bố kéo thuốc lào liên tục. Trong ánh mắt lửa lập loè Nghĩa bật lên, Hạnh thấy thoáng cánh chim lạc bay vèo qua mặt Hạnh.

- Hạnh ơi! Anh muốn nói với em một chuyện hệ trọng. Bất chợt Nghĩa kéo Hạnh vào lòng, em có đồng ý để anh đi...Anh sẽ đi bộ đội.

Hạnh chợt dừng mình. Chẳng lẽ cánh chim lạc vừa vút qua lại là điếm báo trước sự chia ly. Thanh niên đi bộ đội lúc này là lẽ đương nhiên. Nhưng với Nghĩa thì Hạnh chưa nghĩ tới. Gia đình Nghĩa bây giờ còn mỗi mình Nghĩa là trai...

Đêm đông quê tĩnh lặng. Chợt có cơn gió nổi nên lao xao. Hạnh nhìn phía trời xa một ngôi sao Băng lao vút, biến mất tăm trong vũ trụ. Tới vạt cỏ hai đứa đã nằm với nhau đêm tân hôn, Nghĩa kéo tay Hạnh ngồi xuống cỏ, đã bao lần hò hẹn ra đây, nhưng chưa lần nào hai đứa lại có cảm giác như hôm nay. Nỗi đam mê của dục vọng đã nhường chỗ cho sự ưu tư, và cảm nhận về thế giới xung quanh. Mọi lần Hạnh đâu cần biết mình đang ở đâu. Chỉ biết rằng có Nghĩa đang nằm bên và hai đứa say sưa nhìn vào mắt nhau, lắng nghe từng hơi thở và nhịp đập của trái tim. Cứ ngồi bên nhau là Nghĩa tìm ngay hàng cúc áo Hạnh. Có lẽ thiên đường đây bí ẩn là ở đây, ở ngay bộ ngực non trẻ và làn da mịn màng trên thân thể Hạnh. Riêng đêm nay Hạnh thấy anh không hăm hở tìm thiên đường trong ngực Hạnh nữa. Cặp mắt của Nghĩa đắm đắm nhìn lên bầu trời đêm đầy sao lung linh. Hai đứa cứ nằm thẳng đơ trên cỏ.

- Anh biết em sẽ đồng ý để anh đi - Nghĩa nói - Khó nhất bây giờ là bố! Bố sẽ không bao giờ đồng ý để anh rời khỏi mảnh đất từ đường họ. Bố nghĩ là tượng lai của anh phải sáng rực lên từ đất tổ. Ôi giá mà bây giờ chúng ta đã có con nhỉ. Vài ba năm anh về, nó biết bi bố gọi bố.

Trán Nguyễn Vạn nhú lại nhìn đôi câu đối trước cửa rồi thập thễnh bước tới ngắm từng chậu cây cảnh ông Khiên chăm chút hàng ngày. Nguyễn Vạn mỉm cười nhìn những gốc si xù xì già khú đế như lão già râu tóc sôm soám. Những khóm trúc vàng óng với những đót cây chun vào nhau. Rõ vô tích sự, vạn nghĩ- nhữnh loài cây không hương sắc, Nguyễn Vạn lại thập thễnh bước đến bên bể cá vàng. Những chú cá vàng lượn lờ quanh quả núi, bồ Nghĩa đã kỳ công đắp bằng xi măng. Trên sườn núi, hai chú hươu nhỏ đứng chênh vênh khoe bộ sừng cong vút. Cả làng Đồng ai cũng bảo tính ông Khiên giống hệt cụ Nghiên xưa. Dù có phải ăn mặc rách nhưng vẫn cứ ham chơi cây cảnh, Nguyễn Vạn không hiểu bố ta say xưa gì ở những thứ này. Học đòi tư sản. Nguyễn Vạn bước vào cửa, ông Khiên nằm lạng trên giường nhìn Nguyễn Vạn với ánh mắt mệt mỏi.

- Tôi không hiểu bác cũn định nằm mãi đến bao giờ - Nguyễn Vạn nói - Dù sao sự cũng đã rồi. Thăng Nghĩa, con Hạnh, cũng đã thành vợ chồng, bác phải để chúng nó về đây ở. Cưới nhau hàng năm nay mà mỗi đứa một nơi, tôi đến lại lang thang bờ sông bãi sù e thiên hạ họ cười cho.

- Đây là đất tổ, vợ chồng tôi không có quyền!- Ông Khiên nói giọng yếu ớt khẽ chớp mắt nhìn lên trần nhà.

- Bác lạc hậu bỏ mẹ - Vạn tức - Bác không thấy bác đang sống dưới chế độ xã hội chủ nghĩa sao. Đã là xã hội chủ nghĩa làm gì còn đất của tổ. Đất đai là của chung xã hội. Đã là xã hội chủ nghĩa làm gì còn hận thù? Ngày hôm nay bác phải xóa ngay câu đối trên tường kia. Xã hội chủ nghĩa làm gì còn sự bất công mà bác lại viết là “Vạn sự bất công oán hận trường”. Bác còn oán hận ai? Bác oán hận chế độ à?

Nguyễn Vạn nhìn ông Khiên và hiểu rằng lời nói của mình chả lọt vào tai ông ta chút nào. Ông Khiên vẫn lạng thình.

- Tôi nói cho bác biết, nếu bác không xóa câu đối đi tôi báo công an huyện về trời gô cổ bác lại. Bây giờ nhân dân đang lo đánh giặc, lo tăng gia sản xuất mà bác đi học đòi chơi bời theo lối tư sản.

Ông Khiên vẫn dửng dưng nằm trơ ra như khúc gỗ coi Vạn như kẻ xa lạ.

Nguyễn Vạn ngồi bịch xuống chiếc ghế giữa nhà và giận dữ nhìn ông Khiên:

- Hôm nay tôi đến báo cho bác một việc nữa. Thăng Nghĩa bác phải để nó đi bộ đội đợt này.

Ông Khiên chột nhồi người ra cạnh giường hoảng hốt nhìn Vạn.

- Chú định trà thù tôi sao? Tôi lạy chú! Tôi còn mỗi mình thăng Nghĩa. Cả họ Nguyễn nhà ta còn có mỗi mình nó...

Nguyễn Vạn chột cười phá lên. Chú mèo mướp đang nằm khoanh tròn trên chiếc chổi trong góc nhà giật mình chạy ra tới cửa mới quay lại giương mắt nhìn chú Vạn.

- Thế mới biết bác còn nhiều tham vọng gớm nhỉ! - Vạn mỉa mai - Tôi tưởng bác coi thăng Nghĩa là đồ bỏ đi, nếu bác còn thương yêu, hy vọng về nó, bác vui vẻ để cho nó đi bộ đội. Đánh Mỹ là thời cơ ngàn năm có một của tuổi trẻ. Bác thấy đấy, như tôi, nên người được là nhờ cái thời đánh Pháp. Bác thật là ích kỷ lạc hậu. Làm trai muốn nên người phải xông pha nơi chiến trận. Ru rú ở nhà bảm vấy vợ thì nhục.

Nguyễn Vạn thập thễnh ra về. Ông Khiên gượng dậy, mặt tối sầm lại. Thăng Nghĩa cố tình lấy con Hạnh đã làm ông muối mặt với cả họ. Tuy sự đã rồi, bụng ông thấy thương vợ chồng Nghĩa nhưng ông không dám bảo con Hạnh về đây, sợ họ mắc lại cho đó là điều ô nhục dòng họ Nguyễn. Từ ngày thăng Nghĩa cưới con Hạnh, ngay cả việc ông chăm chút những chậu cảnh hay ngắm những chú cá vàng trong bể, ông cũng phải lén lút không muốn để ai nhìn thấy. Ông nuôi một niềm tin sắt đá vào thăng Nghĩa, kèm cặp nó từ bé, hy vọng nó sẽ trở thành người trưởng nam dòng họ Nguyễn tài hoa đức độ. Chẳng gì làng Đông này, ông là người hay chữ nhất. Nhiều bà nhiều chị có chồng con đi đâu xa đều phải mang giấy đến nhờ ông viết thư giúp. Hồi thăng Nghĩa học cấp ba trường huyện, ông đã làm thơ đứng lên đọc trước toàn thể phụ huynh, giáo viên toàn trường. Ông tự hào về thăng Nghĩa là học sinh giỏi, năm nào cũng được trường khen. Thăng Nghĩa học xong ông không muốn để nó đi bất cứ ngành nghề gì khác. Nó phải ở chính mảnh đất này. Tối tối ông nghe tiếng đàn tiếng sáo của nó mà nở mặt nở mày. Giờ đây bỗng lộn nhào tất cả. Ngay cả đôi câu đối ông khắc ghi lên kia là để chứng tỏ cho dân làng, cho họ tộc hiểu rõ ông đã căm thù kẻ nào đang tâm đốt từ đường họ. Đối với dân với nước, ông một mực trung thành, cũng giống như ông trung thành với họ tộc. Vậy mà họ lại bảo ông chống đối lại đường lối chính sách của Đảng.

Ông Khiên lại thở dài nằm xuống giường. Mọi cảnh vật trong nhà cứ quay cuồng trước mặt ông.

***

Có lẽ buổi sáng nay là một buổi sáng đã xảy ra sự kiện lớn lao nhất trong đời bà Khiên. Suốt đêm qua bà không sao chợp mắt. Từ ngày về làm dâu họ Nguyễn đây là lần duy nhất bà phải nói dối chồng. Bà thấy mình có tội với ông Khiên đang ốm yếu nằm kia. Từ nãy đến giờ bà luôn lén nhìn trộm vào mặt ông Khiên - Ánh mắt luôn ánh lên niềm trung thực mà có lẽ trên đời này chỉ mỗi mình bà hiểu. Chính vì bà hiểu tính chồng con nên bà phải làm thế - Phải giấu ông Khiên chuyện thăng Nghĩa sáng nay đi nhập ngũ. Thôi thì bà mạn phép trời chịu tội trước chồng để cho thăng Nghĩa vui vẻ lên đường. Bữa cơm sáng dọn ra, bà cố tỏ ra bình tĩnh im lặng để không phải thốt lên những lời dối trá trước mặt chồng. Thăng Nghĩa có vẻ vững vàng hơn. Bà nơm nớp nhìn nó chủ động xơi cơm lấy thức ăn tự tay bê đến mời bố. Chỉ có bà mới nhận ra sự khác thường ở nó. Nó có nghĩ lúc nó đi rồi còn lại một mình bà với ông Khiên, bà biết nói thế nào đây. Bữa cơm vừa xong vợ chồng chị cả đến:

- Chúng con đến thăm xem bố đã đỡ chưa? Chị cả nói - Vợ chồng chúng con chả có gì, chỉ có nải chuối chín biếu bố! - Chị cả đặt nải chuối lên bàn rồi quay sang dúm vào tay Nghĩa mấy chục - Cậu Nghĩa hôm nay không đi tiền tân binh à?

- Có chứ! - Nghĩa cười, nem nép nhìn trộm bố.

“Rõ khổ chưa! Chúng nó đến chia tay thăng Nghĩa” Bà Khiên thở phào. Thì ra chúng nó đã âm mưu bàn bạc với nhau trước. Mọi tội vạ cuối cùng chỉ mỗi mình bà chịu. Bà thấy đầu óc cứ căng ra. Nếu ông Khiên bất chợt hỏi bà câu gì đó bà sẽ ngất xỉu. Bà thương Nghĩa cưới vợ đã phải long đong, bây giờ đi bộ đội cũng phải vùng trộm. Vợ chồng chị cả về, bà Khiên ngồi bên giềng nước rửa bát, nhìn thăng Nghĩa cứ đi ra đi vào lần quần mãi. Phút cuối cùng dứt áo ra đi nó mới thấy bối rối. Cha bố mày, không khéo rồi lại khóc hu hu. Thăng Nghĩa đứng tần ngần ở cửa nhìn vào giường bố một lúc rồi cúi xuống yếm con mèo một cái. Con mèo kêu “meo” lên một tiếng chạy vụt đi. Nghĩa chạy nhanh ra giềng ôm lấy cổ mẹ. Bà Khiên thấy những ngón tay nó bấu vào vai bà đau điếng. Bà tí ngất xỉu khi nó thì thầm vào tai bà: “Con đi”.

Bà lạnh cả người nhìn theo bóng thăng Nghĩa chạy vụt ra ngõ. Bà vội đứng dậy chạy vào bếp đứng lặng cho nước mắt chảy xuống đôi gò má khô gầy của bà. Bà cố kìm lòng để không bật khóc thành tiếng.

***

Nghĩa vừa bước vào ngõ nhà Hạnh đã thấy chú Vạn cũng ở đấy. Chú nhìn Nghĩa hài lòng:

- Tao cứ lo mày làm lộ chuyện là hỏng hết - Chú Vạn vỗ bóp lên vai Nghĩa - Thôi đến giờ rồi đi ngay. Chị Nhân ở nhà để con Hạnh nó đi tiền chân thẳng Nghĩa.

Chú Vạn chưa nói, Hạnh đã ôm gói quần áo của Nghĩa mang sang từ tối qua. Chị Nhân xúc động cầm tay Nghĩa:

- Con đi nhớ năng biên thư về động viên ông bà bên ấy.

- Ôi dào! - Chú Vạn nói - Chuyện ấy thẳng Nghĩa khỏi lo. Đã có tao.

- Nghĩa đi nhé! - Anh Hiệp đến bắt tay Nghĩa - Nghĩa đi đợt này đợt sau mình cũng tách. Lớ ngớ biết đâu cánh mình lại gặp nhau trên chiến trường.

Chú Vạn và vợ chồng Hạnh ra tới sân Ủy ban, người đi người tiễn nhón nháo như ngày hội. Qua mấy lời căn dặn của ông bí thư, Nguyễn Vạn dẫn đoàn quân lên huyện. Hạnh nhìn những phụ nữ cùng cảnh ngộ như Hạnh có nhiều cô khóc sụt sùi. Đứng trước Nghĩa, không hiểu sao Hạnh không thể khóc. Hạnh nhìn Nghĩa mặc bộ quân phục mới, trông già dặn hẳn. Nghĩa đưa cho Hạnh bọc quần áo cũ mà cả hai đứa không sao nói với nhau được lời nào.

- Nghĩa! Vào xếp hàng lên xe mau - Chú Vạn giục - Đi nhé! Hãy noi gương trai làng Đông, chiến đấu giỏi, mày cứ nhìn chú mày đây mà sống.

- Anh đi đây! - Nghĩa nói và chạy biến vào hàng quân. Mắt Hạnh hoa lên nhìn những cánh tay vẫy vẫy từ cửa xe. Đoàn xe đi khỏi, không gian chợt lặng đi. Hạnh cứ đứng lặng tới khi bọn con gái làng Đông xô đến kéo Hạnh vào cửa hàng giải khát.

- Anh Hiệp không đi tiễn Nghĩa à? - Dâu cầm tay tay Hạnh kéo vào tận trong góc cửa hàng có chiếc bàn chưa có khách ngồi.

- Mày ngồi đây để tao đi mua phở ăn. Sáng ngày chắc là mày ăn uống chẳng ra sao- Dâu ấn vai Hạnh ngồi xuống ghế, nhanh nhẹn đi mua phở. Trong số bạn bè có lẽ chỉ có Dâu là hiểu Hạnh hơn cả. Dâu sôi nổi, mạnh mẽ, nhiều đam mê, Dâu và Hạnh thân nhau từ thời học sinh. Dâu học trung bình, ham đọc truyện, xem phim. Trong ánh mắt tinh nhanh của Dâu không ai giấu nổi Dâu điều gì. Dâu có tài cảm nhận được tâm trạng người khác. Dâu thẳng thắn trung thực tới mức nhiều người ngại quan hệ với Dâu. Hạnh thích cả cái tính đáo đê của Dâu. Hạnh hiểu trong tiếng cười hơ hớ, với những hành động bề ngoài trái với tính cách phụ nữ, Dâu muốn quên đi nỗi trống trải cô đơn. Vừa mới cười nở trời, vật nhau ỳnh ạch với cánh con trai xong, Dâu lại ôm lấy Hạnh khóc ngay được. Hôm nghe Hạnh và Nghĩa không được cấp đất làm nhà, Dâu là người đầu tiên ôm lấy Hạnh khóc “Khổ thân mày Hạnh ơi”. Dâu khóc nức nở. Hạnh hiểu chỉ có người cảm nhận thực sự nỗi đau của người khác mới khóc được như thế. Dâu bê hai bát phở thịt nạc đây tú ụ đặt xuống bàn. Hạnh cảm nhận ngay, từ nay Dâu là niềm an ủi duy nhất trong những ngày tháng Hạnh phải xa chồng.

- Trông mày gầy rộc đi đấy! Ăn đi mà lấy sức chiến đấu. Các tướng đi chiến đấu ngoài mặt trận, cánh mình chiến đấu trên đồng ruộng, hí, hí.,

Dâu cười thật vô tư, Hạnh hiểu Dâu vừa trích dẫn lời chú Vạn.

- Hôm nọ mày nói với anh Hiệp những gì về tao hả? - Dâu xúc ớt đồ vào bát phở của mình, mắt đắm đắm nhìn Hạnh - Mày phải biết tao ăn cay cực giỏi mà mày lại cho ông anh mày uống nước đường về tao là hỏng đấy.

- Tao có nói gì đâu! - Hạnh cãi.

- Đùng có chôi. Lạ gì cái cánh con trai. Hôm nọ tao gặp anh Hiệp, tao thấy anh ấy nhìn tao khác mọi khi là tao hiểu mày đã nói gì rồi. Thôi dẹp chuyện anh Hiệp mày. Tình yêu là cứ phải tự tìm đến nhau, tự nó bốc cháy mới khoái hiểu chưa? Còn cái chuyện của mày, Nghĩa đi rồi, mày phải về ông bà Khiên mà ở. Không sợ ai hết. Ai nói gì cứ đốp luôn vào mặt, Chẳng gì bây giờ mày cũng là vợ bộ đội. Ngồi nhà ông bà Khiên đang ở là do công sức của ông bà ấy và Nghĩa dựng lên! Mày là vợ Nghĩa, là con dâu gia đình ấy mày có quyền ở. Dù họ tộc có kiện đến trung ương mày vẫn thắng.

- Tao cũng nghĩ tới chuyện này rồi - Hạnh nói - Nhưng về đây ở phải được sự đồng ý của bố mẹ anh ấy. Ai lại tự dưng đùng cắp gói về nhà người ta coi sao được.

Dâu và Hạnh ăn phở, cánh trại gái làng Đông ngồi bàn ngoài đã về hết từ lúc nào. Dâu rủ Hạnh đi lối đê Diêm, tắt qua cánh đồng đê về làng gần hơn. Từ đê Diêm nhìn hút tầm mắt, làng Đông xanh mờ phía trời xa. Hai đứa hồi hả đi dọc theo bờ mương chạy giữa cánh đồng lúa xanh non. Giữa trưa nắng cánh đồng Diêm không một bóng người. Một đàn cuốc đen chũm cằng cao kêu, thò thân bên bờ mương, thấy bóng người chúng chạy chúi xuống đám ruộng làm mấy con cun cút giật mình lao vút lên trời kêu “chéo chéo”. Hạnh chợt nghĩ có lẽ mọi loại vật đều phát hiện ra con người có gì đó làm chúng sợ. Đến cả mấy con rắn nước đang bơi loằng ngoằng, thoáng thấy bóng người nó cũng vội vàng lảng xa. Nắng như dội lửa loang loáng, những chú cua đồng ngoi lên đánh đu trên những thân lúa thổi bong bóng.

- Chà, nhiều cua quá - Hạnh reo lên - Mình tranh thủ bắt ít cua rồi hãy về.

- Mày tham lam vừa vừa thôi. Nắng này ôm đây. Hạnh vừa đi vừa nhìn chú cua tiếc rẻ, trên bờ mương chợt xuất hiện ba bóng người trần trùng trục từ gò đất đi ra. Chúng vừa đi vừa móc bùn trát lên mặt, vẽ lên bụng đủ hình thù quái dị.

- Lại mấy thằng dưới Diêm đi bắt rắn - Dâu nói - Mày đừng tỏ ra sợ hãi chúng bắt nạt.

Mấy thằng ma cô nhe răng cười hơ hớ đứng dằng háng trên bờ mương chờ Hạnh và Dâu tới gần, chúng nằm ngửa ra bờ mương chắn lối.

- Xin phép các vị thần đồng cho chị về kéo cháu nó ở nhà đói sữa - Dâu nói.

- Có giỏi thì bước qua bụng đây này.

Nhanh như chớp, Dâu cúi xuống bẻ thốc một thằng định quăng xuống mương. Thằng bị bẻ vội túm được tóc Dâu, thế là cả hai đều ngã nhào xuống mương. Một thằng trên bờ nhảy xuống ôm ghì lấy Dâu. Dâu vật lộn lục ục với hai thằng dưới mương. Còn lại một thằng trên bờ nỗ lao vào Hạnh như con thiêu thân. Hai cánh tay trát đầy bùn đen nhem trơn nhầy ôm ghì lấy Hạnh. Hân quát ngựa Hạnh xuống mép ruộng. Hạnh lấy hết sức giẫy đạp. Bọc quần áo của Nghĩa văng ra bờ mương. Hạnh thở dốc khi hai bàn tay đầy bùn đất lùa vào ngực mình. Trong lúc phần nỗ Hạnh chợt chop được nắm bùn đập vào giữa mắt thằng khôn nạn, rồi lấy hết sức vùng dậy ôm bọc quần áo chạy. Cầm đầu chạy một đoạn, Hạnh quay lại đã thấy Dâu đang hồi hả chạy trên bờ mương bên kia.

- Hạnh! - Dâu gọi giật - Đợi tao với. Bây giờ bố chúng nó cũng không dám đuổi mình nữa đâu. Hạnh đứng lại chờ Dâu. Dâu nhào xuống mương bơi sang với Hạnh cười rử. Áo Dâu bị xé rách mảng ngực trắng lộp dưới nắng.

- Làm sao mà mày thoát được hai thằng ấy? - Hạnh hỏi.

- Tao chỉ lo cho mày thôi - Hai thằng nhãi tao coi chẳng mùi mẽ gì - Dâu tùm tùm cười. Mày có biết tao trị chúng bằng cách nào không? Hai thằng tưởng bỏ cứ hăm hở giương cái của nợ ấy ra. Tao liền giơ miếng võ hí, hí...miếng võ bắt chim. Tao xoắn rõ đầu, hai thằng đều ngã vật ra thế là tao vội chạy thực mạng.

- Ôi! Mày đánh mất nón rồi kìa.

Mãi lúc này Hạnh mới thấy chiếc nón trên đầu không biết rơi từ bao giờ.

Đi hết con mương ra tới bờ sông Đình, hai đứa nhào xuống sông tắm. Về tới đất làng thì chẳng còn sợ gì nữa.

- Cũng may mà còn ôm được hai bộ quần áo của anh Nghĩa chứ không thì rõ đẹp mặt. Mày trông quần áo tao rách hết cả.

Đã lâu lắm Hạnh với Dâu mới lại được tắm với nhau. Buổi trưa, cánh đồng vắng ngắt không một bóng người. Hai đứa cởi hết quần áo ra giặt. Thấy Dâu nhìn đau đáu vào ngực mình, Hạnh vội quay nghiêng người không dám nhìn thẳng vào mặt Dâu. Hạnh thú nhận ngực mình lâu nay cứ căng đầy, nở hơn ngực Dâu, Dâu nhào người quăng bộ quần áo đánh “bốp” lên bờ, nhào tới ôm chầm lấy tâm thân đầy đà của Hạnh.

- Ôi! Hôm nay tao mới tận mắt nhìn ngực mày, đẹp thật đấy. Nghĩa nó mê mày tí thò lò cũng phải. Mà sao vú mày chóng to thế?

- Bao giờ mày lấy chồng thì mày thấy.

- Các cụ nói cấm sai. Gái phải hơi trai như thái lài gập cút chó, hí hí...

Dâu cười rinh rích luồn hai tay vào sườn Hạnh.

- Dâu! Đừng đùa nữa. Tắm nhanh không sắp đến giờ đi làm đồng rồi đấy. Ai mà nhìn thấy cảnh mình dú đờn thế này họ bảo mình rửng mỡ.

Hai đứa mặc hai bộ quần áo của Nghĩa rộng thùng thình trông buồn cười chết đi được. Về tới đầu làng, gặp tụi trẻ đi bắt ngoé làm mồi đơm rạm, chúng ngơ ngác nhìn Hạnh và Dâu.

-Ô! Chị Dâu, chị Hạnh mặc quần áo con trai.

Hai đứa chạy chúm mũi. Vừa chạy vừa nín áo, đâm thùm thụp vào lưng nhau cười rũ rượi. Nắng vẫn rực nên trên các ngọn cây.

Bữa sáng dọn ra, Hạnh vừa ngồi xuống trước mâm mẹ đã nói:

- Bây giờ thằng Nghĩa nó đi vắng, mày đi đường cũng phải ý tứ con ạ. Con gái có chồng mà để xảy ra chuyện là phiền đây.

Có lẽ tối qua Hạnh hý hoáy đem lại cúc áo, mẹ đã để ý và đoán có chuyện gì xảy ra.

- Con đã làm điều gì xấu đâu mẹ?

- Ấy là tao nhắc trước vậy. Làm thân con gái phải biết giữ mình.

- Đợt sau anh Hiệp quyết định đi bộ đội đây à? - Hạnh trống lảng hỏi sang chuyện anh Hiệp.

- Làm thân con trai phải xông pha nơi trận mạc - Anh Hiệp nói, Hạnh bật cười thấy anh Hiệp lại trích dẫn lời chú Vạn. Có lẽ cả làng Đông hồi này ai cũng mượn lời chú Vạn ra nói.

Ba mẹ con đang ăn cơm thì bà Khiên lập cập bước vào cửa, Hạnh chột giật mình. Chắc có chuyện gì xảy ra? Hạnh buông bát đĩa đứng dậy mời bà Khiên vào trong nhà. Đã lâu lắm, nay bà Khiên mới sang nhà Hạnh, Hạnh rót nước mời mẹ chồng.

- Mẹ hỏi thật con - Bà Khiên nói nhanh - có thật là thằng Nghĩa đã lên xe đi tỉnh rồi phải không?

- Mẹ không tin con sao? Anh Nghĩa đi ngay từ trưa hôm qua.

- Tao cũng tin như thế. Mọi người cũng đều nói thế. Nhưng khổ nỗi là bố thằng Nghĩa...chung quy là tại phải gió cái nhà ông Dĩ, đang đêm hôm qua dùng dùng sang mồm năm miệng mười lu loa trách tại sao thằng Nghĩa đi bộ đội lại không làm bữa liên hoan. Bố thằng Nghĩa đang nằm chết dí trên giường bỗng bật dậy ngỡ ngàng ngồi ngáy ra một lúc. Thế là bao tội vạ lại đổ lên đầu tôi. Cuối cùng tôi phải nói thật hết cả. Mặt ông tái đi. Ông ấy hỏi: “Nó còn ở dưới huyện không?”. Tôi bảo: “Nó lên tỉnh rồi”. Ông ấy không tin và định dùng dùng đi xuống huyện. Tôi hốt hoảng hét vào tai ông ấy: “Ông điên hay sao! Đang đêm đi làm sao được”. Thế là ông ấy quăng chiếc áo xuống giường nằm vật ra. Từ lúc ấy ông ấy chẳng nói chẳng rằng trần trọc không ngủ. Sáng nay ông ấy dậy sớm bảo tôi đi nấu cơm. Ăn xong ông ấy bảo mỗi câu: “Đi cắt vó kiếm mấy con cá”. Tôi hoảng hồn nghĩ là ông ấy điên thật. Bao nhiêu ngày nằm lì ở nhà nay bỗngưng lại đòi đi cắt vó. Đúng là ông ấy đi cắt vó thật. Ông ấy chuẩn bị vó sào cẩn thận vác ra bờ sông. Lúc đầu tôi nghĩ là ông ấy giả vờ vác vó ra bờ sông rồi bỏ dây đi xuống huyện. Tôi phải theo dõi thấy rõ là ông ấy không xuống huyện mà đi dọc bờ sông xuống cống Linh. Khi tôi quay về tới nhà thì chợt nghĩ là ông ấy xuống cống Linh đón đường thằng Nghĩa hôm nay sẽ hành quân từ huyện qua cống Linh lên tỉnh. Khô thế đấy.

Mẹ Nghĩa nói một hồi rồi ngược mặt nhìn Hạnh.

- Mẹ cứ yên tâm về đi. Để con xuống đó với bố.

Hạnh chạy xuống bếp lấy chiếc nón của mẹ rồi vội vàng ra bờ sông. Lại một lần nữa Hạnh đi trên bờ sông quen thuộc xuống cống Linh. Lần này không có Nghĩa, Hạnh thấy trống trải. Dòng sông vẫn lặng lẽ trôi. Gió buổi sáng mát rượi. Những giọt sương còn đọng trên cỏ sáng loé dưới nắng sớm. Đúng như lời bà Khiên dự đoán, tới cống Linh, Hạnh thấy bộ gọng vó của bố Nghĩa vút chông chơ bên cống. Ông Khiên đang ngồi thu lu trên bờ dề mắt đau đáu nhìn theo con đường về phố huyện. Tim Hạnh nhói đau. Từ ngày Hạnh lấy Nghĩa, tính nết ông Khiên thay đổi hẳn. Ông lắm lý, đau ốm liên miên. Mới ngày nào Hạnh còn được nghe ông Khiên đàn hát, hò vè, đọc thơ trong các đám cưới làng Đông. Giờ

thì dáng ông gầy còm ngồi trên nóc công như kẻ hành khất. Trên con đường về phố huyện chợt bụi cuốn lên mịt mù. Một đoàn xe âm âm lao về phía cổng Linh. Bó Nghĩa đứng vụt dậy ngóng trông khi hai ba chiếc xe tải chở thuốc Lào giảm tốc độ, sang số, vù ga xả ra luồng khói đen thốc vào mặt bó Nghĩa. Ông bần thần đứng nhìn theo ba chiếc xe ì ạch leo lên dốc cổng. Chiếc xe cuối cùng là xe hành khách lao đến phanh kít ngay dưới dốc đón khách. Bó Nghĩa run rẩy bám lên thành xe ngó nghiêng. Hạnh ngỡ ông theo xe lên tỉnh.

- Các ông các bà có thấy thằng Nghĩa nhà tôi?
- Thằng Nghĩa nào? Ai đó trong xe hỏi như quát lên.
- Thằng Nghĩa nó mới đi bộ đội.
- Ông ơi, đây không phải xe quân đội.
- Bớ tìm Nghĩa hay tìm tiền hả?
- Ông này rõ ồm ờ. Mời ông xuống!

Người phụ xe gạt ông xuống. Ông chới với nhìn chiếc xe nổ máy lao lên dốc cầu. Hạnh ngồi thụp xuống vệ cỏ lấy lại bình tĩnh. Ông Khiên lại ngồi xuống vạ cổng, thần thờ nhìn xuống dòng sông. Hạnh bước vội qua đường đứng sững bên ông Khiên:

- Bớ! Sao bớ lại ngồi đây?

Bó Nghĩa nhìn Hạnh trân trân. Ông ngó người ra một lúc rồi “à” lên một tiếng vẻ bối rối:

- Tao..Tao đi cắt vó. Năm mãi cũng chán - Ông Khiên lóng ngóng móc túi lấy ra gói thuốc Lào và một cái tẩu.
- Bớ về nghỉ đi bớ ạ. Con trông bớ còn yếu lắm.
- Thế mày đi đâu lại xuống đây hả? - Ông Khiên ngược mắt nhìn Hạnh - Có phải mày cũng xuống đây đón thằng Nghĩa? Tao biết thế nào thằng Nghĩa cũng qua đây.
- Bớ! Anh Nghĩa đi từ trưa hôm qua.

Ông Khiên lại ngồi thừ ra, mắt tối sầm lại. Miệng ông lẩm bẩm:

- Thật là bất nhân...bất nhân..
- Bớ!

- Cút đi - Ông Khiên giận dữ quát - Để mặc xác tao. Bây giờ tao là kẻ tội tệt, kẻ bản thủ. Trời ơi, trên đời này không có ai hiểu tao.

Ông Khiên lập cập bước xuống bãi sông. Ông căng vó mắc cho vuông bốn góc rồi từ từ thả xuống nước, tay cầm chiếc sào vó đứng sững bất động như pho tượng. Dòng sông Linh nhẹ chảy, chiếc sào vó khẽ rung rung trên tay ông. Hạnh buồn bã bước lên dốc ra cửa ngoài cổng Linh nhìn xuống. Nước biển xuống thấp lòng cổng sâu hun hút. Nước từ sông tràn qua hoành cổng ào ào sủi lên những lớp bọt trắng xoá. Nhìn xuống lòng cổng, Hạnh thấy chóng mặt đầu óc quay cuồng.

- Ở này cô em xinh đẹp! Anh trông cô em chắc có điều chi mà sầu muộn. Cô em có định trẫm mình thì hãy lên đây với anh là thấy cuộc đời này cực kỳ sung sướng. Tiếng một chàng trai cứ ngân lên như thế

hát tuồng. Hạnh ngơ ngác ngửa cổ nhìn lên, thấy một thanh niên đang cười hơ hớ nhe bộ răng trắng bóng ngồi vắt vẻo trên tầng thượng cao chót vót đang nhìn Hạnh.

Sực nhớ tới tai hoạ trưa hôm qua trên cánh đồng Diêm, Hạnh hoảng hốt bỏ chạy.

***

Bà Khiên tính thẳng Nghĩa đi đến nay đã năm ngày, ba ngày liền ông Khiên vác vó đi đều về không. Bà Khiên không lạ việc ông Khiên đi bắt cá mè. Giống cá mè hay đi ăn đàn. Có thời kỳ ông Khiên đi hàng tuần không được con nào. Nhưng đã trúng đàn có khi phải thả vó cho cá ra bớt rồi mới kéo lên không thì đứt cả giềng vó. Ông Khiên thường kể cho bà nghe chuyện đi bắt cá mè. Đã theo đuổi giống mè phải kiên nhẫn. Suốt ngày, suốt tuần rờn rã nhấc vó lên để vó xuống mà không được gì, dễ nản. Đến khi phát bần thôi đâm vào nữa nhấc vó lên về ngủ cho khoẻ thì bỗng nhiên cá lại nhảy xua xúa trắng xóa cả vó.

Sáng dậy, bà Khiên đứng nhìn mẻ cá mè ông Khiên mang về hồi đêm. Bà băn khoăn mãi không hiểu sao ông Khiên lại dặn bà không được bán chác gì cả. Ông nói với bà rồi đi tắm. Tắm xong ông lên giường buông màn ngủ...

- Ông Khiên ơi! Ông định tính mẻ cá này như thế nào đây? - Bà Khiên đứng ngoài cửa gọi - Chừng này ông không để tôi bán, chắc để khao cả làng đấy phỏng?

Không thấy ông Khiên nói gì, bà chạy vào giường lay ông dậy. Bữa nay ông Khiên đi ngủ lại mặc bộ quần áo lụa tơ tằm tím thẫm. Ông nằm ngửa, hai chân duỗi thẳng dơ, hai tay đặt chéo lên bụng. Bà Khiên vừa động vào tay ông Khiên, bà bỗng kêu lên thất thanh mấy tiếng rồi ngất xỉu. Chỉ loáng sau trong nhà ngoài sân người ra vào râm rập. Tịn ông Khiên chết đột ngột loang khắp làng Đông. Người bảo ông bị phải gió. Người bảo ông tự vẫn. Ông Khiên chết thiêng thật, đi bắt vó về làm ma cho chính mình. Người lại bảo ông Khiên để thẳng Nghĩa lấy vợ họ Vũ nên cụ tổ phạt. Người lại khen chết sạch sẽ thanh thản như ông Khiên là sướng một đời. Chú Vạn dọa bỏ tù những ai bảo ông Khiên tự vẫn về chuyện thẳng Nghĩa đi bộ đội. Chú Vạn cho người xóa ngay hai câu đối trên trụ tường cửa. Cả họ Nguyễn lo tạt bột đám ma vì trường tộc. Chú Xeng con ông Xung lo quét dọn bàn thờ tổ. Ông Kinh họp bàn mời mấy ông già mô lợn. Cũng may bà Khiên cũng nuôi sẵn con lợn gần tạ béo núc ních trong chuồng. Đàn gà, cả mái lẫn trống tới gần hai chục con là của vợ chồng Nghĩa góp vốn xây dựng ngay từ hồi hai đứa định làm nhà riêng. Lúc phát tang chú Xeng bảo không được phát cho cái Hạnh. Hạnh và Nghĩa mới chỉ đăng ký ngoài Ủy ban chứ chưa qua thủ tục gia đình thì chưa thể là dâu họ Nguyễn được. Giữa lúc tiếng kèn, tiếng khóc vang lên, ông Xung khua gậy vào tới ngõ đã oang oang:

- Phải tiến hành bầu trưởng họ. Phải bầu thẳng nào uống được rượu.

- Đúng là bố Xung! Trưởng họ là do bề bậc dòng dõi mà lên, bố làm như như bầu chủ tịch, bí thư xã?

- Chúng mày ngu bỏ mẹ - Ông Xung cãi - Dòng mới chả dõi - Thời buổi này họ tộc nó cứ lộn phèo lên. Tôi hỏi các người thẳng Nghĩa bây giờ không có ở nhà, biết đâu nó nghèo ở chiến trường thì cái nhà này còn ai nữa mà dòng với chả dõi - Chú Vạn tóm cổ tay ông Xung lôi ra ngõ. Đám tang ông Khiên động nhất so với các đám làng Đông xưa nay. Người đến vì cái chết của ông quá là linh thiêng. Người đến vì lòng yêu mến ông. Người thương bà Khiên giờ lại đơn độc.

Đưa ông Khiên ra đồng về, cả họ Nguyễn lao vào dọn cỗ. Bà Khiên không gượng nổi phải vào giường nằm. Lát sau Hạnh vào mang cho bà bát cháo.

- Mẹ phải ăn chút ít cho đỡ mệt. Từ sáng đến giờ mẹ đã ăn uống gì đâu.

Bà Khiên kéo tay Hạnh ngồi xuống giường. Bà vẫn chưa qua khỏi cơn kinh hoàng. Gương mặt bà nhợt nhạt như cái xác không hồn. Bà run rẩy móc trong túi áo ra lá thư đưa cho Hạnh.

- Ông ấy viết cho thằng Nghĩa đây. Tao tìm thấy trong túi áo ông ấy. Mà đọc xem ông ấy nói gì trong đó.

Hạnh run rẩy cầm lá thư đọc cho mẹ chồng nghe.

Làng Đông, ngày...tháng...năm...

Nghĩa con yêu quý.

Thầy không thể yên lòng nếu không viết được thư này cho con. Thầy buồn vì con, mẹ con, tất cả mọi người không ai hiểu thầy. Chả lẽ con lại không hiểu ý thầy xưa nay đã dẫn dắt dạy dỗ con ở đời phải sống thế nào cho ý nghĩa. Thầy giận con, giận mẹ con đã coi thường thầy. Thầy không muốn con đi bộ đội vì thầy muốn con ở nhà gánh vác lo toan việc họ tộc. Bởi thầy nghĩ nhà ta chỉ có mỗi mình con là trai...

Nhưng ý con quyết ra thì thầy cũng không cản. Lẽ ra mẹ con và con không nên giấu thầy, thầy sẽ làm bữa liên hoan rõ to tiền con lên đường. Thầy thấy nhục nhã về việc con phải lên đi, làm mọi người đã coi thầy là kẻ hèn nhát, ích kỷ, lạc hậu. Bây giờ thầy mới nói để con biết. Xưa nay thầy đã góp được ít tiền, thầy vẫn giấu kín dưới cây đèn thờ tổ. Thầy có ý định dành dụm số tiền ấy để lo việc trăm năm cho con. Nhưng cái ngày đó đã không thực hiện được thầy buồn lắm. Giờ nghĩ đến món tiền ấy thầy lại đau đớn. Con đi rồi, thầy thấy con Hạnh bơ vơ rõ khổ. Thầy tính sẽ đưa số tiền ấy cho con Hạnh. Thầy coi như số tiền đó là của các con. Thầy cầu mong con sống sao cho xứng đáng với thanh danh họ Nguyễn nhà ta đúng theo lời cụ tổ đã răn dạy.

Thầy có lời chúc con mạnh khỏe.

Thầy của con! Nguyễn Khiên.

Hạnh ôm lấy bà Khiên khóc. Bà Khiên muốn an ủi Hạnh câu gì đó nhưng không sao nói thành lời. Chỉ cả Nghĩa xộc vào kéo Hạnh ra ngồi trước mâm cỗ đầy ắp.

- Mà phải ngồi ăn chọ đảng hoàng không phải e lệ gì cả - Dâu nói và gấp vào bát cho Hạnh miếng thịt gà, ép Hạnh phải ăn bằng được. Các cụ ngồi mâm trên lúc này rượu mới ngấm, mặt cụ nào cũng đỏ, nói oang oang.

- Ông Khoái này! - Ông Kinh gấp miếng thịt gà vào bát mình rồi buông đũa nhìn ông Khoái cười hề hề
- Ông “Khoái kèn” hôm nay thôi đểch hay bằng cha con thằng Lý toét trên Hôi.

- Ông chỉ chuyên nói xấu đội kèn hợp tác, ca ngợi cha con thằng Lý toét! - Chú Vạn nói.

- Tao nói đúng thế đây - Ông Kinh đặt cái cốc rượu đánh “cách” xuống bàn nhìn Nguyễn Vạn - Tao nghe đội kèn hợp tác thổi ngang phè. Ông Khoái có giận tao cũng nói. Sau này tao có chết tao dặn thằng cu nhà tao đâm thêm mời đội kèn hợp tác.

- Ông Kinh rõ già rồi mà nông nổi - Ông Khoái đội trưởng đội kèn nói - Ông chẳng hiểu đầu trê đuôi neo sao mà cũng khen chê. Bố con thằng Lý toét trên Hôi nó thổi kèn đánh trống kiêu tiền trăm một đám. Đàng này đội kèn của tôi, hợp tác trả mỗi thằng mười điểm. Mười điểm ăn hai hào. Vậy tôi hỏi ông, thằng ăn hai hào lại bắt nó làm bằng thằng ăn một trăm sao được. Ông coi rõ cái nghệ thuật thổi kèn đám ma nó như trẻ con thổi kèn lá chuối. Ông cứ thử trả tôi một trăm xem, tôi thổi còn hay hơn cha con thằng Lý toét.

- Thôi dẹp chuyện kèn trống đi các cụ ơi - Chú Xeng trịnh trọng buông bát đũa đứng lên đưa mắt điem từng gương mặt các bậc cha chú trong họ - Từ nãy tới giờ các cụ toàn tính những chuyện đầu đầu. Bây

giờ tôi đề nghị các cụ hãy tính ngay công việc họ tộc. Vị trưởng tộc chúng ta đã qua đời, đây là cái tang lớn cho họ Nguyễn ta. Thăng Nghĩa bây giờ chả biết nó tung hoành ở phương nào. Thời buổi loạn lạc, bom đạn chả biết đâu mà ngửa. Việc hương khói ngày mùng một chả lẽ họ ta lại để cho đàn bà con gái...

Cả họ ngó ra về lời đề nghị bất ngờ của chú Xeng.

- Đúng cái giọng lão Xung - Bà Nhị nói nhỏ vào tai Dâu.

- Trúng khôn hơn vịt - Ông Kinh rĩ tai ông Phỏng - Cái thằng Xeng rõ độc miệng. Nó cầu cho thằng Nghĩa chết nó được ăn tự cơ ngơi này đây.

- Tôi có ý kiến thế này - Ông Phỏng tay vẫn còn cầm cả nắm xôi giơ lên xin phát biểu - Chú Vạn cứ bỏ quách cái nhà của lão Hào cho mẹ thằng Tôn nó ở. Nó là con cháu địa chủ thật nhưng bây giờ thằng Tôn nó cũng đã đi bộ đội gánh vác việc dân việc nước mình nên trả nhà cho mẹ con nó. Chú Vạn thân một mình cứ về đây ở trông nom hương khói cho tổ tiên là nhất. Bà Khiên bây giờ yếu rồi, chú Vạn về, chị em đùm bọc, sớm tối phòng khi trái gió trở trời. Tôi nói thế có khi phải không các cụ?

- Xin lỗi cả họ - Chú Xeng lại đứng bật dậy - Ông Phỏng cao tuổi mà đại. Đất từ đường này đâu phải bạ ai cũng đến ở được. Đã gọi là tổ tiên họ hàng phải có tôn ty trật tự ngôi thứ gia bậc. Ông tôi còn đang sờ sờ ra đây chứ đã chết đâu.

- Ôi dào - ông Phỏng nói - Bố anh còn sống ai chả biết. Nhưng ông ấy điên điên khùng khùng vậy đề lo việc họ có ngày bố anh cho cả họ xoi cút.

- Ông già rồi mà ăn nói bậy bạ - Chú Xeng tím mặt, hằm hằm nhìn ông Phỏng - Tôi nói cho nhà ông biết! Bố tôi đại thì còn có tội. Tôi chết còn có ba thằng con trai tôi. Ba thằng con trai tôi thì ít nhất sau này cũng để cho tôi chín thằng cháu trai nữa để nối dõi tông đường. Còn anh Vạn - Chú Xeng nhìn chú Vạn đang cúi gằm xuống mâm suy nghĩ gì đó - Tôi khuyên anh Vạn cứ việc ở ngôi nhà mà anh được quyền đến ở trọn đời. Đừng có nghe ông Phỏng xúi đại cái kiêu chơi ngông quân tử sau này thằng Nghĩa nó về thì đứng đường.

- Thôi đủ lắm rồi - Chú Vạn gắt - Lúc này chưa phải lúc bàn tính chuyện thừa kế ngôi thứ. Tôi cũng chẳng bao giờ về đây đâu. Thời buổi bây giờ mà các cụ còn lạc hậu. Ngôi nhà này là mồ hôi nước mắt của gia đình ông Khiên xây dựng lên, ông Khiên mất, còn bà Khiên, còn thằng Nghĩa và vợ con nó sau này. Còn việc hương khói tổ tiên, cửa hậu cung kia luôn rộng mở. Ai có lòng thành kính tổ tiên xin cứ đội xôi thịt vào mà cúng. Một mẫu ruộng họ cũng chả còn, ngày chạp tổ xin mời các cụ cứ việc rút hầu bao ra mà góp. tôi e có người không có tiền để góp và có khi phải xin ra khỏi cái họ này.

- Chú Vạn nói chí phải đấy! - Dâu bỗng đứng vụt dậy nhìn các cụ trong họ - Cháu xin phép các cụ có ý kiến.

- Dâu! - Bố Dâu quát - Đây là việc của các cụ, con không được hỗn.

- Cái ông này rõ lạc hậu - Ông Phỏng cầm đĩa chọc vào sườn bố cô Dâu - Việc họ bây giờ cũng phải để con trẻ nó tham gia.

- Dâu! Tao van mày đừng có động vào các cụ - Hạnh nói, kéo áo Dâu thì thăm.

- Để mặc tao! - Dâu vùng vằng - Xin phép các cụ. Cháu cứ nói thế này. Việc họ tộc cháu nghĩ không ngoài mục đích là quây quần những người trong họ ta thương yêu đùm bọc lấy nhau. Vậy cái việc tình nghĩa nó bày ngay trước mắt các cụ mà sao các cụ chẳng bận đến. Ông Khiên mất, bà Khiên đau đớn năm xui đi trong buồng kia. Cậu Nghĩa đi bộ đội, ngày bỏ mát cũng không biết mà về. Vợ chồng ông bà Khiên và cậu Nghĩa cả đời gò lưng làm lụng, kéo vó mời mới làm nổi gian nhà trên nên từ đường này,

cốt cho cậu Nghĩa được hạnh phúc. Vậy mà cậu Nghĩa lấy vợ về phải sống mỗi người một nơi. Cháu thấy thật phi lý. Xin đặt làm riêng, xã không cho, về ở chung với bố mẹ họ tộc bảo không được. Vậy cháu hỏi các cụ, vợ chồng cậu Nghĩa ở lửng lơ giữa trời à?

Dâu ngáp ngừng đưa mắt nhìn các cụ. Có cụ thì gật gật đầu, có cụ trợn trừng mắt nhìn Dâu ngơ ngàng. Chú Xeng hậm hực, Hạnh liên tục cầu vào chân Dâu.

- Bây giờ cháu đề nghị thế này - Dâu nói tiếp - Cậu Nghĩa đi vì việc nước, ông Khiên mất, còn lại mỗi mình bà Khiên, các cụ nên đồng ý để cô Hạnh về đây chăm lo mẹ chồng sớm tối. Cháu nghĩ vợ chồng Nghĩa chẳng có tội tình gì mà phải chịu khổ.

- Thằng Nghĩa đã có tội! - Chú Xeng nói - Tội phản lời nguyên cụ tổ. Cả mầy nữa Dâu ạ. Mầy hãy bỏ thói ngông cuồng đi. Tao biết tổng cái bụng mầy đang định tý tởn với thằng Hiệp anh con Hạnh. Cái động cơ cho con Hạnh về đây của mầy chẳng tốt đẹp gì. Chúng mầy bây giờ bảo nhau làm loạn không còn coi lời tổ tiên ra gì.

Bố Dâu đứng dậy loạng choạng bước đến nắm cổ tay Dâu kéo ra ngõ.

- Ôi! Các ông các bà ời! - Bà Khiên từ trong buồng bước ra ôm mặt khóc - Tôi xin các người hãy khoan tính đến chuyện ấy. Ông nhà tôi vừa mới mất.

Các cụ ngồi trước mâm, mỗi cụ véo một nắm xôi chim trên tay lần lượt đứng dậy dắt díu ra về.

- Mẹ kiếp! Đang ăn lại đi bới chuyện làm mất ngon. Rõ xúi quẩy. Hôm nay tao ra ngõ gặp con mẹ Mực. Đúng là vía con mẹ Mực độc thật.

Ông Khoái kèn chập choạng đứng dậy xéo cả vào mâm, đưa bát xô loảng xoảng. Chị cả Nghĩa, cái Thắm con ông Kinh, cái Thư con ông Phỏng ở lại thu dọn bát đĩa với cái Hạnh.

Đêm làng Đông lạnh đi, Hạnh nghe văng vẳng tiếng kèn trống và những lời các cụ trong họ bàn tính trong bữa rượu lúc chiều. Đã một năm kể từ ngày cưới, nay Hạnh mới được nằm trong gian buồng của chồng. Cây đàn tranh, đàn bầu và cây sáo từ hôm Nghĩa đi vẫn nằm lặng trên tường. Bức ảnh Nghĩa phóng to, Hạnh thấy anh đang cười nhìn Hạnh trìu mến. Hạnh vặn nhỏ ngọn đèn dầu ngả lưng xuống giường, nghe rõ tiếng bước chân bà Khiên bước vào hậu cung thắp hương cúng chồng. Hình ảnh ông Khiên hôm nào ngồi thu lu bên vạ cổng Linh cử lớn vờn trong tâm trí Hạnh.

Mẹ Nghĩa thắp hương xong bước vào đứng bên giường Hạnh.

- Mẹ không ngủ sao?

- Mày vẫn thức đây à? Tao muốn bàn với con thế này. Bức thư ấy con cứ giữ lấy, đừng nói cho ai biết số tiền bố thằng Nghĩa để ở chân cây đèn bị mất. Cả họ ra vào râm rập biết nghỉ cho ai. Khi nào thằng Nghĩa gửi thư về, có địa chỉ con cứ điện cho nó xem đơn vị họ có giải quyết cho về qua nhà mấy hôm. Còn những chuyện mầy ông trong họ nói, con đừng để bụng. Sáng mai mẹ sẽ gặp mẹ con bên nhà xin cho con về ở với mẹ. Chừng nào mẹ còn sống, mẹ sẽ bảo vệ con đến cùng. Bố mẹ đã có lỗi, cả họ này có lỗi với vợ chồng con. Nhìn các con khổ sở bố mẹ cũng chẳng sung sướng gì.

- Mẹ! - Hạnh nắm chặt bàn tay khô gầy của mẹ chồng. Giọng lạc đi - Bố mẹ chẳng có lỗi. Con biết bố mẹ vẫn thương yêu chúng con.

Lần đầu tiên về nhà chồng Hạnh không ngủ được. Tiếng bước chân bà Khiên ra vào thắp hương trong hậu cung cứ vang lên trong đêm.

Nghĩa hơi ngạc nhiên, không hiểu sao anh Biền cũng nhận được điện mẹ chết mà trông mặt anh cứ tươi hơn hớn. Trên đường về anh còn ghẹo gái và cười ngất nghễo.

Nghĩa theo anh Biền lên chuyến tàu Vinh - Thanh Hoá. Anh kéo Nghĩa lên tàu chọn ghế sát cửa sổ.

- Trông mày ngú ngớ bỏ mẹ! - Anh Biền nói - Cả đơn vị chẳng ại tin mày đã có vợ. Mày thấy gái Khu Bốn có dễ thương không? Các nàng mê trại Khu Ba mình lắm đấy - Anh Biền nháy mắt véo đùi Nghĩa một cái - Ngồi bên con gái mà không bầu véo thụ thụ là nó bảo mình ngớ! Trông con bé kia kháu không? - Anh Biền liếc cô gái áo tím ngồi hàng ghế đối diện - Tao mà cưa đũa nào, đũa ấy đồ kênh kénh cang.

Nghĩa ngồi nghe anh Biền nói mà đầu óc cứ lung bung nghĩ về bức điện của Hạnh. Nghĩa chưa tin hẳn bố đã chết.

- Chú mày cứ vui lên, điện đóm thời loạn tin thế nào được. Bố mày không chết đâu mà lo.

- Sao anh biết?

- Mày rõ ngớ. Tình hình căng thẳng, các cụ sợ mày chết. Hoặc có thể vợ mày nó thêm quá mới nhảy chồm chồm lên. Con gái mới lấy chồng nó thế đấy. Thà rằng chưa biết tí gì, đảng này đã ném mùi đời rồi bỗng dung lại nhìn suông ba tháng nay cứ gọi là phải biết. Chuyện này mày về thì nó ngầu nghiêng cho như xương. Thôi, cứ vui lên, về thị xã tao dẫn vào chỗ ông già tao nghỉ xả lảng, đi xem phim, xem kịch một đêm, hôm sau tao đưa ra bến xe về huyện.

- Anh không về sao.

- Không. Tao ở chỗ ông già tao. Mày tưởng mẹ tao chết thật sao? Không đâu. Cụ vẫn khoẻ như vâm.

Miệng nói với Nghĩa mà mắt anh Biền vẫn liếc cô gái áo tím ngồi đối diện. Trời sập tối. Nghĩa ngồi thiếp đi giữa muôn vằn âm thanh của con tàu xinh xịch lao vun vút trong đêm.

Khi tỉnh dậy Nghĩa thấy anh Biền đã nhảy sang ngồi cạnh cô áo tím từ bao giờ. Miệng anh Biền nói rõ duyên. Tiếng cô gái lịu riu như chim thỉnh thoảng lại cười rúc rích. Anh Biền đang giảng cho cô gái bài “Tình yêu thời chiến” mà hai ngày nay anh Biền đã giảng cho Nghĩa nghe biết bao nhiêu lần.

Về tới thị xã quê hương, cũng là lúc hết giờ xe chạy tuyến huyện. Nghĩa khoác ba lô theo anh Biền về lô nhà ba tầng phố Lê Lợi cách bên xe không xa lắm. Nghĩa vừa đặt chân lên cầu thang đã nghe có tiếng còi báo động. Đường phố nhốn nhác, người nhanh nhẩu nhảy tụt xuống các hố cá nhân trên hè đường, người thì ngửa mặt nhìn trời.

- Mẹ kiếp! Vừa về đến tỉnh đã lại báo động - Anh Biền nói, Nghĩa và anh Biền phải tránh sang bên cho mấy người ở trên gác hốt hải lao xuống. Chừng ba phút sau còi báo yên. Anh Biền hồi hải lao lên tầng hai, bước vào căn phòng khá sang trọng. Một cô gái trẻ đang nhún nhảy trước bàn chọt sững sờ nhìn anh Biền và Nghĩa.

- Có báo động mà mày gan lì không chạy hả? - Anh Biền nói và quăng ba lô xuống giường - Đây là Thủy em gái tớ. Giới thiệu với em, Nghĩa cùng đơn vị anh, người Làng Đông. Mắt cô gái chột loé sáng liếc nhìn Nghĩa rồi vội quay sang nhìn anh Biền:

- Ôi! Các anh về bất ngờ quá. Em cứ nghĩ là phải mấy năm nữa anh Biền mới về được cơ đấy.

- Bố đâu?

- Cơ quan bố phải sơ tán về Châu Cúc rồi, tối nay bố chưa chắc đã về.

Cơm tối xong, anh Biền pha trà, rót vội một chén uống rồi rí tai Nghĩa:

- Mà đi xem phim không?

- Em mệt lắm.

- Vậy ở nhà bảo cái Thủy nó mở băng cho mà nghe. Tao đi tình tang với cô nàng của tao đây. Nhớ lắm rồi.

Anh Biền vội đi thay quần áo. Dọn bát đĩa xong, Thủy đứng lên nhìn ngắm mình trong gương, hai chân nhún nhảy lấy giọng tập xướng âm. Thủy có đôi môi đỏ tươi, mắt đen, miệng chúm chím cười, thỉnh thoảng lại liếc nhìn Nghĩa. Trút quần áo lính, mặc chiếc quần màu hạt dẻ, áo xanh lơ cô là cứng, trông anh Biền còn trẻ hơn cả Nghĩa.

- Lại đi đấy. Em mách bố...

- Mà ở nhà tiếp khách hộ anh, anh đi đằng này một tý anh về - Anh Biền nháy mắt với Nghĩa rồi háo hức lao ra cửa. Thủy đến ngồi cạnh Nghĩa vẻ thản nhiên:

- Anh Nghĩa thế mà đã có vợ rồi cơ à?

- Tôi mới tổ chức một năm nay.

- Chị ấy có đẹp không?

- Gái nông thôn ấy mà.

- Em cũng là gái nông thôn.

- Nhưng cô được ở thành phố, lại sắp thành diễn viên.

- Anh tưởng diễn viên hát xướng là nhàn lắm sao? Còn cực hơn cả đi cấy đấy. Con trai mà lấy vợ sớm thì khổ nhĩ.

- Duyên số biết thế nào được, với lại chúng tôi yêu nhau từ thời còn đi học.

- Ôi tình yêu thời học trò kể cũng buồn cười thật đấy. Anh Nghĩa có thích nghe em hát không? Em sẽ hát cho anh nghe bài hát của Hoàng Vân. Bài “Quảng Bình quê ta”.

Thủy lấy chiếc máy quay băng đặt lên bàn ấn nút ghi rồi cất giọng hát. Giọng Thủy thật trong và ấm. Nghĩa nghe Thủy vừa hát vừa làm điệu bộ như thể cô đang biểu diễn trên sân khấu. Hát xong, Thủy tua lại băng ngồi nghe lại giọng của mình.

- Anh nghe em hát có được không?

- Thủy hát hay lắm.

- Sao em trông anh buồn thế.

- Tôi nhận được điện buồn. Có thể bố tôi đã chết.

- Ôi! Em còn lạ gì những bức điện giữa thời bom đạn này. Lại giống như trường hợp anh Biền. Anh Biền vừa bảo em là người yêu của anh ấy phía ra mẹ em chết để tranh thủ qua nhà khua khoảng tí chút rồi lại đi. Em mà là chỉ huy, em đừng hòng giải quyết cho anh về kiểu này. Thôi ta quên chuyện ấy đi. Anh phải vui vẻ với em tối nay cho thật thoải mái. Không phải nghĩ ngợi gì hết. Đời lính các anh chẳng biết sống chết thế nào. Anh Nghĩa ơi - Thủy tủm tỉm cười đưa cặp mắt đen láy nhìn Nghĩa về lấu lỉnh - Anh có thích chúng mình sẽ có một kỷ niệm thật đẹp đẽ và trong sáng. Dù anh có đi cùng trời cuối đất anh vẫn mãi mãi nhớ đến buổi tối hôm nay ở bên em. Đó anh biết làm trò gì là nhớ nhau lâu nhất?

- Trò vẽ râu - Nghĩa nói.

- Ôi! Đúng là anh chỉ nghĩ được cái trò nhà quê. Đây là cái trò của trẻ trâu.

Nghĩa ngỡ ngàng không hiểu cô gái này định chơi trò gì? Từ thuở bé, chưa bao giờ Nghĩa gặp cô gái nào như Thủy, trông cô ta vừa đáo để lại vừa ngây ngô. Thủy nhìn Nghĩa như thể đã quen thân lắm. Có lẽ cô gái đoán ra tâm trạng Nghĩa. Thủy cười phá lên cầm chặt lấy tay Nghĩa.

- Anh chỉ giỏi giả vờ ngốc ngếch - Thủy nói - Anh không hiểu làm thế nào để nhớ nhau mãi à? Theo em thì chỉ có hôn nhau là nhớ lâu nhất. Anh cứ thử hôn em.

- Thủy không đùa chứ? Anh đã có vợ.

- Anh này rõ gian. Ai chẳng biết anh có vợ - Thủy cười nhìn vào mặt Nghĩa - Em bảo anh hôn em theo ý nghĩa tình bạn, tình anh em chẳng hạn. Giống như ở bên Tây người ta thường hôn nhau ở ngoài đường í.

- Tôi hiểu ý Thủy. Đây là ở bên Tây mới thế. Việt Nam mình có ai hôn nhau ở ngoài đường đâu.

- Thì chúng mình cứ giả vờ người Liên Xô hay giả vờ làm diễn viên đang đóng phim. Anh sẽ hôn em thật tự nhiên. Thế này nhé, thế này! - Thủy ôm lấy cổ Nghĩa. Mùi son phấn thơm ngát. Cặp môi Thủy lướt nhẹ trên trán, trên má, Nghĩa thấy mình bay bổng như trong mơ. Và anh nhận thấy một điều kỳ lạ. Thủy vừa sáng trong vừa u tối.

- Anh có thấy cảm giác gì không? - Thủy thì thầm.

- Tôi chẳng hiểu Thủy định làm trò gì.

- Cũng có thể anh có vợ rồi nên mất hứng thú của tuổi trẻ. Bây giờ em hôn vào môi anh nhé! thế này này. Thế! thế! - Thủy bập ngay lấy môi Nghĩa và hai cánh tay mềm mại của Thủy xiết chặt Nghĩa vào lòng. Thủy áp cặp vú nở nang của mình lên ngực Nghĩa êm dịu. Trong giây phút anh ngỡ mình đang ôm hôn Hạnh. Thủy cầm tay Nghĩa đặt vào cái nơi đang phập phồng...

- Người ta bảo đây là trái tim - Thủy nói và buông hai tay ra nhìn Nghĩa.

- Anh chơi gian.

Thủy cười rũ ra và Nghĩa chợt thấy mặt nóng ran ngơ ngác nhìn Thủy.

- Thôi, trò chơi chấm dứt - Thủy nói - Bây giờ anh nghe em hỏi đây. Anh là Nguyễn Minh Nghĩa đúng không?

- Đúng.

- Kìa, sao anh lại nhìn em lạ thế. Nghe em hỏi tiếp. Anh là học sinh giỏi văn trường huyện đúng không?

- Thủy biết tôi?

- Người tài như anh đâu chỉ mình em biết. Bọn con gái lớp em đứa nào cũng thầm yêu trộm nhớ anh.

- Thủy học lớp mấy vậy.

- Dưới anh một lớp.

- Ôi! Thế mà tôi không biết Thủy.

- Bây giờ thì anh biết và còn được hôn em nữa. Từ lúc anh về với anh Biền, em đã nhận ra anh và không hiểu sao anh giống Pa-ven đến thế. Bởi vậy nên em đã nghỉ ngay ra trò vừa rồi. Anh thấy em giống Tô-nhi-a hay Thai-a?

- Thủy, em mơ mộng quá đấy.

- Con gái không mơ mộng sao gọi là con gái. Bây giờ thì em tin anh sẽ nhớ em mãi. Em đã có mơ ước đi ngành y nhưng thi trượt, bố em xin cho em vào văn công. Cái nghề xướng ca em cũng chẳng thích lắm. Giá mà được học ngành y em xung phong ra trận như các anh.

Sáng ra, Thủy còn đang ngủ, anh Biền đã dẫn Nghĩa ra bến xe. Ngồi lên xe, Nghĩa vẫn không sao gạt nổi hình ảnh Thủy ra khỏi tâm trí. Tới qua Nghĩa như lạc vào thế giới xa lạ. Xe lao qua cổng Linh, tới cây số ba thì đỗ lại, Nghĩa nhảy xuống xe. Mới có ba tháng xa quê, Nghĩa thấy như thời gian đã là mấy năm. Từ trên đê, Nghĩa lao vội xuống con đường đất về làng. Trời se lạnh, lũ trẻ ngoài xóm bãi đi học về lủi rủi:

- Chúng cháu chào chú bộ đội. Chú về đâu đấy ạ?

- Chú về làng Đông. Các cháu có biết lâu nay làng Đông có đám ma nào không? - Bọn trẻ ngơ ngác nhìn Nghĩa. Nghĩa nhận ra mình rõ ngơ ngác.

Từ trên đường nhìn ra cánh đồng Rốt, Nghĩa đã nhận ra có một vòng hoa liêu xiêu khô quắt cắm trên ngôi mộ cỏ đã mọc xanh. Có phải đây là mộ bố? Tất cả chỉ mới là cảm giác mơ hồ...Nghĩa cố bám vào hy vọng bố chưa thể chết. Nhưng không hiểu sao ruột gan Nghĩa cứ cồn cào. Về tới ngang kho hợp tác, Nghĩa đứng sững nhìn mọi người đang đi vòng quanh...Người kéo, người đẩy cái trục đá lăn trên sân lúa vòng quanh vòng quanh. Những dáng dấp, những gương mặt người làng Đông quen thuộc lần lượt hiện ra trước mắt Nghĩa. Một người, hai người, ba, bốn, năm người và cả mẹ Nghĩa cũng đã nhìn thấy Nghĩa. Mặc dù chưa ai kịp nói với Nghĩa lời nào, nhưng chỉ tích tắc nhìn trong ánh mắt kia. Nghĩa biết ngay bố đã chết. Nghĩa tu lên khóc và hoảng hốt bỏ chạy về nhà. Nghĩa đập cửa, căn nhà vắng lạnh đi, Nghĩa quăng ba lô nằm vật ra giường. Lúc này Nghĩa mới nhận ra mình đã khóc. Nghĩa khóc nức nở như một đứa trẻ.

- Hãy cứ để cậu ấy khóc cho bớt đau khổ. Khóc cho cả họ Nguyễn này biết - Dâu nói. Mẹ và đám người trên sân lúa kéo về. Nghĩa nghe có cả tiếng Hạnh đang rót nước mời mọi người. Bóng Hạnh tắt bật chạy lên chạy xuống và thoát biên ra ngõ. Mọi người kéo nhau ra sân kho, mẹ vào đứng bên Nghĩa:

- Con hãy tĩnh trí lại nghỉ ngơi giữ sức. Mẹ ào ra ruộng hái nắm rau muống.

Mẹ bước ra ngõ, đàn chim sẻ lách rích trên bờ tường giậu bay xoà lên ngọn cau. Nặng cuối thu se hạnh vàng cả khoảng ruộng ngoài bên sông. Nghĩa chợt giật mình thấy đôi câu đối bố viết ai đã xóa đi bằng vệt vôi nhám nhỏ. Nghĩa lững thững bước ra sân. Mấy chậu cây cảnh đã đổi màu vàng úa. Bê cá vàng

chỉ còn lại mảng râu nổi lều bều trong màu nước nhờ nhờ hắt lên mùi thum thum. Trong bể không còn bóng dáng con cá nào. Nghĩa cố nhìn vào các góc ngách trong hang hốc hòn non bộ thấy còn sót lại duy nhất mỗi cái đầu cá đã thôi rữa. Hai con hươu trên sườn núi bộ Nghĩa đắp bằng xi măng đã bị ai bẻ trụi chỉ còn trơ ra mấy sợi đồng rỉ. Nghĩa lững thững bước vào căn buồng của mình thấy quần áo của Hạnh treo trên mắc. Nghĩa đau đơn nhận ra sự yên ổn của vợ chồng Nghĩa phải đánh đổi bằng cái chết của bố. Có tiếng chân bước nhẹ, bóng Hạnh bước qua sân tay cầm hai quả trứng chui tọt vào bếp. “Chắc Hạnh chạy về bên nhà lấy trứng gà”. Trong giây lát Hạnh đã nhào vào buồng ôm ghì lấy Nghĩa...

Có tiếng chân bước tất bật. Mẹ đã đi hái rau về. Hạnh buông Nghĩa ra và lấy thư của bố đưa cho Nghĩa đọc. Hạnh chạy xuống bếp nấu cơm. Chú Vạn thập thễnh bước vào”

- Thăng Nghĩa về đây hả? - Tiếng chú Vạn oang oang - Chà, ra đáng anh bộ đội rồi đây. Đã vào tận Sông Lam, Bến Thủy cơ à? Tuyệt! Quê hương Xô Viết - Nghệ Tĩnh anh hùng, quê hương của Bác Hồ kính yêu đây - Chú Vạn ngó trừng trừng Nghĩa - Thôi việc đã rồi. Không được buồn, yếu người đi. Mà được vào lính pháo hả? Khá đấy! Tao ngày xưa là lính đánh bộ cứ a la xô xông lên. Đã được dự trận nào chưa?

- Chưa ạ.

- Ừ, còn phải huấn luyện chứ. Chả như bọn tao ngày xưa. Vào lính là quất ngay. Nghe nói thằng Mỹ hồi này quân trong đó dữ lắm hả? Cái chính là đừng có run.

Chú Vạn cầm cốc nước từ tay Nghĩa uống một hơi hết sạch.

- Đưa giấy tao xem họ cho mày về được mấy ngày. Chà, bảy ngày à? Như thế là ngày kia phải đi rồi.

- Chú để nó nghỉ ngơi đã nào - Mẹ Nghĩa nhặt rau ở cửa nói xen vào - Nó vừa mới về đã tính chuyện đi.

- Kỷ luật bộ đội là nghiêm lắm, chứ lại như cái tổ cây nhà chị muốn đi lúc nào thì đi.

Bữa cơm trưa dọn ra, mẹ bảo chú Vạn ngồi ăn cơm luôn thể. Chú Vạn bảo “được”. Cơm có rau muống luộc, canh chua, trứng rán với đĩa tép khô.

- Tao vừa ở đằng ấy, mẹ con Hạnh bảo trưa mai làm cơm mời chúng mày. Tối mai tao sẽ chiêu đãi chúng mày một bữa. Cả hai đứa phải sang sớm giúp tao một tay thịt con gà. Cả đời tao chả sắp cỡ bao giờ.

Cả buổi chiều Hạnh ở nhà với Nghĩa. Ngày tháng mười, thoáng chốc mặt trời đã là là ngọn cau. Hạnh chuẩn bị bữa cơm tối. Nghĩa men theo bờ rào sang thăm ông Xung. Từ ngày chú Xeng, chú Xính bị xử bắn, ông Xung mắc bệnh điên bỏ nghề lái lợn, nên kinh tế gia đình sa sút hẳn. Cơ ngơi nhà ông Xung xưa khang trang, giờ xơ xác. Ba ngăn chuồng lợn xưa lúc nào cũng nhung nhục lợn con, lợn to, bây giờ trống hoác, xiêu vẹo. Nghĩa nhìn mãi mới thấy một chú lợn con đen chũi nằm vùi trong đồng rác chĩa đuôi ra như đuôi chuột. Tụi trẻ nhà chú Xeng thấy Nghĩa, chúng nhảy cẫng lên reo:”Anh Nghĩa, anh Nghĩa về chúng mày ời!”.

- Ông đâu? - Nghĩa hỏi tụi trẻ. Đứa bé nhìn đứa lớn lo sợ chuyện gì đó. Thăng anh nhìn Nghĩa cúi mặt xuống im lặng đi đi bàn chân lem luốc.

- Ông đâu hả? Mày điếc à?

- Bố...Bố nhốt ông trong bếp - Thăng anh miễn cưỡng nói.

- Cúng mày có cầm chia khoá không?

- Có!

- Đưa đây.

- Bố...bố đánh em.

- Đưa chìa khoá đây - Nghĩa quát.

Thằng anh lấy chùm chìa khoá treo trên cổ đưa cho Nghĩa. Nghĩa vồ lấy chùm chìa khoá chạy lại mở cửa bếp. Gian bếp tối om, xộc lên mùi hôi thối. Ông Xung ngồi co ro trong đống rác ở góc bếp hai đầu gối quá tai. Mắt Nghĩa tối sầm khi nhìn kỹ vào gương mặt ông Xung quát lại xương xẩu... Ánh mắt ông đại nghịch nhìn Nghĩa ngơ ngác. Quanh bếp mọi thứ lộn tung phèo cả. Mấy ông đầu rau cũng để lộn ngược, trên nền bếp đầy tro rác lẫn lộn như gà bới. Tường bếp bị đào lỗ chỗ như chuột khoét. Bất chợt ông Xung đứng dậy chạy vụt ra sân. Nghĩa hoảng hốt chạy tới nắm chặt lấy đôi bàn tay đen nhem của ông Xung.

- Ông ơi! Cháu đây, Nghĩa đây mà ông.

Ông Xung ngó trừng trừng Nghĩa, bất chợt ông áp hai bàn tay lên mặt khóc hu hu.

- Thằng Nghĩa...Nghĩa - Ông Xung lảm nhảm trong miệng nhắc đi nhắc lại mãi tên Nghĩa - Nghĩa ơi! Mày còn sống sao? Thế mà tao định bầu thằng Xeng nhà này làm trưởng họ.

Vừa thấy bóng chú Xeng về, ông Xung linh ra ngoài ngõ.

- Chú thím đi làm về đây ạ!

- Vâng! Không dám, chào anh! - Mặt chú Xeng tối lại.

- Anh còn sang đây cơ à?

- Chú nói gì lạ. Cháu về được vài ngày tranh thủ sang thăm ông, chú thím, cô Thao và các em.

Chú Xeng ném đôi quang gánh xuống góc sân rồi bước vào nhà. Thím Xeng quẳng chiếc liềm vào cái thúng rồi lập cập bước vào bếp. Cô Thao lưng từng gánh rơm, vừa bước vào sân đã the the quát mắng mấy đứa cháu không ra hót thóc đất.

Chú Xeng ngồi trước bàn kéo hơi thuốc lào, mắt lơ lơ nhìn Nghĩa

- Họ nói gì ạ?

- Họ nói họ Nguyễn đến ngày mạt vận. Đã thấy nhục chưa? Mạt vận từ cái ngày thằng Vạn tỵ tởn với mẹ con Hạnh, nên từ đường họ mới bốc cháy bùng bùng. Thằng Xeng, thằng Xinh mới bị chết oan, ông nhà ta mới bị điên điên đại đại thế. Tưởng cái vận hạn đã qua - Chú Xeng ngáp ngừng nhìn Nghĩa - Đến đời mày bỗng dừng lại lao đầu vào cưới con Hạnh. Bởi thế bố mày mới chết đột tử hiều chưa. Ôi! cái cảnh gia đình họ tộc nó tan nát đến thế này mày vẫn chưa tỉnh ra sao hả Nghĩa ơi.

Chú Xeng rơm rớm nước mắt, đứng dậy:

- Chừng nào con Hạnh còn ở trên đất từ đường thì tai hoạ còn xảy ra.

Nghĩa buồn bã về nhà. Nghĩa ngồi trước mâm cơm có bát cá quả còn bốc hơi nóng, một đĩa thịt bộ kho và đĩa rau muống luộc. Nhìn ra chiếc bát ba đôi đĩa sắp sẵn, Nghĩa lại chạnh lòng nhớ tới bố. Hồi bố

còn sống mà có được bữa cơm đoàn tụ thế này thì thật hạnh phúc.

- Mày đi những đâu về đây hả? - Mẹ hỏi.

- Con sang chú Xeng. Chú ấy nhốt ông vào trong bếp.

- Thảo nào mấy hôm nay tao không nhìn thấy ông. Thế cũng qua một đời - Mẹ khẽ thở dài. Ngày xưa ông Xung còn khoẻ. Cái nghề lái lợn của ông nuôi cả nhà, con trai con gái, con dâu, đều ăn chung một bếp mọi việc cứ đâu vào đấy. Vậy mà bây giờ rõ khổ...

***

Hai đứa vừa ôm nhau chợp mắt được một chốc Hạnh đã tỉnh giấc. Chỉ vài tiếng nữa Nghĩa phải ra đi. Ngắm gương mặt anh đang ngủ dưới ánh sáng của ngọn đèn dầu vắn nhỏ để trên bậc cửa, Hạnh cúi xuống hôn nhẹ lên môi Nghĩa rồi rón rén dậy nấu cơm. Ra tới cửa Hạnh đã thấy bóng mẹ chồng chập chờn trước ánh lửa lép bép trong bếp. Nghe tiếng bước chân Hạnh, mẹ đã vội nói:

- Mẹ không ngủ được, để mẹ nấu cơm cho. Cứ đi mà ngủ, còn sớm lắm con ạ.

Hạnh trở vào buồng khẽ nằm xuống bên Nghĩa. Hạnh hiểu rõ tâm trạng của mẹ muốn vợ chồng Hạnh có con sớm. Thời gian hai đứa gần nhau quá ít nên lúc nào cũng cảm thấy khát khao. Qua lần này không biết bao giờ Nghĩa mới lại về với Hạnh. Nghĩ đến cảnh phải xa Nghĩa lâu Hạnh hoảng hốt ôm ghì lấy Nghĩa quên rằng cần phải để cho Nghĩa ngủ thêm chút nữa, sáng ra anh phải đi tàu xe vất vả.

- Em không ngủ sao? - Nghĩa tỉnh giấc nắm chặt lấy bàn tay Hạnh.

- Anh cứ ngủ nữa đi - Trời chưa sáng đâu.

- Anh vừa nằm mơ thấy chúng mình có con. Con trai. Để anh nghĩ đã. Anh đặt tên cho nó là Tình.

- Tình - Nghĩa, được đấy anh ạ. Em tin rằng Tình nó sẽ giống anh - Nó sẽ là chàng trai kế thừa trưởng nam dòng họ Nguyễn mà lại.

Hai vợ chồng đánh răng rửa mặt xong, mẹ đã giục ăn cơm. Hạnh ngồi ngắm mẹ nắm cơm nếp, tay mẹ cứ thoăn thoắt lật đi lật lại nắm cơm tròn vo bốc hơi nóng rẫy.

- Mẹ chỉ giỏi nắm cơm - Nghĩa nói - Con vẫn còn nhớ cái đêm mẹ nắm cơm cho bộ đội đi đánh bớt Linh.

- Ủ! Tao vẫn còn nhớ đêm hôm ấy có cả mẹ con Hạnh, ông Xung. Vợ chồng chú Xeng nữa. Cái anh cơm nắm phải nắm thật nóng mới nhuyễn. Nắm nhiều rất bỏng cả tay.

- Ngày ấy Hạnh còn bé tí - Nghĩa nói - Anh còn leo lên cả nóc từ đường xem lửa cháy rừng rục.

Nắm cơm xong, mẹ ra giếng nước rửa tay. Có tiếng chuột rinh rích ngoài sân. Mẹ lập cập bước vào cửa.

- Chúng mày nghe thấy gì không? - Mẹ nói - Tiếng chuột rúc đấy.

- Chuột rúc thì sao hả mẹ? - Hạnh hỏi.

- Thì gặp may chứ sao. Hồi bố chúng mày đi cắt vó sớm, tao thường dậy nấu cơm. Cứ bữa nào có tiếng chuột rúc là y rằng hôm ấy bố mày cắt được nhiều cá. Đã bao giờ chúng mày nghe thấy tiếng vọng chưa? Tiếng vọng báo điềm rủi ro. Tao còn nhớ cái lần Pháp càn về làng, đàn bà con trẻ phải

chạy tản cư hết lên làng Hồi. Bố chúng mày phải ở lại với du kích chống càn. Đêm ấy ngủ trên làng Hồi tao cứ nghe có tiếng reo reo trên trời. Tao hỏi mấy bà tiếng gì kêu thì họ bảo chẳng nghe thấy tiếng gì cả. Tao dậy mở cửa sổ ngó ngoài trời thì nghe thấy tiếng reo u u. Thế mới lạ. Sáng dậy đã nghe tin bố mày bị Pháp bắt cùng với chú Hình, chú Được, chú Hoà. Còn cái giống chim khách nó kêu thì rõ là điều mừng. Sáng hôm ấy tao dậy sớm để đi chợ Quài mua khoai, ra tới bể nước đã nghe tiếng chuột rúc. Khi quây gánh ra đến ngõ tao nghe trên nóc từ đường chim khách kêu “khách khách”. Đến chiều vừa quây gánh khoai về tới đầu ngõ tao đã nhìn thấy chị cả chạy ra reo “Bố về rồi! Mẹ ơi, bố về rồi”. Bố mày về cùng với chú Hình chú Được. Trong số mấy người bị bắt, riêng có bố chúng mày là bị bọn Pháp tra tấn đánh đập nhiều nhất nên về có làm được việc gì nặng đâu. Nhưng chân xuống bùn là về họ sù sụ. Chính vì lẽ đó bố mày mới nghĩ đến chuyện sắm vợ đi cắt cá mò từ ngày ấy. Chúng mày thấy đấy, bố đi cắt cá cũng phải chân giày chân dép, nhiều người không hiểu lại bảo bố mày chơi sang.

Nghĩa và Hạnh vừa ngồi ăn cơm vừa nghe mẹ kể chuyện về bố.

Hạnh đeo ba lô tiễn Nghĩa. Hai đứa đi tắt bờ ruộng tránh cái nhà vệt để khỏi gặp chú Dĩ. Cánh đồng làng Đông nhuộm vàng trong ánh rạng đông. Đàn chim Mòng kết xao xác nối nhau bay mãi miết. Trên những thửa ruộng lúa sớm đã gặt nháp nhô những mô rạ khum khum chờ đón nắng lên. Gió lao xao trên những thửa ruộng chưa gặt, lúa chín vàng óng. Hương vị đồng quê thật kỳ lạ. Dù có đi xa đến đâu Nghĩa vẫn thấy làng Đông hoàn toàn khác biệt, cũng giống như Hạnh, không lẫn với bất cứ cô gái nào trên thế gian này. Hai đứa đến khúc quanh của dòng sông, Nghĩa nắm tay Hạnh nhìn lại kỷ niệm đêm tân hôn hai đứa đã nằm với nhau trên vạt cỏ kia. Mặt trời lên, những hạt sương trên cỏ loé sáng lên như ngọc.

- Có một điều anh thấy thật kỳ lạ - Nghĩa nắm chặt tay Hạnh - Không hiểu sao bao nhiêu lần nằm bên em nhưng duy chỉ có mỗi cái đêm đầu tiên ở đây là không bao giờ quên. Anh vẫn cảm nhận rõ những mầm cỏ non nó chạm vào da thịt mình khi hai đứa nằm ôm nhau. - Đây! Nó đâm đúng vào đám này này.

Hạnh cười đầm lía lịa lên lưng Nghĩa. Nghĩa chộp lấy tay Hạnh kéo đến đứng giữa đám cỏ.

- Chúng mình lại hôn nhau lần nữa ở đúng chỗ này xem anh có nhớ lâu không - Nghĩa ôm lấy Hạnh và hôn lên môi cô. Hạnh cũng láu lỉnh véo vào sườn Nghĩa một cái rõ đau:

- Nhớ nhé! Em véo đúng chỗ cái mầm cỏ nó đâm đấy. Thôi đi nhanh lên kéo lại lờ xe.

- Em yên trí! Chuột đã rúc thì làm sao lại lờ xe được.

Hai đứa vừa đi vừa rí rầu nói chuyện. Mặt trời đã lên cao, công Linh sáng rực trước mắt đôi vợ chồng trẻ.

PHẦN III

13

Thả đĩa ba ba

Chớ bắt đàn bà

Phải tội đàn ông.

Tiếng hát cười của tụi trẻ con líu ríu chơi trò “thả đĩa” đuổi bắt nhau vòng quanh gốc quẹo. Lão Xung ngồi ngất ngưỡng trên lưng con chó đá nghe tụi trẻ con hát đi hát lại bài “Thả đĩa”. Lão quen miệng lắm bầm hát theo thành thử lão cũng thuộc lâu lâu. Thỉnh thoảng lão lại hát rống lên, hai tay chơi với khướu khướu lên trời. Lão cất giọng hát theo tụi trẻ:

Thả đĩa ba ba

Chớ bắt đàn bà

Phải tội đàn ông

Cơm trắng như bông

Gạo tiền như nước

Đổ mắm đổ muối

Đổ chuối đổ tiêu

Đổ niêu cút gà

Đổ vào nhà nào

Nhà ấy phải chịu

Lão Xung hát đi hát lại mãi rồi cũng mệt. Tiếng lão lục cục lần hơi thở khò khè. Hồi này tới đến lão Xung được thả tự do đi chơi, dưới sự giám sát của tụi trẻ nhà chú Xeng. Cũng chỉ tại lão Xung hay lần trốn đi lang thang ra bờ sông, bờ ruộng. Tụi trẻ cũng thật tinh ranh, chúng nghĩ ngay ra sáng kiến buộc chân lão Xung vào con chó đá bắt lão phải ngồi đấy. Con chó đá thì không thể đi đâu được. Thế là tụi trẻ tha hồ chạy nhảy không phải lo lão lần trốn nữa. Mọi sự cưỡng bức lâu cũng hoá quen. Ngồi lâu thấy tê hai cẳng chân, lão cúi xuống gãi gãi và sờ ngay phải mỗi dây buộc dưới chân. Lão hí hoáy gỡ được mỗi dây và bỗng nhiên lão thấy hai chân nhẹ bẫng đi. Lão đứng dậy lưng thưng ra bên sông, con gái làng Đông rùng mớ rủ nhau ra đứng tình tang cười hơ hớ. Cầu Đá Bạc có hai hàng lan can, trước quét vôi trắng bấy giờ cũng phải “phòng không” quét nhựa đường đen kịt. Dù có bị sơn đen, mọi người vẫn cứ gọi là cầu Đá Bạc hay cầu Đá Trắng. Cũng giống như người ta vẫn cứ gọi đoạn sông này là sông Đình, mặc dù ngôi đình Đông đã phá bằng địa từ lâu, dấu tích còn lại mỗi hai con chó đá cứ nhe răng ra cười hết ngày này qua tháng khác.

- Chúng mày ngấy đực hay sao mà cười dữ vậy - Chú Đột đang cắt vó dưới vạ sông nói vọng lên - Mẹ kiếp, chúng mày cười làm cá trong vó tao nó cũng phải sợ co vôi lại.

- Khiếp cái nhà chú Đột nói bậy.

Bọn con gái nhao nhao phản đối.

- Thế mà ngày xưa ông ấy cũng làm được chủ tịch đấy.

- Cũng may là chú ấy làm chủ tịch có ba tháng, chứ làm ba năm thì dân làng Đông thành phản động hết.

- Chú Đột ơi, chú mất lịch sự lắm. Chúng cháu đứng ngắm trăng đẹp thế này mà chú lại bảo...

- Ngắm trăng! - Chú Đột hậm hực - Có mà ngắm trai. Nhưng con trai bây giờ cũng hết còn đứa nào ở nhà mà ngắm nên phải ra đây chọc mấy lão già. Rõ dơ chưa! - Đám con gái biết chú Đột câu nên im thít, đứa nào cũng trợn trạo cửa miệng vậy thôi, trong bụng cô nào cũng phải công nhận chú Đột nói đúng. Cả làng Đông bây giờ bói cũng chả còn đứa con trai nào nhìn cho ra hồn. Đứa nào không đuôi què, sút môi, tai điếc thì mười bảy đã đòi khai thêm tuổi để đi khám nghĩa vụ. Cánh con trai làng Đông hiện đang ở nhà đếm trên đầu ngón tay: thứ nhất là anh Nhan ho hen cò cử đi khám nghĩa vụ năm lần bảy lượt đều không đắt, ở nhà làm thư ký đội sản xuất. Thứ hai là tay Tèo, chột một mắt được giao chân coi đồng. Thứ ba là Thăng Ngốc, chuyên đi gấp cứt trâu. Nhìn mấy sợi tóc lơ thơ trên cái đầu to sụ với cái mũi lúc nào cũng đỏ như sừng chín trên gương mặt dị dạng của chàng ngốc, ít người đoán nổi năm nay chàng Ngốc bao nhiêu tuổi, Ngốc luôn mỉm cười với bất cứ ai. Tất cả các cô gái làng Đông đều đòi lấy Ngốc. Lúc đầu Ngốc tưởng các cô muốn lấy mình thật còn tỏ ra e thẹn, nhưng đến khi biết các cô chỉ nhạo mình. Ngốc liền hành động tức thời. “Đứa nào muốn lấy tớ thì cứ cho tớ thom một cái đả” Ngốc nói và làm thật, nhiều cô chạy vãi ra quần, Ngốc cũng không tha. Chàng trai thứ tư của làng Đông lúc này còn ở nhà, đó là Hân. Như con mắt của các cô gái làng Đông, Hân là chàng trai có dáng vóc tuyệt vời, to, cao, khoẻ mạnh, mắt sáng, nhưng cũng là đồ bỏ đi. Hân là nhân vật đầu tiên đi lính đảo ngũ về làng. Hân về hôm trước, hôm sau có giấy về xã. Ngay tối hôm đó cô Thao con út ông Xung là vợ chưa cưới của Hân đã mang trâu cau trả lại gia đình Hân. Dù có chết già gái làng Đông không ai thèm lấy phường đào ngũ. Thà có phải lấy chàng Ngốc còn hơn lấy thằng hèn hạ. Hân không giám lộ mặt ra đường từ cái hôm phải đeo tấm biển “ai cũng như tôi thì mất nước” đi diễu trên đường làng. Hân phải chiêng cái mặt trước bàn dân thiên hạ chịu cảnh nhục nhã để tụi trẻ bêu diễu khắp đường ngang ngõ dọc. Vừa đi chúng vừa gõ “phèng phèng” đánh trống khua chiêng, gào rõ to: “Ai cũng như tôi thì mất nước”.

Từ ngày cổng Linh bị máy bay Mỹ ném bom, tối đến làng Đông không nhà nào dám thắp đèn, ban ngày không ai mặc áo trắng, đội nón trắng. Học sinh đội mũ rơm, đeo lá nguyệt trang đến trường. Những khóm tre làng Đông đã chặt trụi để ghép hầm kèo ở từng gia đình và các nơi công cộng như Ủy ban, trường học, sân kho hợp tác. Mọi người luôn sống nơm nớp lo sợ. Đêm đêm có tiếng máy bay từ xa đã phải bật dậy lăn xuống hầm một hai lần. Một tháng, hai tháng mọi sự căng thẳng cũng quen dần và bây giờ thì mặc kệ nó ném bom đâu thì cứ ném, việc ngủ cứ ngủ. Người ta sống vẫn cần cái ăn. Muốn có cái ăn cần phải làm việc. Vẫn phải cấy, cấy, ma chay, cưới xin, giỗ chạp. Các cô gái vẫn thích tình tang tính tang. Có nghĩa là mọi việc vẫn diễn ra, những chiếc áo cánh trắng ban ngày không được mặc thì các cô gái mặc vào buổi sáng trắng như tối nay. Đã may rồi chả lẽ để mục, rõ phỉ. Ở lứa tuổi tưng tưng mười chín, đôi lần được vận áo trắng, áo màu, nom người nó cứ phùng phùng muốn nhảy nhót một tý cho nó tươi đời. Như thời xưa thì tha hồ mà hờn anh nọ dỗi chàng kia, giờ thì con gái cứ dầy ra đây. Chả có ma nào nó nhòm.

Những đêm trăng như đêm nay, cầu Đá Bạc là nơi các cô gái làng Đông tụ tập. Mấy ông già mang vó thả kiem cá nâu riêu. Đèn như lão Xung mắt trí còn muốn ra đây hóng mát nữa là. Lão Xung được thả tự do là ít khi chịu đứng yên một chỗ. Lão giơ tay, giơ chân nhảy múa, lội xuống mép sông nghịch nước. Đối với mọi hoạt động của lão Xung bây giờ chẳng ai còn chú ý. Dù lão có đi truông lông lông đi trên đường người ta cũng mặc kệ.

- Các cụ ngày xưa cấm kỵ con gái đứng đường - Đột nói với mấy ông cắt vó bên mố cống cho bõ tức -

Bây giờ các cô gái làng ta lại thích đứng đường. Rõ khổ chưa. Trông cô nào cũng phây phây mà “chồng ề”.

- Ế chồng mà cũng phải nuôi con một mình như cô Tý Hìn em gái chú thì hay lắm đây.

- Chú Đột ơi! Chú có tính thương người, sao chú không đi tìm cái tay đội dựa ngày xưa về cho cái Tươi nhà cô Hìn nó nhận bổ.

- Bây giờ lão ấy dám vác mặt về đây, bổ tao mà thấy mặt, ông ấy từng xẻo.

Mấy đứa con gái rõ ác, chúng toàn lôi cái chuyện ngày xưa ngày xưa ra làm Đột phải im thít. Chú Đột đang tìm lời chơi lại thì nghe tiếng bùm bùm giữa vó. Các cô gái cười phá lên:

- Ông Đột ơi! Cát vó lên có cá quẫy đây.

- Mẹ cha đứa nào đáp vào vó tao.

Đột tức quá chửi đồng, đám con gái cứ tro tro, cười rinh rích. Mỗi lúc này đột mới nhìn thấy trong đám con gái làng Đông trên cầu còn có một thằng con trai lớn của lão Quỷ thợ ảnh dưới phố huyện sơ tán về làng Đông. Tay Huy thọt nhưng bố con nó làm nghề chụp ảnh hái ra tiền ở đất quê này chẳng có nhà nào được như nhà nó. Từ ngày có cái hiệu ảnh của bố con thằng Huy về đây, con gái làng Đông lúc nào cũng hơn hớn tý tởn rủ nhau đi chụp ảnh. Nghe tụi trẻ con kháo nhau thằng Huy láu cá giám bóp vú con gái trong phòng ảnh. Con gái làng Đông đứa nào cũng biết tính ma cô của hăn mà vẫn quần quýt nghe hăn kể chuyện. Con gái mà nghe hăn kể chuyện tình thì không sao đứng dậy được.

- Huy! Tao bảo ung đứa nào cầm tay lôi tuột xuống bờ sông í. Để chúng bảm anh nhằng nhằng cả lũ thế kia trông tội lắm.

Đột khoái chí cười vì đã tìm phát hiện ra điểm yếu của đám con gái. Nguyễn Vạn và Hạnh vừa ở trong văn phòng Ủy ban bước ra tới cầu Đá Bạc thấy đám con gái đang cười hơ hớ.

- Giải tán ngay - Vạn quát - Đứng tụ tập thế này là vi phạm lệnh phòng không. Ai về nhà ấy ngủ sớm đảm bảo sức khỏe. Có sức khỏe mới có sức chiến đấu trên đồng ruộng. Các cô gái bảm nhau về. Nguyễn Vạn nhìn chàng thợ ảnh đứng tro ra tựa lưng vào thành cầu.

- Tôi nói để anh biết - Nguyễn Vạn nói, từ ngày anh về đây, anh làm hư hỏng con gái làng này.

Nguyễn Vạn thập thễnh bước đi không thềm nghe anh chàng thợ ảnh lúng búng giải thích câu gì đó.

- Bây giờ cô phải theo dõi quản cho chặt đám con gái làng này - Nguyễn Vạn nói với Hạnh - Cái thằng trai phố huyện về đây thêm rắc rối.

Hạnh đi bên chú Vạn cố nén nỗi xúc động để khỏi oà khóc. Những ngọn tre non hai bên đường vạt vờ nghiêng ngả dưới trăng.

- Lúc này mày không vững là hỏng - Nguyễn Vạn an ủi - Đây cũng là nhiệm vụ lớn lao Đảng Ủy giao cho chú cháu mình. Hạnh ơi, cháu phải cố nén tình cảm riêng để hoàn thành tốt nhiệm vụ. Anh Hà cháu đã hy sinh anh dũng. Nó hoàn thành nhiệm vụ của người chiến sỹ cách mạng như bố cháu. Bây giờ cháu phải giữ kín chuyện này, hãy để mẹ cháu ngủ qua đêm nay. Buổi truy điệu ngày mai cháu phải thuyết phục mẹ cháu vững vàng, không được khóc. Phải làm gương cho các bà mẹ khác trong làng Đông ta. Đảng nào thì thằng Hà cũng đã hy sinh.

Chú Vạn an ủi, Hạnh càng muốn khóc to, tiếng khóc cố nén lại trong cổ làm Hạnh thấy ngạt thở.

- Mày mà cứ thế này thì mẹ mày sẽ đoán ra ngay - Chú Vạn gắt, đã bảo là phải bình tĩnh.

- Cháu...cháu không sao bình tĩnh được.

Hạnh bỗng tu lên khóc to hơn.

- Im! im đi ngay! - Vạn rít lên - Thế thì mày phải về đặng mẹ chồng mà ngủ, sáng mai về sớm. Để lộ chuyện này đêm nay mẹ mày gào khóc âm làng âm nước là mày bị kỷ luật đấy. Chú Vạn nói và lặng lẽ bước đi. Hạnh đứng sững lại, gạt nước mắt chạy về nhà chồng.

- Tao tưởng mày ngủ bên nhà - Bà Khiên dậy mở then cửa - Mẹ mày cũng vừa ở đây lúc tối.

- Mẹ con có nói gì không mẹ? - Hạnh hơi chột dạ nhìn mẹ chồng - mẹ mày nghe đâu xã mình đợt này lại có mấy trường hợp báo tử. Không biết thôn mình có ai không? Thăng Hà, thăng Hiệp bên nhà và cả thăng Nghĩa lâu nay cũng bất tin.

- Tất cả những người đi xa, mấy ai có thư đâu mẹ.

Hạnh vội bước vào buồng sợ nói chuyện lâu với mẹ chồng, không nén nổi cảm xúc lại khóc oà thì hồng hết việc. Hạnh thấy thương mẹ chồng, thương mẹ đẻ và thương cả chị Hồng người yêu anh Hà mấy năm cứ trông chờ anh Hà về để làm đám cưới.

Gần sáng, Hạnh thiếp đi và mơ một giấc mơ khủng khiếp. Hạnh mơ thấy có giấy báo tử Nghĩa về xã nhưng họ vẫn giấu Hạnh. Hạnh kêu thét lên, ú ớ khóc.

- Mày kêu khóc gì thế hả? - Hạnh giật mình nghe tiếng mẹ chồng hốt hải chạy vào. Bà Khiên nhìn Hạnh, bỗng nhiên bà oà lên khóc và ngất xỉu bà ngỡ tai hoạ mẹ Hạnh nói tới hôm qua lại rơi trúng vào nhà này.

- Mẹ! - Hạnh hốt hoảng ôm lấy mẹ chồng - Không phải anh Nghĩa đâu mà là anh Hà con đã hy sinh rồi mẹ ạ. Sáng mai sẽ làm lễ truy điệu. Con nhận được tin từ tối nhưng chưa dám nói cho mẹ con biết...

Sáng sớm chú Vạn đến dẫn Hạnh về nhà mẹ đẻ. Hạnh ngỡ ngàng thấy mẹ đón nhận cái tin khủng khiếp này một cách điềm tĩnh tới mức lạnh lùng. Mặt mẹ chỉ hơi tái đi khi nghe chú Vạn giải thích vòng vèo mãi - Nó đã chiến đấu anh dũng. Chú Vạn nói mặt không dám nhìn chị Nhân - Thấy chị vững vàng tôi yên tâm. Thăng Hà nó đi theo bố nó- một cái chết vẻ vang. Cả buổi tối hôm qua, tôi và con Hạnh cứ bồn khoăn lo cho chị.

- Thì ra là thế đấy! - Mẹ nói, mắt ráo hoảnh không có lấy giọt nước mắt - có nghĩa là nó đã chết, thăng Hà đã chết.

- Nó đã hy sinh anh dũng! - Chú Vạn nói.

- Là người mẹ đẻ ra nó, tôi đã linh cảm tới điều này từ lâu, từ mấy đám truy điệu trước ở làng này. Ngày hôm qua tôi tình cờ nhìn thấy mấy ông trên xã đi qua, ông nào cũng liếc mắt nhìn vào nhà tôi. Thế là tôi hiểu ngay có sự. Và đúng cái sự mà tôi đã linh cảm thấy từ lâu.

Nghe mẹ nói, Hạnh nghĩ là cái chết của bố ngày xưa đã ám ảnh mẹ. Và Hạnh đâu có ngờ mẹ đã âm thầm khóc cạn cả nước mắt suốt đêm qua.

***

Bây giờ cả làng Đông đã biết tiếng súng của ai rồi. Nguyễn Vạn đấy. Ngoài Nguyễn Vạn ra, làng Đông đã ai nghĩ đến chuyện ấy...Tối đến Nguyễn Vạn lên xách súng ra nằm trên chóc khu lò gạch đỏ ngoài

bờ sông phục máy bay Mỹ bay thấp. Bọn Mỹ bây giờ cũng quái. Chúng thay đổi chiến thuật từ ngoài biển lao vào bay sát mặt sông, máy trận địa pháp 37 đành chịu. Mỗi lần có máy bay bay thấp y rằng lại nghe có súng AK của Nguyễn Văn, bắn rền rẹt. Dân làng Đông lo ngại: phản lực Mỹ chứ đâu phải: “chuồn chuồn” của thằng Pháp xưa. Có mà gãi ngứa cho nó. Bỏ Văn mà làm nó cùn lên ị xuống một bãi thì chết cả làng. “Ai sợ cứ việc chui xuống hầm”. Nguyễn Văn tuyên bố thẳng vào mặt kẻ nhát gan. Mẹ kiếp! Nó bay trước mũi mà không bắn thì hèn quá. Trọng tâm tâm Văn quyết chỉ phải lập được chiến công. Trông nó bay thấp mà thèm. Nó to lù lù như chiếc thuyền biếc bay. Hãy đợi đây!

Nguyễn Văn cay cú nằm trên tróc lò gạch mắt thao láo nhìn về phía biển. Đêm mênh mông. Những đụn mây đen đang đùn lên từ phía đằng đông. Trời này dễ mưa rào. Gió nổi lên, mặt sông bỗng xao động. Loáng cái, cả bầu trời tối đen. Con mưa ập đến làm Nguyễn Văn cuống cuống. Nước mưa quất vào mặt, vào má Văn tê rát. Nguyễn Văn xách súng, bấm đèn pin đi trong ánh chớp loang loáng. Sấm dậy lên, không gian sôi ráo sùng sục. Thấy có nhiều cá rô lóc, Văn cởi phăng áo, khoác súng vào người vừa đi vừa bấm đèn chớp những con cá rô gói vào áo. Những chú cá rô từ mép nước ngoi lên lách rách lẫn trong cỏ nhiều vô kể. Văn không ngờ mình lại bắt được nhiều cá rô như thế. Về tới đầu làng, Văn quyết định mang cho chị Nhân một nửa. Đêm tối thế này chả ai biết mà ngại. Nguyễn Văn lập cập bước vào ngõ nhà chị Nhân không dám bấm đèn. Văn chạy vào bếp, soi đèn nhìn thấy đôi thùng gánh nước. Văn cười thầm.

- Ai làm gì ở dưới bếp đây?

Tiếng chị Nhân trên nhà quát làm Văn bật cười.

- Chị không ngủ à? Văn đây. Tôi bắt được nhiều cá rô lắm, đem cho chị mấy con.

Văn đổ hết cá ra chiếc thùng gánh nước rồi khoác vội chiếc áo ướt vào người. Mùi cá tanh xộc lên, rớt cả nhầy nhầy bám vào da thịt làm Văn khó chịu. Văn vội chạy ra giếng xối liên tiếp mấy gầu nước giếng ấm nóng, thấy đỡ lạnh.

- Mưa gió thế này, ai bắt tội chú mà khổ vậy - Chị Nhân đã thấp đèn đứng ngáp ngó bên cửa lúng túng như sợ có ai nghe thấy - Chú vào trong nhà đi. Ai lại đứng mãi như giò đây ở ngoài mưa thế kia.

Nguyễn Văn quần áo sũng nước nhảy lên đứng trên hè. Chị Nhân vào buồng lấy bộ quần áo của thằng Hà đi bộ đội để lại mang ra đưa cho chú Văn:

- Chú vào thay quần áo đi không chết rét.

Nguyễn Văn vào buồng thay quần áo rồi ra ngồi trước bàn. Lúc này Văn mới thấy thấm lạnh, hai hàm răng va vào nhau cầm cập. Ngoài trời vẫn mưa ào ào.

- Cá rô mùa này béo lắm - Văn nói - Mai chị cứ rán mà chén một bữa cho đã. Chị cho tôi xin ít giẻ lau súng.

Chả nhẽ lại để chú Văn ngồi lau súng và nói mãi chuyện cá rô. Chị Nhân hơi băn khoăn cảm thấy căn nhà lúc này cứ sáng choang lên trong đêm vắng. Chị nhìn chú Văn mặc bộ quần áo của thằng Hà nom ra đáng thanh niên. “Chú Văn không lấy được vợ là tại mẹ” lời con Hạnh lại vang lên trong tâm trí chị. Chị Nhân vừa thương vừa giận lại vừa khó hiểu cái tình kỳ quặc ở chú. Xưa nay chị đã nghe mọi người tán đủ chuyện về chú Văn. Họ bảo chú là người không có dục vọng ham thích phụ nữ. Không ai nhìn thấy chú Văn tán tỉnh đàn bà bao giờ. Có người lại bảo biết đâu ngày đánh Điện Biên, bom đạn nó chĩa cửa mắt cái của ấy rồi cũng nên. Những chỗ kín như thế thì ai mà biết được. Súng đạn nó cũng chĩa từ chỗ nào, trên cơ thể chú bây giờ đây những vết sẹo nhằng nhịt.

- Chú Văn này - Chị Nhân nói - Tôi hỏi thật, chú có định lấy vợ nữa không đấy? Thời buổi này đàn ông thì hiếm, phụ nữ lại đầy ra đấy.

Chú Vạn nhìn chị Nhân như thể chưa bao giờ biết chị. Chị thấy mặt nóng ran, chị ngồi nghiêng người, đầu ngả về một phía đưa tay vuốt nhẹ mái tóc dài đen mượt. Gương mặt chị Nhân sáng lên, miệng mỉm cười nhìn Nguyễn Vạn. Chị cố làm ra vẻ khác thường, Nguyễn Vạn chưa bao giờ thấy chị Nhân lại lả lơi như lúc này. Đàn bà rõ kỳ lạ. Nguyễn Vạn chưa bao giờ hiểu rõ bản chất đàn bà. Chả lẽ chị Nhân cũng lại giống mẹ Hơn, vợ thằng Công? Chả lẽ đàn bà ai cũng thế cả, rùng mớ lên là quên hết mọi chuyện không còn biết giữ gìn nữa. Nguyễn Vạn lấy lại bình tĩnh nói lấp lửng:

- Chị cứ hỏi ngay bản thân chị ấy! Bây giờ chị có dám nghĩ đến chuyện lấy chồng?

- Sao chú lại nói vậy? Tôi đã có con lớn, có phúc đã có cháu gọi bà rồi, chú cả đời chưa biết phụ nữ là gì. Chú không nghĩ đến lúc chết còn có đũa nó thấp hương.

Chị Nhân lên nhìn chú Vạn.

- Hay là như thiên hạ người ta bảo chú ái nam ái nữ, hý hý...chú mà ái nam ái nữ thì buồn cười nhỉ.

Nguyễn Vạn thấy nóng mặt. Cái nhà chị này hôm nay rùng mớ thật rồi. Chả lẽ Vạn lại nói thẳng ý nghĩ của mình ra trước mặt chị Nhân “Tôi yêu chị đấy, từ lâu rồi, chị có dám không?”. Không! Không bao giờ lại xảy ra điều khủng khiếp ấy. Trên đời này còn bao nhiêu chuyện ràng buộc nào danh dự, uy tín...Nguyễn Vạn ngồi lặng đi một lúc rồi ùng ùng nổi giận:

- Đứa nào dám bảo với chị là tôi ái nam ái nữ hả?

Chị Nhân nhìn chú Vạn vẫn hí hoáy lau mãi khẩu súng trên tay, chị làm ra vẻ giận dỗi giật lấy miếng giẻ trên tay Nguyễn Vạn ném ra cửa.

- Thôi chú lên giường ngủ đi, sáng mai tôi gọi dậy sớm mà về - Chị Nhân cười xoa dịu, ấy là tôi nói đùa chú thế. Không phải thì càng tốt chứ sao.

Chị Nhân vào buồng đi ngủ để mặc chú Vạn ngồi ngây đơ ra trước ngọn đèn dầu trên bàn. Mưa vẫn rơi lộp độp ngoài vườn chuối. Chị Nhân trằn trọc không sao ngủ được. Đêm lại trôi vèo vèo. Mấy con gà trống nhà chị đã vỗ cánh phành phạch cất tiếng gáy vang. Mưa đã tạnh hẳn, không gian lặng đi. Chị dậy gọi chú Vạn về cho sớm. Sáng ra chỉ cần ai đó nhìn thấy chú Vạn từ ngõ nhà chị đi ra thì chả còn mặt mũi nào thanh minh trước bàn dân thiên hạ. Đứng nhìn chú Vạn ngon giấc, chị Nhân thấy người rạo rực và ngượng ngập với ý nghĩ tội lỗi của mình. Chị cứ đứng lặng trong đêm và nghe rõ tiếng tim mình đập mạnh. Chị ngồi xuống giường run rẩy nắm chặt lấy bàn tay chú Vạn. Chị thấy mặt nóng ran. Chị là người đàn bà xấu xa vô cùng, toàn thân chị run rẩy ôm xiết chú Vạn. Chú Vạn sức tĩnh và ú ớ trong giây phút, nói câu gì không rõ tiếng. Mấy con gà lại vỗ cánh phành phạch gáy một hồi nữa. Chị thấy hai bàn tay chú Vạn lướt nhẹ trên khắp cơ thể chị. Đã tưởng cái cơ thể của chị nguội lạnh lâu nay, giờ bỗng cháy bùng lên rạo rực. Chị thở hắt lên giữa giữa vòng tay chú Vạn. Bất chợt cả hai người đều vùng dậy hoảng hốt nhảy ra khỏi giường.

- Từ nay chị đừng có liều thế.

- Tôi cứ nghĩ chú...

Chị Nhân ngượng ngập mở tung cánh cửa. Chú Vạn lập cập bước ra ngõ. Chị Nhân vội chạy theo:

- Chú quên không mang cá về sao?

- Ồ nhỉ!

Chị Nhân xộc vào bếp lấy chiếc rổ nhặt cá:

- Trời! Chú bắt được ở đâu mà nhiều cá rô thế!
- Ở ngoài bờ sông...Mưa đầu mùa cá rô lóc nhiều vô kể.

Dâu hôn hờ rủ Hạnh đi đám cưới cái Thắm. Dâu mặc chiếc áo pin trắng nõn trông rõ cả cocsê bên trong.

- Mày chẳng còn coi luật phòng không ra gì.

- Cả cô nữa, lột cái áo cán bộ ra cho tôi nhờ. Dâu tóm lấy tay Hạnh lôi vào buồng đèn ngủ ra giường. Dâu vừa cười vừa dứt phăng hàng cúc áo Hạnh.

- Đi đám cưới cũng phải ăn mặc cho nó màu mè một tý, cô cứ làm như thể đi họp Đảng. Với lại máy bay nó ở trên trời chứ nó có ngó vào phòng cưới đâu mà sợ.

Dâu lột chiếc áo gụ trên người Hạnh vo tròn lại, chạy ra nhúng vào chậu nước.

- Ôi tao không ngờ ngực mày lầy lầy ra thế kia mà Nghĩa nó không về sửa cho mày một trận. Rõ là hoài của giới.

- Khiếp! Mày ăn nói rõ táo tợn.

- Tao nói thật đấy. Tao với anh Hiệp mày chưa cưới đã đành. Mày với Nghĩa cưới rồi mà như không. Con gái có thì, lúc phân phân ra lại cứ phải nhịn đẻ giành chửa mấy tuổi nữa nó teo đi thì còn da với xương. Vài ba năm nữa anh cô không về là tao cũng tềch.

Dâu lại nhào vào ôm riết lấy Hạnh, giọng Dâu bỗng nghẹn lại như khóc:

- Hạnh ơi! Tao, trời sinh ra xấu một nhẽ, còn mày...mày đẹp thế này, đẹp như cô Ngân trong truyện huyền thoại cụ Khiên kể ngày xưa. Tao tiếc cho Nghĩa nó không về.

Dâu nhìn ngắm tấm tắc khen Hạnh mặc chiếc áo may từ hồi cưới. Đã lâu lắm, nay Hạnh mới lại mặc chiếc áo này. Hạnh soi gương và thấy rõ mình đẹp thật. Hai đứa mãi mê ngắm vuốt khi nghe tiếng pháo nổ mới hốt hải chạy sang. Xưa nay làng Đông chưa có đám cưới nào sang như đám cưới cái Thắm. Trai phố huyện có khác. Thăng Huy con trai ông Quý thợ ảnh mới chỉ thọt chân, thời buổi này có cụt cả hai chân cũng lấy được vợ cỡ như cái Thắm. Cái Thắm hôm nay mặc lông lầy với bộ quần áo chú rể sẫm. Cả làng Đông này chưa có đứa con gái nào đi lấy chồng lại được may sẫm đây đủ như cái Thắm. Ở tuổi mười tám, Thắm vào diện đẹp nhất làng Đông. Vẻ đẹp của nó cứ tươi như hoa, dịu dàng và đậm thắm. Anh mắt sáng trong. Phải nói tay Huy thọt rõ khéo chọn vợ. Nhiều người làng Đông khen Thắm mặt sô lấy được trai phố Huyện, thọt chân không phải đi bộ đội. Người lại bảo bố mẹ cái Thắm ham giàu nên mới phải gả cái Thắm cho thằng thọt.

Nhưng cứ nhìn vào cái mặt tươi rói mãn nguyện của cái Thắm, Hạnh hiểu nó yêu chân tình. Đã một lần Thắm nói với Hạnh “ Không lẽ anh ấy thọt không đi được bộ đội là xấu, anh ấy cũng có quyền được sống hạnh phúc”.

- Mày thấy cái Thắm có yêu chồng không? Dâu rí tai Hạnh - Tao thấy tay thọt này nó đã thoã mà hèn hèn.

- Mày ác cảm thế thôi - Hạnh nói - Cũng chỉ tại cái chân thọt của nó nên mọi người mới nhìn nó tầm thường đi trông mặt nó cũng đẹp trai đấy chứ. Mày nhìn nó ngồi thế kia chửa ra dáng nam nhi, mặt vuông chữ điền, mắt sáng, lông mày dày và cả bộ râu quai nón nữa. Cái Thắm nó yêu là phải.

- Tao thì cho là cái Thắm lại yêu mỗi cái chân thọt của nó.

Đám cưới tan Thăm nhào tới chỗ Dâu và Hạnh:

- Em mời hai chị vào đây chụp ảnh với vợ chồng em làm kỷ niệm - Hạnh nhìn vào đôi môi đỏ mọng với nụ cười tươi rói trên gương mặt ngời ngời hạnh phúc của cái Thăm.

- Chị chúc em hạnh phúc.

- Ôi chúc tụng mà làm gì - Thăm nói - Em muốn hai chị chụp cùng vợ chồng em tám ảnh. Nay mai anh Nghĩa và anh Hiệp ở chiến trường về em còn có tám ảnh để mà khoe.

Thăm kéo tay Hạnh và Dâu vào phòng ảnh.

- Thăm nháy mắt với chồng. Anh chàng thọt vội vã tập tễnh đến đứng cạnh vợ. Thăm một tay ôm ngang người chồng, một tay níu cánh tay Hạnh. Tay thợ ảnh phục vụ đám cưới dưới phố huyện nhún nhảy đeo chiếc máy ảnh lủng lẳng trước ngực, miệng cười toe toét. Anh ta hết sờ vào má Dâu lại nâng cằm Hạnh, uốn nắn lại thế đứng cho Dâu và Hạnh.

- Thế thế! Cười tươi lên nào. Ôi cái sứ sở này sao mà lắm người đẹp thế.

Anh chàng thợ ảnh nheo mắt ngắm Hạnh vẻ tán tỉnh.

- Đến phải nhờ cô Thăm làng Đông này làm mối cho một đám. Cô em đây tên gì?

- Đừng có têu - Thăm cười rữ - Chị ấy có chồng đi B đấy.

- Ôi! Thế thì khổ thân cô em, trông mơn mớn thế này mà tới đến lại phòng không một bóng sao.

Anh ta tỉnh bơ nắm lấy cổ tay Hạnh đặt lên vai Dâu, giọng thủ thỉ vào tai Hạnh:

- Tối nay anh đến, chúng mình sẽ có một đêm thật là tuyệt.

Anh ta chưa nói hết câu, bất chợt Dâu đã giơ tay tát “bốp” vào má anh chàng thợ ảnh rồi chộp lấy tay Hạnh, hai đứa kéo nhau chạy, để lại vợ chồng cái Thăm và anh chàng thợ ảnh đứng ngây ra giữa phòng chụp ảnh.

Hạnh và Dâu lại dắt díu nhau về buồng. Hạnh nằm vật ra giường bàng hoàng về sự việc vừa bất ngờ xảy ra.

- Tao mà không thương con Thăm thì tao còn cho thằng cha thợ ảnh ấy một trận- Dâu hằn học.

- Đừng có nóng nảy - Hạnh can - Dù sao hôm nay cũng là ngày vui của vợ chồng nó với lại cũng tại thằng thợ ảnh, chứ vợ chồng cái Thăm có tội tình gì.

- Nghe giọng nó tán tỉnh mà lộn ruột, người tao cứ run lên không kìm nổi.

- Thợ ảnh thì đưa nào chả thế chấp làm gì.

- Tao thương con Thăm lao đầu vào cái đám ấy rồi sẽ khổ.

- Thôi đi chị ơi! Cánh mình thì sung sướng nổi gì, cũng phải thông cảm cho cái Thăm, thanh niên trai trẻ bây giờ còn ai?

- Cái cô này hôm nay lại bi quan rồi - Dâu cười rinh rích láu lỉnh thọc tay vào trong áo Hạnh xoắn hai

đầu vú làm Hạnh hét toáng lên, mặt nóng ran - mày làm trò gì đây?

- Hí hí...tao giải trí cho mày. Có thấy thích không? Lúc nào muốn cứ ới tao một câu còn hơn để cái phường ấy nó tán tỉnh nghe mà ngứa...

Dâu về một lúc thì mẹ chồng Hạnh ở bên đám cưới về. Hạnh dọn cơm, hai mẹ con ngồi ăn.

- Mày chả ở bên đó nghe người ta nói ầm lên.

- Chuyện gì thế mẹ?

- Họ bảo mày với con Dâu ghen với cái Thắm.

- Cũng tại tay thợ ảnh thôi mẹ.

Đã mấy năm nay không có thư Nghĩa trông mẹ héo hắt đi. Hạnh thì như con thoi chạy đi chạy lại giữa hai người mẹ cô độc, Hạnh là niềm an ủi duy nhất của hai bà mẹ. Mẹ đẻ Hạnh thì vững vàng dày dặn hơn, còn chồng lại yếu đuối, luôn sống trong lo sợ. Bà nghe ngóng tin Nghĩa từng ngày, từng giờ. Chỉ thoáng nghe có ai biết tin gì ở chiến trường là mẹ đến tận nơi hỏi cho ra nhẽ. Mẹ cứ nghĩ chiến trường miền Nam cũng nhỏ bé như cái làng Đông của mẹ.

- Hạnh này, mẹ nghe nói ở bên đám cưới, có một anh trên phố huyện cũng vừa mới ở chiến trường về. Con chịu khó lên hỏi thăm may ra cũng biết thằng Nghĩa.

- Để rồi con sẽ đi - Hạnh nói để yên lòng mẹ chồng. Bước sang năm nay Hạnh thấy mẹ thay đổi hẳn tính nết. Mẹ mới may một chiếc áo dài để đi lễ chùa cùng với mấy bà trong làng. Đêm đến Hạnh giật mình thon thót nghe mẹ nói mê sáng. Đêm mẹ mơ thấy gì, sáng ra mẹ lại kể với Hạnh. Không chuyện chó điên đuổi thì chuyện trâu lông, chuyện các quan âm binh điều quân khiến tướng hay chuyện động mồ động mả. Có lần vừa mới ngủ dậy mẹ đã vội khoe “Đêm hôm qua tao nghe rõ tiếng bố thằng Nghĩa về báo mộng thằng Nghĩa bị cụt mất một tay. Đúng ngày mười bảy tới nó về. Nếu đúng vậy, nó có cụt tay cũng còn may” Hôm ấy là ngày mừng 9, mẹ tính đốt ngón tay còn một tuần nữa Nghĩa nhất định về. Trong một tuần mẹ sống trong tâm trạng phấp phỏng chờ đợi tới ngày mười bảy. Hạnh không hiểu sao mẹ lại tin vào giấc mơ của mình đến vậy. Niềm tin ấy lây lan sang Hạnh, Hạnh cũng thấy thấp thỏm mong tới cái ngày mười bảy. Rồi ngày mười bảy ấy cũng qua đi, Nghĩa vẫn không về, mẹ ôm nằm liệt giường chẳng chịu ăn uống gì. Cũng may đúng vào dịp mẹ Nghĩa ốm nặng thì anh Thành người làng Đông ở chiến trường về. Anh Thành bị bom cháy toàn thân, mặt sần sùi phong rộp lên đỏ lừ. Khi anh Thành khoác ba lô về, đến cả bố mẹ anh ấy cũng không nhận ra con mình.

Hạnh gặp riêng anh Thành nhờ anh phịa ra chuyện anh đã gặp Nghĩa ở chiến trường để mẹ yên lòng. Anh Thành đành tếu táo như diễn kịch mà mẹ cũng tin.

- Bác ới! Anh Nghĩa hồi này lên tá rồi đấy. Hôm ấy cháu tình cờ gặp anh ấy đang dẫn đầu đoàn quân xe pháo rầm rầm. Hai anh em cháu ôm chầm lấy nhau...

Hạnh nhìn thấy mắt mẹ sáng lên:

- Nó còn nguyên vẹn chứ? Mẹ hỏi.

- Khoẻ, to, cao chỉ huy giỏi nhất quân khu đấy bác ạ.

Câu chuyện do chính Hạnh và anh Thành phịa ra lan khắp làng Đông. Hạnh đi đến đâu cũng có người vồn vã chúc mừng.

- Sướng nhá! Chồng mày nó đã lên thiếu tá rồi hả? Chà, to nhất làng đấy.

Hạnh không ngờ câu chuyện bịa của anh Thành lại làm cả làng tin và mẹ Nghĩa lại khoẻ ra. Mấy bà hàng xóm còn hơn hờ đến mừng mẹ con Hạnh. Thấy mẹ quá vui mừng, còn nấu nước chè rõ đặc mời mọi người, Hạnh lại phân vân nhận ra mình mắc tội nói dối mẹ chồng.

- Tôi nay con có phải đi họp hành gì không? Mẹ hỏi. Không hả! Vậy ở nhà mẹ xang ông Xung và chú thím Xeng.

Mẹ đi rồi, Hạnh thu dọn nhà cửa rồi vào buồng vặn to ngọn đèn dầu. Nụ cười và ánh mắt dịu dàng của Nghĩa lướt trên mái tóc Hạnh. Hạnh ngược nhìn trên tấm ảnh và mỉm cười “Chào! Em chào ngài thiếu tá! Có khoẻ không đây? Dù anh có là thằng lính quèn em cũng cứ phong đại cho anh là thiếu tá. Anh là thiếu tá của riêng em. Bao giờ thiếu tá về, em sẽ chiêu đãi bữa canh hên nấu mồng toi do chính tay em mò dưới sông Đình. Ở chiến trường các anh làm gì có canh hên”

Hạnh cười thầm về những mong ước của mình. Hạnh hạ tấm ảnh chồng xuống lau sạch bụi bám trên kính. Từ ngày Nghĩa đi, Hạnh cố giữ mọi thứ của Nghĩa nguyên vẹn. Từ cây đàn tranh, cây sáo cho tới những chồng sách của Nghĩa. Mỗi lần ôm chiếc gối vào lòng Hạnh lại thấy thương Nghĩa. Mỗi tình của Hạnh với Nghĩa long đong quá, đến nỗi khi cưới nhau cũng chẳng có phòng riêng mà ngủ nghỉ chỉ đến chuyện sắm gối.

Mãi đến khi Nghĩa đi, Hạnh mới âm thầm tự làm lấy chiếc gối đôi thêu bông hoa hồng đỏ thắm và đôi chim, con bay con đậu. Hạnh tự nhận mình là con chim đậu chờ đợi con chim bay đi trở về. Chiếc gối đôi hạnh phúc đã thấm bao mồ hôi nước mắt của Hạnh, Hạnh đã giặt không biết bao nhiêu lần sòn cũ đi mà anh vẫn chưa về. Chiếc gối khâu bằng vải pô-pơ-lin trắng, dài tới tám mươi phân, mỗi lần đem ra sông Đình giặt, Hạnh phải giấu không muốn để ai nhìn thấy sợ người ta quở, khi phơi Hạnh cũng mang ra tận ngoài vườn chuối để phơi cho đỡ chướng.

Hạnh còn đang ôm gối mơ tưởng đến Nghĩa thì nghe tiếng cái Cúc gọi ngoài ngõ. Hạnh chưa kịp dậy, Cúc đã nhào vào ôm choàng lấy Hạnh khóc nức nở.

- Ôi em khổ lắm chị Hạnh ơi! Em khổ...

- Chuyện gì nói xem nào?

- Em...em vừa đem trâu cau trả người ta.

- Có mà điên! Hạnh túm lấy hai vai cô gái lay gọi. Cô nói thật hay đùa đây?

- Em nói thật! Em đã trả người ta số tiền gấp mười lần tiền trâu cau, kèm theo lá thư gửi cho anh ấy.

- Đây không phải chuyện tiền. Danh dự mới lớn hơn nhiều cô hiểu chưa. Cô này điên thật rồi.

- Em biết thế nhưng không thể...em không thể yêu anh ấy.

- Cô này lạ nhỉ, mới được có ba ngày, cô không yêu sao nhận trâu cau của người ta? Với người khác thì đi một nhẽ. Đàng này với anh Thành, cô làm thế thì bằng giết người ta.

- Ôi chính vì thế em mới phải khổ thế này. Em cũng không hiểu tại sao mình lại thế. Ngày anh ấy về mang vết thương trên mặt, em bàng hoàng nhiều lúc gặp anh ấy em cứ ngỡ ra cô hình dung gương mặt lạnh lặn của anh ấy ngày xưa, nhưng khi nhìn mặt anh, em lại thấy anh hoàn toàn xa lạ, xa lạ tới mức đáng sợ. Gương mặt anh ấy ám ảnh em cả trong giấc mơ.

- Thôi! Cô im đi. Cô là kẻ ác độc.

- Vâng, chị nói đúng! - Cô gái dúi đầu vào lòng Hạnh khóc nức lên - Em đúng là kẻ ác độc. Em có tội với anh ấy, có tội với mọi người. Em biết tất cả mọi người ai cũng quý trọng và thương anh ấy. Còn em...em còn thương và quý mến anh ấy hơn tất cả mọi người, chính vì thế ai cũng khuyên em nên yêu anh ấy. Lúc đầu em cứ ngỡ mọi người đùa, ai ngờ anh ấy ngổ lời thật. Mọi người thì xúm vào, cả chị nữa cũng khuyên em. Rồi chi đoàn, hội phụ nữ khuyên em. Tất cả mọi việc nó ập đến nhanh quá làm em không hiểu rõ mình có yêu anh ấy thật không. Chính vì thương anh ấy nên em không nỡ từ chối. Ôi, giá mà em cứ cố nói thẳng với anh ấy là “Tôi không yêu anh. Tôi không thể yêu anh”. Cũng chỉ tại em yêu đuối nên bây giờ mới khổ thế này. Chị không hiểu em đâu. Mới tối hôm qua anh ấy còn dẫn em ra bờ sông. Trong đêm tối em nghe anh ấy nói, em tưởng tượng rõ ra khuôn mặt của anh ấy ngày xưa và giọng nói anh vẫn âm và dễ thương. Đến sáng nay, anh ấy lại sang nhà em. Em nhìn vào gương mặt anh ấy và bỗng thấy mọi sự đều tan biến đi hết. Em nhận ra mình không yêu anh ấy, em không thể yêu anh ấy. Ôi giá mà đôi mắt em mù loà đi không nhìn thấy mà chỉ nghe anh ấy nói...

Cúc lại gục đầu vào vai Hạnh khóc. Đêm dúi vào lòng Hạnh một nỗi buồn thăm thẳm. Tiếng guốc của mẹ Nghĩa lộc cộc khua vang trên sân gạch.

***

Bầu trời xám đục màu chì, những đụn mây cuộn cuộn sà xuống thấp dần. Mặt đất oi nồng thỉnh thoảng lại tung lên lớp bụi bay ràn rạt trên các nóc nhà ngọn cây. Những người dân đang làm đồng bỗng nhón nhác ngửa mặt nhìn trời lo lắng cho cánh đồng lúa đang độ làm đồng. Gió bỗng mạnh hơn cuộn theo những nhánh cỏ khô và những chiếc lá bạch đàn trên bờ mương bay phấp phới như những cánh chim chao đảo. Đã có những hạt mưa rơi vào lưng áo Hạnh. Mọi người ới ới gọi nhau chạy về làng.

- Bão rồi! Bão to rồi.

Hạnh hồi hải chạy, về tới ngõ nhà mình đã thấy chú Vạn bò rạp trên mái nhà đang chằng buộc.

- Mày về ngay đằng nhà đi! Gió máy thế này mình mẹ chồng mày ở nhà thì xoay xở làm sao hả?

Mẹ Hạnh vừa nói vừa loay hoay với cuộn dây thừng tung lên cho chú Vạn. Hạnh vác cuốc chạy, gió reo réo bên tai. Đường làng bụi cuốn bay mù mịt. Mây đưa trẻ trong xóm lại khoái chí nhảy tâng tâng nhặt quả nhãn rụng. Hạnh về tới nhà, thấy mẹ chồng đang loay hoay buộc cửa bếp.

- Mẹ buộc thế nấu cơm sao được hả mẹ?

- Trời đất này bão to đấy. Tao chuyển hết nồi niêu bát đĩa lên nhà trên. Mày chuẩn bị đi nấu cơm sớm, bão vào đúng con nước lớn đề phòng nước dâng con ạ.

Mẹ Nghĩa lấy rơm nhét kín vào các lỗ ánh sáng trong hậu cung từ đường. Hai mẹ con đang ăn cơm thì bão ập đến. Căn nhà bỗng chông chênh rung lên từng cơn. Bên ngoài gió rít ù ù như người xay lúa. Cành cây ngoài vườn gãy răng rắc. Trời sập tối, ngọn đèn dầu mẹ để trong góc nhà bị gió lửa chợt loé lên rồi phụt tắt. Mẹ loay hoay bật diêm thắp đèn mấy lần đều bị những cơn gió ùa vào dập tắt. Cuối cùng hai mẹ con đành chịu cảnh tối mò. Hạnh rờ rẫm vào buồng, nước mưa tạt vào khe cửa hắt cả lên mặt. Hạnh lần tìm áo mưa chặn ngang ô cửa sổ cho kín gió rồi lên giường nằm. Tiếng động bên từ ngoài đề vọng vào ì ầm lẫn tiếng gió rít, tiếng cây đổ. Cuộc sống con người thật mỏng manh trước cơn nổi giận của trời đất. Những lúc thế này mà có người đàn ông ở nhà cũng đỡ. Hạnh bỗng thấy lo cho mẹ bên nhà. Không hiểu chú Vạn có dám ở lại với mẹ không? Lâu nay Hạnh vẫn để ý xem chú Vạn và mẹ có ý gì với nhau không? Nhưng cái tính dờ hơi của chú Vạn và cái kiêu rụt rè phong kiến của mẹ lúc nào cũng chị chị, chú chú chẳng ai chịu cho nhau biết nỗi lòng riêng của mình. Dư luận lúc đầu ai cũng bảo cái đôi già ấy trước sau rồi họ cũng ở với nhau. Một năm, hai năm cho tới nay đã hơn mười năm cũng chỉ vẫn có thế - Vẫn gần gần xa xa như hai cái bóng lờ lờ bên nhau mà mãi vẫn chỉ có thế...

Ngoài trời bão mỗi ngày một mạnh hơn. Có tiếng keng khua vang rộn dập, Hạnh vừa nhòm dậy đã nghe tiếng chú Vạn hét toáng lên ngoài ngõ. Hạnh giật vội chiếc áo mưa trên cửa sổ vào giường mẹ.

- Mẹ ở nhà con phải đi đây.

- Mặc thêm áo vào, lạnh đấy con ạ.

Hạnh đẩy cửa bước ra, một luồng gió ào vào trong nhà. Bầu trời mù mịt, gió cheo chéo quất vào mặt Hạnh rất bỏng. Bóng chú Vạn liêu xiêu trên lối ngõ. Tiếng chú lạc đi trong gió gầm rú.

- Tất cả ra sân kho tập chung ngay, trừ bà già và trẻ con. Tất cả, tất cả...

Chú tập tễnh nhảy lên thềm nhà Thiềng đập cửa, chú chui qua giậu sang nhà Phu gọi giật. Hạnh đi ngang qua ngõ hiệu ảnh đã thấy cái Thắm đang nhùng nhằng với chồng ngoài cửa. Nhìn thấy Hạnh, cái Thắm reo lên:

- Ô, chị Hạnh hả? - Thắm tuột khỏi tay chồng nhào ra kéo tay Hạnh - Chồng em cứ gàn không muốn cho em đi. Anh ấy bảo để anh ấy nộp tiền. Em buồn cười bảo ai cũng nộp tiền như anh thì để vợ ai cứu? Với lúc này, thùng tiền cũng không bằng thùng đất phải không chị?

- Cô nói đúng đấy, Hạnh nói. Chuyện cứu dê, cứu cháy với đánh giặc nó giống nhau.

Hạnh và Thắm ra tới đường làng, cái Thắm níu chặt lấy tay Hạnh, gió thổi thốc vào lưng đẩy hai người xuôi về sân kho. Đường làng ngồn ngàng cây đồ, lá rụng bay vù vù.

Trong nhà kho đuốc đốt loang loáng, người lố nhố đông nghịt. Tiếng Dâu hét lên the thé.

- Đề nghị biểu dương tinh thần cao cả anh Ngốc và chị Lùn hôm nay cũng đi hộ dê - Ông Đột cười hô hô lia ngọn đuốc sát mặt anh Ngốc.

- Thúc keng to lên! Chú Xeng quát. Cộn văng mặt tay Tào, tay Bông...Mẹ kiếp mát trời thế này mà bày trò cười ngựa thì nước nó ngập vào đến đít cũng không biết.

- Đề nghị trưởng ban bão lụt quyết cho con lợn bồi dưỡng. Chú Nhĩ nói. Dê mà vỡ thì chó cũng chẳng sống được.

- Tất cả xuất quân! Chú Vạn hét lên. Làng Đông mà đến muộn thì xấu mặt.

Người cuốc, người mai, giành sọt khua loảng xoảng lóc nhóc, díu nhau ra bờ sông tiến về cống Linh. Cảnh đông lạng Đông chìm trong biển gió đen ngòm. Nước sông cuộn sôi lên sùng sục. Xa xa. đây đó vang vang tiếng keng, tiến trống, tiếng súng bắn báo động.

- Anh Thành ơi! - Tiếng Dâu lại hét lên trong gió. Anh có thấy gái làng Đông ta anh hùng không? Ngoài chiến trường làm đếch gì có lắm đàn bà như ở đây anh Thành nhỉ?

- Con gái miền Nam còn anh hùng hơn các cô.

- Những ngày anh ở trong ấy có tình tang được cô nào không? Dâu cười khùng tếu táo với anh Thành.

- Tao đứng đắn! Với lại chúi mũi vào đánh nhau còn đâu thời gian mà tình tang. Nhiều lần con gái con trai nằm nháo nhào cả với nhau ngủ cũng chẳng thằng nào làm nên trò trống gì. Còn mày? Anh Thành níu lấy tay Dâu - Cái hồi thằng Hiệp nó đi mày có cho nó sờ mó kiểm chác tý gì không? - Dâu đâm thùm thụp vào lưng anh Thành rồi chạy tới bên cái Cúc.

- Cúc ơi! Tao bảo thật, mày mà chê ành Thành là mày bỏ phí cả một đời đây em gái ạ. Người như ành ấy đánh gục cả mười tay như tay Huy chồng cái Thắm.

Một luồng gió xoáy mạnh làm cả bốn chị em ngã dúi dụi. Những ngọn gió cù vào da thịt muồn lột trần hết quần áo trên thân thể mọi người. Câu nói vô tình của Dâu làm cả cái Cúc và cái Thắm đều lặng đi. Hạnh bám vào tay Dâu. Biết mình nói quá lời. Dâu lảng sang chuyện khác.

Đoàn người vẫn dò dẫm từng bước trên bờ sông. Tới khúc quanh. Hạnh nhận ra vạt cỏ bằng, nơi chia tay lần cuối với Nghĩa. Mọi kỷ niệm lại ào đến như cơn bão đang sôi réo lên như dòng sông kia. Tới cổng Linh, đoàn người nín thở nhau bò lên mặt đê. Sóng gầm gào, nước biển trào lên bắn tung toé vào mặt mọi người. Ánh đèn pin loang loáng trên mặt đê. Những bóng người liêu xiêu dật dứ nhau trượt ngã oành oạch. Hạnh theo đoàn người làng Đông vào điểm canh để lấy lại sức. Trước sức mạnh của gió của nước, con người chỉ là những cát bụi. Những đợt sóng dữ dội xô vào cửa cổng Linh rung chuyển cả mặt đê. Gian điểm nhung nhúc những người. Hạnh nhận ra có cả số anh em bộ đội đơn vị pháo phòng không ba bảy bảo vệ cổng Linh cũng ra chống bão.

- Bà con chú ý. Vẫn tiếng chú Vạn trình trọng tuyên bố. Ban bão lụt vừa cho biết mức nước biển còn dâng cao. Từ giờ tới sáng đơn vị ta cùng với anh em bộ đội chuyển hết số đá dự trữ trên mặt đê ra hai bên thành công để chắn sóng.

Lời chú Vạn lạc đi trong tiếng sóng. Số thanh niên khoẻ mạnh dồn ra phía cửa cổng. Phía trong đê mọi người xếp thành từng dãy chuyển đá ném xuống hai vạ cổng. Những hòn đá vừa ném xuống lập tức bị sóng chồm lên nuốt chửng. Nước cứ dềnh lên rồi lại tụt hẫng xuống rồi lại dềnh lên từng đợt từng đợt ào ào sủi bọt tạo thành cột nước dựng đứng bên thành công. Cứ thế con người đánh vật với đá với sóng. Sức người ngày càng cạn kiệt. Hạnh thấy chân tay tê rất...

Gần sáng số đá dự trữ trên đê đã được chuyển hết ra hai thành công. Mọi người kéo nhau vào điểm nghỉ. Tất cả đàn ông đàn bà, con trai con gái ngồi xếp vào nhau, chân tay người nào cũng run bần bật. Trong ánh đèn pin loang loáng Hạnh nhìn thấy Dâu với cái Cúc ngồi tận trong góc điểm.

- Hai ba, ngủ đi. Tiếng ông Đột pha trò. Cầm được bấm đèn và...cầm sờ mó.

- Phải gió cái nhà ông Đột. Không nể mấy chú bộ đội.

Mọi người cũng chẳng còn hơi sức mà tếu mãi. Ngoài trời bão vẫn giạt từng cơn. Hạnh ngồi bên cái Thắm, hai chân co lên tận mang tai. Chừng vài phút gian điểm lặng đi. Mọi người ngồi tựa vào nhau ngủ.

- Em có mệt không? - Hạnh nghe rõ tiếng anh chàng lính pháo đang thì thầm với cái Thắm. Cái Thắm cựa mình ghé sát vào tai anh ta nói khẽ câu gì đó.

Hạnh mỉm cười trong đêm tối.

Gian điểm chìm trong tiếng sóng, Hạnh thiếp đi giữa tiếng thì thào của cái Thắm và anh chàng pháo thủ. Khi Hạnh tỉnh dậy thì trời đã mờ sáng. Cảnh mọi người ngủ ngời nghiêng ngả làm Hạnh buồn cười. Hạnh sững sốt nhìn cảnh anh chàng pháo thủ nằm gọn trong lòng cái Thắm ngủ. Cặp vú nở nang của Thắm áp lên gương mặt trẻ trung của chàng trai, Hạnh bám cái Thắm dậy, mặt nó đỏ lên ngượng ngùng nhìn Hạnh.

Trời sáng hửng, gió rít vù vù, mực nước biển đã xuống. Bầu trời ong ong, biển trắng xoá, những con sóng từ tít tắp ngoài xa liên tiếp xô vào chân đê. Trong đê nước mưa ngập trắng băng khu đồng trũng. Làng Đông lơ mờ trong mưa. Cây quéo đình làng như chiếc ô khổng lồ vẫn sừng sững đứng trong mưa bão.

Có lẽ trên thế gian này, các nước văn minh không đâu có những khoanh bụi nhùi rơm. Những khoanh bụi nhùi rơm vàng ươm to bằng cái mẹt được buộc chắc sau gác ba ga xe đạp. Lúc đói kém đến trâu bò cũng phải nhường nhin san sẻ từng cọng rơm ngọn cỏ.

Làng Đông huy động được ba chục nhân công mang rơm sang tỉnh Hải Hưng cứu đói cho số trâu bò bị lụt ngập không có cỏ. Ba chục người đã tập trung đầy đủ trên sân kho để chuẩn bị lên đường thì anh chàng thợ ảnh, chồng cái Thắm thập thễnh bước ra túm áo vợ:

- Về ngay! Bà con thấy không, tôi đã thuê hẳn hai người đi thay nó mà nó còn có tình đòi đi. Đồ đi, đi mà đủ đởn.

Mặt cái Thắm đỏ gay cổ vùng yểu khỏi tay chồng. Anh chàng thợ ảnh tuy thọt nhưng sức lực rất cường tráng, bàn tay anh ta tóm chặt lấy vợ lôi về.

- Anh buông em ra để em về làng hoàng. Cái Thắm cố gượng cười với chồng. Eo ơi mình làm thế này người ta lại cười cho.

Anh chàng thợ ảnh vừa buông tay vợ ra, Thắm vùng chạy lại xe rơm nhảy phốc lên đạp tuốt ra đường làng. Mọi người cười rũ lần lượt đạp theo Thắm. Anh chàng thợ ảnh đứng sững lại, mặt hăm hăm tức giận vì cái tính đồng đánh của vợ.

- Tôi nói cho chị biết - Anh chàng thợ ảnh đến đứng trước Hạnh - Tất cả là tại nhà chị rủ rê. Nó đi chuyến này về thì đừng hòng thoát khỏi tay thằng này.

Anh chàng thợ ảnh trút cơn giận dữ với Hạnh rồi tập tễnh bỏ về. Hạnh nhảy lên xe đạp theo đoàn người thồ rơm. Ra tới đê, Thắm đạp chậm lại chờ Hạnh. Vừa nhìn thấy Hạnh, Thắm nhoẻn cười toe toét.

- Chị thấy em ứng xử có giỏi không?

- Chuyến này về nó róc xương cô ra.

- Đừng hòng! Sau cái đêm chống bão về, chả biết ai thốc mách là em ôm anh chàng pháo thủ cả đêm trong đêm. Thế là anh ấy ghen lồng lên.

- Cũng chẳng oan. Tôi mà không gọi cô dậy thì còn đẹp mặt nữa. Con gái có chồng mà chả ý tứ gì cả.

- Em bảo em có chồng mà anh ấy không tin.

- Cái mặt non choẹt của mày thì ai tin là gái có chồng, với lại cái mắt cô cứ đưa đẩy thế thì thằng nào mà chả chết.

- Em nghĩ cả đời mới có mỗi một lần kỳ ngộ gặp nhau trong tình cảnh đặc biệt thế, chả nhẽ lại tiết kiệm cả nụ cười. Anh ấy bảo đơn vị anh ấy chuẩn bị vào Nam. Sáng chủ nhật tới anh ấy còn hẹn sang làng ta chơi nữa.

- Thế cơ đấy. Tôi khuyên cô, chẳng hay ho gì đâu. Mình là gái có chồng.

- Em chẳng làm gì xấu mà sợ. Tý nữa qua trận địa em gọi anh ấy ra cho chị xem mặt. Anh ấy tên là Thấu, còn trẻ măng.

Tới ngang trận địa pháo, Thắm nhảy xuống xe ngược mắt nhìn lên trận địa pháo. Những khẩu pháo vươn nòng lấp ló trong những khóm chuối, lá xơ xác vì gió bão.

- Anh Thấu ơi..., ra đây em bảo. Thắm hét lên rõ to.

- Mày làm cứ như thân lắm.

- Thì cũng phải bảo người ta chủ nhật đừng có sang nữa.

Loáng cái, chàng pháo thủ đã xồng xộc chạy ra ngơ ngác đứng sững trước mặt cái Thắm.

- Anh Thấu không nhận ra em sao? Hôm đi chống bão...

- Ôi Thắm hả? Hôm nay trông em khác quá.

- Đây là chị Hạnh - Thắm nói - Chồng chị ấy cũng là lính pháo như anh đấy.

- Mời chị và Thắm vào trận địa chơi.

- Anh không thấy chúng em còn phải đi...Chủ nhật này anh đừng sang làng Đông nữa, chả có đứa con gái nào ở nhà đâu. Chúng em phải đi ít là ba ngày mới về.

Thắm nói và nhảy lên xe nháy mắt với Hạnh rồi đạp thẳng.

- Thôi chú về đi - Hạnh nói rồi nhảy lên xe đạp đuổi theo Thắm.

Chàng lính pháo tần ngần nhìn theo hai chị em Hạnh, lúc lâu mới gọi với:

- Thắm! Thắm ơi, khi nào về nhớ ghé qua anh bảo cái này.

Thắm vừa gò lưng đạp, vừa cười ngặt nghẽo.

- Mày cười gì đấy?

- Em buồn cười quá đi mất. Giờ cứ nhìn thấy anh ấy em lại buồn cười - Thắm cười rữ - Chị biết không đêm ấy em đã chủ động bảo anh ấy sờ tý em, hý hý...

- Nỡm ả! Sao mày liều thế?

- Ôi, em chẳng biết nữa. Mọi người thì ngáy khò khò. Cả chị nữa cũng ngủ gà ngủ gật. Chỉ còn mỗi mình em và anh ấy lại cứ tỉnh như sáo. Hai đứa rí rầu nói chuyện. Lúc đầu em cũng chẳng dám đâu. Nhưng từ lúc anh ấy bảo anh ấy sắp sửa vào Nam chiến đấu, không hiểu sao lúc ấy em lại cứ nghĩ anh ấy ra đi và chẳng bao giờ gặp lại nhau nữa. Cũng giống như các anh ở làng ta đi hết đợt này đến đợt khác mà chả thấy ai về. Có được về thì lại như anh Thành. Thế là em liền nắm lấy bàn tay anh ấy đặt lên ngực mình. Lúc đó em nghe rõ cả tiếng tim anh ấy đập loạn lên, tay anh ấy run rẩy, em hiểu ngay là anh ấy chưa biết mùi đàn bà, thậm chí chưa biết cả tình yêu. Từ hôm ấy đến nay em cứ phân vân không biết anh ấy có khinh mình không?...

Loáng chốc Hạnh và Thắm đã ra tới đường Mười. Con đường rải nhựa rợp bóng phi lao. Thỉnh thoảng lại có những cây phi lao bật gốc ngã nghiêng trơ ra những chùm rễ tua tủa, dấu tích tàn phá của cơn bão còn lại. Hạnh phân vân mãi câu chuyện của Thắm.

Tới mười hai giờ trưa đoàn thờ rơm đến huyện lỵ Đông Quan nghỉ ngơi ăn cơm. Anh Thành bảo phải

ăn cơm khẩn trương để tiếp tục hành quân kịp sang qua phà Triều trước khi trời tối.

Hạnh đi khắp lượt nhìn mọi người bỏ cơm nắm ra ăn, chỉ anh Ngốc là có thức ăn sang nhất- một gói cơm nếp kèm theo đùi gà luộc vàng nhẫy.

Dâu gạ:

- Anh Ngốc cho em ăn chung với.

- Đếch cho mày ăn. Tao phần cho em Cúc. Chàng Ngốc toét miệng cười nhìn Cúc ngồi với mấy ông già. Từ bữa Cúc trả trâu anh Thành, tính nết Cúc thay đổi hẳn. Hầu như Cả làng đều giận nó. Bà Nhị là cô ruột của Cúc còn bảo: “Cháu đại lắm. Chê thằng Thành thì cháu sẽ ế không ma nào dám hỏi mày làm vợ nữa. Cũng đừng có hi vọng thanh niên làng khác vác mặt đến làng này với mày. Dù mày có đẹp như tiên cũng chỉ lấy được cỡ như thằng Ngốc” Ai ngờ câu nói của bà Nhị lại đến tai chàng Ngốc. Mỗi lần gặp Cúc, Ngốc tưởng bỏ nhoèn cười bảo: “Em Cúc ơi, có yêu anh không thì bảo”. Hạnh thương Cúc, suốt ngày nó lặng lẽ như cái bóng. Bất kể đi đâu, ở chỗ đông người, Cúc không dám cả nói to cười đùa như trước.

- Cúc ơi lại đây tao bảo.

Dâu gọi giật Cúc. Hạnh nhìn thấy anh Thành cúi gằm mặt xuống lặng lẽ ngồi nhai cơm nắm.

- Khi nào qua được phà Triều, tao dẫn chúng mày vào nhà quen nghỉ trọ - Anh Thành nói.

- Chắc là có em nào ở bên ấy hả? Dâu nhanh nhẩu hỏi.

- Em thì không. Hồi tao đóng quân ở đây, đã bảy tám năm nay tao chưa có dịp trở lại. Gia đình nhà ấy có hai ông bà già, và một thằng con út năm ấy mười sáu tuổi...

Đoàn thô rơm tới phà Triều, mặt trời đã là lả ngọn tre. Dòng sông Luộc cuộn cuộn đỏ phù sa. Chiếc phà dập diu gõ chuông leng keng đưa đoàn thô rơm sang đất Hưng Yên. Những lùm nhãn xơ xác vì gió bão, những mái nhà lụp sụp, thấp thoáng những người dân đi làm đồng về. Đường sá tróc lở lỏn nhón những viên gạch vỡ. Hạnh, Dâu, Thắm, Cúc và cả anh chàng Ngốc theo anh Thành lộc cộc dắt xe rơm vào một lối ngõ sâu hun hút. Tới một ngôi nhà mái lợp nửa ngói nửa tranh, những tấm tranh còn mới chắc vừa lợp lại sau cơn bão. Anh Thành đi đầu dong xe rơm vào sân, cất tiếng gọi “Bố ơi bố”. Một bà già chừng bảy mươi lò dò từ trong nhà bước ra ngó trôn trôn vào anh Thành.

- Chúng con bên Thái Bình sang, xin ngủ nhờ bố mẹ qua đêm - Anh Thành nói. Bố đi đâu hả mẹ?

- Bố nào? - Ông ấy nhà tôi mất từ lâu rồi.

- Ôi! Bố mất rồi sao mẹ?

- Anh biết ông ấy nhà tôi à?

- Con là Thành đây mà. Hồi trước con đóng quân ở đây.

- Anh đừng có lừa tôi. Tôi già nhưng chưa lẫn. Tôi biết rõ thằng Thành nó đã ở đây với gia đình tôi.

- Mẹ! Anh Thành xúc động - Con bị thương...

- Thật thế sao? - Bà cụ vẫn ậm ự chưa tin. Cụ lập cập xuống bếp xách siêu nước vối lên rót ra bát mời mọi người.

Bà cụ nhìn chăm chăm vào gương mặt anh Thành.

- Thế này thì đến con Loan nhà này nó cũng không nhận ra anh.

- Chị Loan đi đâu ạ?

- Nó đi làm, sắp về bây giờ đây. Chồng nó chết rồi, báo tử năm ngoái. Nó tình nguyện ở với tao suốt đời không đi lấy chồng. Còn thằng Thắng, nó là út đây, cũng đi bộ đội mấy năm nay chẳng thư từ gì. Ước gì thằng út nhà này nó cũng về được về.

Hạnh uống ngụm nước thấy ghẹn. Các bà mẹ trên đất nước này đều có nỗi niềm giống nhau, mẹ đẻ Hạnh, mẹ chồng Hạnh cũng thế.

Chị Loan cùng trạc tuổi Hạnh, xắn quần quá gối vác cuốc vào sân, thấy nhà có khách vội cúi xuống thả hai ông quần ra, ngập ngừng bước vào cửa chào khách.

- Con Loan về đây à? Bà cụ nói. Mà có nhận ra ai đây không?

Bà cụ đưa tay chỉ anh Thành. Người phụ nữ cứ đứng ngây ra mặt đỏ lên rồi lại tái đi.

- Anh Thành đây - Bà cụ nói tiếp - Anh Thành mà hồi xưa đóng quân ở nhà ta, mà vẫn thường nhắc hoài đây thôi.

- Anh là anh Thành thật sao?

Giọng chị Loan líu ríu, chạy lại nắm bàn tay anh Thành.

- Tôi không phải là Thành. Anh Thành tếu táo. Tôi chỉ là cái thằng đã vá xe, hàn dép cho chị để chị đi thăm chồng, anh ấy đóng quân mãi tít trên Sao Đỏ ngày ấy. Tôi còn là thằng đã bàn với chị tổ chức tôi liên hoan kết nghĩa giữa đơn vị bộ đội với chi đoàn địa phương. Chị có nhớ thằng Tào không? Chính tay nó đã trao phần thưởng của đơn vị cho chị là người đoạt giải nhất cuộc thi cấy. Thằng Tào thì nó đã ngẻo rồi, bà bí thư chi đoàn ạ. Còn thằng tôi thì được thằng Mỹ nó sửa cho cái mặt đẹp để đến thế này đây.

Chị Loan vô lấy tay anh Thành nói liền thoảng. Bà cụ ngoáy lia lịa chiếc cối giã trầu trên tay. Cái Cúc mặt đỏ hoe vội vã chạy ra sân. Thăm rơm rớm mắt nhìn Dâu, Dâu véo Hạnh một cái rõ đau. Anh Ngọc cười hì hì nhìn mọi người.

- Thôi hãy dẹp mọi chuyện. Phải ăn đã - Bà cụ nói - Con Loan đi nấu cơm. Chết chưa, lụt lội chả còn lấy cây rau ma ăn.

- Cụ khỏi lo - Dâu nói - Chúng con sẽ đãi cụ và chị bữa rau muống Thái Bình. Nước đã ngập sang cỏ còn chết thì rau sống sao được.

Anh Ngọc vội chạy ra xe rơm lấy vào một chiếc túi mang vào chỗ bà cụ:

- Cháu còn cả nửa con gà - Anh Ngọc khoe - Bố cháu bảo bao giờ cháu lấy vợ sẽ mổ lợn.

- Nhà anh giàu thế cơ à?

- Trước đây nhà cháu nghèo nhất làng, ba đời chuyên hót phân trâu. Bố cháu bảo cứ hót cho nhiều phân là nhiều thóc.

Bữa cơm tối dọn ra giữa sân. Trăng lửng lơ treo rặng nhãn trước nhà. ếch nhái râm ran ngoài ao. Chị

Loan và Hạnh ngồi đầu nồi xối cơm. Cảnh con dâu mẹ chồng nhà này giống y cảnh nhà Hạnh. Hạnh chọt rùng mình nghĩ đến chuyện Nghĩa cũng chẳng bao giờ về nữa.

- Những đứa đóng quân ở đây đã có những đứa nào được về rồi hả? - Bà cụ hỏi anh Thành.

- Có mỗi mình con là vào diện phế thải mới phải về đây mẹ ạ.

- Vậy đã có đứa nào làm to chưa?

- Làm to thì chưa, nhưng làm sang thì có! Mẹ và chị còn nhớ thằng Quách, bữa chia tay các chị nó còn đứng lên đọc cả bài thơ dài.

- Tôi nhớ rồi, chị Loạn nói, bài thơ ấy chúng tôi còn truyền tay nhau đọc. Tôi còn nhớ có câu chiến trường giục giã bước hành quân hay là rộn rã bước hành quân gì đấy.

- Hẳn đọc bài thơ thì hay nhưng vào đến chiến trường hẳn lại là thằng đào ngũ trước tiên.

- Anh không đùa chứ?

- Tôi mà nói sai tôi chết. Anh tạ là lính đào ngũ đã biết gì chiến trường mà thế quái nào bây giờ lại thành nhà thơ chuyên viết về chiến trường nghe rất hùng hồn, cũng sùng nộ, cờ bay chiến thắng. Anh tạ nói về người lính ở chiến trường cứ rộn rã như hội bơi thuyền ở quê tôi. Ở đời cũng lắm thằng tài, mỗi anh tài một kiểu. Có anh thì chiến đấu bằng sức lực mồ hôi và xương máu. Còn tay Quách lại có tài chiến đấu bằng thơ. Cũng may đơn vị tôi hồi ấy có mỗi tay Quách là tài chiến đấu bằng thơ. Anh Thành nói tưng tưng. Tôi tính cho cả nhà nghe. Đại đội tôi ngày ấy ở đây xuất quân đi là chín chục, hai năm sau còn có hơn hai chục. Người chết bom pháo, người chết sốt rét, người chết trôi sông, chết cây đổ và cả chết đói nữa.

- Nghe anh Thành nói như bịa - Dâu bám vào đùi anh Thành - Anh nói thế dân quân ở đây họ bắt đấy.

- Không sợ. Bà cụ nói. Con Loạn nó cũng là dân quân. Tôi vẫn thường bảo nó. Đứa hèn sống ở đâu cũng hèn, người quân tử đi trận biết chết vẫn cứ đi. Ở làng này lớp đi trước cùng với chồng con Loạn cũng chết khối nhưng lớp sau như thằng Út nhà nhày chúng đâu có sợ.

Chị Loạn nhường giường cho anh Thành và Ngốc nằm, còn lại chị em chải chiếu trước thềm nằm cho mát.

Trước khi đi ngủ bà cụ bảo:

- Sáng mai con Loạn đi thò rơm thay cho anh Thành. Để anh ấy nghỉ ở đây với tao một ngày. Chỉ chừng tối mai là chúng mày quay về đây.

Hạnh nằm cạnh chị Loạn, Dâu và cái Thắm lại bầu véo nhau cười khúc khích.

- Hồi anh Thành ở đây, chú út nhà này quý anh lắm - Chị Loạn thủ thỉ với Hạnh - Các anh chị phải có trách nhiệm làm môi cho anh ấy đám nào chứ. Người như anh ấy tốt lắm...

Hạnh thấy Cúc cựa mình và bỗng dưng nó vùng dậy chạy ra ngõ.

- Cô ấy đi đâu vậy? Chị Loạn hỏi.

- Nó đi giải ấy mà. Hạnh nói. Con bé hay có tính đi đái vặt.

Lúc lâu không thấy Cúc về, Hạnh lấy cớ đi giải, ra ngõ thấy Cúc ngồi sục sùi bên gốc nhãn. Nó khóc

về chuyện gì chỉ mỗi mình Hạnh hiểu. Mọi người đều có nỗi buồn riêng nhưng nỗi buồn của cái Cúc thì ít người hiểu.

- Em phải biết là mình đi ngủ trọ nhà người ta. Vào ngủ đi. Hạnh giục.

- Em khô lắm chị ơi. Cúc lại thảng thốt kêu lên khe khẽ, đưa tay gạt nước mắt rồi lững thững đi theo Hạnh vào sân.

- Trăng đẹp quá. Hạnh nói to và kéo Cúc nằm xuống bên cạnh mình. Trăng đã leo vượt khỏi rặng nhãn, bóng trăng dát vàng trên mảnh sân gạch. Hạnh có cảm giác làng quê ở đây cũng giống như làng Đông quê Hạnh. Đêm yên tĩnh, Hạnh nghe rõ hơi thở không đều của chị Loan và nhịp tim khắc khoải của Cúc.

Đạo này căn hậu cung từ đường họ Nguyễn lại đây ắp hương hoa thơm ngát. Người mà thường xuyên tới đền thắp hương khấn vái là thím Xeng. Trông thím thật khắc khổ, cặp mắt u tối hoảng loạn. Thím nhìn hai mẹ con Hạnh bằng ánh mắt xét nét. Hạnh hỏi mẹ chồng, sao thím Xeng lại vậy. Mẹ bảo mỗi câu “Thím ấy sám hối”. Hạnh nghĩ thím quá lo về gia đình. Ông Xung vừa khỏi bệnh điên thì thằng con lớn nhà thím Xeng lại ngã xuống hồ vôi mới tới bỗng rộp từ chân đến cổ phải đi cấp cứu ở bệnh viện huyện. Thằng con lớn của thím Xeng vừa ở bệnh viện về thì chú Xeng lăn ra ốm. Căn bệnh của chú Xeng cũng thật lạ - Bệnh sợ người. Chú Xeng suốt ngày nằm lì trên giường chẳng nói chẳng rằng mắt mở thao láo nhìn trùng trùng lên trần nhà, hễ có người bước vào chú lại hoảng hốt quay mặt vào tường. Đã mấy đêm mọi người đi họp đội sản xuất về khuya phải hoảng hốt bỏ chạy vì bỗng dưng đất cát từ trong vườn nhà chú Xeng ném ra rào rào. Nhiều người lại nghi cho ông Xung. Ông Xung chửi “Mẹ chúng mày, ông đã khỏi điên, già như ông lại thêm đùa kiêu con nít vậy a”. Lại đến chuyện nhà bà Kha có vườn chuối xanh tốt vậy, chỉ qua một đêm kẻ nào đã lên vào chém nát. Lại chuyện cái bể nước nhà chú Ngôn vừa xây xong qua một đêm đã bị kẻ nào đập đổ thành đồng gạch vỡ. Sáng ra bà Kha nhìn vườn chuối, bà tru tréo: “Cha bỏ thằng nào sắp mặt hại tao. Tao ăn hiền ở lành mà bỗng dưng nó phá...”. Thím Ngôn thấy bà Kha chửi cũng nhảy ra sân la lối “Tao biết rồi, biết rõ cái mặt nó rồi. Tao nguyện rửa ba đời nhà nó ốm dần ốm mòn. Nó hại tao thì có trời trị tội nó. Cả nhà nó sẽ điên” Lời bóng gió của thím Ngôn, cả làng ai cũng hiểu thím ám chỉ chửi gia đình ông Xung. Ai cũng biết vậy nhưng không nỡ nói ra. Cảnh thím Xeng xiêu niêu ai chả tủi lòng.

Hai mẹ con Hạnh vừa ăn cơm tối xong thì thím Xeng đội mâm quả vào.

- Hôm nay mừng một, em vừa sắp mâm quả sang lễ tổ. Thím Xeng nói rồi long tong đội mâm quả vào trong hậu cung từ đường họ. Thím thắp nén hương, miệng lầm rầm khấn vái. Cứ nghe những lời khấn vái của thím Xeng, Hạnh hiểu bố chồng Hạnh đã được phong quan chức gì to lắm dưới âm phủ. Chính vì cái chết đột tử nên vong hồn ông mới linh thiêng có quyền phán quyết mọi số phận người đang sống trong họ Nguyễn.

Thím Xeng đang lầm rầm khấn trong hậu cung thì Dâu dẫn Thắm xộc vào buồng Hạnh. Thắm đồ sụp xuống giường khóc thút thít.

- Nín đi đừng làm nũng nữa. Dâu nói, Sướng lắm thì khổ nhiều em ạ. Mày cứ đẻ đi, thằng thọt nó không nhận thì tao nhận. Tao sẽ làm bố đứa trẻ. Tao đang muốn đẻ mà chẳng được đẻ. Dâu cười phả lên. Hạnh ơi mày thấy tao làm đàn ông được không? Mọi người chả bảo tao giống đàn ông là gì. Kiêu này anh Hiệp mày không về thì tao cũng hoá đàn ông luôn. Dâu giơ tay giơ chân khua khoắng lung tung rồi ôm ghì lấy cái Thắm. Nếu ai có hời đứa trẻ trong bụng mày của ai thì mày cứ khai là của tao. Ha ha, của thằng Dâu. Tao ngủ với mày ba lần ở gốc cây chuối hỷ hỷ... há.. há...

Dâu càng tếu, Thắm càng khóc to hơn, Dâu kéo Hạnh ra ngoài bảo:

- Tối nay mày cho nó ngủ với mày một tối. Khổ con bé mới hai chục tuổi đầu mà phải chịu nhục nhạ thế này. Tao đã hết lời khuyên can bố mẹ nó để cho nó về ở bên ấy nhưng ông bà ấy lại dùng dùng nổi giận. Ông ấy vác gậy đuổi nó về nhà chồng. Nó lại bảo từ cái mặt thằng thọt thợ ảnh. Trong lúc bụng mang dạ chửa không ai an ủi nó, lỡ nó nhảy xuống sông thì khổ.

Bà Khiên và thím Xeng từ trong hậu cung bước ra thấy Thắm khóc, bà Khiên bảo:

- Mày vào lạy tổ, mày sẽ hết đau khổ.

- Đúng đây cháu ạ. Thím Xeng nói và kéo Thắm ngồi dậy. Nhờ phúc đức tổ tiên cứu vớt linh hồn tội lỗi của cháu. Cháu sẽ được sống thanh thản...

Hạnh kéo chăn đắp cho Thắm. Đêm cuối thu nghe lạnh lạnh, có Thắm nằm bên, Hạnh vẫn thấy cô đơn. Ngày mai làng Đông có đám cưới anh Ngọc lấy cô Lùn. Hình ảnh anh Ngọc ngây ngô với cô Lùn thấp tè cứ hiện lên trong tâm trí Hạnh như một bức tranh rõ khôi hài. Thời buổi này cứ như anh Ngọc với cô Lùn lại hạnh phúc. Thắm đã thôi khóc nhưng vẫn trằn trọc không ngủ.

- Có đúng mày đã ngủ với anh chàng pháo thủ? Hạnh hỏi.

- Chị Hạnh! Thắm ôm ghì lấy Hạnh. Có lẽ trên đời này chỉ có mỗi mình chị hiểu được em. Em chẳng dám giấu chị. Đúng hôm đi thồ rơm về, lão thọt lão ấy đánh em một trận quá thể. Em không dám về nhà, sợ bố mẹ em buồn. Em đi lang thang ra bờ sông chẳng hiểu thế nào em lại đi thẳng ra cống Linh. Lúc ấy em chẳng thiết sống nữa. Đúng lúc em nảy ra ý định nhảy xuống cống Linh cho xong đời thì bỗng dưng em lại nghĩ đến anh ấy - Anh chàng pháo thủ đấy. Đêm hôm ấy em đã mò vào trận địa gặp anh ấy và thế là hết.

- Mày đã phản bội chồng mày?

- Chồng con gì hạng ấy.

- Mày đã nói thật với bố mẹ mày chuyện anh chàng pháo thủ chưa?

- Có mà bố mẹ em giết.

- Thôi ngủ đi, đừng khóc nữa để rồi tao lựa nói với bố mẹ mày sau.

Hạnh ôm lấy Thắm, đặt nhẹ bàn tay lên bụng nó. Bụng Thắm tròn đầy ấm nóng có một sự sống bé nhỏ đang mấp máy trong đó. Hạnh bỗng thấy khao khát có với Nghĩa một đứa con...

Một buổi sáng rực rỡ. Thắm kiễng chân cố vươn cái bụng nặng nề tỳ lên mặt bể mức nước rửa mặt.

- Để đấy, tao mức cho.

Hạnh chạy lại mức nước vào chậu cho Thắm. Thắm ngồi thụp xuống, hai tay vớt nước lên mặt rồi kéo vạt áo lau.

- Khi ẹ để tao lấy khăn cho mà rửa.

- Chả cần đâu. Thắm đưa ngón tay út ngoáy lỗ mũi, miệng nhoẻn cười, nghiêng nghiêng mặt nhìn Hạnh. Em phải rèn cho quen. Đời cũng chẳng biết thế nào đâu chị ạ. Em nghĩ ngày mới cưới không thiếu thứ gì, nào xà phòng, nước hoa, dầu chải tóc, khăn tắm, khăn mặt, áo nọ quần kia, coóc xê, quần lót đủ màu, trắng hồng xanh đỏ. Nó còn mò vào tận nhà tắm kỳ lưng cho em. Vừa kỳ lưng nó vừa mâm mê hôn hít làm tình. Lúc ấy em nghĩ vớ được anh chồng đa tình như nó cũng sướng đời. Miệng nó cứ ngọt xớt “Nàng tiên cá của anh, chim hoạ mi của anh”. Cha nó, được đúng ba bảy hai một ngày em bắt quả tang nó làm tình với con tình nhân của nó dưới phố huyện trong phòng rửa ảnh. Em nghe nó nói với con tình nhân cũng y những lời nó nói với em.

Thắm thoáng đỏ mặt đứng dậy đưa tay xoa bụng:

- Cũng may đứa bé trong bụng này không phải con nó.

Bà Khiên ngồi trước mâm cơm đợi Hạnh và Thắm. Nhìn cái bụng nặng nề của cái Thắm bà lo ngại:

- Cháu đã sắm sửa gì cho đứa nhỏ rồi?

- Chưa bà ạ, cháu cứ mặc kệ, muốn đến đâu thì đến.

- Không được đâu. Bà Khiên thở dài. Để con so là cần phải chuẩn bị kiêng khem cho tốt chứ không là khổ đây con ạ. Con gái còn đầu xanh tuổi trẻ mà đã phiêu lưu như mày tao hải quá.

***

Lâu nay Hạnh sợ cái bến tắm. Không phải Hạnh sợ ba ba thường luồng hay con ma mặt đỏ ở đầu cánh mả Rốt mà chỉ sợ chính ở sự gợi cảm của dòng sông... sợ cái “bến không chồng”...

Hạnh vác cuốc nhảy xuống đám ruộng mới khai phá cạnh bờ sông xáo lại một lượt cho nhuyễn. Trên bến sông, bọn trẻ đã gọi nhau ra về. Giá mà Nghĩa viết cho Hạnh một lá thư như anh chàng pháo thủ viết cho cái Thẩm. Hay chỉ cần anh viết mỗi một câu “Anh còn sống” thế cũng đủ sướng. Đã tám năm nay Hạnh nhận ra mình sống bằng những kỷ niệm với Nghĩa nhiều hơn là chờ đợi ở tương lai. Những hy vọng ngày một mỏng manh vô vọng. Vừa xới vừa dẫm, đất đã nhuyễn tơi. Hạnh chạy vào bãi ao cắt một bó mầm khoai mang ra cây. Mặt trời đã lên, còn sót lại chút rắng đỏ quạch. Vàng trắng hiện ra nhuộm vàng mọi cảnh vật. Bên sông mênh mông. Hạnh lội xuống bến Không chồng rửa chân, lòng ngẩn ngơ nhìn mặt trăng loang loáng dưới nước. Hạnh thấy mình như lạc vào thế giới mộng lung sâu thẳm của những câu chuyện huyền thoại xa xưa... Bến Văng. Nội buồn cô liêu. Một tiếc nuôi thoáng qua. Một thời xuân sắc và những phút ái ân với Nghĩa bỗng trỗi dậy. Đầu óc Hạnh căng rạ rung lên ngầy ngất trong hoang tưởng. Hạnh lao ra dòng nước mát lạnh sóng sánh bóng trăng. Cơ thể lâu ngày khô héo bỗng rạo rức ngập tràn hưng phấn. Hạnh vùng vẫy, quẫy đạp trong ham muốn làm tình với nước. Và mãi như thế, Hạnh thấy mình đang chìm dần, chìm dần như thể có con bà ba thường luồng đang lôi tuột xuống đáy sông. Hạnh hoảng loạn chới với cố nhào lên bãi cát. Tay vẫn giữ khư khư bộ quần áo sũng nước, Hạnh lao lên bên chạy dọc bờ sông. Hạnh chạy mãi chạy mãi...

Hạnh chợt đứng sững lại khi nhận ra vật cở bằng nơi chia tay với Nghĩa lần cuối. Hạnh để nguyên thân thể trần truồng nằm lẫn ra bãi cỏ. Bầu trời đầy sao lung linh và vầng trăng đơn độc lửng lơ trên nền trời xanh ngắt trong đêm. Hạnh nhìn mãi nhìn mãi vào vầng trăng, bất chợt Hạnh rùng mình hoảng hốt thấy vầng trăng cứ lớn dần và to phình ra, đỏ lừ như mặt con ma ở đầu cánh mả Rốt chuyên săn phụ nữ goá chồng. Hạnh cố giãy giụa trong tuyệt vọng. Mặt trăng mà Hạnh tưởng con ma mặt đỏ đang sà xuống thấp dần, thấp dần sát mặt Hạnh. Nó thè lưỡi chiếc lưỡi đỏ lừ liếm lên khắp thân thể Hạnh. Hạnh cảm nhận rõ ràng con ma mặt đỏ đang làm tình với mình.

Hạnh bừng tỉnh, nhận ra luồng ánh sáng chói loà làm loá cả mắt. Đó là ông mặt trời đang rọi những tia nắng sớm trên cánh đồng và dòng sông đang loang loáng trôi qua Bến không chồng. Hoảng hốt thấy mình trần truồng nằm trên vật cở, Hạnh vùng dậy mặc quần áo rồi cầm đầu chạy về làng. Chạy tới cầu Đá Bác, Hạnh nhìn thấy anh Ngốc đang những nhằng quây đôi quang gánh đi hót phân trâu. Anh Ngốc chợt đứng sững lại khi nhìn thấy Hạnh quần áo ướt sũng.

Hạnh chạy một mạch về nhà mẹ đẻ thay quần áo rồi nằm vật ra giường.

- Mày làm sao thế hả Hạnh? Mẹ Hạnh hỏi và sờ vào trán con gái. Trời ơi, mày lần mò đi đâu về mà sốt hầm hập thế này hả.

Mẹ Hạnh vội đi tìm lá nhọ nôi già đắp vào trán Hạnh. Trong cơn sốt cao Hạnh nói mê sảng thấy mình bị con ma mặt đỏ hiếp. Bà Khiên bảo Hạnh bị ma ám. Mẹ Hạnh tin là Hạnh bị cảm thương hàn. Chú Vạn mắng bà Khiên:

- Chỉ tại chị cứng khăn suốt ngày làm mê hoặc con bé. Cả nhà thím Xeng nữa, cứ đồng bóng có ngày tôi lôi cô lên Ủy ban.

Chú Vạn dọa các bà thế nhưng trong thâm tâm chú lại tin là con Hạnh chỉ có nhớ thằng Nghĩa. Lại mấy cái bệnh tư tưởng của đàn bà.

Phải gió cái con gà trống của chú Vạn hay đập mái con gà nhà mẹ Hơn.

Từ ngày thằng Tôn đi bộ đội, mẹ Hơn được thể khiêu khích Vạn. Vạn biết thừa mẹ ta nỡm mình nên dè chừng. Cũng tại mẹ gà gáy Vạn không được nên tìm cách trêu tức. Tối nào hứng lên, mẹ Hơn lại vác chiếc chõng tre ra sân nằm tênh hênh vén quần lên khoe cặp đùi trắng lồi. Nguyễn Vạn chứ thằng khác thì cắn câu mẹ ngay từ phút đầu. Mẹ ta giồng như con mèo cái nhà mẹ mỗi lần ngáy được nó lại rượt trên mái nhà gào rống lên từng cơn. Mỗi lần có tiếng mèo gào, mẹ Hơn lại giả vờ tức, nhảy lên đập cửa gọi Vạn.

- Bác Vạn ơi dậy lấy cây sào mà đập cho nó một trận để nó chừa đi. Nghe nó gào thế ai mà chịu được.

Nguyễn Vạn ngó qua khe cửa, thấy mẹ Hơn ăn mặc hở hênh đứng thờ dài thườn thọt. Vạn mà mở cửa thì mẹ ta nuốt sống. Hết chuyện con mèo lại đến chuyện gà. Sáng ra Vạn mở cửa chuồng, con gà trống nhà Vạn lại phóng tới con gà mái nhà mẹ Hơn, nó xoè cánh lượn quanh rồi nhảy phốc lên ả gà mái. Chưa chi ả gà mái đã dẹt xuống chịu được một cách thêm khát. Đúng là cái giống nhà mẹ Hơn.

Nhắc trông thấy Nguyễn Vạn, mẹ Hơn lu loa:

- Ôi bác Vạn ơi, bác trông kia, con gà nhà bác nó “huỷ hoại” con gà nhà em - Mẹ Hơn khẽ cười khùng khúc lấy tay che miệng.

- Có giống gà của chị nó làm hại con gà của tôi. Rõ dơ! Nguyễn Vạn vùng vằng nói.

- Ấy ấy, bác lại giận em đấy à? Mẹ Hơn ngọt xớt. Em đùa bác tí cho vui. Chả lẽ em với bác ngày nào cũng trông thấy nhau mà cứ lăm lăm lì lì thui thui đểch có lấy một chút thanh thần ngọt ngào. Em nghĩ, đến như giồng vật chúng còn tìm cách vui thú, mình là con người mà lại không nói với nhau được lời vui vẻ.

- Ai cấm nhà chị vui thú - Vạn gắt - Chị thích vui thú chị cứ việc đi mà vui thú.

- Bác cứ nói ngang phè! Ấy là em nói bác với em í chứ. Bác với em cứ như mặt trăng mặt trời chán bỏ mẹ. Bác thừa hiểu tâm tuổi em bây giờ có mà vui thú với ma. Có muốn cũng chẳng có ma nào ngó ngang tới. Ở làng này gái tân kia còn ế đây ra đây.

Mẹ Hơn vung ra sân nằm thóc, đàn gà nhao vào mổ tới tấp, kể cả con gà trống của Nguyễn Vạn.

- Đấy bác thấy đấy, cùng một mảnh sân gạch...những con gà nó có phân biệt nhà em với nhà bác đâu. Mẹ Hơn nhìn Nguyễn Vạn cười. Em hỏi thật bác, sống một mình bác thấy có buồn không?

- Cái chị này chỉ hỏi vớ vẩn.

- Em thì em chả buồn, nhưng mỗi lần nhìn cảnh nhà Lang, em lại nghĩ đến phận mình. Nhà Lang mấy năm nay cứ sồn sồn nằm một. Chiều đến cứ nhìn ông ấy bắt tụi trẻ trần truồng đứng xếp hàng ở cầu ao lấy gầu té nước tắm cho tụi trẻ mà thèm. Chả bù cho nhà em có mỗi một thằng Tôn bây giờ cũng lại đi bộ đội.

- Thằng Tôn được đi bộ đội là may cho nhà chị. Chị không thấy vinh dự sao?

- Ấy là em cũng nói vậy. Mẹ Hơn xoa dịu. Hôm nó đi em chả động viên nó là gì. Bác thấy tình hình này sắp hòa bình chưa? Em mong ngày hòa bình, thằng Tôn về, em đã ngấm cho nó con bé Hoa nhà Đào, bác thấy có được không?

Nguyễn Vạn buồn cho tư tưởng cá nhân chủ nghĩa, lạc hậu của mẹ Hơn lúc nào cũng lo tính riêng tư. Nhưng dù sao mẹ Hơn bây giờ cũng là mẹ bộ đội, cũng cần phải giáo dục dần dần cho mẹ.

- Chị Hơn này. Vạn nói - Chị muốn thăng Tấn tiến bộ, chị phải bỏ tư tưởng cá nhân chủ nghĩa...

Mẹ Hơn thấy Nguyễn Vạn bữa nay bỗng dưng lại mát tính hẳn, liền vặn vẹo:

- Bác cứ dạy, em tiếp thu, em nghĩ ở hiền gặp lành, trời có mắt đấy. Sống đức độ như nhà bác Khiên chết xuống âm phủ vẫn sướng. Bác biết không ông Khiên bây giờ được làm quan to.

- Máy người hồi này chỉ có mê tín.

- Bác không tin sao? Ông Khiên không linh thiêng sao bắt được ông Xung phải thú nhận tội đốt từ đường, chú Xeng phải thú tội lấy trộm tiền của ông Khiên?

- Ông Xung đốt từ đường? Vạn túm lấy tay mẹ Hơn. Có thật là ông Xung đốt từ đường?

- Thật hay không sao không đi mà hỏi ông ấy. Mẹ hơn nói, cái họ Nguyễn nhà ông rõ lắm kẻ kỳ quặc.

Nguyễn Vạn tập tễnh đến thẳng nhà ông Xung. “Lão Xung đốt từ đường. Lão Xung”.

Đầu Vạn rối tinh rối mù bước vào sân, ông Xung đang ngồi chẻ nan đan rá, chú Xeng lom khom cạp rỏ bên cối đá thủng.

- Vạn đấy à? Tôi tưởng anh không thèm đến cái nhà này nữa. Ông Xung điềm tĩnh nhìn Vạn chăm chọc.

- Tôi vẫn phải đến chứ! Vạn nói. Hôm nay tôi đến để hỏi ông xem kẻ nào đã đốt từ đường họ?

Nguyễn Vạn khoái chí về câu đối đáp cực kỳ sáng suốt của mình. Ông Xung trừng mắt nhìn Nguyễn Vạn, tay cầm chiếc dùi đập “chát” xuống đất.

- Mà là cái thứ gì ở họ Nguyễn mà có quyền hạch sách tao hả?

- Tôi là Nguyễn Văn Vạn, xã đội trưởng. Vạn nghiêm giọng.

- À, mà nhân danh chính quyền? Ông Xung vẫn thản nhiên. Tao! Chính tao đốt đấy. Tao không thú tội trước chính quyền mà tao đã thú tội trước cụ tổ, trước linh hồn ôn Khiên.

- Tại sao ông đốt từ đường họ? Nguyễn Vạn vẫn hỏi giọng quan toà.

- Tại sao ư? Hừ... tại cái thời buổi bấy giờ nó đảo điên điên đảo. Ông Xung liệng cái rá đang đan dở xuống đất. Giọng ông phần uất. Lúc ấy tao chỉ muốn thiêu đốt cả cái thế giới này. Tao căm thù thằng nào bắt giam tao, căm thù kẻ nào bắt thằng Xeng thằng Xinh nhà tao. Tao không có tội. Tao chỉ là thằng buồn lợn. Thằng Xeng thằng Xinh nhà tao nó chỉ muốn bắt mấy con cá dưới sông lại bảo nó ném mìn phá hoại công Linh. Mẹ cha cái thằng nào biết và miếng cơm vào miệng lại đi phá công Linh.

Ông Xung thanh minh một hồi rồi bỗng tu lên khóc.

Nguyễn Vạn vội quay sang chú Xeng:

- Có đúng là anh đã lấy số tiền của ông Khiên ở chân cây đèn?

- Chính tôi lấy. Tôi tình cờ thấy gói tiền ở chân cây đèn, khi vào quét dọn bàn thờ tổ.

Chú Xeng cầm tay Vạn kéo vào trong nhà.

- Tôi vạn anh, hãy để ông tôi sống yên ổn ở những ngày cuối đời. Ông tôi có tội đốt từ đường, trời đã đầy, cụ tổ đã phạt ông tôi bao nhiêu năm. Ông tôi đã thành thực thú tội, trời đã tha, cụ tổ đã cứu ông tôi khỏi điên, giờ anh lại định làm gì nữa? Anh muốn bắt, hãy bắt tôi đây này. Ôi! Bao nhiêu năm nay cảnh gia đình tôi tan nát, ông tôi điên khùng, thằng con tôi ngã vào thùng vôi tưởng chết và tôi thì bị cụ tổ đầy đọa, tôi có tội với ông Khiên. Khi thằng con tôi gặp hạn, đêm năm nhắm mắt lại thấy rõ hình bóng ông Khiên hiện về. Ông Khiên bảo tôi “Mày là thằng ăn cắp, mày không thú tội con mày sẽ chết”. Tôi hoảng quá giục nhà tôi sắm lễ sang từ đường tạ tội. Anh thấy đấy, thằng con tôi đã qua khỏi, lương tâm tôi thấy thanh thản.

- Anh nói toàn chuyện nhằm nhí - Nguyễn Vạn phúi quần ra về.

- Anh Vạn! Tôi nói thật... anh hãy tha thứ.

Nguyễn Vạn tập tễnh sang bà Khiên. Nhà vắng ngắt, mùi hương trong hậu cung từ đường toả ra thơm ngát, Nguyễn Vạn tập tễnh sang nhà chị Nhân. Bà Khiên và chị Nhân đang ngồi bên giường Hạnh. Hạnh nằm thướt trên giường, da xanh rớt, khế mở cặp mắt u tối nhìn Nguyễn Vạn.

- Các chị hãy để cho nó yên. Vạn nói. Xảy ra những việc tày đình mà các chị giấu tôi.

- Tôi giấu chú chuyện gì? Bà Khiên hỏi.

- Có đúng là ông Xung đã thú tội đốt từ đường và tay Xeng ăn cắp tiền của chị?

- Tôi không biết. Bà Khiên nói. Tối hôm ấy bỗng dưng tôi thấy ông Xung vào hậu cung thắp hương và quỳ sụp xuống lạy, miệng lắp bắp “Con có tội, con là kẻ đã đốt từ đường... Con có tội...” Lúc đầu tôi ngỡ là ông Xung vẫn còn điên khùng nên không tin. Từ cái lần ấy tôi thấy ông ấy khỏi hẳn cái bệnh điên. Kẻ cũng lạ. Rồi lại đến cái thằng lớn nhà chú Xeng ngã xuống thùng vôi, chú Xeng bỗng dưng lại mắc cái bệnh y như bệnh ông Xung. Rồi một hôm lại thấy thím Xeng đùng đùng đội lễ đến khấn vái và đưa cho tôi ít tiền lạy vạn tôi nhận. Thím Xeng đã nói hết với tôi chuyện chú Xeng đã trót lấy số tiền của bố thằng Nghĩa, ông ấy giấu dưới chân cây đèn. Lúc ấy tôi chả còn hiểu thực hư ra sao, nghĩ hoàn cảnh nhà chú thím ấy thế ai lại nỡ lấy số tiền ấy. Thím ấy bảo “Bác không lấy, em sắm tiền, vàng và quần áo cho bác trai”.

Xưa nay Nguyễn Vạn không tin vào thần thánh, chả lẽ những chuyện này lại là thực? Bà Khiên về, Vạn bảo chị Nhân ra nhà ngoài nói khế.

- Chị đừng tin chuyện nhằm. Con Hạnh, không có ma quỷ nào ám hết. Bệnh nó là bệnh tương tư. Nó nhớ thằng Nghĩa.

Nguyễn Vạn ngó quanh nhà, tránh ánh mắt u buồn của chị Nhân. Từ cái đêm mang cá rô về đây, Vạn thấy bứt rứt như có lỗi với con Hạnh. May là chưa xảy ra chuyện gì. Cũng chỉ tại mấy con cá rô lóc. Vạn thấy cần phải giữ mình giống như những cô gái giữ tiết hạnh vậy. Giữa hai người đàn bà, chị Nhân và mẹ Hôn thì chị Nhân là thứ trái cấm nguy hiểm, còn mẹ Hôn như một loài hoa có mùi hương quyến rũ đáng sợ như độc dược, Vạn không cho phép mình sa ngã để làm gương cho kẻ khác. Giữa thời buổi đàn bà con gái xa chồng cứ đây ra đấy. Minh mà mắc thì mấy thằng máu mê ở làng này nó làm loạn...

Trên đường từ nhà chị Nhân về, Vạn cứ nghĩ miên man. Ra tới cầu Đá Bạc, Vạn phanh ngực áo đón làn gió từ Bến Không chồng thổi lên mát rượi.

Vừa đi Vạn vừa nghĩ cả làng Đông này ai cũng nghĩ được như Vạn thì đâu đến nỗi lắm chuyện rắc rối. Vạn thấy giận lão Xung quá, giận cả mẹ thằng Nghĩa, giận cả chị Nhân, giận con Hạnh. Như Vạn, nửa

đòi rồi Vạn đâu có nghĩ đến bản thân mình. Vạn đi ngang qua ngõ nhà Thới chủ nhiệm, nghe tiếng cười nói oang oang lẫn tiếng đục gỗ chan chát. A, nhà Thới hôm nay cất nhà. Vạn thập thễnh bước vào sân đứng chắp tay sau đít, mắt quan sát đám cất nhà náo động cả xóm thôn. Thấy Vạn mọi người đều hướng cặp mắt nhìn Vạn chăm chăm. Vạn cứ đứng sững giữa sân nhà Thới chủ nhiệm, nghiêng người kiêu hãnh. Mọi người đon đả mời chú Vạn, mời bác Vạn, mời ông Vạn xơi nước. Chủ nhiệm Thới vội vã tụt từ trên nóc nhà xuống nhanh nhẩu chạy tới nắm chặt cổ tay Vạn:

- Em mời bác ngồi xơi nước!

- Mặc tôi! Cặp mắt Vạn bỗng vằn đỏ lên. Anh Thới ạ, anh không xứng đáng làm chủ nhiệm. Dân tình đang nước sôi lửa bỏng anh lại tính chuyện làm nhà riêng cho mình. Anh hư hỏng mất rồi anh Thới ạ!

Vạn nói rồi quay ngoắt người lập cập bước ra ngõ. Mẹ kiếp, không lo đánh giặc thì ỏ rơm cũng không có mà nằm. Ngừ ấy cứ phải tống ra mặt trận cho nếm mùi bom đạn.

Giữa giờ phút trọng đại này mà chiếc loa trên nóc nhà Ủy ban lại câm tịt. Từ tối hôm qua anh Thành vác thang trèo lên gõ gậy mãi chiếc loa mới ọ ẹ một lúc rồi phát ra những tiếng nói chuẩn mực. Tin giải phóng Sài Gòn làm náo nức lòng người. Mấy người đi làm đồng quảng cả quang gánh, cuốc cào đến bên gốc quẹo đứng lắng đi như uông từng lời từ chiếc loa phát cái tin vô cùng hệ trọng. Không có lẽ điều ấy đã đến? Sự mong mỏi quá lâu thành thử nó trở nên mơ hồ từ bao năm nay, thế mà cái điều ấy bây giờ là sự thực rõ ràng rành, đài nhà nước công bố. Hòa bình rồi! Giải phóng Miền Nam rồi!

Hạnh chạy như bay ra tới Cầu Đá đã thấy mọi người đứng lố nhố quanh gốc quẹo. Họ vô lấy nhậu nhảy cẫng lên. Có người bỗng tu lên khóc. Tất cả đều quá xúc động. Người khóc, người cười, cái Thắm dặt con chạy lại ôm chầm lấy Hạnh.

- Chị Hạnh. Em tin bồ thằng Linh nay mai cũng sẽ về, cả anh Nghĩa của chị nữa. Sao chị phải khóc? Thắm nói, và Hạnh nhìn trong mắt nó cũng lóng lánh những ngấn nước.

Ông Đột để trần, quần đùi, vai vác chiếc ràng, tay xách giỏ cá long tong từ bờ sông đi lên.

- Có ai mua cá về nấu riêu ăn mừng chiến thắng. Ông Đột mở giỏ cá, những chú cá còn sống giẫy đành đạch. Giải phóng rồi, cứ mua cá về mà chén. Ai chết thì đã chết, ai sống rồi sẽ được sống ra trò. Mẹ kiếp! Chỉ tiếc cho con Tươi nhà Tý Hin, mẹ nó sợ ế nên đã gả vội cho thằng Dao trên Hôi già khú. Rõ phí một đời con gái. Ai chứ con bé Tươi mà không vội đâm đầu vào đám ấy, nay mai lính tráng nó về đông tha hồ mà chọn.

- Con Tươi nhà Tý Hin nó chưa có chồng lấy ai là quyền nó. Chú Dĩ nói. Tiếc nhất vẫn là chị Nhài, mười năm nay chung thủy chờ chồng bỗng nhiên hôm nọ lại nổi máu lên tí tởn với thằng Dục, bị mẹ chồng bắt quả tang. Chuyện này chồng nó về thì nó giết.

- Nói như ông thì... Bà Nhị xị một tiếng. Ai mà biết trước ngày hôm nay hòa bình. Với lại đàn bà con gái vẫn thế. Khôn ba năm đại một giờ.

- Thôi thế là sướng rồi. Chú Nương ngồi vắt vẻo trên lưng con chó đá, tay kéo đi kéo lại chiếc cào cỏ trên đất. Từ này gái làng â khỏi lo ế chồng. Chuyện này những thằng nào ở chiến trường về ưu tiên mỗi đứa lấy hai vợ.

Hạnh phấp phồng kéo mẹ con cái Thắm về nhà mẹ đẻ, không hiểu mẹ đã biết tin chiến thắng chưa? Vừa về tới đầu ngõ Hạnh đã lạnh người nghe tiếng mẹ gào khóc vật vã. Mái tóc dài của mẹ rũ rượi. Chú Vạn đi đi lại lại nói gì đó. Dâu từ trong nhà chạy ra ôm Hạnh khóc. Hạnh chưa rõ chuyện gì cũng oà khóc theo.

- Anh Hiệp chết rồi - Dâu nói.

Tin anh Hiệp hy sinh do mụ Hơ vừa tung ra. Chả là mụ Hơ nhận được thư của con trai, thằng Tồn báo tin Hiệp hy sinh khi hành quân vào giải phóng Đà Nẵng. Mụ Hơ nhận được thư con trai đã mấy hôm nay nhưng không dám lộ cái tin dữ ấy ra cho ai biết. Sáng hôm nay giữa giờ phút sung sướng, mụ Hơ không kìm được đã mang lá thư của thằng Tồn gửi về khoe với cô hàng xóm mà mụ Hơ định nhắm cho con trai. Thằng Tồn về, mụ sẽ mỗ lợn ạn mừng. Có lẽ cả làng Đông lúc này sung sướng nhất mụ Hơ. Mụ nhảy đi khoe khắp làng là thằng Tồn nhà mụ được vào giải phóng thành phố Đà Nẵng. Trừ mỗi nhà mẹ Hạnh là mụ Hơ không dám sang. Mụ không nở vui mừng khi nhà chị Nhân đang khóc lóc thảm thiết. Bà Khiên cũng đang riu riu về Nghĩa nhưng vẫn phải sang an ủi bà thông gia. Bà Khiên ngồi xuống cạnh bà Nhân nhưng không nói nổi câu nào. Bà đang mải nghĩ thằng Nghĩa cũng chẳng bao giờ về nữa.

- Cứ để chị ấy khóc cho bỏ những ngày muốn khóc cũng không được khóc. Bà Nhị nói.

Ông Xung chống gậy lò dò sang lảng lẽ ngời xuống chiếc chiếu trải giữa nhà. Mãi tới quá trưa mẹ Hôn cũng nơm nớp sang như thể chính mình là người có lỗi trước nỗi đau của chị Nhân. Đám con gái làng Đông kéo nhau đến đứng ngoài ngõ thì thầm an ủi Dâu.

Tất cả, mỗi người mang một tâm trạng riêng, nhưng ai cũng thấy, cả làng Đông này chỉ có mỗi bà Nhân là đau xót nhất.

Ông Phóng là người đưa thư dắt chiếc xe đạp lộc cộc vào sân, Hạnh nhào ra. Ông Phóng lục túi đưa cho Hạnh bức điện.

- Sướng nhất chị. Ông Phóng nói. Có mỗ lợn ăn mừng thì mời tôi đấy nhá!

Hạnh run run cầm bức điện đọc “Ngày 17 anh về - Nghĩa”.

- Mẹ ơi, Mẹ! Hạnh mừng quýnh cầm bức điện nhảy bổ vào trong nhà quên cả cảm ơn ông Phóng. Ngày mười bảy năm nào vẫn còn ám ảnh. Hạnh vẫn tưởng đây là giấc mơ. Không, lần này thì không phải là giấc mơ. Bức điện Hạnh đang cầm trong tay đây.

- Mày gọi gì mà rối lên thế hả? Mẹ Nghĩa đang thắp hương khấn vái cầu cho Nghĩa được bình an trở về.

- Mẹ ơi, anh Nghĩa còn sống. Ngày mười bảy về.

- Mày mơ thấy à?

- Không phải con mơ, mà anh ấy điện về đây này.

- Ôi vậy là nhà này có phúc rồi.

Bà Khiên lật đật chạy vào hậu cung, quỳ sụp xuống trước bàn thờ tổ vái lia lịa. Bà Khiên tới lúc này mới định ninh rằng cái ngày mười bảy tháng Nghĩa về, cụ tổ đã báo trước cho bà từ mấy năm trước. Tháng Nghĩa ra trận thoát khỏi mũi tên hòn đạn là nhờ cụ tổ che chắn.

Hạnh cầm bức điện chạy khoe mẹ đẻ. Mẹ đang nấu cơm, mái bếp toả ra những làn khói xanh. Dâu đang chặt tre ngoài bờ ai chợt dừng tay nhìn Hạnh, hỏi:

- Mày lại về vét cơm nguội đấy à?

- Dâu chặt tre làm gì vậy?

- Tao đan cho bu mấy cái rô. Tre già không dùng để phí.

- Dâu mà đan được rô à?

- Thì cứ đan đan đại cho có việc. Ở đây với bu cũng phải tập làm đàn ông.

Hạnh đưa bức điện cho Dâu xem. Dâu quăng con dao xuống đất ôm ghì lấy Hạnh. Hạnh thét lên khi Dâu cắn vào vai Hạnh một cái đau điếng.

- Bu ơi! Dâu gọi và cầm bức điện lao vào trong bếp.

Ngày mười bảy đã đến. Sáng ra Hạnh và mẹ dậy sớm nấu nước. Nghĩa mà về, cả làng sẽ kéo đến. Mẹ lo quét dọn nhà cửa, bàn thờ tổ. Hạnh chạy ra chạy vào ngong ngóng nhìn xuống con đường từ tỉnh về huyện chạy qua cổng Linh xe khách thường dừng lại đón khách lên xuống ở cây số ba. Hạnh phân vân thấy chuyến xe khách chín giờ từ tỉnh về qua cây số ba bữa nay lại không đỗ lại.

- Mẹ ơi có lẽ anh ấy về chuyến chiều. Hạnh nói, ngược mắt nhìn mẹ ấp úng. Bây giờ thì con nói thật với mẹ một chuyện.

- Chuyện gì nói đi?

- Chuyện mà anh Thành nói có gặp Nghĩa ở chiến trường là anh bịa ra để mẹ khỏi lo ấy mà. Cả chuyện anh Nghĩa được phong thiếu tá cũng là bịa.

- Thằng Nghĩa sống sót về được là mừng rồi. Nó sẽ cai quản cái cơ ngơi này. Mẹ nói. Thì ra hồi ấy chúng mày bảo nhau đánh lừa tao?

- Mẹ! Hạnh ôm chầm lấy cổ mẹ rồi chạy vào buồng. Cả đêm hôm qua Hạnh gần như thức trắng mà bây giờ vẫn tỉnh như sáo. Hạnh đến đứng bên cửa sổ lấy gương soi, nặn từng mụn trứng cá. Từ hôm nhận được điện của Nghĩa, rồi lúc nào Hạnh lại lấy gương ngắm thấy mình già đi bao nhiêu. Mười năm rồi còn gì. Chợt có tiếng xe ô-tô rù rì ngoài ngõ, Hạnh lập cập chạy ra, vừa lúc chiếc xe Jép phanh kít ngay trước mặt Hạnh. Mặt Hạnh nóng ran khi nhìn thấy Nghĩa trong xe. Đúng là Nghĩa thật rồi. Nghĩa đính đạc với bộ quân phục sĩ quan mang hàm thiếu tá từ trong xe bước ra cùng với một người lái xe. Trẻ con ủa tới vây kín quan chiếc xe Jép. Hạnh cứ đứng ngây ra trước sự thực quá bất ngờ. Chả lẽ câu chuyện Nghĩa được phong hàm thiếu tá anh Thành bịa ra bây giờ lại bỗng dưng là thật.

- Bà xã mình đây! Nghĩa nói với người lái xe. Còn đây là anh Cường.

- Chào chị Hạnh - Anh lái xe tên Cường chào Hạnh rồi quay ra đám trẻ con đang háo hức bu quanh chiếc xe.

- Mẹ đâu? Nghĩa nói và bước nhanh vào sân.

Hạnh nhìn Nghĩa xúc động nắm lấy tay mẹ. Nghĩa chưa kịp nói với mẹ câu nào thì chú Vạn đã tập tễnh bước vào tro mắt nhìn Nghĩa. Nghĩa ôm lấy chú Vạn.

- Mày lên thiếu tá thật rồi sao? Chú Vạn nói và xiết chặt bàn tay Nghĩa. Thằng này thế mà khá.

Thăm dắt con sang đứng sững trước mặt Nghĩa.

- Bác Nghĩa ơi! Bác đóng quân ở khu nào trong ấy vậy?

- Nó muốn hỏi thăm thằng Pháo thủ của nó đấy! Chú Vạn nói.

- Thăm đã lấy chồng và có con rồi kia à? Nghĩa hỏi. Chồng Thăm là đứa nào vậy?

- Chồng nó là thằng thợ ảnh dưới phố huyện nhưng bây giờ bỏ rồi. Chú Vạn nói, thằng nhỏ này là con thằng pháo thủ dưới công Linh đây. Nó cũng đi biên biệt mấy năm nay đã về đâu, cả làng này đã ai biết mặt nó.

Loáng cái, mọi người đã kéo đến chật nhà.

- Thằng Nghĩa lên tá thật chứ? Ông Xung oang oang ngay từ khi bước vào ngõ. Mẹ kiếp, ông đã bảo mà, họ Nguyễn nhà ta lại bắt đầu phát to rồi. Cả làng này đã thằng nào lên được tá và có xe “cam nhông” về làng. Thằng Vạn có rùng rình huân chương, chuyện này cũng thua thằng Nghĩa.

Nghĩa chạy lại nắm tay ông Xung. Nghĩa không ngờ ông Xung lại khoẻ ra và khỏi hẳn bệnh điên.

- Mày tưởng tao chết rồi chứ gì? Ông Xung lại nói. Tao còn sống lâu. Sống đến ngày họ Nguyễn nhà ta phát to hà hà... Chuyến này mày về sẽ làm chạp tổ thật to cho cả làng biết mặt. Cụ tổ muôn năm, muôn năm...

Ông Xung vung gậy hét vang như hô khẩu hiệu. Mọi người đang cười rũ chột im bật khi mẹ Hạnh và Dâu bước vào cửa. Mẹ Hạnh vừa nhìn thấy Nghĩa bỗng oà khóc:

- Nghĩa ơi, thằng Hà thằng Hiệp chết cả rồi.

Nghĩa an ủi mẹ vợ và nhìn mọi người. Anh âm thầm nhận ra một điều, tất cả người làng Đông ai cũng già đi nhanh quá...

- Chú Nghĩa ơi! Chú có gặp thằng Tô nhà tôi không? Bà Tang hàng xóm tắt tả chạy sang hỏi.

- Thằng Đào nhà này nó cũng ở khu Năm đấy, chú có gặp nó không?

Bà Chi thấy bà Tang hỏi cũng lên tiếng. Chú Vạn thấy sốt cả ruột quát to:

- Các bà toàn hỏi vợ vắn. Chuyện cá nhân để sau. Bây giờ nghe tao hỏi đây. Anh có được vào giải phóng Sài Gòn không? Không à. Thế thì anh không bằng thằng con nhà Sách nó được vào tận Dinh Độc lập. Hồi giải phóng Điện Biên Phủ...

- Lại Điện Biên Phủ - Lão Xung ngắt lời chú Vạn - Chuyện gì anh cũng gán Điện Biên Phủ của anh vào được. Hãy nói ngay chuyện làng ta đây này, anh có biết làng ta bây giờ ai lên làm bí thư xã không? Ông Xung nhấp nháy cặp mắt hóm hèm nhìn Nghĩa. Thằng Dương làng ta bây giờ lên bí thư đấy. Mày thấy lạ không? Thằng Dương mỗi tội kém văn hoá tý nhưng tinh thần nó thì khỏi chê. Nó có bốn thằng con trai tình nguyện cho đi bộ đội tuốt. Kiểu này nó còn trúng bí thư mấy khoá nữa. Thế bây giờ tao hỏi thật anh. Chuyến này về, anh sắm được những gì?

- Cái ông này rõ là...là... Bà Nhị quay sang lườm ông Xung. Ông cứ làm như chú ấy đi Liên Xô về í. Như nhà anh Thành làng ta đến cái da mặt còn chẳng giữ nổi nữa là.

- Đây là thằng Thành về hồi chưa giải phóng. Ông Xung cãi. Bây giờ giải phóng rồi, chiến thắng thì phải có chiến lợi phẩm chứ. Như thằng Tôn con nhà Hơn nó mang về bao nhiêu là của. Nó còn tuyên bố chuyến này sẽ xây nhà to hơn nhà của ông nội nó ngày xưa. Ông nội nó ngày xưa mang tiếng địa chủ đến cái xe đạp cũng chả có mà đi. Bây giờ thằng Tôn có đài quay băng, có xe máy chạy rầm rầm. Đi đánh trận như nó kẻ cũng sướng thật. Thế mới biết giàu nghèo đều có số. Thằng Tôn bảo ông nội và bố nó ngày xưa làm giàu bằng ruộng đất, còn bây giờ nó làm giàu bằng xơ líp xu chiêng đàn bà. Con gái làng này đứa nào chả mua xơ líp xu chiêng nó mang về.

Tụi trẻ bu quanh chiếc xe Jép bấm còi toe toe cười nói ầm ĩ. Ông Xung nhón chiếc kẹo rồi đứng dậy chạy ra cửa vung gậy quát. Tụi trẻ con nhón nhác chạy. Ông Xung lại quay vào, mặt buồn rười, giọng xúc động:

- Nghĩa ơi, tao chưa nói với anh chuyện này tao chưa yên.

Mọi người chột lặng đi. Bà Khiên bóc miếng trầu trên đĩa đưa cho bà thông gia và bà Nhị. Dâu từ dưới bếp chạy lên ngồi xuống cạnh chú Vạn.

- Từ ngày mày đi, làng ta có biết bao nhiêu là chuyện. Ông Xung cúi mặt đi đi chiếc gậy trên nền nhà. Tao đã sống sắp qua một đời ở đất này tao ngẫm thấy một điều, dân làng mình thật là tốt mà cũng thật

là khô. Cái khô nó từ đâu đến. Như mẹ mày, mẹ con Hạnh, bao nhiêu năm nay ngong ngóng trông đợi mày đi trận về. Có đứa thì chẳng bao giờ về nữa. Còn thằng Vạn kia, bao năm nay chẳng ai bắt tội mà cứ một thân một mình như trời đầy. Còn tao đây, tao đã mắc tội to. Tuy chẳng ai biết tao có tội nhưng tao biết rõ là tao có tội. Mày biết tội gì không? Tội đốt từ đường! Chính tao đã đốt từ đường họ. Ông Xung bỗng tu lên khóc. Nghĩa lại ngờ ông Xung lên cơn điên. Dầu cảm thấy mình sắp bật khóc liền đứng vụt dậy chạy ra cửa vờ nhổ nước trầu. Anh Thành bước vào cửa đứng sững lại.

- Nghĩa, mày có nhận ra ai không? Ông Xung đang khóc bỗng im bật quay sang hỏi Nghĩa. Thằng Thành làng ta đây.

Cúc vào tới sân, nhận ra bóng Thành liền chui tọt vào bếp với Hạnh.

Đã mười năm thật lâu mà cũng thật mau, Hạnh có cảm giác như mình vừa mới lấy chồng. Từ cái đêm khủng khiếp, không dám ra bên sông tắm một mình, Hạnh chạy sang rủ Dầu cùng đi tắm. Đêm nay giống như đêm tân hôn, Hạnh cố giấu cảm xúc trước mặt Dầu, nhưng cái giác quan thứ sáu của Dầu cảm nhận được hết. Dầu nắm lấy bàn tay Hạnh bóp mạnh.

- Mày có biết tao đang nghĩ gì không? Dầu nói. Tao cũng đang sung sướng. Thật mà. Mày tưởng mỗi mình mày sung sướng hả? Tao cũng sung sướng, vì bỗng dưng tao lại trở thành gái tân. Rõ ràng về giá trị của phụ nữ là tao hơn hẳn mày. Vong hồn anh Hiệp sẽ phù hộ tao nay mai kiếm được một anh chàng nào đấy. Mày khỏi phải thương hại tao. Trai thời loạn gái thời bình. Hòa bình rồi! Ha ha... Đàn ông lại sẽ đầy ra. Bây giờ chúng mình tắm chứ hả?

Dầu ngo quanh rồi cởi quần áo, lôi tuột Hạnh xuống Bến không chồng.

- Ôi đừng, Dầu! Ướt hết tóc tao mất.

- Ừ nhỉ. Mày mới gội bồ kết à.

Gió hây hây, nước mát lạnh. Hạnh đưa tay quăn lại tóc rồi khẽ nhún chân xuống cho nước ngập đến cổ. Hai bờ sông và xóm làng cũng đang nổi lênh bình trong đêm.

- Khoái nhỉ. Dầu nói. Con Nhài hôm nọ bị với thằng Đào, cũng tại nó mò ra đây tắm đêm đây. Khô con bé không hiểu chồng nó về có thông cảm cho nó không? Hạnh này, giá hồi ấy tao với anh Hiệp mày cứ liêu như con Thắm với anh chàng pháo thủ có khi lại hoá hay. Tao với anh Hiệp ngày ấy mà có con với nhau thì bây giờ nó phải lớn tướng rồi. Bu mình lại chả mừng rơn. Hạnh này, theo mày liệu thằng pháo thủ có về với cái Thắm không? Tao mong cho thằng pháo thủ nó về, hai đứa chúng nó sẽ dắt con xuống phố huyện vào thẳng hiệu ảnh thằng Huy thọt chụp một bộ ảnh, thế mới sướng.

- Dầu ơi, đến bây giờ mọi chuyện rõ ràng, tao mới tin đất tổ mình thế mà thiêng thật đấy. Hạnh nói. Tao ngẫm từ chuyện ông Xung, chú Xeng, rồi chuyện anh Nghĩa lên thiếu tá và về vào ngày mười bảy, tất cả mọi chuyện ấy cứ như có một ông thánh trong từ đường họ xếp đặt.

- Đúng đấy! Dầu nhào tới ôm lấy Hạnh. Mày phải nhớ lấy ngày hôm nay - Ngày mười bảy. Mày với Nghĩa sẽ có con. Lại một vị “thánh con” dòng họ Nguyễn sẽ ra đời cũng bắt đầu từ đêm nay đây. Hãy nhớ - đêm mười bảy? Thôi nhá, mình về mau kéo Nghĩa nó lại mong.

Hạnh thấy lòng rạo rực, cảm giác như cả làng Đông tới nay cũng náo nức mừng Nghĩa về. Hạnh về tới đầu ngõ thấy chiếc xe Jép nổ máy rình rình lách vào tận sân, đèn pha bật sáng cả mảng vườn trước cửa. Anh lái xe bậm còi toe toe trên bọn trẻ con, chúng khoái chí hò reo âm ỉ. Trong nhà, bà con xóm làng vẫn ngồi nói chuyện rôm rả. Đã bao nhiêu năm nay Hạnh mới lại nghe thấy tiếng mẹ Nghĩa cười. Mẹ đang khoe chuyện giấc mơ của mẹ. Giấc mơ ngày mười bảy Nghĩa về.

Khi vào buồng ngủ, mới chỉ chạm nhẹ vào cánh tay Nghĩa, Hạnh đã thấy xốn xang, Hạnh ôm lấy Nghĩa

khóc thầm. Hạnh cứ để cho những giọt nước mắt sung sướng ứa ra nhoè gương mặt Nghĩa. Hạnh thấy mình bỗng bé nhỏ đi trong vòng tay chồng. Đối với Nghĩa, Hạnh vẫn là cô gái bé bỏng như xưa. Hạnh lùa cả mười đầu ngón tay lên tóc anh. Mọi biến động đã qua, sự bình yên đã trở lại. Sau bao năm chờ đợi, khát khao, Hạnh muốn được mãi thế này. Tâm trí Hạnh bay bổng, cơ thể Hạnh rùng rục như mặt đất sau bao ngày nắng hạn nứt nẻ đón đợi cơn mưa giông mang nguồn nước mát tới, cơn giông sẽ tới tức thời ngay bây giờ đây.

Nghĩa đã mở phăng ngực áo Hạnh và Hạnh thấy tim mình đập nhanh lạ thường.

- Đấy! anh nghe thấy tiếng gì không?

- Tiếng gì?

- Tiếng chuột rúc! Đấy, con chuột...

Đúng là có tiếng chuột rúc ngoài sân.

- Anh không nhớ buổi sáng năm ấy tiễn anh đi, cũng có tiếng chuột rúc. Mẹ chả bảo có chuột rúc là may đấy thôi.

- Bây giờ em cầu may điều gì? Nghĩa hỏi và ôm xiết lấy Hạnh.

- Em mong lần này chúng mình sẽ có con. Anh không nhớ anh đã định đặt tên con.

- Anh nhớ rồi! Thăng Tình, thăng Tình.

Chiếc giường cứ bồng bềnh trong đêm. Mọi vướng víu trên da thịt trôi tuột đi, chỉ còn lại bàn tay Nghĩa run rẩy lướt trên độ. Hạnh nghe rõ cả hơi thở anh thôn thực và bóng anh chập chờn vừa gần vừa xa. Anh vừa chờn vờn giống chú mèo con lại vừa hung hăng quăn quại như con mãnh hổ trúng thượng. Mãi như thế... Chờ đợi mãi cơn mưa giông không tới. Hạnh đã tưởng có lúc nó cuộn cuộn lên rồi lại tắt ngấm.

Đã có tiếng gà gáy. Hạnh bỗng muốn vùng lên xiết chặt lấy Nghĩa.

- Anh! Hạnh thốt lên. Gà gáy rồi đấy. Anh... anh ấy đi. Mặt Hạnh nóng ran. Nghĩa buông Hạnh ra như sợ hãi điều gì đó. Phút giây im lặng triền miên Hạnh thấy tủi thân khóc thầm.

- Hạnh ơi. Nghĩa nói. Anh không muốn em buồn. Anh không thể... Bác sĩ dặn anh còn phải kiêng chừng một năm nữa. Vết thương của anh chưa lành hẳn.

Cơn mưa giông đã tắt ngấm. Căn phòng chợt lặng đi. Hạnh lại âm thầm khóc. Lần này Hạnh không khóc cho mình mà khóc cho anh. Thời trai trẻ của anh trôi đi cũng thật là mau.

Chiếc xe Jép lao vút trên đường, để lại bao ánh mắt ngưỡng mộ của dân làng Đông.

Lúc vắng thủ trưởng, anh lái xe cũng láu ra phết.

- Lúc nào vui về chị Hạnh thử gọi ý với anh ấy cho thằng em mượn chiếc xe này về về với cô nàng của em một buổi? Từ hôm giải phóng em vẫn chưa được về. Em nghe tin ở nhà khá em nghèo rồi.

- Sao chú không điện về cho gia đình khỏi mong?

- Em lại thích về thật bất ngờ. Anh lái xe cười khanh khách. Chà chà... Em mà đông chiếc xe này về giữa sân, bố mẹ em sẽ ngất xỉu. Còn cô nàng của em sẽ xông tới. Chị Hạnh và các chị có biết cô nàng của em sẽ làm gì không? Cô ta sẽ cắn. Em sợ nhất cô nàng cắn. Đúng thế! Những lúc xúc động là cô ấy cứ cắn nghiến ngấu. Hạnh và Dâu ngồi ghé sau bám nhau cười ngất. Hai mẹ con Thắm ngồi ghé trên, sát anh lái xe. Thỉnh thoảng thằng nhỏ lại nhảy nhún thích thú nghiêng ngó hai bên đường.

- Mẹ ơi! Hôm nào bố về có xe như thế này không hả mẹ?

- Bố cháu không có xe nhưng có pháo. Dâu nói. Bố cháu sẽ kéo về cho cháu khẩu pháo cỡ to.

- Ủ ừ, cháu thích xe cơ.

Chiếc xe bon bon chạy trên con đường xuống phố huyện rợp bóng phi lao. Loáng cái chiếc xe đã đổ xích lại trước công chợ huyện.

- Chả mấy khi đến quê em, xin mời anh đi dạo chơi chợ huyện. Thắm nhìn anh lái xe, cười. Hai mẹ con em tình nguyện trông xe.

Thằng nhỏ thấy trong xe còn lại mỗi mình mẹ, nó nhảy phốc lên ghé lái cầm vô lăng vặn đi vặn lại, miệng “bi bi” cười toe toét.

- Đừng nghịch con! Các bác đánh đây.

Thắm nhìn sang hiệu ảnh “Ảnh Hồng”, nhận ra anh chồng thọt của Thắm ngấp ngó trước cửa. Thắm đóng sập cửa xe nằm xuống ghé sợ bị phát hiện. Thằng bé chơi trong xe chán, nó lại bắt mẹ mở cửa xe cho nó xuống đường chơi.

- Đừng đi chơi xa đấy! Thắm mở cửa xe, đưa cho con một đồng mua quà.

Thằng bé nhảy tót xuống đường, sáng mắt nhìn những quầy hàng bên đường có đủ mọi thứ, thứ gì nó cũng thích. Nó cứ ghé mắt lên vừa đi vừa ngắm. Và ảchngờ hiểu ông trời xui khiến nó lại đứng trước hiệu ảnh Ảnh Hồng. Nó ngắm mãi những tấm ảnh màu phóng to lồng trong khung kính. Nó nhận ra có một tấm ảnh giống y như mẹ nó.

- Con có nhận ra mẹ con không?

Thằng bé giật mình ngược mắt nhìn người đàn ông đứng sững cạnh nó.

- Vào trong này ta cho xem rất nhiều ảnh của mẹ con.

Chàng thợ ảnh dắt thằng bé vào trong nhà và bế thốc nó lên gác lòi ra một tập ảnh của mẹ nó để trên

bàn.

- Ta là bố của con! Anh thợ ảnh nói. Con thấy đấy, mẹ con và ta chụp chung với nhau bao nhiêu là ảnh. Bây giờ con ngồi đây chơi, ta ra ngoài xe bảo mẹ con vào đây.

Chàng thợ ảnh nói và đưa cho nó mấy quả chuối rồi vội vã bước xuống cầu thang. Anh chàng thọt vừa bước ra cửa đã thấy Thắm hoảng hốt lao đến.

- Anh giấu con tôi đâu hả? Anh định bắt cóc con tôi sao? Thắm túm lấy cổ áo chàng thợ ảnh.

- Em bình tĩnh, dù sao chúng mình vẫn còn là vợ chồng. Chuyện quá khứ anh thành thật xin lỗi em. Anh muốn gặp riêng em, đã bao nhiêu ngày nay anh cứ ngóng mà không thấy em đi chợ.

- Tôi với anh không còn gì để nói nữa. Anh trả con tôi đây.

- Thắm! Em hãy lên đây với anh, thằng nhỏ nó ở trên này.

Thắm lặng lẽ leo lên gác và thấy phân vân không hiểu anh ta còn định gặp mình về chuyện gì nữa?

- Mẹ ơi! Có bao nhiêu là ảnh của mẹ. Thằng bé reo lên. Thắm nhìn thấy những tấm ảnh của mình với Huy thọt bày đầy ra bàn.

- Em ngồi xuống! Chàng thợ ảnh đơn đả. Em uống nước đi.

Thắm ngồi xuống đưa mắt quan sát khắp gian phòng quét ve xanh mát. Mọi đồ dùng, giường tủ, bàn ghế cứ sáng lên trước mắt Thắm. Và một điều bất ngờ làm Thắm bàng hoàng khi nhìn vào gian trong, một tấm ảnh của Thắm phóng to lồng trong khung kính treo trang trọng trên tường. Chẳng lẽ Huy vẫn còn yêu ta đến vậy. Kỷ niệm ngọt ngào và gương mặt vuông chữ điền với vành râu quai nón kia đã một thời đêm nào cũng làm Thắm ngây ngất...

- Tại sao anh không lấy vợ đi?

- Thắm! Em không hiểu tôi. Tôi vẫn yêu em suốt đời. Huy thọt cúi mặt xuống vẻ hối tiếc. Tôi có lỗi đã không chung thủy với Thắm. Nhưng tội giờ phút này tôi đã thấy rõ mọi điều. Tất cả những người con gái đến với tôi không ai được như Thắm. Thắm vẫn là người vợ duy nhất của tôi.

- Bác ơi, bác cũng bị thương ở ngoài mặt trận hả bác? Thằng bé lân la đến sờ nắn cái chân thọt của Huy.

- Bác bị ngã thời còn bé như cháu bây giờ đấy. Cũng tại bác hay nghịch ngợm trèo cây.

- Thế thì bác hư lắm. Thằng bé cười. Mẹ cháu bảo ai trèo cây là hư.

Thằng bé lại nhào vào lòng Thắm, nó xò ra tập ảnh Thắm chụp chung với Huy ngày cưới.

- Mẹ ơi! Bác đây có phải là bố của con không hả mẹ?

- Không! Thắm nói - Bố của con đi bộ đội rồi

- Bác ấy không phải là bố sao mẹ lại chụp ảnh với bác ấy nhiều thế?

- Còn đừng hỏi vớ vẩn. Ta đi về nào.

Thắm dặt tay con đứng dậy định bước ra cửa. Huy vội vã cầm tay Thắm.

- Thắm! Anh vạn em hãy nghĩ lại đi. Dù sao chúng mình vẫn chưa ly hôn. Em hãy về với anh. Chúng ta sẽ làm lại từ đầu.

- Anh lắm! Tôi đã có chồng.

- Thắm! Em nói dối tôi. Tôi vẫn biết mấy năm nay Thắm vẫn chỉ sống một mình.

Thắm dắt con bước vội ra đường rồi lao vào trong xe đóng sập cửa lại.

- Sao mẹ lại khóc! Thằng bé hỏi. Bác ấy có đánh mẹ đâu mà khóc?

- Linh. Thắm gất. Mẹ cấm con không được nhắc tới chuyện vừa rồi. Mẹ cấm đấy!

Thằng bé chẳng để ý tới lời mẹ dặn, nó lại nhảy tót lên ghế lái vặn vô lăng bấm còi toe toe.

Lát sau, Hạnh, Dâu và anh lái xe mang những thứ mua sắm được chất linh tinh trong xe.

- Mẹ con cô Thắm có vào chợ mua bán gì không? Anh lái xe hỏi.

- Em chả mua bán gì đâu. Mẹ con em được đi du lịch thế này là tốt lắm rồi.

Chiếc xe lại nổ máy lao ra khỏi chợ. Thằng bé lại nhảy xuống ghế sau ngồi vào lòng Dâu. Dâu lấy trong túi ra hai quả chuối đưa cho thằng bé.

- Cháu ư thèm ăn chuối nữa. Thằng bé cười nhấp nháy mắt khoe. Bác thợ ảnh vừa cho cháu ăn bao nhiêu là chuối và cho cháu xem bao nhiêu là ảnh của mẹ cháu. Mẹ cháu chụp chung với bác ấy đẹp ời là đẹp.

- Mà dẫn thằng nhỏ vào với hấn à Thắm? Dâu sững sốt hỏi.

Thắm ngồi lặng đi, mặt nóng ran.

- Hấn bắt cóc thằng nhỏ, em phải nhảy vào.

- Ừ phải bác ấy bắt cóc. Thằng bé cãi. Con tự vào phòng bác ấy. Bác ấy còn hỏi cháu có muốn ở hấn với bác ấy không. Phòng bác ấy ở tí trên cao đẹp ời là đẹp.

- Cháu có thích bác ấy không. Anh lái xe mỉm cười hỏi thằng bé.

- Cháu thích! Trông bác rậm râu mà hiền ghê. Bác ấy chẳng đánh chẳng mắng gì cả. Bác ấy mới chỉ cầm tay mẹ cháu định ôm thơm mà mẹ cháu lại sợ lòi cháu chạy và lại còn khóc nữa. Đúng bác ấy chẳng đánh gì cả mà mẹ khóc nhè.

- Linh! Thắm quát. Con hư lắm! Nay mai bố về, mẹ không cho đi chơi nữa.

- Mẹ chỉ nói dối. Thằng bé hờn dỗi. Lúc nào mẹ cũng bảo bố về mà chẳng lấy bố về gì cả.

- Bố cháu sắp về rồi đấy. Hạnh ôm thằng bé vào lòng an ủi - Bố sẽ kéo về cho cháu khẩu pháo bắn “đoàn đoàn” thế này này. Thích không? bố cháu là người dũng cảm, đẹp trai, to cao, chứ chả như cái bác thọt chân ấy đâu.

- Cháu con có cái này. Thằng bé móc túi lấy ra gói tiền khoe. Bác ấy cho đấy, bác ấy bảo để may quần áo mới đi học.

Thấm quay phắt lại nhìn con trâu trâu, quát:

- Ai cho mày lấy tiền của người ta hả?

Bất chợt Thấm nhào người lên thành ghế tóm lấy tay thằng bé tát vào má nó một cái, thằng bé oà khóc hoảng hốt ôm lấy cổ Hạnh.

- Thật chả ra làm sao cả. Dâu mắng Thấm. Tại mình để nó vào đây, bây giờ lại còn đánh nó, Thôi nín đi sang đây với bác.

Thằng bé lại sà vào lòng Dâu khóc to hơn. Tiếng khóc trẻ thơ gợi buồn man mác. Dâu lại thấy nuối tiếc giây phút tuyệt vời ngồi bên Hiệp ở ngoài bên sông xưa. Anh ấy thiết tha mà mình lại gạt phăng. Lại còn động viên “Anh cứ đi đi. Năm năm, mười năm em vẫn chờ” Bây giờ thì anh lại chẳng bao giờ về nữa.

Chiếc xe Jép vẫn lao vút trên con đê. Nắng rực rỡ trên cánh đồng lúa đang thời con gái xanh mượt.

- Chị Hạnh này, tôi nghĩ mãi mà không biết mua gì về làm quà cho cô xã nhà tôi? Anh lái xe cổ tình phá tan không khí nặng nề trong xe. Theo chị bây giờ phụ nữ thích gì nhất?

- Cũng còn tùy mỗi người. Hạnh nói. Như tôi, chồng cho thứ gì cũng quý.

- Ở đơn vị tôi, đưa thì sắm quần áo, đưa sắm khăn voan, đồng hồ, kính râm cho vợ, còn thằng Duệ nó lại bảo nó có mỗi thứ tặng vợ. Đó là con dao nhọn bằng thép sáng loáng nó tự làm lấy cất kỹ ở đáy ba lô.

- Khiếp! Ai lại tặng vợ cái thứ ấy. Thấm nói.

- Hẳn có ý của hẳn. Chả là hẳn nghe tin vợ hẳn ở nhà léng phếng với tay chủ nhiệm nào đó.

- Anh ta định giết vợ sao? Hạnh sững sốt hỏi.

- Không, anh ta là người hiền như đất, hiền nhất đơn vị. Đặc biệt anh ta có cặp mắt sáng nhìn thấu tim gan người khác. Giọng nói lại ấm, đầy sức thuyết phục. Một lần anh ta bị địch tóm sống. Anh ta không thương thân mình bị bắt, lại thương hại cái thằng lính nguy cứ phải thức chong chong cả đêm canh chừng anh ta. Anh ta bảo thằng lính nguy “Tôi không trốn đâu. Không tin cứ trói tôi vào mà ngủ, hay là “đòm” một phát cho tôi nghèo, khỏi phải canh chừng mệt”. Thằng lính nguy không dám “đòm” mà lấy dây trói chân anh lại rồi lăn ra ngủ. Khi thằng lính Nguy ngủ, anh ta tìm mọi cách tự cởi được dây trói nhưng lại không thềm trốn. Tôi thì cho là anh ta có trốn cũng chưa chắc đã thoát. Các chị biết anh ta làm gì không. Anh ta lại ôm thằng lính nguy ngủ một giấc đến sáng. Sáng ra tên lính ngỡ ngàng hỏi “Sao anh cởi được trói mà không trốn”. Anh ta cười bảo tên lính Nguy “Tôi có làm thế thì anh mới tin tôi không lừa dối anh”. Các chị biết không. Chính thằng lính nguy ấy mấy hôm sau đã giúp anh ta trốn khỏi trại lính nguy đấy. Đến khi giải phóng, tình cờ tay lính nguy ấy lại gặp tay Duệ. Những lời kể vừa rồi là chính thằng lính nguy kể lại cho bọn tôi nghe đấy.

- Cái anh Duệ ấy quân tử vậy sao lại sắm dao để tặng vợ là thế nào? Hạnh băn khoăn hỏi - Chả lẽ anh ta bắt vợ tự sát?

- Không! Anh lái xe lại cười hà hà. Đã bảo là cái đầu của tay Duệ không xoàng thế đâu. Anh ta bảo sẽ cầm con dao ấy về và bảo với vợ rằng “Em ơi, con dao này do chính bàn tay anh làm ra, nó là loại thép không gỉ, anh trân trọng tặng em, Anh tin rằng tình yêu của chúng ta từ nay lúc nào cũng sáng bóng như nước thép của con dao này”. Thế đấy.

- Còn anh, Thăm liếc nhìn anh lái xe - Anh mà gặp tình cảm vợ ở nhà như thế anh xử thế nào?
- Tôi í à - anh lái xe gãi tai. Tôi sẽ mua một chiếc gương và chiếc lược thật đẹp tặng cho thằng cha nào đã quan tâm đến vợ tôi trong những ngày tôi đi xa.
- Anh chỉ nói bốc phét thế - Dâu bĩu môi - Phải tay tôi, tôi chỉ đấm cho thằng cha kia một quả giữa mặt.
- Cô Thăm này. Anh lái xe lại cười nhìn Thăm - Tôi có cách bày cho cô bắt anh chàng pháo thủ của cô về ngay tức thì, kinh nghiệm của chính bà xã tôi đấy. Hồi mới đi bộ đội, bỗng một hôm tôi thấy người nóng ran, tôi định nín ở nhà có sự gì hệ trọng lắm nên mới sốt ruột vậy. Tôi lên xin phép đơn vị cho về bằng được. Về đến nhà, chẳng có sự gì cả. Vợ tôi vừa nhìn thấy tôi là toét mồm cười cứ như thể cô ấy biết chắc là tôi sẽ về. Đến đêm tôi mới bảo với vợ chẳng hiểu sao tôi thấy sốt ruột thế. Cô ấy cứ cười rình rích, lúc lâu cô ấy mới rí tai tôi “Đây là tại em nhớ anh quá, nhớ không chịu được em phải lấy áo cuff anh rang lên”.
- Nhưng mà cái Thăm làm gì có áo của anh chàng pháo thủ mà rang với chả nấu. Dâu nói.
- Chả lẽ cô Thăm lại không giữ của anh ấy thứ gì sao?
- Anh ấy tặng mỗi chiếc khăn, em vẫn giữ còn mới nguyên.
- Cô cứ thử rang chiếc khăn ấy.

Câu chuyện đang rôm rả thì xe đã chạy tới đầu làng. Trẻ con từ các ngõ xô ra nháo nhác chạy theo la hét ầm ĩ.

- Cô Hạnh ơi cho cháu lên xe với.

Chiếc xe lách vào đống giữa sân. Nắng chênh chếch chiếu lên gương mặt ửng hồng của Hạnh. Hạnh mang những thứ đã mua sắm vào trong nhà để ngày mai làm cỗ. Chàng thiếu tá rang ngồi ánh mắt nhìn vợ. Bà Khiên mỉm cười, cặp môi đỏ thắm nước trầu. Hạnh thấy lòng lâng lâng. Đã bao nhiêu năm nay, hai mẹ con vẫn nước lọ cơm niêu âm thầm như hai chiếc bóng, lúc này Hạnh mới thực sự thấy rõ bốn phận cực kỳ lớn lao của nàng dâu con trưởng dòng họ Nguyễn to nhất làng Đông.

Lần đầu tiên làng Đông có một ngôi nhà hai tầng. Điều đáng nói, ngôi nhà ấy lại mọc lên sừng sững trên nền gian bếp của tên địa chủ Hào xưa. Kẻ chơi ngông đó vẫn lại là thằng Tôn, cháu đích tôn của lão Hào. May mà mẹ Hôn vẫn còn giữ được giọt máu duy nhất còn lại của gia đình địa chủ giàu có nhất làng Đông xưa.

Lão Hào bị xử bắn, bố thằng Tôn cắn lưỡi chết, để lại hai mẹ con thằng Tôn bơ vơ sống trong gian bếp. Cái gia tộc nhà địa chủ Hào đã tưởng tàn lụi đi suốt mười tám năm nay. Giờ đây ai ngờ từ đồng tro tàn cái mầm mống địa chủ lại bỗng chốc mọc thành nhà “Tư sản”. Ngôi nhà hai tầng thằng Tôn xây, mạng dấp dấp một ngôi biệt thự kiểu phương Tây lẻ loi mọc lên giữa một miền quê nghèo khổ. Nó giống như cô gái tân thời lạc lõng dưới con mắt của người dân làng Đông. Những ô cửa sổ trên tầng hai buông rèm xanh phất phơ. Hàng lan can trên ban công hoa văn đủ màu sắc sở gởi lên sự sa hoa chưa từng có ở làng Đông.

Từ ngày thằng Tôn con mẹ Hôn về, Nguyễn Vạn thấy gai gai trong người, đêm đêm giật mình liên tục. Nó thuê ô tô chở gạch, xi măng sắt thép về đồ rậm rậm. Bất thình lình thằng Tôn mở nhạc Vạn cũng giật mình. Từ hai chiếc loa thùng phát ra những tiếng nhạc cắc cắc bùm bùm dậm giật rung lên như sấm. Những giọng ca của đàn ông đàn bà từ mãi thế giới Tây Tàu xa xôi điên loạn, khi thì cười khanh khách lúc lại khóc nỉ non “Nếu mai em chết anh có buồn không?...”

Vào những đêm thằng Tôn mở nhạc Vạn phải lục tục dậy đi đái liên tục. Cả đời Vạn đã có một mối tình nào đâu mà biết nỗi buồn và niềm vui lạc thú của tình yêu. Có lẽ cảm giác khoái lạc duy nhất trong đời Vạn là cái đêm mang cá rô đến nhà chị Nhân, mẹ của Hạnh. Thực ra đã có gì đâu, Vạn mới chỉ được đặt bàn tay lên thân thể của người đàn bà goá chồng. Ngoài ra còn một vài lần lý trí của Vạn không nén được đã để cho bản năng của xác thịt tự do phóng túng nhìn mẹ Hôn vén quần nằm tênh hênh ở giữa sân, phơi bộ đùi trắng hơn đầy quyền rũ của ma quỷ.

Giờ đây mọi sự ào đến mới lạ, xé toang hoang bức thành bao bọc sự yên tĩnh của tâm hồn Nguyễn Vạn. Mọi chuyện cứ cây xới tung lên, Vạn không ngờ kẻ phá phách ấy lại chính là thằng Tôn, cái mầm của giai cấp bóc lột. Chính cái mầm ấy đã được Nguyễn Vạn cứu sống từ ngày nó còn non nớt bị bọn trẻ tiêu diệt bằng súng cao su. Thế mà bây giờ nó đã thành tư sản có biệt thự ngay trước mũi Nguyễn Vạn. Có người đồn nó có vàng của lão Hào để lại. Ông Xung lại bảo nó buôn bán xơ líp, xu chiêng phụ nữ. Rõ chả còn hiểu ra làm sao. Sáng sáng mở mắt Nguyễn Vạn đã thấy ngôi biệt thự của thằng Tôn lừng lững ngay trước mặt. Trông cái nhà nó cũng loè loẹt dĩ thoã như mẹ Hôn.

***

Phần chia hậu hĩnh nhất của dân làng Đông dành cho Nguyễn Vạn là ngôi nhà của lão Hào bây giờ cũng chả là gì. Mái ngói có chỗ đã sụt lở xuống. Từng mảng tường rêu mốc xanh, bong vữa, trơ ra những viên gạch một vàng khè. Chiếc giường hạnh phúc của vợ chồng mẹ Hôn, Nguyễn Vạn đã nằm mười tám năm, mộng meo long lay nứt toác ra, vênh vẹo. Trên mái, màng nhện chằng kín, bụi bám quện với khói bồ hóng thành một lớp đen kịt. Từ ngày về ở đây, Vạn đã ngăn riêng ra một gian, vừa làm bếp vừa làm buồng để gạo thóc, quần áo lẩn lộn. Cảnh mục nát suy tàn cũ kỹ của ngôi nhà cũng giống như cảnh già nua cằn cỗi cô đơn của Nguyễn Vạn. Vạn mới chỉ mang máng nhận ra điều ấy từ cái ngày thằng Tôn đi bộ đội về. Nó thâm nhập đời sống “Tư sản” làm náo động cả thôn xóm, lôi cuốn nam nữ ra vào tụ tập tại nhà nó ca hát nhạc vàng. Nếu thằng Tôn không là bộ đội thì Vạn nề gì mà không tóm cổ nó lôi lên Ủy ban. Chính vì nó làm hư hỏng đám thanh niên xã này. Đường dây điện cao

áp dành riêng cho thủy lợi kéo qua làng Đông, cả xã này mới chỉ có ông bí thư, chủ tịch được dùng điện. Vậy mà chả hiểu thằng Tôn chạy cửa nào mà nó cũng được dùng điện vô tội vạ. Nó dùng hai cái móc lấy sào ngoắc lên đường dây vòng qua bờ ao vào ngôi biệt thự của nó. Cả làng tôi đến chỉ có mỗi mình nhà nó cứ sáng choang. Tiếng nhạc réo rắt suốt đêm. Thằng Tôn còn vênh vênh bảo đây là hình thức “Giải trí sau một ngày lao động mệt nhọc”. Nguyễn Vạn thì chả thấy được giải trí mà bị mất ngủ vì phải đi đái vặt suốt đêm. Sự bức bối của Vạn chỉ có mẹ Hôn biết. Tối nào thấy Vạn ở nhà, mẹ Hôn lại bảo “Các cháu ơi chọn cái băng nào có bài hát tiện bộ, cho chú Vạn chú ấy nghe với”. Bọn trẻ bịt miệng cười “bố Vạn thì biết quái gì ca với nhạc. Bố chỉ thích nghe mỗi bài Giải phóng Điện Biên”. Nguyễn Vạn tức điên chửi “Mẹ chúng mày, không có Điện Biên làm gì có chúng mày, không có Điện Biên làm gì có ngày hòa bình hôm nay, làm gì chúng mày được ngồi đây mà rùng mỡ. Rõ là đồ phản động reo rắc mầm mống tư sản”.

Nguyễn Vạn uất giận mà không nói được bởi thằng Tôn nó cũng đã xả thân ngoài chiến trường. Nghe nó kể những ngày nó chiến đấu trong chiến trường miền Nam còn ác liệt hơn cả những ngày Nguyễn Vạn chiến đấu ở mặt trận Điện Biên Phủ...

...Tiếng pháo đón dâu chợt dậy lên, làm Nguyễn Vạn giật nảy mình. Khói pháo toả ra mù mịt xộc cả vào nhà Nguyễn Vạn. Chú rể dẫn cô dâu vào phòng cưới giữa tiếng nhạc dồn dập. Nguyễn Vạn ngồi xuống chiếc ghế tận góc cuối phòng cưới. Mẹ Hôn mặt hồng hào miệng ăn trầu đỏ chót đến bên cười rí tai Vạn:

- Bác giúp em với, bao năm nay bác là người gần gũi với em nhất, tí nữa bác đại diện họ nhà trai phát biểu hộ em.

- Tôi làm sao đại diện nhà trai được? Vạn gắt.

- Kệ mà! Mẹ Hôn hích vào sườn Nguyễn Vạn. Thời buổi bây giờ đôi mới rồi, đâu cứ phải người trong họ. Với lại họ nhà em có ai ăn nói được như bác. Thằng Tôn trưởng thành được như ngày nay cũng là nhờ sự cur mang của bác ngày ấy.

Mẹ Hôn nói rồi vội vã bỏ đi. Nguyễn Vạn ngồi ngây đơ không còn biết tính thế nào cho phải. Nguyễn Vạn đưa mắt nhìn những gương mặt quen thuộc của người dân làng Đông ngồi lố nhố trong màn khói thuốc lá. Nguyễn Vạn mà lại đại diện cho cái gia đình địa chủ- kẻ thù của gia cấp vô sản ư? Mẹ Hôn chẳng hiểu quái gì về giai cấp. Hay mẹ cô tình chơi xỏ mình?

Tiếng tay chủ hôn vang vang trước mi cờ rờ. Vạn hoảng hốt đứng dậy len lén ra ngõ rồi lập cập bước ra đường làng. Đang tha thẩn, Vạn nhìn thấy lão Xung từ ngõ nhà bà Khiên đi ra. Gặp Nguyễn Vạn, lão Xung đứng sững lại lấy gậy hất chiếc lá rụng trên đường về giận dữ:

- Vạn đấy à - Lão Xung nói - Hồng rồi, thằng Nghĩa làm lên cấp tá mà hồng nặng rồi. Nó không còn coi tổ tiên ra gì. Chuyện này nó định đưa quân về phá từ đường họ để xây nhà mới. Tao thách thằng Nghĩa dám phá hậu cung từ đường họ.

Lão Xung khua gậy bỏ đi, Nguyễn Vạn lững thững vào nhà bà Nhân. Bà Nhân và Dâu đang sửa soạn ăn cơm tối. Dâu đon đả lấy thêm bát đĩa mời chú Vạn ăn cơm.

- Hôm nay thì tôi ăn - Chú Vạn nói - Nhà mẹ Hôn nó sắp cỗ to mời nhưng tôi chả thèm.

Nguyễn Vạn cố ra vẻ tự nhiên ngồi xuống trước mâm cơm. Từ ngày Hiệp hy sinh Dâu sang ở hẳn đây nên chú Vạn lui tới không còn e ngại như trước.

- Canh cua đồng con Dâu bắt về nấu đấy - Chị Nhân khoe và ân cần múc canh chan vào bát cơm cho chú Vạn.

- Đám cưới thằng Tôn sang hơn cả đám cưới thằng thợ ảnh với con Thắm dưới phố huyện đạo nọ - Chú Vạn nói - Trông mặt nhà Hôn hôm nay cứ hơn hơn rõ ghét.

- Chú rõ thật ích kỷ. Chị Nhân nhìn chú Vạn thăm dò, dùng một cái, con trai về làm nhà, cưới vợ, ai chả vui mừng.

- Chú Vạn ơi, Dậu nói, Nghe đâu cưới vợ cho con trai xong, thím Hôn còn định đi bước nữa. Chú mà nhằm được đám ấy thì nhất.

- Mày ăn nói mất lập trường. Tao ngoài năm chục tuổi rồi mà còn tơ hào tới chuyện ấy thì mặt nào dám ngó mặt dân làng này. Còn chuyện của mày, chú Vạn nhìn Dậu - Tao thấy thằng Thành tuy cái mặt nó xấu xí nhưng cái bụng nó tốt.

- Cháu tình nguyện không đi lấy chồng - Dậu cười - Con ở đây với bu, bu nhỉ?

- Chú Vạn thấy nó nói có dở hơi không, Chị Nhân nói. Con Dậu còn bảo với tôi sẽ xin một đứa trẻ nuôi. Tôi bảo nó, con gái còn sinh đẻ được việc gì phải đi nuôi con thiên hạ. Từ ngày nó sang đây tôi ái ngại quá. Cũng tại thằng Hiệp nhà này nó xấu số nên nó phải khổ.

- Bu không phải lo cho con, chỗ con với Hạnh là bạn thân tình, Hạnh nó đi lấy chồng, con về đây...

- Tao biết thế. Chị Nhân nói, như cái thời của tao, của chú Vạn qua rồi chẳng nói làm gì. Còn chúng mày, đàn bà con gái sinh nở có thì...

Trời đã nhá nhem tối. Dậu đứng dậy thắp đèn. Ngọn đèn dầu hắt sáng sáng vàng vọt lên ba gương mặt nhợt nhạt của chú Vạn, chị Nhân và Dậu.

- Tao nói chuyện hệ trọng mà con Dậu cứ coi thường. Chị Nhân lại cất giọng buồn buồn. Mày cứ nhìn gương con Hạnh đây, hai năm nay chồng đi đi về về năm lần bảy lượt. Con Hạnh lại còn mò lên chỗ chồng hàng tháng mà đến nay đã thấy động tĩnh gì đâu.

- Bu chỉ lo vớ vẩn. Dậu cười. Vợ chồng cái Hạnh còn chờ xây nhà mới xong, nó sẽ đẻ sòn sòn năm một. Lúc đó bu cứ tha hồ mà bế cháu.

- Chuyện xây nhà của vợ chồng Nghĩa cũng căng đấy. Chú Vạn nói. Ông Xung vừa mới nổi đoá lên đe thằng Nghĩa.

- Cái họ nhà mình rõ là lạc hậu. Dậu nói. Suốt đời toàn tự làm khổ nhau vì những chuyện đâu đâu. Nghĩa nó đi chiến đấu bao năm nay, giờ hòa bình rồi, nhìn thấy nhà cửa lôm nhôm mục nát cũng muốn làm lại cho nó sang trang. Chẳng ông tổ nào lại cấm con cháu xây nhà to và đẹp thờ tổ. Nghe cái Hạnh nói, vợ chồng nó cũng chẳng có tiền của gì nhiều đâu. Chẳng qua anh em đơn vị về chơi nhìn cảnh thủ trưởng thế, mới chiều cố bán cho ít xi măng, sắt, về đổ mái bằng. Còn gạch thì phải đập cái hậu cung ra phụ vào mới đủ.

Dậu nói và cầm đèn đặt lên bàn rót nước mời chú Vạn.

- Thằng Nghĩa cũng rõ ngu. Chú Vạn nói. Lên cấp tá rồi mà còn nặng đầu óc cá nhân. Hòa bình rồi, nay mai nông thôn sẽ quy hoạch theo mô hình cộng xã mới. Cả cái làng Đông này rồi sẽ phải phá bằng địa đi xây lại thành những lô nhà có hàng lối thẳng tắp. Lúc đó từ đường họ cũng chẳng có ông tổ nào giữ được.

- Chừng năm nào thì thực hiện được điều ấy hả chú? Chị Nhân nửa tin nửa ngờ hỏi.

- Chả mấy, tôi tính cho chị nghe thế này nhé. Đất nước đã bao nhiêu năm liên tục bị bọn đế quốc xâm

lược. Mỗi năm ta phải chi cho chiến tranh không biết bao nhiêu tiền của. Bây giờ hòa bình rồi, mọi người đồng sức đồng lòng xây dựng lại thì mây. Cái đáng lo nhất, dân mình lại có những kẻ lo làm giàu cá nhân như mẹ con thằng Tôn. Xã hội chủ nghĩa không dung nạp những kẻ như mẹ con thằng Tôn. Chị ở xa nên khuất mắt, tôi ngày nào cũng phải nhìn thấy cảnh nhà nó mà lộn cả ruột.

Dâu bê mâm bát ra giếng rửa. Chị Nhân đưa tay nhón chiếc tấm cho vào miệng xia răng rồi xoay chiếc đĩa rót nước uống, mắt nhìn theo bóng Dâu lặng lẽ mức nước bên giếng.

- Con bé thế mà chịu khó. Chị Nhân nói. Tôi không ngờ nó đan lát giỏi như đàn ông. Giá thằng Hiệp nhà này còn sống.

- Chuyện đã rồi, chị cứ “giá giá” mãi làm gì. Nguyễn Vạn gắt- Giá chẳng thằng nào đánh thằng nào, giá chẳng phải làm gì mà mọi thứ cứ đầy ra đây.

Chị Nhân im thít ngồi nghe chú Vạn nói. Chị dâu đến nỗi không hiểu rõ được điều đó. Bao nhiêu năm nay chị cũng đã đi từng nhà vận động thanh niên lên đường nhập ngũ, an ủi các bà mẹ các chị có chồng con đi chiến đấu. Chị thừa hiểu trong chiến tranh phải có hy sinh mất mát nhưng chị lại không ngờ sự mất mát nó lại đổ dồn cả lên đầu chị. Chị thấy cuộc đời chị cứ mất dần, mất dần, những người thân. Lúc đầu là chồng rồi đến thằng Hà đưa con trai cả của chị. Khi thằng Hà hy sinh, thôi dù sao chị cũng vẫn còn thằng Hiệp. Bỏ nó và thằng Hà coi như đã gánh đi mọi rủi ro. Chị định ninh thằng Hiệp sẽ trở về với chị. Mọi hy vọng chị trông chờ vào đứa con trai duy nhất, ai ngờ thằng Hiệp cũng lại ra đi mãi mãi không bao giờ về nữa.

Chị thấy mình hẫng đi như người rơi tòm xuống một chiếc hố sâu thẳm. Đêm chị nằm mơ thấy cả ba bố con nó dẫn nhau về oán trách. Chị nhìn vào mắt chồng, mắt hai đứa con cứ cháy rực lên. Chồng chị nói: “Mình là kẻ giết người, là mẹ đàn bà ác độc! Tôi đã đi rồi sao mình không để các con được sống yên ổn ở quê nhà?”.

Thằng Hà nói “Bố và con đã đi rồi, sao mẹ không để cho em con được sống?”.

Thằng Hiệp nói “Sao mẹ lại vui mừng khi con đã đi vào chỗ chết?”. Chị khiếp sợ hét lên “Không! Tôi không phải là kẻ ác, tôi không muốn thế! Không phải tại tôi. Tất cả là do thằng Pháp thằng Mỹ. Tôi không phải là kẻ giết người. Tôi lạy mình hãy tha thứ cho tôi. Mẹ lạy các con hãy tha tội cho mẹ”.

Những ngày sau đó chị đã tưởng mình không sống nổi. Nhưng rồi chị vẫn phải sống. Đã sống chị phải sống đúng như những ngày chị đã sống. Chị là vợ là mẹ liệt sĩ. Chị phải vượt lên trên cả những giấc mơ khủng khiếp để sống. Chị lại đặt mọi hy vọng vào người con gái duy nhất là Hạnh. Chồng nó về mang niềm vinh quang cho dân làng Đông, cho họ Nguyễn và cho chính con gái của chị - Con Hạnh! Ôi đứa con gái cuối cùng của chị.

Chị Nhân nhìn chú Vạn, bỗng dưng chị lại muốn bày tỏ nỗi lòng mình cho chú Vạn hiểu:

- Tôi nghĩ mình bây giờ cũng giống như chiếc lá già trên cây rụng xuống ngày nào không hay. Mình sinh ra thời loạn nó cực khổ đã đành, giờ hòa bình rồi tôi mong cho chúng nó được sung sướng. Chiếc lá dù có rụng xuống cũng là vun cho gốc. Chị Nhân nhìn chú Vạn rồi cúi xuống khề thở dài. Chú Vạn ạ, không hiểu sao tôi cứ băn khoăn mãi, mình cô độc đã đành, nhìn con Dâu nó vò vò một mình nghĩ mà tội. Tính cách nó cũng thật lạ, lúc thì lầm lằm, lúc lại sôi lên sùng sục cứ như thế thằng Hiệp giữ nó. Đã mấy lần tôi gợi ý nó với anh Thành, nó gạt phăng. Chú Vạn này, hay là hai đứa chúng nó có chuyện gì mâu thuẫn ghét bỏ nhau mà mình không biết.

- Chúng nó vẫn thế đấy. Chẳng ghét bỏ gì nhau đâu. Chú Vạn ngập ngừng nhìn chị Nhân. Thì cũng như tôi với chị có ai ghét bỏ ai mà cũng...

Chị Nhân chột lặng đi. Tiếng trống từng từng dội lên ngoài sân kho lẫn tiếng reo đùa nghịch của tụi trẻ

làng Động. Dưới ánh trăng, bóng Dâu đồ dài trên bờ giậu trước cửa rồi lướt nhẹ qua sân vào bếp. Trên thềm nhà, chú mèo mướp khoanh tròn ngủ dưới trăng.

***

Trăng sáng in rõ hai cái bóng đi sát bên nhau trên ngõ xóm. Cả ngày hôm nay Hạnh và Nghĩa đã đi hết lượt các gia đình trong họ để xin phép phá ngôi hậu cung từ đường họ để làm nhà mới. Nghĩa bốp mạnh bàn tay Hạnh giọng xúc động:

- Nghĩ mà tiếc cho ngôi từ đường họ bị cháy. Ngày ấy em có còn nhớ được gì không. Những chiếc cột lim to một ôm đầy cứ đen bóng lên. Đôi cầu đôi nền đỏ, chữ vàng treo trên hai cột cái ở gian chính thật lộng lẫy và trang trọng. Lại còn cả bộ đòn tang bằng gỗ vàng tâm, sơn đen, hai đầu có bốn con rồng vàng và một cỗ kiệu trạm trổ hoa văn màu sắc rực rỡ, rồi cả bộ án thư và bộ cờ tang trắng, tua vàng, xung quanh viền đen - Tất cả những thứ ấy đều cháy rụi. Không biết bao giờ họ tộc mới làm lại được những thứ đó.

Vừa đi vừa nói chuyện, hai đứa đã rẽ vào ngõ nhà ông Xung. Hạnh thấy tim mình đập mạnh. Chẳng hiểu tại sao từ ngày về làm dâu họ Nguyễn, Hạnh chỉ ngại mỗi nhà ông Xung. Một gia đình mà Hạnh cho là phức tạp, mỗi người một tính một nết. Ông Xung thì nóng nảy ăn nói văn mạng. Chú Xeng lọc lõi. Cô Thao lại lạnh lùng kiêu ngạo. Từ ngày trả trầu chê Hân là lính đảo ngũ, cô Thao vẫn lặng lẽ sống trong chờ đợi ông trời xe duyên cho cô với người đàn ông nào đáng mặt. Nhưng khổ nỗi cái thời buổi đàn ông lại hiếm hoi quá, cô chả gặp được chàng trai nào vừa ý mình. Gia đình ông Xung chỉ có một thím Xeng còn xởi lởi với Hạnh. Thím xởi lởi vì thím tin bố chồng Hạnh là người linh thiêng, “Ông và chú thím khoẻ mạnh, các em khôn lớn là nhờ có phúc đức tổ tiên”. Thím Xeng thường nói thế mỗi khi đội lễ sang khăn vái trong hậu cung từ đường.

Lúc này thím Xeng đang lặng lẽ ngồi sàng gạo dưới trăng, tấm lưng cong cong, đầu hơi ngoẹo đi. Cô út Thao đang cặm cách dẹt chiếu, hai tay đưa thoăn thoắt như người múa. Chú Xeng và thằng con lớn đang cò cưa xẻ gỗ trước cửa chuồng lợn. Thằng con út đứng chênh vênh trên tấm ván. Hai bố con cứ nhún nhảy chập chới bên ngọn đèn bão treo trên đầu cây gỗ lúc lắc theo nhịp cưa xẻ. Trong nhà hai đứa trẻ chúi đầu trước ngọn đèn dầu trên bàn học bài. Ông Xung ngồi xếp bằng trước cửa bện sợi tay đan võng. Mọi hoạt động chợt ngừng bặt, hai đứa trẻ đang học bài cũng ngêch đầu lên nhìn, khi vợ chồng Hạnh bước vào sân. Ông Xung vội ném sợi dây trên tay xuống, hai bố con chú Xeng lưng thưng bước tới ngồi bệt xuống nền sân gạch thờ dóc. Cô Thao chạy xuống bếp lấy ấm nước ra mời khách.

- Như vậy là anh quyết mang quân về phá hậu cung từ đường họ? Ông Xung phủ đầu bằng câu gay gắt làm vợ chồng Hạnh gai cả người. Lần đầu anh về, thấy anh lên cấp ta tôi mừng. Tôi mừng cho cái họ nhà tạ có người làm to. Bây giờ tôi mới hiểu ra anh cậy anh đi đánh giặc về, anh quay sang đánh cả vào tổ tiên?

Ngoài mặt trận trước bom đạn quân thù Nghĩa không sợ mà lúc này trước mặt ông Xung anh cứ ấp a ấp úng.

- Cháu muốn xin ý kiến cả họ cho cháu phá ngôi hậu cung đi, cháu sẽ xây lại to đẹp hơn.

- Tôi không cần to. Ông Xung gắt - Tổ chỉ cần cái do chính bàn tay các cụ tổ làm ra, anh phải hiểu rằng đây là linh hồn của cả họ tộc, anh cứ mãi mê trận mạc đếch hiểu gì hết. Anh cứ hỏi cô vợ anh thì biết. Gia đình tôi giờ được như thế này là nhờ vào tổ ấm - Ông Xung ngược mắt nhìn Nghĩa vẻ lo ngại - Nghĩa ơi tao thương mày tao mới nói, ông và chú Xeng mày đã bị các cụ tổ dày đoạ bây giờ lại đến lượt mày. Rồi tai họa sẽ lại xảy ra.

- Ông nói đúng đấy. Thím Xeng nói - Gia đình thím đã có tội bây giờ thì xin nguyên thể cho đến chết cũng không dám làm điều gì phạm tội.

- Mình nói thế là đủ rồi, tùy anh ấy suy nghĩ. Chú Xeng nói và phát bốp vào lưng thẳng con lớn đang nằm quay lơ trên sân gạch, nó chọt vùng dậy mắt nhắm mắt mở theo bố lại chỗ cửa xê. Hai bố con chú Xeng lại ngúc ngoắc bên cây gỗ. Tiếng cửa xê lại xoèn xoẹt lẫn tiếng lách cách dẹt chiếu của cô Thao vang lên. Vợ chồng Hạnh về men theo bờ ao. Tiếng cá đớp mỗi lúc búc lẫn tiếng côn trùng kêu râm ran. Bóng trắng run rẩy loang loáng dưới lòng ao. Hạnh nép sát vào bên Nghĩa.

- Anh định giải quyết chuyện này ra sao. Hạnh lo lắng hỏi - Cả họ đồng ý, còn mỗi gia đình ông Xung. Biết đâu tai họa xảy ra với gia đình ông ấy thì mình biết ăn nói với hàng xóm ra sao.

- Việc anh phá hậu cung xây lại không liên quan gì đến gia đình ông Xung. Cứ cái đà làm ăn của gia đình ông Xung bây giờ rồi ông ấy sẽ giàu to. Chẳng có tai họa nào xảy ra với gia đình ông ấy đâu. Thật tội nghiệp, những gì do chính bàn tay mình làm ra lại cứ nghĩ đây là trời phù hộ.

Nghĩa xiết chặt tay Hạnh, anh muốn gạt ý nghĩ về gia đình ông Xung. Tới khóm tre, khuất bóng trắng, Nghĩa dừng lại hôn lên môi Hạnh...

Cánh lính trẻ về giúp Nghĩa làm nhà đã ngủ ngon giấc, hai vợ chồng rón rén vào buồng.

Khi Hạnh đã nằm gọn trong vòng tay, Nghĩa mới thủ thỉ hỏi:

- Lần đi với anh lên đơn vị về, em vẫn không thấy gì sao?

Hạnh dúi đầu vào ngực Nghĩa âu yếm. Hạnh không muốn anh buồn về chuyện đó.

- Em hy vọng lần này chúng mình sẽ có con. Hạnh khẽ thì thảo bên tai anh. Như vậy lại hoá hay. Xây nhà xong, có con, hý hý... anh có tin là chúng mình sẽ có con trai?

- Và nó sẽ giống anh - Nghĩa nói - Hòa bình rồi nó sẽ sung sướng. Nó sẽ là cậu trưởng nam con như anh ngày xưa, lớn lên nó sẽ là một thi sĩ.

- Anh nhiều tham vọng quá đấy.

- Em biết tham vọng của ông nội với bố thế nào không? Ông bắt bố học chữ nhọ, hy vọng bố sẽ làm quan văn. Nhưng rồi lý do bố trở thành người chuyên đi cất cá mè thì em biết rồi đấy. Tham vọng của bố thì muốn anh trở thành vị tộc trưởng tài ba. Và bây giờ tham vọng của anh lại muốn con chúng mình trở thành thi sĩ.

- Anh là lính mà lãng mạn như nhà thơ.

- Chứ sao, nhiều lúc anh cũng muốn làm thơ lắm chứ. Nhưng trong chiến trường thì còn đầu óc nào mà nghĩ đến thơ phú. Có lúc hứng lên anh lại nghĩ thế giới muốn hòa bình, loài người phải trở thành thi sĩ hết. Đã là thi sĩ thì không ai nghĩ đến chiến tranh và con người cũng hiền đi. A Hạnh này...

- Gì vậy anh?

- Nghe nói phụ nữ ngoài ba mươi là khó đẻ? Mà đã đẻ vào tuổi ấy là đau lắm nhỉ?

- Em đã đẻ bao giờ mà biết đau hay không?

- Kinh nghiệm làm bớt đau, ta nên tập trung suy nghĩ về một chuyện gì đó. Hồi anh bị mổ vết thương, anh cứ nghĩ đến lúc chúng mình... ấy nhau, thế là quên hết mọi đau đớn.

Hạnh lại đắm khẽ vào ngực anh cười rinh rích.

- Còn em, Nghĩa lại nói. Khi nào đi để cứ nghĩ đến đứa con chúng mình chẳng hạn. Em có thể tưởng tượng trẻ con mới đẻ ra nó giống như đứa trẻ lên ba.

- Thì cứ tưởng tượng đại ra thế, cốt để quên đau.

- Anh chỉ giỏi phía, đã đau chết cha ai còn nghĩ đến chuyện ấy. Lính các anh ai cũng lém. Như cái anh gì lái xe cho anh cũng tếu táo phết. Anh ta còn khỏe, cô vợ anh ta còn hay cắn. Cứ mỗi lần đi xa về anh ta lại bị vợ cắn nghiến ngấu.

- Vợ nó chết rồi. Nghĩa nói - Trước khi về nó còn sắm bao nhiêu quà cho vợ. Ai mà ngờ được vợ nó lại chết trong trận bom B52 cuối cùng ở Hà Nội.

- Vợ anh ấy ở quê mà anh?

- Nghe đâu mẹ chồng ôm nặng phải đưa đi cấp cứu trên Hà Nội. Cuối cùng thì người ôm lại sống mà người khỏe lại chết.

Hạnh nằm lặng đi, tưởng tượng ra cái cảnh anh lái xe về thấy vợ không còn nữa...

-Em ngủ rồi sao?

- Không hiểu sao mỗi lần được gần anh, em không tài nào ngủ được.

Hạnh choàng lấy Nghĩa, tay di di lên vết sẹo ở sườn anh. Vết sẹo cứ nhẩn thín. Mỗi lần Nghĩa ân ái với Hạnh xong là lăn ra ngủ, Hạnh cứ thức mãi và hay sờ lên vết sẹo ở sườn anh và nghe rõ từng tim anh đập.

- Chỗ vết sẹo ấy tượng trưng cho vật cở chừng nó cũng đâm đúng vào chỗ ấy đấy.

- Vậy là vết sẹo này nó như một cái dấu đóng vào đấy để chúng mình mãi mãi nhớ tới cái đêm đầu tiên ấy.

- Đúng vậy, em thông minh lắm.

Nghĩa lần tìm cúc áo Hạnh.

- Ôi buồn, khế chứ- Hạnh thì thảo - Anh em họ cười cho đấy. Rõ đẹp cái mặt thủ trưởng về hù hý với vợ suốt cả đêm không ngủ.

- Riêng chuyện này anh em nó còn khôn ranh hơn mình nhiều.

- Anh xem trong đám lính của anh có chàng nào lỡ làng làm mối cho cái Dậu.

- Biết đâu chúng nó có người yêu ở quê rồi thì sao. Tốt hơn em cứ bảo cái Dậu nó năng sang đây xem có lọt vào mắt xanh của chàng nào không.

- Lại còn chuyện cái Thắm ngóng chàng pháo thủ mãi mà chẳng thấy, anh chàng chẳng thấy về gì cả. Có khi muốn quay lại với tay thợ ảnh lại sợ, dùng một cái anh chàng pháo thủ quay lại với tay thợ ảnh lại sợ, dùng một cái anh chàng pháo thủ kia về thì sao, Thế là nó cứ phải sống lập lừng không biết tính thế nào cho phải.

Có tiếng chuột rúc ngoài sân, Hạnh ôm ghì lấy Nghĩa.

- Đấy, anh nghe thấy không? Chuột rúc đấy.

Cơm sáng xong, Hạnh bê mâm bát đi rửa, mẹ sửa soạn đi chợ. Nghĩa và mấy người lính cầm dao phay, cuộc chìm chuẩn bị bắt tay vào công việc phá hậu cung từ đường. Một anh lính đã nhanh nhẩu leo lên ngói chòm hòm trên nóc hậu cung từ đường. Vừa lúc đó thím Xeng đội mâm xôi, chuối, vàng, hương bước vào sân. Thím Xeng vẫn tỉnh bơ miệng cười rõ tươi.

- Em chào bác và vợ chồng anh Nghĩa. Chào mấy chú bộ đội “đánh Mỹ tài nghệ” - Thím Xeng lại cười, nhìn bà Khiên - Chả là nhờ tổ âm, nhà em mới cân được con lợn ngọt tạ, ông em bảo sắp mâm cơm sang lễ tổ. Cũng là để ăn quả nhớ kẻ trồng cây.

Thím Xeng thản nhiên đội mâm cỗ bước vào cửa hậu cung, trước ánh mắt khiếp sợ của bà Khiên và trước cái nhìn sững sờ của mấy người lính. Từ bát hương chân đèn đến cổ ngai, Nghĩa đã cho dọn sạch từ sáng sớm. Thím Xeng chợt thét lên một tiếng rợn người rồi tiếng mâm bát đồ loảng xoảng. Thím Xeng ngã phục xuống đất gào khóc:

- Ôi tổ tiên ông bà ơi, ới làng nước ơi, vợ chồng thằng Nghĩa nó phá mất bàn thờ tổ phá hậu cung từ đường rồi.

Nghĩa chạy xộc vào thấy xôi chuối đổ lán lóc.

- Không việc gì thím phải gào khóc thế. Thím chờ chừng một tháng nữa, tôi xây lại nơi thờ tổ mới, thím tha hồ mà cúng khấn.

Bà con xóm làng kéo sang đầy nhà. Chú Xeng và cô Thao cũng nhảy bổ vào trong hậu cung gào khóc. Lão Xung lộc cộc khua gậy bước vào đứng giữa sân. Lão trừng trừng nhìn mọi người rồi lại ngửa mặt nhìn trời.

- Có bà con làng xóm chứng giám, có ông trời cao chứng giám - Lão Xung khươ khươ chiếc gậy trở lên trời, giọng khản đặc - Vợ chồng thằng Nghĩa đã phản lại lời nguyên cụ tổ, nó cậy là sĩ quan quân đội đem quân về phá từ đường họ. Đây rồi bà con xem, cụ tổ sẽ trừng trị nó. Nó rước kẻ thù về làm vợ. Nó làm điều ác, gia đình nó sẽ tuyệt tự. Con Hạnh sẽ chẳng bao giờ có con.

Lao Xung nói rồi lộc cộc chống gậy bỏ đi. Hạnh lao vào giường ôm mặt khóc.

Ngôi từ đường họ Nguyễn to nhất làng Đông bây giờ không còn lại chút dấu vết gì nữa. Trên nền đất tổ, Nghĩa đã xây ba gian nhà mái bằng khá khang trang thoáng mát. Gian giữa được xây thêm bàn thờ tổ cũng vẽ hoa văn rộng phượng rực rỡ. Ngôi nhà mới không quay ra Bến không chông như ngôi từ đường xưa mà quay về hướng nam, đón luồng gió mát từ đê Diêm lồng lộng thổi vào mát rượi...

Hạnh chợt tỉnh giấc. Chưa bao giờ Hạnh lại khao khát có con như lúc này. Nỗi khao khát thường cuộn lên vào ban đêm làm Hạnh thức giấc liên tục. Nhất là từ hôm Hạnh nhận được thư Nghĩa gửi về hỏi “Em đã có gì chưa?” Và anh báo tin đơn vị anh sắp phải hành quân lên biên giới Lạng Sơn. Tình hình chiến sự ở vùng biên giới Lạng Sơn, Quảng Ninh khá căng. Hạnh không ngờ vừa mới hòa bình được vài ba năm, chiến tranh lại đe dọa. Nỗi hoang mang lo sợ đè nặng trong tâm trí Hạnh. Hạnh mòn mỏi đi trong căn phòng mới xây còn hơi mùi vôi vữa. Hạnh cứ thao thức vắn vơ “Giá mình có được đứa con mọi việc sẽ khác”. Khi thiếp đi những giấc mơ lại ập đến. Hạnh mơ thấy Nghĩa chết trận và mình bị con ma mặt đỏ đầu cánh mả Rốt hiếp, khi về làng mọi người ruồng bỏ Hạnh. Hạnh thấy vợ trên côi đời này, đi đến đâu cũng bị ông Xung xua đuổi “Cút đi, mày là loài yêu tinh quấy rầy thằng Nghĩa. Mày làm cho gia đình bà Khiên tuyệt tự, mày làm cho cả họ Nguyễn suy sụp. Mày...”. Hạnh hét lên “Không! Tôi không phải yêu tinh. Tôi là Hạnh, con gái mẹ Nhân. Bố tôi, anh Hà, anh Hiệp đều là liệt sĩ. Hạnh vừa hét vừa chạy ra cánh đồng lúa chín vàng óng “Mắt cô tiên” hiện ra trong leo lẻo trước mặt Hạnh. Câu chuyện cụ Nghiên kể ngày nào lại hiện lên trong tâm trí Hạnh. Hạnh cởi hết quần áo nhảy xuống hồ mắt tiên để giải oan. “Không phải tôi là yêu tinh, tôi là Hạnh, con mẹ Nhân. Tôi bị oan..”.

- Mày kêu gào gì mà khiếp thế hả?

Tiếng bà Khiên gọi làm Hạnh tỉnh giấc.

- Mẹ đây à? Không có chuyện gì đâu ạ. Con mơ ngủ.

Giấc mơ hãi hùng làm Hạnh không sao ngủ lại được. Trời đã sắp sáng. Bà Khiên lục sục dậy nấu cơm. Qua ô cửa sổ Hạnh nhìn thấy mẹ chồng lặng lẽ mò mẫm ngoài vườn hái rau ngót. Hồi này Hạnh nhận ra mẹ chồng cũng già đi và đối với Hạnh cũng hơi khang khác. Hạnh thấy thỉnh thoảng mẹ lại hay lên nhìn Hạnh, thờ dài. Không hiểu mẹ lo Nghĩa sắp phải lên biên giới hay lo Hạnh không có con. Thế mới biết sức chịu đựng con người cũng có giới hạn. Mẹ cũng chỉ là dâu họ Nguyễn như Hạnh. Những tháng năm Nghĩa đi xa, Hạnh đã chứng kiến bao nỗi khổ đau của mẹ. Giờ đây nhìn nét mặt râu râu của mẹ, Hạnh không sao chịu nổi.

Hạnh nằm lặng trên giường nghe rõ tiếng chân mẹ đi lại, tiếng bát đĩa khua lách cách. Mẹ đã dọn cơm xong và đứng bên giường Hạnh. Hạnh nghe rõ cả tiếng thờ dài của mẹ.

- Tao dọn xong cơm rồi, dậy mà ăn cho nóng.

- Con mệt lắm, mẹ cứ ăn cơm trước.

Mẹ lặng lẽ ra khỏi buồng. Sự im lặng triền miên như đang chờ đợi điều gì đó sắp xảy ra. Hạnh cảm nhận rõ sẽ có tai họa đợi xuống đầu Hạnh. Từ ngày Hạnh được ở ngôi nhà mới này, dân làng Đông và người trong họ Nguyễn nhìn Hạnh không còn đăm thắm như xưa. Hạnh khiếp sợ những ánh mắt lạnh lùng và những lời dị nghị “Bà thiếu tá phu nhân họ Nguyễn bị điếc”. Cứ nghĩ đến những lời rủa cay độc ấy Hạnh lại thấy rã rời và chìm chìm trong ảo ảnh.

Thấy cổ khô rát, Hạnh cố gượng dậy uống nước. Mẹ đã đi đâu, nhà vắng ngắt. Mâm cơm trên bàn còn nguyên vẹn, niêu cơm mới chỉ khoét vài thìa cho con mèo. Chú mèo ăn no nằm trước cửa mắt tròn xoe

nhìn Hạnh. Hạnh có cảm giác sợ hãi cả thứ ánh sáng chói rục lên trên mảnh vườn trước cửa. Hạnh kéo sập cánh cửa rồi lại vào giường nằm.

Căn buồng còn lại một thứ ánh sáng nhờ nhờ từ lỗ thông gió lọt vào hắt lên mảng trần giống như vòm trời bé con xám đục vây bọc lấy tấm thân đang run rẩy của Hạnh. Cơn sốt đang hầm hập thiêu cháy cơ thể, Hạnh cảm giác cả căn phòng bé nhỏ này cũng đang tan rã ra thành tro bụi...

Chả lẽ đây là kết quả cuối cùng của mối tình say đắm cuồng nhiệt của Hạnh với Nghĩa. Hạnh cố níu kéo lại những kỷ niệm về Nghĩa bằng sức lực còn sót lại trong cơ thể đã cạn kiệt khô gầy của mình.

Chợt Hạnh nghe có tiếng xe rì rầm từ xa. Nghĩa được về thật sao? Đã từ lâu mỗi lần có tiếng xe con về làng, tim Hạnh lại đập rộn lên. Tiếng xe mỗi lúc nghe gần hơn. Hạnh vùng dậy mở toang cánh cửa sổ. Chiếc xe quen thuộc đã lao vào cổng đổ xích giữa sân. Dáng Nghĩa vẫn cao lớn, quân hàm đỏ rục ve áo. Anh gõ vôi gót giày trên bậc thềm gạch. Hạnh vuốt vôi mái tóc, lập cập ra mở cửa. Nghĩa lao vào đứng sững trước mặt Hạnh:

- Ôi! Em ốm sao?

- Em chỉ hơi đau đầu một chút.

- Mẹ đi đâu hả em?

- Em cũng không hiểu mẹ chạy đâu đấy.

Hạnh bệ vôi mâm cơm xuống bếp, rồi mời người lái xe vào nhà uống nước. Người lái xe đang say sưa nhìn ngắm ngôi nhà của thủ trưởng.

- Anh chỉ cứ tự nhiên. Anh lái xe cười. Tôi loăng quăng đi dạo chút cho mát.

Nỗi thất vọng của Nghĩa lộ rõ trong ánh mắt. Hạnh nhận ra hết. Hạnh thấy xót xa nhào vào lòng Nghĩa khóc rung rức.

- Anh đã hẹn làm việc với ban chỉ huy quân sự tỉnh chiều nay. Tranh thủ qua nhà chừng vài giờ anh lại phải đi ngay. Anh đã nhận lệnh đi biên giới.

Nghĩa kéo Hạnh vào trong buồng...

Hạnh thấy xót thương cho hành động vội vã vớt vát của anh. Hạnh chiều Nghĩa mà không mấy may có chút khoái cảm. Nghĩa sững sờ thấy Hạnh hững hờ trước nguồn cảm hứng đang cháy rục lên trong anh. Mới ngày nào tấm thân Hạnh còn đầy đà, giờ teo tóp run rẩy trong vòng tay anh.

- Hồi này trông em gầy yếu quá, khéo ốm mất. Nghĩa thấy thương hại vợ, anh nắm chặt lấy bàn tay xanh gầy của Hạnh. Em nằm nghỉ anh đi tìm mẹ về.

Nghĩa về giữa buổi, làng xóm vắng teo, người lớn đi làm đồng, chỉ còn mấy đứa trẻ quanh quẩn bên chiếc xe con ngó nghiêng. Nghĩa men theo bờ ao sang ông Xung và thấy mẹ ở đó. Chú Xeng và mẹ đang thì thào chuyện gì đấy.

- Tao nội rõ là thiêng. Chú Xeng vỗ đùi “bốp” một cái khi nhìn thấy Nghĩa. Có mẹ mày chứng kiến, tao vừa nhắc tới mày xong.

- Nghĩa về đấy hả con. Mẹ ngược cặp mắt lo âu nhìn Nghĩa. Có mày về lúc này thật may. Vợ mày cũng ốm, ông Xung đã mấy ngày nay cũng chẳng ăn uống gì được. Nghĩa ơi, mẹ... mẹ lo quá, biết đâu tai họa sẽ xảy ra. Tao thấy con Hạnh nhiều lúc nó như người ngơ ngẩn, tao chỉ sợ nó lại mắc bệnh giống

căn bệnh của ông và chú Xeng xưa.

Ông Xung nằm co quắp trên giường khế đưa cặp mắt mệt mỏi nhìn Nghĩa, Nghĩa quên hết mọi mặc cảm đối với ông, anh cảm thấy như chính mình đã gây nên mọi chuyện.

- Anh ngồi xuống đây, tôi nói với anh câu chuyện. Chú Xeng kéo chiếc điều bát vào lòng liếc mắt nhìn hai mẹ con Nghĩa, giọng chú trầm lắng xuống. Anh cứ đi biệt việc nước, nên chẳng hiểu việc nhà ra sao. Bỏ anh mất rồi, việc gia tiên anh phải có bốn phần gánh vác. Anh phải chủ động giải quyết tình thế bế tắc của vợ chồng anh hiện nay để mẹ anh khỏi rầu lòng. Xin phép anh cho tôi được nói thẳng thế này. Anh còn sống với con Hạnh ngày nào, mẹ con anh còn khổ, con Hạnh cũng chẳng bao giờ có con được. Chuyện này đã rõ như ban ngày. Anh nên nghĩ cả đến tương lai của anh, của gia đình, họ tộc.

- Cảm ơn chú đã cho một lời khuyên. Nghĩa nói. Bây giờ chưa phải là lúc cháu lo chuyện đó. Mẹ về đi, con chỉ tranh thủ về được vài tiếng.

- Ấy là tôi cũng nói thế. Chú Xeng xoa dịu - Chuyện đó là tùy anh.

Hai mẹ con ra đến ngõ, mẹ nín áo Nghĩa:

- Nghĩa ơi con cũng phải cân nhắc cho kỹ lời chú Xeng nói. Mẹ cũng không ghét bỏ gì con Hạnh. Nhưng tương lai của con không thể mãi thế này được.

Xưa nay Nghĩa chưa bao giờ dám nghĩ đến chuyện phụ bạc Hạnh. Nghĩa không ngờ tình cảnh vợ chồng anh lại đi vào ngõ cụt...

Xe chạy qua cổng Linh, Nghĩa vẫn còn thấy bàng hoàng chéng choáng. Làm việc với ban chỉ huy tỉnh đội xong cũng vừa hết giờ làm việc buổi chiều, Nghĩa hốt hải cấp cấp ra xe. Bất ngờ anh nhìn thấy người đàn ông có khuôn mặt quen quen đang đi về phía anh. Tới gần anh nhận ra người đàn ông này chính là anh Biên. Đã mười ba năm kể từ ngày chia tay với anh Biên ở bên xe, Nghĩa không có dịp gặp lại.

- Có phải anh Biên? Nghĩa nói to.

Anh Biên đứng sững lại trước mặt Nghĩa, mặt anh chợt sáng lên nhìn xoáy vào đôi quân hàm trên vai áo Nghĩa. Điều bộ anh trông thật nực cười. Anh định đưa tay tóm lấy tay Nghĩa nhưng chợt co lại giọng ấp úng.

- Nghĩa hả? Đúng là Nghĩa rồi. Oách thế này bố thằng nào nhận được. Có ai mà ngờ thằng Nghĩa lại được hưởng niềm vinh quang đến thế này a? Anh Biên tóm chặt lấy tay Nghĩa lắc mạnh. Hoá ra chiến tranh vẫn còn có được cái gì đấy, thế mà tao ngỡ mất sạch.

- Thôi, chuyện ấy để sau. Nghĩa nói. Bây giờ anh sống ra sao?

- Cũng nhì nhằng vậy. Anh Biên nói. Chú mày tưởng tao đảo ngũ ngày ấy chứ gì? Không đâu. Tao không đến nổi hèn hạ thế đâu. Giờ gặp chú, anh bỗng nhiên lại muốn nhắc đến chuyện quá khứ.

Anh Biên cố kéo bằng được Nghĩa về nhà anh chơi. Theo sự chỉ đường của anh Biên, chiếc xe chạy vòng vèo qua các phố.

- Cũng nhờ tiếng ông cụ nên mới kiếm được gian nhà ở đất thị xã này. Anh Biên nói. Mình coi như hư hỏng, nhưng được cô vợ kéo lại. Đời thế đấy, mấy ai được cả vợ lẫn chồng. Đây, nhà mình kia kia ở khúc quanh ấy, cứ phì thẳng tận cửa gian nhà mái lợp giấy dầu đấy.

Xe vừa đỗ xích trước cửa, thằng bé con anh Biên chừng mười hai tuổi mặt lỏ lem từ trong nhà chạy

xộc ra ngơ ngác nhìn bố, nhìn Nghĩa.

- Thăng hư, mày không chào các chú à! Em đâu?

- Em ngủ.

- Mời vào nhà. Anh Biên kéo Nghĩa và anh lái xe vào trong nhà. Một đứa bé chừng hai tuổi nằm ngủ quay lơ trên nền nhà. Anh Biên vội tóm lấy chiếc ghế vớt chồng ngược trên giường đặt xuống nền nhà mới khách ngồi. Trên chiếc bàn nhỏ gỗ tạp chấp vá, có ba cái chén màu da lươn và chiếc ấm mẽ vôi.

- Đây, chả cần giới thiệu, tất cả đã bày sẵn ra đây. Anh Biên cúi bẻ đứa bé đặt lên giường. Đây là tác phẩm của vợ chồng mình sau chiến thắng trở về đây. Còn thằng lợn kia là kết quả của lần về cùng với chú đây. Cũng chỉ mỗi cú điện của cô nàng mà được thằng cu kể cũng đáng. Ngày ấy cô nàng của tớ còn ngon lắm, nhưng bây giờ thành bà sề ngồi bán rau ở chợ. Ấy, cái dân ngồi chợ cũng cực lắm, chả mấy khi được sống ban ngày ở nhà. Còn chú thì sao, cái lần ấy có kết quả gì không? Không à? Thế thì cái khoản ấy chú thua tớ rồi. Nhưng không sao, nói cho vui thể thôi. Khó nhất là phần đầu được hai cái gạch trên vai áo kia mới khó, còn cái khoản đúc thằng cu thì đúc lúc nào được lúc ấy. Chộp chỗ này không được thì chộp chỗ khác, hà hà... Thăng đàn ông sướng mỗi cái đó.

Anh Biên tếu một châu rồi đứng dậy lục chiếc cặp học sinh của con lấy ra quyển vở xé toạc tờ giấy hý hoáy viết gì đó rồi gấp lại đi ra cửa rỉ tai thằng con lớn. Nó cầm tờ giấy lao ra đường phố. Nghĩa đưa mắt nhìn thằng bé con ngủ trên giường thỉnh thoảng cái miệng nhỏ xíu của nó lại mấp máy cười.

- Nó đang mơ thấy mẹ về chợ đấy. Anh Biên nói. Chú gì lái xe cứ uống nước đi rồi lên giường kia mà khên một giấc, mặc anh em tớ bù khú. Chà, lâu lắm anh em mới gặp lại nhau.

- Vậy lý do gì mà ngày ấy anh lại không trở lại đơn vị? Có phải lý do anh ở nhà để kiếm một cô nàng- Nghĩa cười pha trò.

- Khá lắm. Anh Biên vỗ bốp vào vai Nghĩa rồi ngồi xuống ghế, miệng cười rõ tươi. Thì ra hồi này chú cũng đáo để. Chú nói vậy đúng mà lại không đúng. Đúng là lần ấy mình nản ná ở nhà cưới cô nàng của mình thật. Cũng bởi vì mình đã xoi tái cô ta rồi - Xoi đúng vào buổi tối mình rỉ tai cậu bảo đi tình tang tí chút đấy. Mình cưới vợ không phải chỉ cốt có cái để chơi. Thăng hư hông như mình chơi ở chỗ nào mà chả được. Cái chính là mình thương cô nàng của mình nó tốt và đáng yêu lắm. Mình không nỡ là kẻ chén xong rồi chạy làng. Mình biết rõ cái của mình nó nhạy, hễ động một cái là trúng liền. Thế mới khổ chứ. Dù có loạn lạc cũng phải cưới. Cưới xong là lại phải ra đi. Mình đâu phải loại đàn ông hèn kém để thiên hạ nó bảo là tên đảo ngũ..

- Vậy anh có sợ chết không? - Nghĩa hỏi.

- Tao có thể trả lời ngay với chú rằng chẳng thằng nào sinh ra trên đời này lại thích chết. Triệu triệu con người ra trận đều không ai muốn chết. Cái quý nhất ở họ là biết chết mà vẫn xông vào chỗ chết. Tớ kể cho chú nghe một chuyện mà có lẽ suốt đời tớ vẫn không thể quên để chứng minh rằng đứng trước cái chết mọi người không thể giấu nổi mình. Tớ có một thằng bạn cùng ở đơn vị, nó cũng chỉ bằng tầm tuổi chú. Nó có cô người yêu đẹp tuyệt vời. Tớ đinh ninh nó là thằng tốt. Không hiểu tại sao lần ấy, trước lúc bước vào chiến dịch mùa khô năm bảy hai, bỗng dưng nó lại bảo tớ “Lần này khéo em chết mất”. Tớ bảo “Mày nói gở”. Nó buồn thiu, bảo “Em linh cảm rõ lần này em sẽ chết. Nếu anh thực sự thương em, anh cứ cho em một nhát vào đây”. Nó chìa bàn tay ra và đưa cho tớ con dao rỗ sắc. Tớ quát vào mặt nó “Mày là thằng hèn”. Nó tỉnh bơ bảo “Anh nói đúng. Em là thằng hèn. Đã mấy ngày nay em lên lên bạn vật đu đủ lấy nhựa uống cho nó phù lên mà chả thấy phù gì cả. Đến hôm nay thì em nhận ra một điều giữa cô nàng của em và cái chết, em chọn cô nàng. Em chỉ mơ ước làm sao được yêu cô nàng của em một cái rồi có phải chết cũng cam lòng. Trước hôm lên đường em cố gạ mà nó không cho. Nó bá cổ em hôn đánh chụt một cái vào má và bảo “để dành đến ngày chiến thắng anh về”. Đến bây giờ thì em thấy rõ chả bao giờ về được nếu anh không cho em nhát dao vào đây”. Nghe

nó nói mình tức quá hét tướng lên: “Mày biến tao thành kẻ đồng lõa sao? “. Nó bảo “Tùy anh”.

Nghĩa ngồi lặng nghe anh Biên nói. Bất chợt anh đưa tay nắm lấy tay Nghĩa giọng anh lạc đi:

- Chú có biết kết cục ra sao không? Kế hoạch tự thương nó không thực hiện được. Lạ lùng hơn là trong chiến dịch ấy nó lại chiến đấu rất dũng cảm và đã hy sinh anh dũng. Điều mà tao cứ phải suy nghĩ mãi vì nó đã dũng cảm cứu sống tao và tay đại đội trưởng nên mới bị trúng đạn. Anh Biên cúi xuống vờ vờ điều thuốc đã tắt ngấm trên tay. Thế mới biết cái hèn mọn và lòng cao thượng cũng rất gần nhau. Theo mình nghĩ bản năng con người nói chung là muốn làm điều tốt, điều thiện. Nếu con người có xấu đi, độc ác, tàn bạo là do thời thế. Thời thế nó cũng tạo nên anh hùng và thời thế cũng làm hỏng con người ta mau lắm. Anh Biên bật diêm hút thuốc, liếc cặp mắt nhìn Nghĩa. Bất chợt anh Biên vung tay đập chát xuống bàn, cao giọng. Lâu lắm anh em mình mới gặp lại nhau, tự nhiên tớ lại muốn độc bầu tâm sự với cậu. Thấy cậu thành đạt tớ mừng. Mừng cho cậu, lại hồ cho mình. Âu cũng là cái số, chả biết thế nào mà tính. mghiêm chỉnh quá đôi khi cũng làm hỏng nhau. Chính ông cụ nhà tớ làm hỏng tớ và tớ cũng lại làm hỏng ông cụ. Chả là ông cụ mình là người cực kỳ nghiêm chỉnh. Tớ ra đường tắt tai một thằng khôn nạn, ông bảo thằng này hỏng. Tớ phải nghỉ buổi học vì phải giúp một thằng bạn bị ngã đi cấp cứu bệnh viện, cụ cũng bảo “hỏng”. Cụ thường mắng “Mày mà học hành thế, chỉ có mà đi cày thôi con ạ. Chả lẽ đi cày là hư hỏng? Vậy thì trên đất nước này có không biết bao nhiêu người hư hỏng hà hà... Xin nói với chú điều này, trong xã hội nhiều thằng hư hỏng không đáng sợ bằng nhiều thằng hèn. Trong chiến đấu điều này rõ hơn. Thằng hư hỏng dám xông vào cứu đồng đội, còn thằng hèn thì xin phép chú đừng hòng hy vọng gì ở anh ta. Thằng hư hỏng ít khi được lên làm quan, còn thằng hèn nó làm quan dễ như bỡn. Thằng hư hỏng ít sự phản bội hơn thằng hèn. Thằng hư hỏng có thể không dám giết một mạng người nhưng thằng hèn dám giết cả vạn người bằng sự phản bội của hăn. Nói thế chú lại bảo tao lý sự nhưng đúng là con người ta nó thế. Người nhìn được xa, người nhìn vừa vừa, người suốt đời chỉ nhìn thấy những cái trước mũi mình.

- Thế ông cụ anh bây giờ còn công tác không?

- Tao đã nói với chú mày rồi đấy thôi. Tao đã làm hỏng ông cụ. Tao học hành không thành đạt, thi trượt oạch. Thế là ông cụ không muốn tao đi lính nên mới tìm cách chạy cửa đệ tao ở nhà. Thế là ông cụ hỏng, mất chức giám đốc về vườn ngay từ ngày gặp cậu đấy. Còn em gái tao, con Thủy mày biết rồi đấy. Nó thấy tao bỏ ngũ ở nhà cưới vợ, bỏ mất chức, nó không chịu được nhục, liền bỏ nghề văn công tình nguyện đi thanh niên xung phong, bây giờ về thành bà cô tổ chả chồng con gì cả. Cưới vợ xong tao nghĩ chả lẽ mình lại hèn đến nỗi để cho em gái phải đi chết thay. Thế là tao khoác ba lô trở lại lính. Mày xem đây.

Anh Biên phanh ngực áo, Nghĩa sừng sốt thấy trên người anh đầy những vết thương nhằng nhịt tím ngắt.

- Cô Thủy bây giờ ở đâu hả anh Biên?

- Nó vẫn ở ngôi nhà cũ mà tao đã dẫn chú về hồi ấy đấy. Ông cụ tuy về hưu nhưng vẫn ở đấy, thỉnh thoảng mới chạy đi chạy về thăm bà cụ ở quê. Đã bao lần ông cụ bảo bà cụ cùng lên đây nhưng bà cụ lại bảo “Tôi sắp chết rồi, chẳng phải đi đâu. Ở đâu cũng không bằng quê hương đất tổ”. Chú xem trên đời này mỗi người một ý, dễ mà ai bắt được ai. Tớ nữa bà xã về, mời chú sang bên ấy ăn cơm. Tôi đã cho cháu đi bảo cô nó nấu cơm từ nãy.

Không hiểu anh Biên đã dặn cô Thủy những gì trong giấy mà Thủy sắp một mâm cỗ rõ sang nào thịt gà, chả nem và một chai rượu đã đề sẵn trên bàn. Thấy khách đến, Thủy từ dưới bếp tắt tả chạy lên. Cặp mắt Thủy chợt sáng khi nhìn thấy Nghĩa.

- Ô hoá ra anh sao?

- Anh nào? Anh Biên mỉm cười nhìn cô em gái. Cô chỉ khéo nhận vợ.

- Đúng rồi, anh Nghĩa. Thủy lú lú. Nghe anh biên dặn có khách từ chiến trường về mà em không nghĩ là anh.

Gương mặt Thủy thoáng hồng lên, nét thơ ngây láu lỉnh xưa không còn nữa, mọi cử chỉ, lời nói của Thủy tỏ ra dày dạn.

- Như vậy là em cũng không nhầm. Thủy nói mà không dám nhìn thẳng vào Nghĩa. Từ ngày xưa em đã bảo anh Nghĩa là người tài mà.

- Tài ba gì tôi. Nghĩa cười. Chẳng qua là thời thế.

- Không tài mà lên được cấp tá. Như anh Biên em cũng đi bấy nhiêu năm mà vẫn là anh lính quen.

- Tao đã thú nhận mình là thằng hư hỏng thì nói làm gì. Anh Biên xí xóa - Chú lái xe đâu rồi, ngồi cả vào bàn, anh em mình uống rượu.

- Ông cụ đâu rồi Thủy? Nghĩa hỏi.

- Bố em về quê hai ngày nay rồi, hẹn hôm nay lên mà bây giờ vẫn chưa thấy cụ lên.

- Thôi chẳng biết đâu mà chờ cụ. Anh em mình cứ tự nhiên. Anh Biên nhanh nhẩu rót rượu. Cô Thủy ngồi cả xuống đi.

Thủy ngồi xuống cạnh anh lái xe về tự nhiên.

- Trông cô Thủy khác xưa nhiều quá. Nghĩa nói khi đã uống hết hai chén rượu anh Biên tiếp.

- Em già đi nhiều phải không anh?

- Chuyện già thì ai chả già. Mười mấy năm rồi còn gì. Thủy vững vàng hơn xưa.

Anh lái xe ăm uống qua loa lấy có về trông xe. Đã lâu lắm chưa bao giờ Nghĩa uống nhiều như hôm nay. Anh Biên cũng vui mừng thực sự được gặp lại Nghĩa. Thủy đoán chừng Nghĩa có vẻ sắp say, cô nháy anh Biên không nên ép Nghĩa uống thêm rượu. Qua câu chuyện Nghĩa tâm sự với anh Biên, Thủy đoán anh chắc đang gặp điều gì buồn. Những người như Nghĩa, nếu không uống rượu chắc gì Nghĩa nói ra những điều ấy.

Nhận ra Nghĩa có vẻ say, anh Biên dìu Nghĩa lên giường nghỉ.

- Chú ấy hơi quá chén để chú ấy nghỉ, sáng mai phải đi sớm - Anh Biên nói với Thủy - Rõ khổ, mười lăm năm lăn lộn chiến trường về xả hơi được vài năm, giờ lại tiếp tục lăn vào chỗ chết. Đất nước này chiến tranh liên miên, tương tá chẳng thiếu, nhưng có được người sĩ quan như Nghĩa thật hiếm. Hồi ở với nó tạo biết tính tình nó điềm đạm, thông minh, trung thực và tốt bụng đáo để. Nhờ cô Thủy dọn giúp, anh phải về bên nhà.

Thủy lặng lẽ thu dọn mâm bát. Cuộc gặp gỡ Nghĩa bất ngờ làm Thủy bàng hoàng. Trước mặt anh Biên và người lái xe Thủy phải cô nén xúc động. Cô không ngờ mình còn gặp lại được Nghĩa. Kỷ niệm cũ cũng tại căn phòng này, cô đã ôm cổ anh hôn nồng nàn hiện rõ trong tâm trí Thủy. Ôi ngày ấy sao Thủy lại láu lỉnh và thơ ngây đến vậy. Ngày mới vào thanh niên xung phong Thủy cứ ngỡ mình yêu đời, hoá ra cô lại là người vững vàng nhất trong số các cô gái cùng đơn vị. Thủy đã dễ dàng vượt qua mọi chuyện, giữ mình giữa cảnh nhộn nhạo mà dưới con mắt người đời thường cho là mây ai giữ nổi. Sáu năm thanh niên xung phong về, Thủy lao vào ôn thi đỗ đại học y. Học xong Thủy đã gặp may được về công tác tại bệnh viện tỉnh. Mọi tính sôi nổi ở Thủy giờ đã mất hẳn, nhường chỗ cho nỗi suy tư. Nhiều khi Thủy ngồi lặng hàng giờ liền. Lúc này Thủy ngồi rửa bát nghĩ về chuyện anh Biên dùng dùng dần

Nghĩa về đây như thể ông trời đã định. Giờ này bố vẫn chưa lên, Thủy cài cửa tắt điện vào giường nằm. Căn phòng lặng đi.

Thủy muốn gạt mọi ý nghĩ về Nghĩa nhưng hình ảnh anh cứ hiện lên rõ mồn một. Không hiểu sao cái buổi tối đầu tiên gặp Nghĩa mà cô lại hôn được anh thì cũng thật kỳ lạ. Cái hôn ấy thật ngây ngô, không phải cái hôn của tình yêu, giống như thứ hương thơm thoảng bay trong gió. Rồi không hiểu sao càng về sau này, những lúc cô đơn Thủy lại chợt nghĩ tới cái hôn đó. Nhất là lúc này, Thủy lại cảm nhận thấy cặp môi của anh vẫn sống động trên môi Thủy. Thủy không thể lừa dối lòng mình là cô đang khao khát được hôn anh như ngày xưa. Thủy trần trọc mãi mà không sao ngủ được. Chợt nghe tiếng Nghĩa gọi anh Biên. Thủy vùng dậy bật điện.

- Thủy đây à! Anh Biên đâu?

- Anh ấy về bên nhà rồi. Anh biết bây giờ là mấy giờ rồi không? Sắp sáng rồi đây.

- Tôi khát nước quá, Thủy thông cảm, đã lâu lắm, nay tôi mới lại uống rượu. Nghĩa vùng dậy ra bàn ngồi uống nước, Thủy cứ đi ngủ, tôi muốn đi tắm một chút, sáng ra đi cho nó khỏe.

- Vâng anh đi tắm đi, để em mở cửa cho.

Lấy chìa khoá mở cửa, căn dặn Nghĩa nơi để xả phòng khăn mặt, chậu tắm, rồi Thủy lại vào giường mình nằm, kéo tấm màn gió che bớt ánh điện phòng ngoài. Lát sau Thủy đã nghe tiếng chân Nghĩa bước vào nhà, tiếng bấm khoá “cách” một cái. Qua tấm màn gió, Thủy nhìn rõ bóng anh đứng lặng một lúc rồi chui tọt vào màn nằm. Căn phòng lại lặng đi. Thủy cô nằm im, nhưng ý nghĩ về Nghĩa lại bùng dậy, Thủy muốn bỏ nhào ra giường Nghĩa để được nằm ôm anh trong vòng tay và hôn anh như lần đầu tiên ấy. Thủy cô biến mình thành cô bé ngây thơ láu lỉnh như xưa mà sao thấy khó quá. Nếu lúc này Thủy liêu đên với anh, Nghĩa sẽ cho Thủy là cô bé lẳng lơ đi thoã, Biết đâu trong đầu anh cũng đã nghĩ thế. Sáu năm thanh niên xung phong thì còn gì nữa... Thủy bỗng thấy tủi thân, nước mắt ứa ra. Thủy dậy rón rén ra phòng ngoài.

- Cô Thủy không ngủ nữa sao?

- Em... Em định ra tắt điện để anh ngủ.

- Ôi, không cần đâu Thủy ạ. Linh tráng chúng tôi giấc ngủ đến bất cứ lúc nào và thức dậy cũng không kể giờ nào.

Thủy ngượng ngùng vờ đến bên bàn rót nước uống. Lâu nay có bao giờ Thủy uống nước đêm đâu.

- Sáng nay anh phải đi rồi sao?

- Anh ở lại đây là ngoài dự tính, nếu không gặp anh Biên, giờ này đã ở đơn vị rồi.

- Lần này anh lên biên giới có lâu không?

- Việc quân cơ mà Thủy, có khi hàng năm có khi chỉ mấy ngày. Thủy này, bao giờ lấy chồng báo cho tôi biết tin nhé, Tôi... tôi vẫn không quên Thủy đâu.

Mặt Thủy nóng ran, Nghĩa vẫn nằm trên giường mà không hề nhìn Thủy. Lẽ ra Thủy định chạy về giường mình nhưng không hiểu sao cái ý định điên khùng vụt đến xui đẩy bước chân Thủy tiến lại phía giường Nghĩa, Thủy muốn diễn lại màn kịch năm xưa mà chân tay run lẩy bẩy, tim đập rộn lên. Thủy đứng ngay đơ trước mặt Nghĩa mà lẳng thình không nói được lời nào...

- Khuôn mặt Nghĩa như đại đi, mắt đau đáu nhìn Thủy. Bộ đồ ngủ màu trắng lấm tấm hoa dâu và gương

mặt Thủy cứ sáng rực lên trước mắt Nghĩa. Anh nhìn rõ khuôn ngực Thủy đầy lên và cái cổ trắng mịn. Nghĩa định thốt lên câu gì đó, môi cứ mấp máy. Chỉ có trái tim gỗ đá mới nở xua đuổi Thủy. Đời người có mấy giây được sống động như thế này. Nghĩa bỗng run rẩy khi tấm thân Thủy đổ sụp xuống người anh. Nghĩa như mê đi trong đôi tay mềm mại xiết chặt, và cặp vú nở nang của Thủy khơi dậy trong anh một dục vọng không sao kìm giữ được. Thủy hôn như điên dại lên môi lên mắt Nghĩa. Nghĩa nhận ra đây không phải là những cái hôn giả vờ của Thủy ngày xưa. Anh cảm nhận được từ cơ thể hùng hực của Thủy một ham muốn cuồng nhiệt.

Sự việc xảy ra quá bất ngờ và kết thúc cũng nhanh. Thủy kéo áo đắp lên ngực và thoả mãn việc vừa xảy ra. Thủy hoàn toàn tự nguyện hiến dâng cho anh tất cả. Tất cả cái quý giá nhất của đời người đàn bà. Thủy thấy sung sướng vì không cần phải thanh minh một lời mà Nghĩa đã hiểu rõ mình. Chỉ cần mỗi mình Nghĩa chứng minh cho sự trong trắng của một cô gái đã trải qua sáu năm thanh niên xung phong. Thái độ thoả mãn của Thủy làm Nghĩa hoảng sợ. Anh hối hận như thể mình vừa gây tội ác, vừa hãm hại đời cô gái trinh tiết. Chính Nghĩa cũng không ngờ thời gian trôi đi đã mười ba năm kể từ ngày gặp Thủy lần đầu tiên đến nay Thủy vẫn còn nguyên vẹn. Nghĩa thấy hổ thẹn khi nhìn vào ánh mắt đen lầy và tấm thân trắng ngà trong suốt gợi lên sự thiêng liêng cao quý ở Thủy. Nếu như Thủy không còn trinh tiết, Nghĩa cũng chỉ coi cô như một kẻ qua đường, dĩ nhiên.

- Sao em không nói để anh hiểu? Sao em lại huỷ hoại mình? Sao em...

- Anh thương hại em đấy à? Thủy cười thản nhiên - Em tự nguyện cơ mà. Em tự nguyện chứ đâu để người ta đánh cắp. Trừ khi bị đánh cắp mới phải hối tiếc và đau khổ.

- Thủy! Nghĩa nắm chặt lấy đôi tay Thủy áp lên ngực mình. Em tha lỗi cho anh. Lẽ ra anh không cho phép mình.

- Em biết ngay mà, nếu không có chuyện này chắc anh chỉ coi em là đứa lừa dối. Bây giờ thì em đã trở thành kẻ hư hỏng thật rồi phải không anh? Nhưng không sao, cũng may mà em được hư hỏng với anh chứ không phải người khác. Thủy lại bá lấy cổ Nghĩa áp mặt vào ngực mình. Đàng nào cũng đã thế rồi, không việc gì anh phải ân hận. Ngực em có đẹp không anh? Đẹp hả. Ôi anh! Em sung sướng quá! Như thể ông trời đã đưa anh đến với em. Anh có thích không? Cứ thế cho đã rồi mà đi đánh nhau. Chiến tranh chẳng biết thế nào đâu. Em chỉ xin chị ấy cho anh thoả thích mỗi lần này thôi đấy. Em đã tự nguyện cho không, biếu không anh. Em đã từng trải qua bom đạn nhiều em biết - Không nên ích kỷ và hẹp hòi với người sắp ra trận.

- Em làm nhảm gì đấy? Anh không chết được đâu.

- Anh chẳng hiểu gì cả, em không có ý nói thế. Thủy lại hôn lên môi Nghĩa. Em tự nguyện hiến dâng anh vì em nghĩ cũng chả để mãi làm gì. Bao nhiêu năm nay em cứ phải cố giữ cái đó một cách đau khổ. Và chính cái đó nó làm khổ em vì chỉ sợ kẻ nào đó không xứng đánh cắp mất. Em nghĩ mãi, cái đó chỉ cần cho tuổi trẻ mà bọn thanh niên trẻ chúng đâu cần đến đứa lỡ làng như em. Rồi đây em sẽ chọn một ông già góa vợ chẳng hạn. Ông già thì đâu cần đến cái đó hử anh.

- Thủy! Anh van em đừng nói nữa...

Trời tảng sáng, đường phố đã có tiếng xe chạy rầm rầm. Thủy hôn anh rồi vội vã chuẩn bị sửa soạn đi nấu cơm sáng để anh đi sớm cho mát. Chia tay với Nghĩa, Thủy đạp xe đến bệnh viện xin phép nghỉ một buổi. Về tới nhà, Thủy lao vào giường nằm ngủ một giấc cho tới quá trưa. Khi tỉnh dậy, Thủy có một cảm giác lạ. Chỉ qua một đêm Thủy đã trở thành người đàn bà hoàn toàn khác. Thủy lật đầu giường lấy quyển nhật ký hăm hở ghi “Ngày...tháng...năm...Đã cho anh. Ta nguyện thể không bao giờ làm tổn thương đến tình cảm của anh với người vợ yêu quý ở làng Đông...”.

Những ngày sau đó Thủy sống trong tâm trạng phấp phỏng chờ đợi một điều gì đó xảy ra với mình. Có thể mình sẽ có con với Nghĩa hoặc người đàn ông nào đó sẽ ve vãn mình?

Chiều thứ bảy, Thủy xin phép bố về thăm mẹ, hy vọng sẽ biết rõ hơn về Nghĩa. Ăn bữa cơm trưa với mẹ xong, Thủy lấy xe, đạp lên làng Đông. Con đường ruột huyện đang sửa chữa lổn nhổn những gạch vỡ. Vừa đi, Thủy vừa lục lại số bạn học ở xã trên xem có ai ở làng Đông. Từ bé chưa bao giờ đặt chân lên xã Nghĩa, không biết địa phận làng Đông từ đâu. Thủy cứ lấy cây queo làm đích. Tới dốc cầu Đá Bạc, Thủy nhảy xuống dắt xe, mặt nóng ran nghĩ thấy mình rõ vớ vẩn. Thủy vội dựng xe bên cầu xuống sông rửa chân. Trong sân Ủy ban xã có mấy người đàn ông bước ra đưa mắt nhìn Thủy. Dưới bên sông, một phụ nữ đang mài mê giữ những sợi dây ngâm, một tay chị ta cầm chiếc gậy nhỏ đập bồm bộp trên mặt nước. Nước sông sóng sánh gợn lên dưới ánh nắng chói chang. Thủy vén quần lần la đến gần, chị ta nghiêng nón nhìn Thủy chăm chặp.

- Ô, ai như cái Thủy hả?

Thủy sáng mắt nhìn chị ta quen quen mà quên bém mất tên.

- Mày quên tao là phải - Chị ta thở dài nói - Tao biết tao già quá rồi mà. Cũng chỉ vì tao học dốt nên phải ở lại cái xó quê chân lấm tay bùn này. Chúng mày được bay nhảy sướng thật.

- Thao hả? Thủy reo lên nhào lại nắm tay người phụ nữ - Mày thông cảm, cũng vì lâu ngày quá không gặp nhau.

- Mày đi đâu lên đây?

- Tao...tao muốn hỏi nhà cái Xoan - Thủy ấp úng nói bừa.

- Cái Xoan đâu ở đây. Thao nói. Nó ở làng Hồi cơ mà.

- Thế à, tao cứ nghĩ ở làng Đông.

Thủy nhanh nhẩu cúi xuống giữ những sợi dây cùng Thao. Gặp được Thao lúc này thủy mừng như vớ được vàng.

- Mày chồng con gì chưa hả? Thủy hỏi.

- Có mà có hai con mắt. Ế rồi.

Hại đũa vừa giữ sợi dây vừa nói chuyện. Thủy lấy xe đạp chở luôn số dây về nhà Thao. Thủy đâu có biết mình đã lần đúng vào đất tổ họ Nguyễn. Phơi xong dây, Thao dẫn Thủy vào nhà.

- Giới thiệu với bố mẹ, đây là Thủy bạn học con, bây giờ làm bác sĩ bệnh viện tỉnh đây bố ạ.

- Vậy như! Ông Xung vẫn ngồi bên sợi dây trước cửa. Mời chị xơi nước.

Thủy ngồi lơ đãng nghe Thao nói toàn những chuyện đầu đầu. Mãi Thủy mới lúng túng tìm được lời hỏi thăm về Nghĩa.

- Thao này, Thủy vờ gợi chuyện - Ở xã này ngày xưa có tay gì học trên mình một lớp, anh ta học giỏi nhất trường í?

- Thăng Nghĩa nhà này chứ ai - Thao nói có vẻ tự hào.

- Đúng đây, tao nhớ rồi, anh ấy tên là Nghĩa.

- Hấn là cháu tao đây. Xin thưa với cô bây giờ nó đã là thiếu tá quân đội có xe đưa xe đón oai nhất làng đây. Chỉ tội mỗi chuyện vợ con chẳng ra sao. Cưới nhau mười bốn năm nay chẳng con cái gì. Cánh mình chưa chồng đã đành, đằng này chồng rồi mà không có con nó thế nào ấy. Khổ cả thân mình, khổ chồng, khổ cả gia đình nhà chồng. Thao bất ngờ háo hức nắm chặt lấy tay Thủy - Mày là bác sĩ, thử đến nhà khám cho bà già nó hộ tao xem bà ấy mắc bệnh gì. Đã mấy bữa nay bà ấy nằm liệt giường chẳng ăn uống gì được. Tội đến tao phải sang đây ngủ với bà ấy. Đêm đến bà ấy nói mê lắm lắm suốt.

- Vợ anh ta đâu mà mày phải sang đây ngủ?

- Vợ Nghĩa nó cũng ốm, bỏ về nhà mẹ đẻ rồi. Chả lẽ hai mẹ con đều ốm nằm đây nhìn nhau à. Bố ở nhà con dẫn bạn con sang khám bệnh cho bà Khiên.

- Khám sao được cái bệnh trời đây - Ông Xung gất - Như tao, như thằng Xeng xưa, ai khám mà cũng khỏi.

- Thấy buồn cười thật, cứ để bạn con đến khám cho bà ấy, lỡ ra...

Thao kéo Thủy sang nhà Nghĩa. Bà Khiên ngồi thu lu trên giường mở cặp mắt mệt mỏi nhìn Thủy. Chú Vạn ngồi trước bàn đang nói gì đó với bà Khiên, thấy khách tới liền im bặt.

- Em dẫn bác sĩ đến khám bệnh cho bà - Thao nói và vén màn ngồi xuống cạnh bà Khiên. Thủy khẽ chào Chú Vạn rồi ngồi cạnh Thao, đưa mắt nhìn mẹ Nghĩa.

- Cháu không mang theo đồ nghề khám bệnh - Thủy nói - Tiện gặp cô Thao, cháu đến xem qua bệnh tình của bác.

Chị cả Nghĩa đang hí hoáy dưới bếp chạy lên. Thao giới thiệu Thủy với chị, cặp mắt chị chột sáng lên, giọng xúc động:

- Trăm sự nhờ cô xem giúp mẹ tôi bệnh gì.

Thủy cầm tay bà Khiên nghe mạch, xem mắt rồi vén áo xem qua người bà, Thủy đoán bà Khiên bị suy nhược cơ thể do lo nghĩ nhiều. Nhìn gương mặt tiêu tụy, thân thể còm nhom của mẹ Nghĩa, Thủy cố nén xúc động để khỏi bật khóc. Thủy đâu ngờ tình cảnh của gia đình Nghĩa đến nông nổi này. Thủy lặng lẽ đưa mắt quan sát trong nhà ngoài sân, Chị cả Nghĩa rót nước mời Thủy.

- Gia đình nên thu xếp cho bà đi bệnh viện.

- Đây! Tôi đã bảo mà - Chú Vạn nói - Chị nghe thấy bác sĩ nói gì không. Chị phải đi viện. Nhà cửa tôi trông cho.

Chị cả và Thao tiễn Thủy ra đến ngõ. Thủy căn dặn chị cả cách làm thủ tục nhập viện và cho biết tên mấy cô bạn của Thủy cùng học trường y hiện đang công tác ở bệnh viện huyện.

Đạp xe ra đến Cầu Đá, Thủy vẫn còn bàng hoàng. Bỗng dưng cái làng Đông, và gia đình nhà Nghĩa lại gần gũi với Thủy đến vậy. Mãi tới lúc này Thủy mới để mắt nhìn ngắm làng quê anh. Dòng sông uốn lượn, nước dềnh lên giữa miền quê xanh ngắt bóng tre. Năng lấp loá trên mặt nước. Nhịp cầu đá mòn nhẵn bao bước chân người qua lại.

Hồi này Nguyễn Vạn vào đội trồng cây với các cụ không mấy khi ở nhà. Sáng dậy sớm nấu mỗi niêu cơm, ăn xong Vạn đứng dậy lấy chiếc túi vải đóng một bờ gạo, cho một đôi đũa, chiếc bát vào túi rồi vác con dao rựa đi. Bao giờ Nguyễn Vạn cũng đi sớm hàng tiếng đồng hồ la cà vào các nhà uống nước. Sáng nay vào nhà cụ Được, mai nhà ông Khi, kia nhà chú Sách. Cứ thế Nguyễn Vạn đi hết lượt từng nhà rồi lại quay sang vòng hai vòng ba... Cũng bắt đầu là cụ Được, nhà ông Khi, nhà chú Sách. Cứ thế, cứ thế hết ngày này sang tháng khác giống như chiếc kim đồng hồ quay đủ hai bốn giờ là sang ngày khác và người ta nhìn Nguyễn Vạn là chiếc đồng hồ báo giờ. Mấy bà hàng xóm, sáng ra cứ nhìn thấy Nguyễn Vạn thập thễnh xách túi gạo là cuống cả kê, người chửi con, người mắng chồng: “Ông Vạn đã đi làm rồi kia kia, ôi giờ ời cái thằng phải gió, còn ngủ chết trương lên không dậy mà nốc...”. Có hôm vừa bước vào ngõ nhà ông Khi, bà vợ ông đã hét lên: “Ông ơi, ông có bắt trời cho tôi con lợn nhanh không muộn chợ. Chú Vạn đã đi làm rồi đây này...”.

Đến bây giờ Nguyễn Vạn mới thấy mình nhận phần chia ngôi nhà lão Hào là sai lầm. Giá ngày ấy mình tự làm lấy gian nhà có phải bây giờ sướng không. Thân một mình cần chi phải nhà to, chỉ mỗi gian là đủ, lại đỡ phải quét dọn. Sáng ra cứ bước chân khỏi ngõ ngôi nhà ấy là Vạn thấy sướng cái bụng. Vạn không muốn nhìn thấy mặt mẹ con mẹ Hôn. Rõ rau nào sâu ấy. Thằng Tôn rước đồ tư bản về xây được nhà lầu lấy được vợ đẹp thì con mẹ nó cũng nhảy tung tung lên như bộ động đực. Mẹ Hôn ngứa nghề quá nên mới phurõn bụng ra. Chết ở chỗ, bụng con dâu và bụng mẹ chồng lại cùng to một lúc. Hai mẹ con đều xấu hổ đỏ có dám nhìn thẳng vào mặt nhau. Đến bữa ăn cơm, hai cái bụng cứ trương ềnh ra trước mâm cơm. Chung qui lại cũng tại mấy cái đồ tư bản. Tại mấy cái xu chiêng mút hồng hồng và mấy cái sơ líp đo đỏ Sài Gòn thằng Tôn mang về không biết nó có cho mẹ nó không hay mẹ Hôn đánh thố đề mặc. Mẹ muốn mặc nhưng lại không dám công khai, khi giặt phải đem phơi vụng trộm ngoài vườn chuối sau nhà. Một buổi nhả nhem tối Vạn đi đái thấy có cái gì đỏ đỏ ngớ cây chuối mới ra hoa, khi tới gần, đưa tay sờ thấy nhun nhũn như da thịt đàn bà, Vạn mới hiểu là cái su chiêng mút của mẹ Hôn. Đứng vào thời kỳ mẹ hơn thềm chua hay ra đập khế ngoài bờ ao. Vạn cứ ngớ mẹ đập khế kho cá. Đến tối mẹ Hôn tắm rửa, gội đầu xà phòng thơm nức, tay mẹ cầm miếng khế nhảy vào nhà Vạn cười lả lơi:

- Bác có muối cho em xin tẹo chấm khế chua.

Vạn ngơ ngợ. Để nhà nó không có muối. Mẹ Hôn xông thẳng vào góc nhà lục muối. Cái lọ muối Vạn để sờ sờ ra đấy mà mẹ Hôn tìm mãi không ra.

- Gớm cái bác này có tý muối mà cũng giấu kỹ, không vào chỉ cho người ta với. Bác để ở chỗ nào hả?

- Ở chỗ ấy đấy thôi.

- Chỗ ấy là chỗ nào? Hay là tiếc tý muối mai đi chợ mua trả hần một bát.

Nguyễn Vạn tức tối xông vào lấy muối cho mẹ. Trong xó tối, không hiểu mẹ Hôn vô tình hay cố ý đâm sâu vào Nguyễn Vạn. Bàn tay Vạn khẽ chạm vào ngực mẹ Hôn.

- Rõ dơ! Thích hử - Mẹ Hôn nộ nhỏ và chộp lấy tay Vạn đặt nhanh lên ngực mẹ - Thích thì cho sờ một tý đỡ thềm. Người gì mà khô vậy, cả đời chả biết mùi đàn bà ra làm sao.

Mẹ Hôn thở hổn hển. Nguyễn Vạn cũng thấy bủn rủn cả chân tay. Cũng tại cái xu chiêng mềm mềm trên ngực mẹ nó như ma lực hút kiệt mất lý trí Vạn. Bàn tay Vạn run rẩy đang gây tội lỗi mà Vạn không biết. Khi hai cánh tay của mẹ Hôn choàng lên cổ Vạn và cái mùi xà phòng tư bản lẫn mùi hôi nách của mẹ xộc lên mũi, Vạn mới bừng tỉnh. Vạn hoảng sợ chạy vụt ra ngoài ngôi bệt xuống chiếc chiếu ở giữa nhà. Ngọn đèn dầu đỏ quạch không bóng ngọn ngút khói hoa lên trước mắt Vạn. Mẹ Hôn che miệng cười khùng khúc lững thững bước ra ngồi ngả ngón lên chiếc giường của mẹ xưa. Cúc áo ngực của mẹ

Hơn vẫn mở phanh ra trước mắt Vạn, lộ ra chiếc coóc-xê. Đúng là chiếc coóc-xê màu hồng ở ngoài vườn chuối.

- Đóng vào đi - Vạn gắt.

Mụ Hơn tủm tỉm cười chạy ra đóng cửa.

- Không phải đóng cửa - Vạn áp úng - Chị đóng cái cúc vào.

Mụ Hơn vờ e thẹn cúi xuống nhìn ngực mình đưa tay cài cúc áo.

- Bác không thích thật sao? Mụ Hơn nói - Lạ nhỉ. Thôi bây giờ em bàn với bác thế này, em không xui đại bác đâu. Em thấy thương bác. Già khom đến nơi rồi mà chả con cái gì cũng tội. Em sẽ cho bác đứa con. Đã bao giờ bác nghĩ đến mình sẽ có con chưa? Ôi từ ngày thằng Tôn nó lấy vợ, suốt ngày nó hú hý với vợ nó em lại thấy tủi cái thân mình. Nó quý vợ nó hơn cả mẹ. Lúc này em lại thích mình có đứa trẻ nó riu rít cho vui. Có thể cả đời bác chưa có con nên bác không thấy vui ở trẻ. Trẻ con bao giờ cũng là niềm vui của tuổi già đây. Bác cứ hình dung ra, ngồi thế này uống nước có đứa trẻ nó cứ tăng tăng nhảy nhót, nó bá lấy cổ em, nó nhào vào lòng bác “bố ơi, làm ngựa cho con đi”. Em đảm bảo lúc ấy bác sẽ thích thú chông mông lên làm ngựa cho nó cưỡi nhong nhong. Sau này nó lớn, nó sẽ gây dựng lại cơ ngơi này cũng giống như cái cơ ngơi của thằng Tôn. Thằng Tôn nó sẽ giúp đỡ em với bác...

- Tôi không cần bám vào cái thằng tư bản - Vạn quát lên - Mụ xéo đi.

Nguyễn Vạn đứng dậy hung hăng lôi mụ Hơn ra cửa. Mụ dám xúc phạm thanh danh người chiến sĩ Điện Biên như Vạn.

Bây giờ nghĩ lại giây phút ấy Vạn mới thấy mình sắt đá chứ như người khác thì bị mụ ấy đưa vào tròng rồi. Hôm ấy Vạn mà yêu đuôi nghe mụ ngon ngọt dỗ dành quệt vào mụ ấy một cái thì bây giờ mụ sẽ lu loa lên khoe với cả làng mụ đã ngủ với Nguyễn Vạn. Và thế là đứa con của thằng chết dẫm nào đó đang lớn dần trong bụng mụ Vạn phải nuôi suốt đời.

Mụ Hơn hồi này ỉ ạch mang bụng to như cái thúng úp, gặp Vạn mụ lại cúi gầm mặt xuống e thẹn. Nhưng hồi lúc nào có ai chọc tức, mụ lại xưng xĩa nôi máu đông bóng lên với Vạn. Rõ là đàn bà. Vạn tức mà không dám gây chuyện, chỉ sợ mụ lu loa chuyện Vạn đã trót sờ tý mụ một lần mụ sang xin muối thì nguy. Mẹ kiếp, mình mới chỉ sờ tý thị chữa thế quái nào được. Vạn cầm thù cái thằng nào đó ngủ với mụ mà không dám ra mặt. Đã mấy lần đang đêm nghe tiếng động Vạn cũng choàng dậy rình xem nhưng không nhận ra cái thằng nó mò đến với mụ là thằng nào. Tốt nhất là mặc xác mụ, không nên tiếp xúc gần mụ là hơn. Thời kỳ Vạn đi trông cây với các cụ mãi dưới đường mới, trưa phải góp gạo nấu cơm chung. Những ngày làm gần quanh xóm, trưa đến ai về nhà ấy nhưng Vạn cũng chả thèm về nhà. Có trưa vào nằm nghỉ dưới gốc quế, gặp mưa Vạn lại nhảy vào cửa Ủy ban ngồi. Có bữa, Vạn lại chui vào nhà kho hoặc xuống gầm cầu Đá Bạc làm một giấc.

Đã hơn tháng nay bà Khiên đi bệnh viện. Nguyễn Vạn sang ở trông nhà cho bà Khiên. Tối đến Vạn không còn lang thang đi nhà này nhà nọ như trước. Mấy ngày nay cả cái họ Nguyễn cứ đồn ầm lên, đổ tội cho vợ chồng thằng Nghĩa phá hậu cung từ đường nên con Hạnh mới bị ốm. Bà Khiên đi bệnh viện huyện một tuần, lại phải chuyển lên bệnh viện tỉnh. Nguyễn Vạn không duy tâm nhưng tối nào thím Xeng cũng thắp hương làm rằm khấn làm Vạn cũng thấy lo lo. Gương ông Xung, gương chú Xeng bị điên, giờ lại đến bà Khiên không biết có qua khỏi bệnh tình này không? Con Hạnh thì vừa mới dậy được là sáng qua đã phải lên trông nom bà Khiên thay cho chị cả nó về nhà mấy hôm. Thế mà bây giờ chị cả vẫn chưa thấy về. Tình hình trên biện giới đang có đánh nhau to, thằng Nghĩa chắc gì đã nhận được điện mẹ ốm mà về. Ngày xưa bố chết, xanh cổ thằng Nghĩa mới được về, bây giờ mẹ ốm cũng không hay. Rõ là cái số thật. Cái số con Hạnh cũng long đong, mô cội bố từ ngày còn bé tí, lớn lên đi lấy chồng, cưới cheo cũng chẳng ra làm sao. Mười năm xa chồng biệt, hòa bình chồng mang vinh quang về đã tưởng sung sướng, ai ngờ đến bây giờ lại khổ hơn cả ngày xưa. Buồn đảng nhà chồng, về

với mẹ để thấy mẹ cô độc một mình lại càng buồn hơn...

Nguyễn Vạn khẽ thở dài đứng dậy đi ra cửa. Trong nhà thím Xeng vẫn ngồi với mấy bà trong họ trước bàn thờ tổ rì rầm khăn vải. Khói hương thơm ngát. Đêm buồn lặng. Có tiếng chị cả về tới đầu ngõ. Chị cả quăng chiếc túi xách lên hiên rồi ngồi bệt xuống thở phào.

- Mẹ mày thế nào hả? - Nguyễn Vạn hỏi.

- Nhờ trời mẹ cháu khoẻ rồi. Chị cả nói. Mấy bà và thím Xeng nhảy bổ ra quần quã:

- Thế bao giờ thì mẹ mày về được hả? - Thím Xeng nói - Lạy thánh mở bái cầu cho bà ấy tai qua nạn khỏi.

- Độ một tuần nữa là mẹ cháu về được. Cũng phúc cho mẹ cháu lên bệnh viện tỉnh lại gặp ngay được bác sĩ Thủy bạn cô Thao nhà ta chứ không thì chết. Hồi đầu mẹ cháu bị ngất liên tục, bác sĩ Thủy còn cho cả máu mẹ cháu. Trên đời này cháu chưa thấy có ai lại tốt như cái cô bác sĩ Thủy. Hôm nào cô ấy trực đêm ở bệnh viện, cô ấy lại đưa cháu về nhà cô ấy nghỉ. Hai bố con cô ấy ở căn nhà, điện nước đầy đủ, quạt máy vù vù suốt đêm. Cần gì cũng có, thiếu gì cũng giúp. Thầy thuốc thế mới là thầy thuốc. Nay mai cậu Nghĩa về phải bảo cậu ấy sắm lễ lên mà tạ người ta.

Chị Cả nói một hồi rồi đưa mắt nhìn chú Vạn.

- Cháu phải về đây, chú chịu khó trông nhà cho mẹ cháu ít hôm nữa. Cháu mới đi xa có ít ngày mà nhớ bọn trẻ quá.

Chị cả xách túi tắt tả bước ra ngõ.

- Cái con bé rõ vô tâm - Thím Xeng nói - Về đến nhà mà không vào lạy tổ.

***

Mọi sự ào đến với Hạnh như một cơn lốc cuốn phăng mọi thứ. Hạnh không còn gì hết, mất hết tất cả, chỉ còn lại thân xác vật vờ trôi giữa dòng đời. Người ấy cứ lớn vồn trước mặt Hạnh. Cái cổ cao trắng mịn, khuôn mặt đẹp phúc hậu, ánh mắt đen, dịu hiền và đầy ma lực cứ nhìn xoáy vào Hạnh. Hạnh thấy rõ sức mạnh của người ấy chứa ẩn trong tấm áo choàng trắng và sự khéo léo tài hoa của đôi bàn tay mềm mại với những ngón tay thon dài đẹp đến kỳ lạ. So với người ấy Hạnh chỉ là đứa nhà quê đen đui hẩm hiu. Với Hạnh, người ấy vừa là nữ thần vừa là bóng ma ám ảnh Hạnh mãi.

- Chị chưa thể về được! - Người ấy nói và cầm cổ tay Hạnh xem mạch - Nhịp tim chị yếu lắm, chị phải nằm đây vài ba hôm nữa. Tôi đi lấy ít sữa, chị phải uống chút cho khoẻ.

Người ấy bước đi, cánh cửa phòng khép lại. Giọng nói ấy vẫn ngân lên bên tai Hạnh. Hạnh hoảng hốt vùng dậy khẽ mở cửa lên ra ngoài. Ra tới đường phố, Hạnh cầm đầu chạy khỏi bệnh viện. Hạnh chạy trên đường phố đầy người mà ngỡ như chẳng còn ai trên thế gian này. Ra tới bến xe, Hạnh đứng ngơ ngác tìm mẹ chồng và cô Thao. Vừa thấy bóng cô Thao đang bước lên chiếc xe khách về huyện, Hạnh nhào đến bám được vào thành xe thì người ấy đã lao đến nắm chặt lấy cổ tay Hạnh, Hạnh đứng trơ ra như bị thôi miên trước ánh mắt đen lấy của người ấy. Những ngón tay thon dài nắm chặt lấy cổ tay Hạnh, giọng chị ấy ngân lên:

- Tôi thành thật khuyên chị hãy ở lại. Chị không thể...

Chiếc xe xinh xịch nổ máy rung lên bần bật.

- Không! Tôi về - Giọng như lạc đi, chân tay bải hoải. Hạnh cố lấy hết sức tuột khỏi những ngón tay

thuôn dài của người ấy và nhảy lên xe. Người phụ lái đóng sầm cánh cửa xe lại. Chiếc xe lao đi. Hạnh ngoái lại nhìn thấy người ấy đứng chơi vơi trên bên. Chiếc áo choàng trắng sáng lên trong nắng chiều.

- Mày cứ như con điên - Cô Thao mắng - Người ta khuyên ở lại vài hôm cho khoẻ hãy về.

- Chị ấy thật là tốt - Bà Khiên nói. Trên đời này sao lại có người tốt vậy.

Hạnh ngồi chết lặng trên xe. Đường xấu, thỉnh thoảng xe lại nhảy lên chồm chồm.

- Ra tiền! Người phụ xe vỗ “bốp” lên vai Hạnh. Vừa mới lên xe đã lại say rồi.

Hàng ghế sau Hạnh, mấy người đang bàn tán tình hình chiến sự trên thế giới:

- Thằng cu nhà tôi vừa biên thư về nói chuyện này nó phải đi Căm - Pu - Chia.

- Cái đất nước này chỉ có giời đánh nhau. Có ai đó nói to.

- Ông này rõ lạc hậu. Kẻ cướp đến nhà không đánh ngồi yên để nó cắt cổ sao?

- Mẹ kiếp, cũng tại nước mình nó giống như một cô gái đẹp nên nhiều thằng nó ghẹo.

- Con người ta cực thông minh mà cũng cực ngu. Lại một nhà hùng biện lên tiếng, ngu là vì tìm mọi cách để bảo vệ sự sống, nhưng rồi cũng lại tìm mọi cách để tiêu diệt nó. Con người càng văn minh thì vũ khí tiêu diệt nó càng hiện đại. Khiếp thật. Đùng một cái chết sạch, từ con người đến con sâu cái kiến.

Tài sản duy nhất của Hạnh sắm được kể từ ngày về làm dâu họ Nguyễn là chiếc thùng gỗ dài năm lăm phân rộng ba lăm phân cao mười lăm phân. Ngày mới mua ở chợ huyện về, chiếc thùng được quăng dầu bóng đỏ thắm giờ ngả màu gạch non giống như màu người ta sơn quan tài. Hạnh mở thùng lấy ra chiếc rương nhỏ đựng gia phả và lời khuyên của cụ tổ. Xưa kia cụ Nguyễn Khiên chết trao lại cho ông Khiên. Ông Khiên chết đột tử, bà Khiên trao lại cho Hạnh. Chiếc rương đã bao đời nay vẫn ánh lên nước sơn đỏ thắm. Trước khi quyết định việc này, Hạnh đã mời ông Xung, vợ chồng chú Xeng đến. Ông Xung, chú thím Xeng đến đứng trước bàn thờ tổ thắp hương; bà Khiên ngồi trên giường lạng lỉnh. Hạnh run run đặt chiếc rương lên bàn thờ tổ giọng xúc động:

- Thưa ông Xung, thưa mẹ, thưa chú thím Xeng. Đã lâu nay con lảm lặc, cầu trời nay cho con được sáng mắt, thấy rõ tội lỗi của mình. Con đã làm khổ anh Nghĩa, khổ gia đình nhà ta. Bao nhiêu năm nay con giữ chiếc rương đựng lời nguyên của tổ mà không hiểu. Con xin nhận tội! Hạnh nói rồi mở thùng lấy ra tờ giấy mà mấy đêm nay Hạnh trăn trở mới viết nổi những chữ lên đó - Thưa mẹ, đây là lá đơn ly hôn của con đã ký sẵn. Khi nào anh Nghĩa về mẹ đưa cho anh ấy. Kể từ giờ phút này anh ấy được tự do, và con xin phép mẹ con về bên nhà.

Ông Xung và chú Xeng ngồi ngây đờ giữa nhà. Thím Xeng như chết đứng trước bàn thờ tổ. Căn nhà lặng đi. Bà Khiên bỗng oà lên khóc. Hạnh sợ mình cũng bật khóc liền ôm chiếc hòm chạy vội ra cửa. Buổi tối cuối thu gió xe lạnh, mưa lâm tẩm hắt lên mặt Hạnh tê rất. Hạnh run rẩy bước đi trong ngõ xóm lép nhép tối bùng. Hạnh bước vội về nhà vào buồng mẹ khóc nức lên.

Mẹ Hạnh cuống cuống ngỡ trời sập, đến tóm chặt lấy cổ tay Hạnh:

- Mày điên rồi! Sao mày ngu dại thế hả con? Mẹ gào lên. Bao nhiêu năm khổ sở tủi nhục chịu được, bây giờ đừng đừng bỏ nhà chồng về. Ai đánh đuổi mà phải về đây hả? Ôi giờ ời là giờ.

Hạnh vội gạt nước mắt cố làm ra vẻ thản nhiên ôm lấy mẹ cười gượng:

- Mẹ! Không ai đuổi con đâu. Mẹ không thích con về đây ở với mẹ sao? Bao nhiêu năm nay mẹ sống một mình, bây giờ có con về càng vui.

- Tao không mượn mày thương hại tao! Mẹ lại nói. Mày hãy thương lấy thân mày. Ôi cả một đời con gái đi lấy chồng sao lại đến nông nổi này àh con?

- Mẹ! Con van mẹ đừng làm ầm ĩ lên thế. Mẹ chẳng hiểu gì cả.

Một luồng gió lạnh lùa vào ngọn đèn dầu lập loè hắt ánh sáng vàng vọt lên khuôn mặt nhợt nhạt của hai mẹ con Hạnh. Mẹ Hạnh sụt sùi khóc. Hạnh muốn nói câu gì đó để an ủi mẹ nhưng không sao nói nổi. Không ai có thể hiểu được Hạnh. Hạnh giấu kín điều bí mật về quan hệ của Nghĩa với cô bác sĩ ở bệnh viện tỉnh. Cũng là chuyện tình cờ cô Thao dẫn Hạnh về nhà Thủy trong cái đêm Thủy trực ở bệnh viện. Cũng chỉ tình cờ xem được mấy dòng nhật ký của Thủy, Hạnh đã hiểu rõ mọi chuyện. Hạnh không oán trách ai, chỉ xót xa cho thân phận mình. Lần ấy về, Hạnh xin giấy trạm xá xuống bệnh viện huyện. Tiếp Hạnh trong phòng khám là người đàn bà như một khối mỡ nhúng nhính trong chiếc áo choàng trắng. Bà ta vừa viết vừa nghe Hạnh trình bày tình cảnh của mình lấy chồng mãi vẫn không sinh con.

- Phúc cho nhà chị, thời buổi này người ta hạn chế đẻ. Bà ta nói mà vẫn chúi mũi viết- Lấy chồng bao năm

- Dạ! Mười bốn năm.

- Có lên quai bị lần nào không?

- Dạ, lên quai bị thì sao ạ?

- Tôi hỏi chị đã lên quai bị bao giờ chưa?

- Dạ dạ... hồi bé mẹ tôi bảo tôi bị lên quai bị sưng to lắm.

- Thôi, ăn nằm với nhau mười bốn năm mà không có gì, về xin lấy một đứa con mà nuôi. Thời buổi này con hoang đây.

- Bác sĩ bảo thế nào ạ?

- Cái nhà chị này rõ chậm hiểu.

Giờ đây người làng Đông ngõ ngang về tính nết Hạnh thay đổi hẳn. Trước chỗ đông người Hạnh không còn dịu dàng như xưa, hơi một tí là xưng xia lên ăn nói văng mạng để rồi đêm về Hạnh lại ôm gối khóc sứt sùi. Hạnh muốn mọi người ghét mình hơn là thương hại. Tuy đã công bố ly hôn với Nghĩa nhưng trọng tâm Hạnh vẫn thương Nghĩa hơn bao giờ hết. Đêm đến Hạnh cố gạt những tình cảm yếu mềm bằng cách gán ghép cho Nghĩa những điều xấu xa tội lỗi, nhưng càng nghĩ xấu về anh, hình bóng Nghĩa vẫn cứ lung linh rực rỡ, mọi kỷ niệm xưa lại bùng lên thiêu đốt trái tim khô héo của Hạnh.

Hạnh đang bấm bèo ở cầu ao thì cái Thắm le te dắt thằng cu con đến báo tin Nghĩa về.

- Chị Hạnh ơi, anh Nghĩa về rồi đây.

Hạnh buông dao ngồi thừ ra nhìn mẹ con cái Thắm.

- Mặc xác người ta. Hạnh cố nói được mấy tiếng rồi vội vã cầm dao vợ nắm bèo rõ to bấm thoăn thoắt. Tim Hạnh đập rộn lên, đầu óc quay cuồng, tý nữa thì bấm cả vào tay.

- Cô Hạnh ơi! Mai cô cho cháu ngồi ô tô bác Nghĩa đi chơi chợ huyện như lần trước cô nhá?

- Ôi thằng cu con tí của cô. Hạnh gượng cười. Bây giờ cô không còn ô tô nữa rồi, cháu đến xin bác Nghĩa í. Cháu thấy đây bây giờ cô có ở với bác Nghĩa nữa đâu nào.

- Bác ấy có ô tô sao cô lại không ở với bác ấy? - Thằng bé mở to mắt ngây ngô nhìn Hạnh.

- Đừng có hồn nào. Thắm mắng con.

- Con có hồn đâu. Thằng bé cãi. Cô không cho cháu ngồi ô tô, hôm nào bố cháu về cháu ứ cho cô ngồi xe tăng của bố cháu.

Thằng bé phụng phịu, nhảy ra bờ ao bắt chuồn chuồn.

- Thắm này, Hạnh khẽ thở dài nhìn Thắm. Tối nay mày bảo cả Dâu sang tao chơi nhé. Mày biết ý tao rồi đây.

- Chị sợ à? Việc quái gì phải sợ.

- Mày chẳng hiểu gì hết.

Mẹ con cái Thắm đi khỏi, Hạnh bấm nhẹn nháng cho xong rõ bèo mà hai đầu gối run bần bật, mắt hoa lên. Hạnh bước loạng choạng ngã dúi xuống ao. Cả rõ bèo nổi dềnh lên loang kín mặt nước. Hạnh

cuồng cuồng cầm rô hớt lại những cánh bèo đã nát vụn. Quần áo sưng nước, rét run, Hạnh lập cập bê rô bèo về nhà.

- Giời ơi là giời. Mẹ đang nấu cơm trong bếp thốt lên. Làm sao mà ướt sũng thế kia? Rõ khổ, không mau lại ốm mất thôi.

Hạnh vào buồng thay quần áo rồi vội xuống bếp hơ tay vào lửa, lập cập làm đồ cả ấm nước, bụi khói xộc lên mù mịt.

- Hôm nay mày làm sao mà cứ như người hậu đậu vậy hả?

Hạnh ngồi im thít nghe mẹ mắng. Nghĩ tới giây phút gặp Nghĩa như thể sắp có trận động đất xảy ra. Hạnh thấy mình nhẹ bẫng bay lửng lơ. Bữa cơm tối, ngồi trước mặt mẹ, có lúc Hạnh thấy mình bé nhỏ đi, loắt choắt giống ngày theo anh Hà anh Hiệp đi đặt bẫy chim. Có lúc Hạnh lại thấy mình già sụ chân tay cứng queo, mặt mày đen nhem như bà lão.

- Tao trông mày như mất hồn, khéo cảm lạnh con ạ. Mẹ nhìn Hạnh lo lắng. Chan canh nóng vào mà ăn cho nó ấm người lên.

Hạnh cố ăn hết bát cơm rồi vội vào buồng nằm. Hạnh mò mẫm mở hòm lấy bộ quần áo khác thay. Bộ quần áo cái Thăm rủ Hạnh xuống tận phố huyện cắt, Hạnh mới mặc mỗi lần hôm lên bệnh viện thăm bà Khiên. Chiếc áo màu tím Huế cắt theo kiểu áo Hồng Kông, chiếc quần lụa đen may gấu nhỏ, ông đứng chèn đứng khiến Hạnh không nhận ra chính mình. Thay xong quần áo, Hạnh lấy lược ngồi xuống giường rờ rẫm chải tóc trong bóng tối. Hạnh len chặt móng tóc trong tay thấy ngót đi nhiều so với trước. Qua mấy trận ốm, tóc đã rụng nhiều Hạnh đâu có để ý tới. Từ ngày bỏ nhà chồng về với mẹ đẻ, Hạnh lao vào công việc gia đình, đông áng cho quên mọi chuyện. Ngoài việc đông áng quần quật suốt ngày, Hạnh còn nuôi thêm hai con lợn. Hạnh muốn ban ngày làm việc thật kiệt sức để tối đến đặt mình xuống là ngủ cho quên mọi chuyện. Hạnh sợ nhất đêm mất ngủ, nên thường chuẩn bị sẵn thuốc ngủ, hôm nào ít việc y rằng đêm đến Hạnh phải nuốt mấy viên. Có tiếng Dâu đang nói chuyện với mẹ ngoài sân. Hạnh bước ra nhà ngoài. Dâu nhảy bổ vào khẽ nháy mắt ngắm Hạnh trong bộ quần áo mới.

- Cũng phải thế chứ. Dâu nói, tao ngỡ mày cứ lôi thôi lếch thếch như mọi ngày. Tao vừa qua bên ấy, gia đình đang bàn tán chuyện mày nên tao lên sang đây. Có cả lão Xung, vợ chồng chú Xeng và cả ả Thao ở đây. Tao nghe lỏm được mỗi câu chú Xeng bảo mày hội này cặp kè với cánh đàn ông và còn thích vỗ đùi con trai nữa. Ha ha...như vậy hoá ra lâu nay mày vẫn bị nhà bên ấy theo dõi...

Dâu nói cười khanh khách. Mẹ Hạnh từ dưới bếp lên, tay xách ấm nước định nói câu gì đó nhưng lại thôi. Bây giờ thì mẹ đã hiểu rõ nguyên nhân làm con gái của mẹ như người mất hồn. Mẹ đến trước bàn bê bộ ấm chén đã cáu bẩn đi rửa.

- Mẹ chuẩn bị đón khách chu đáo quá. Dâu nói và đưa tay nhắc cái bóng đèn đã bị muội đen sì. Con cũng phải lau cho chiếc bóng đèn này nó sáng rực lên để Hạnh nó ngắm kỹ gương mặt ông thiếu tá.

- Hồi này về anh ấy có khoẻ không? Hạnh hỏi.

- Vẫn đẹp trai oai hùng như xưa. Dâu tủm tỉm cười chọc ngón tay vào ngực Hạnh, nói nhỏ. Muốn đến đâu thì đến, đêm nay cứ cho người ta vót vát tý đỉnh kẻo tội. Khổ, lặn lội từ biên giới về không xơ mũi gì...

Hạnh lại đâm vào lưng Dâu thùm thụp, mặt nóng ran. Từ ngày Hạnh bỏ nhà chồng về, Dâu không ở đây nữa nhưng tối nào cũng mơ sang với hai mẹ con Hạnh tới khuya mới về. Hôm nào có phim có kịch ngoài sân kho hợp tác, Thăm lại sang gửi con nhờ mẹ Hạnh trông cùng cái Dâu đi xem. Ba đứa chơi thân, mỗi đứa mỗi cảnh mà hợp tính hợp nét nên chẳng giấu nhau chuyện gì.

- Con Dâu tôi qua đi đâu mà không thấy sang chơi hả? - Mẹ Hạnh mang đĩa chén vào đặt giữa bàn, đưa mắt nhìn Dâu. Hay hôm này đã có đám nào rập rình rồi phải không?

- Có đấy mẹ ạ! Dâu che miệng cười. Con cũng chẳng giấu mẹ, tôi qua ông Ba Chương đã dẫn con ra bờ sông ngắm cảnh.

- Nỡm à. Rét mướt này mà lại ra bờ sông.

- Mẹ không tin sao? Con cảm nói sai. Tôi qua con vừa ra tới ngõ định sang đây thì gặp ngay ông Ba Chương rình sẵn trong bụi chuối nhảy ra đuổi theo con là lợi- Cô Dâu đi đâu đợi tôi đi cùng- Ông ta diện rõ sang, áo sơ mi trắng, quần tây, chân đi giày cao cổ. Con hỏi bác Ba Chương hôm nay đi đâu mà diện oách thế? Ông ấy cười hì hì bảo- Tôi có chuyện muốn nói với cô. Gặp cô ở đây thật là may. Con bảo- Thế thì hai bác cháu mình ra cầu Đá Bạc. Ông ấy mừng rơn bảo- Ôi cô Dâu là người phụ nữ thật là mơ mộng. Nhưng ngồi trên Cầu Đá Bạc, tôi sợ con Tươi nhà tôi nó đi đâu nhìn thấy, về mách con mẹ Hin nó thì lại lảm chuyện. Con bảo, thế thì ra Bến Không Chông. Vừa đi ông ấy vừa khoe cái dự án đào ao thả cá của ông ấy và đoán ông ấy đi đang có dự tính gì. Con bảo, chắc ông đang định đi tìm người làm công thuê chứ gì. Ông ấy gật “Cái cô này rõ ngốc. Không phải chuyện đào ao. Việc đào ao tôi chỉ hô một câu là cả làng xung phong”

- Cái con ranh, mày cứ điều ông ấy - Mẹ nói. Hạnh cười rũ ra nhìn Dâu.

- Mẹ để con kể hết đã nào. Ông ấy còn hỏi con “Đố cô Dâu biết tôi xây nhà to ấy để làm gì?” ông ta hỏi rồi đứng lại, quay mặt ra bên sông kéo con ngồi xuống cạnh ông ấy. Ông ấy rét, hai hàm răng va vào nhau cậm cạp, con phải ngồi sát vào chần gió cho ông ấy. Mỗi lúc ấy ông ấy mới áp úng nói “Cô Dâu ngốc lắm, tôi xây nhà cho cô đấy. Mụ Tý Hin mụ ấy đồng ý cho tôi lấy vợ lẽ để kiếm thằng con trai. Mụ Hin cũng phải thừa nhận mụ ấy không có con trai. Hồi còn trẻ ngủ với thằng đội trưởng đội cải cách được con Tươi là con vẹt khi lấy tôi cũng lại ba con vẹt”. Ông ấy bảo cả làng này ông ấy chỉ ngắm được mỗi mình con là hợp. Con vỗ bộp vào vai ông ấy và nói “Tiếc thật, bác chả ngỏ lời với cháu sớm. Cháu đã trót nhận lời lấy người khác rồi”. Ông ấy ngồi ngây ra thờ dài thượt thượt. Rõ tội nghiệp, con an ủi ông ấy sẽ làm mối cho cái Thắm nhưng ông ấy lại chê cái Thắm có thằng con trai rồi, sợ sau này lớn lên nó lại chiếm cả cơ ngơi của ông ấy thì nguy.

Câu chuyện của Dâu đang sôi nổi thì mẹ con cái Thắm bước vào cửa.

- Con bé rõ thiêng. Dâu cười nhìn mẹ con Thắm. Tao định làm mối cho mày một đám rõ là sang.

Thằng bé sà vào lòng mẹ Hạnh khoe nắm kẹo bác Nghĩa vừa cho nó.

- Cô xin thằng cu về ở với cô, cho mẹ Thắm mày sang ở với bác Chương. Dâu kéo thằng bé vào lòng, ôm hôn nó.

- Ừ cho mẹ cháu sang bác Chương. Mẹ cháu đợi bố cháu về để cho cháu em bé nữa - Thằng bé dẫu môi cầu vào đùi Dâu...

Đêm đã khuya mà vẫn không thấy Nghĩa sang. Thắm cũng thằng bé ngủ gà ngủ gật trên lưng ra về với Dâu. Căn nhà lại lặng đi. Mẹ Hạnh vặn nhỏ đèn đi ngủ. Hạnh buông màn nằm thao thức nghe ngóng từng tiếng động nhỏ ngoài cửa. Chợt có cơn gió nổi lên lao xao ngoài vườn chuối. Một con đom đóm bay tọt qua lỗ cửa vào trong nhà lượn đi lượn lại rồi đậu ngay vào màn Hạnh. Hạnh kéo chăn trùm kín đầu. Hạnh thấy lo không hiểu đom đóm bay vào nhà là điềm lành hay dữ. Ý nghĩ về con đom đóm cứ ám ảnh mãi trong giấc ngủ chập chờn. Khi tỉnh dậy Hạnh không ngờ mình lại ngủ một đến vậy. Mẹ đã dậy nấu cơm sáng, ăn xong đi làm từ bao giờ. Nhìn suất cơm sáng mẹ để trên bàn, Hạnh hiểu mẹ biết cả đêm qua mình mất ngủ.

Hạnh rửa mặt xong thì Nghĩa đến. Thế là anh cũng đã đến. Anh vẫn thế, vẫn dáng vóc khoẻ mạnh,

gương mặt đẹp và cặp mắt sáng thu hút mọi sức lực tâm trí của Hạnh. Hạnh cố lê đôi chân vào bàn ngồi xuống, tránh cái nhìn của anh.

- Mời anh ngồi, Hạnh khách sáo nói. Có lẽ chúng ta chẳng cần nhiều lời đâu. Mọi chuyện coi như đã xong, chỉ chờ anh về. Anh đã ký vào đơn rồi chứ? Hạnh nói mà chẳng hiểu mình nói gì. Giọng nói từ miệng Hạnh phát ra không âm sắc, không ngữ điệu. Những câu nói Hạnh đã xếp đặt thuộc lòng từ lâu, giống như cuốn băng đã ghi sẵn chỉ chờ gặp Nghĩa là bấm nút. Nghĩa đến bên bàn đứng lặng một lúc mà vẫn không nói được lời nào. Rõ ràng Hạnh đang ngồi đây, đang nói đây mà Nghĩa ngỡ là ai đó chứ không phải Hạnh. Nghĩa sững sờ khi nghe Hạnh gất lên, phóng tia mắt rực lửa vào mắt anh:

- Kìa anh nói đi chứ? Anh chỉ cần cho tôi biết ngày, giờ ra tòa.

- Hạnh, em điên rồi sao? Nghĩa thốt lên. Vì lẽ gì bỗng dưng em lại có ý nghĩ kỳ quặc vậy. Chả lẽ em đã quên hết mọi kỷ niệm tốt đẹp của chúng ta.

- Tốt đẹp ư! Hết rồi. Tôi khuyên anh hãy nhìn nhận cho đúng. Quá khứ của chúng ta cũng chỉ là đau khổ và tủi nhục. Không còn cách nào khác, mỗi người hãy đi theo con đường của mình. Chả lẽ người như anh lại không tự tìm cho mình một cuộc sống tốt đẹp hơn sao?

- Anh muốn biết rõ vì lý do gì tự nhiên em lại bày đặt ra chuyện này.

- Lẽ gì ư? - Hạnh cố trấn tĩnh rót chén nước mời Nghĩa.

- Xưa nay, chúng ta cứ làm, ngỡ là chỉ cần hai người yêu nhau là được. Lỗi lầm này chúng ta phải trả giá quá đắt. Anh đi biên biệt nên không biết ở nhà tôi đã phải chịu bao nhiêu điều oan nghiệt. Lời nguyên của cả họ nhà anh vẫn còn đó, nó ngấm và máu thịt dòng tộc ngàn đời cũng không bao giờ rửa sạch. Lúc này ta nói tới những điều ấy cũng chẳng để làm gì. Mọi chuyện coi như đã chấm dứt.

- Hạnh ơi, hãy nghĩ lại đi, bây giờ anh được chuyển về tỉnh đội rồi. Gần nhau mọi chuyện sẽ êm đẹp.

- Anh về tỉnh đội rồi ư? Hạnh ngược nhìn thẳng vào mắt Nghĩa - Mừng cho anh, nhưng chuyện riêng của chúng ta cũng vẫn thế thôi. Không thể khác được.

Quyết định bất ngờ của thiếu tá Nghĩa trước toà gây ra nhiều dư luận xôn xao trong dân chúng (Nghĩa nhường lại ba gian nhà mái bằng trên nền từ đường họ cho Hạnh). Dư luận cho rằng đây là lòng độ lượng của anh đối với Hạnh. Đây là sự đền bù xứng đáng cho người phụ nữ mà người ta gọi đó là “đền bù tuổi xuân”. Giải quyết ly hôn với Hạnh xong, Nghĩa dùng dùng quyết định đưa mẹ lên tỉnh ở. Bà Khiên bàng hoàng về quyết định bất ngờ của con trai. Nhưng dù sao bà vẫn phải theo con trai độc nhất của bà lên tỉnh. Nghĩa là chỗ dựa cuối cùng của đời bà. Nghĩa chỉ mang theo có quần áo, chăn màn và một số thứ phục vụ cho đời sống riêng hàng ngày của mẹ. Những người không hiểu rõ tâm trạng bà lại khen “Đời bà bây giờ sướng rồi, được lên tỉnh là nhất. Tiếc gì nơi đồng đất tôi tăm này”. Bà Khiên đâu có tiếc cái cơ ngơi nhường cho con Hạnh. Bà bỗng thấy hẫng hụt mất mát đi cái gì đó vô cùng lớn, lớn gấp trăm vạn lần ngôi nhà. Cuộc đời bà bao nhiêu năm về làm dâu họ Nguyễn cũng chẳng sung sướng gì. Phần nhiều là cực nhọc đau khổ nhưng đây lại là máu thịt của bà, mồ hôi và nước mắt của bà đã thấm sâu vào mảnh đất tổ tiên này. Giờ bà dứt áo ra đi theo con trai sống nơi thị thành rồi sẽ ra sao? Bà thấy rõ con trai bà đã đâu hàng chạy trốn quê cha đất tổ, chạy trốn bốn phận trưởng tộc “Thằng Nghĩa đã bán rẻ từ đường họ và mảnh đất tổ linh thiêng cho con đàn bà họ Vũ - kẻ thù của cụ tổ”. Lời rửa của ông Xung tới hôm qua khi thằng Nghĩa trao lại cho ông chiếc rương của tổ cứ ám ảnh bà mãi. Bà lập cập bước lên xe và bật khóc hu hu. Ông Xung tay cầm gậy đứng trên thềm nhà nhìn hút theo chiếc xe jép của mẹ con Nghĩa lao vút trên đường làng cuộn lên một vệt bụi bay mù mịt.

Ông Xung bỗng lạnh sắc mặt, chộc gậy lộc cộc trên thềm nhà cao giọng:

- Nguyễn Xung này còn sống ngày nào thì con Hạnh đừng hòng ở được mảnh đất từ đường họ Nguyễn.

Hạnh biết mình không bao giờ sống nổi ở trong ba gian nhà trên đất tổ họ Nguyễn khi đã li hôn với Nghĩa. Bao năm nay Hạnh đã hủy hoại cuộc đời mình trên mảnh đất linh thiêng đó rồi. Hạnh chỉ ân hận mẹ con Nghĩa phải bỏ nhà ra đi là vì Hạnh. Ly hôn với Nghĩa, Hạnh hy vọng Nghĩa sẽ xây dựng lại hạnh phúc trên mảnh đất ông cha, ai ngờ mẹ con anh lại bỏ cả nhà cửa dòng tộc mà đi. Hạnh cảm thấy như chính mình đã gây nên tội lỗi.

Ngày tháng trôi đi, ngôi nhà Nghĩa để lại cho Hạnh vẫn đứng trơ ra đấy không ai ở. Suốt ngày cửa đóng im ỉm như ngôi chùa, vườn tược cây cối xơ xác. Thi thoảng tới đến Thím Xeng mới mở cửa thấp hương cúng khấn. Mỗi khi đi ngang qua, Hạnh không dám nhìn, nó như mũi gai đâm nhói vào tim Hạnh. Nó là vết thương đau đớn của cả gia tộc họ Nguyễn, nó luôn mang một mối hận âm thầm giống như cuộc đời cô độc của Hạnh. Cánh cửa đã có chỗ nứt nẻ, trên tường trẻ con lên vào vẽ bậy lên đủ mọi hình thù kỳ dị. Đã một lần Hạnh gợi ý chú Vạn nên về đây ở trông nom, chú Vạn gắt lên bảo “Tao không thèm”

Đúng là chú Vạn không thèm tơ hào tới ngôi nhà trên mảnh đất của tổ. Chú đã tình nguyện ra trông vườn ươm cây cho các cụ. Từ ngày lò vẹt của hợp tác xã phá sản, ban quản trị đã trao cho đội trồng cây của các cụ khu đất này làm vườn ươm cây giống. Khu Vườn ươm đủ loại cây giống, phi lao, bạch đàn, xoan, nhãn, vải. Dấu tích duy nhất còn lại của khu lò vẹt là ngôi nhà tường đất từ cái thời chi đoàn thanh niên làm cho vợ chồng Hạnh. Đã mười tám năm, ngôi nhà vẫn đứng đó, nó mới chỉ sửa sang lại mái vài ba lần. Trong đội trồng cây của các cụ chỉ có mỗi mình chú Vạn ra trông coi vườn ươm là thuận lợi nhất. Với lại Nguyễn Vạn tình nguyện ra đây vì Vạn đang ghét cay ghét đắng gia đình mẹ Hơ. Mẹ Hơ tâm bồ nhiều chất bồ nên khi đẻ phải mổ mới lôi được thằng cu nặng những bốn cân. Không biết thằng bé nó là gút máu của thằng mất dạy nào mà quấy khóc choe choé suốt đêm. Người bảo trông thằng bé giống tay hoạn lợn trên Hời, người lại đoán thằng bé na ná ông thợ đóng cối xay làng Hạ. Các cụ trong đội trồng cây còn xui đại chú Vạn, nếu không thằng nào nhận thì chú nhận bég là xong, được cả con lẫn mẹ chẳng phải lo chuyện trâu cau cưới cheo gì hết. Chú Vạn bảo “Không thèm”. Nguyễn Vạn tức lắm. Chẳng lẽ Nguyễn Vạn mà lại lẳng nhăng với dòng giống địa chủ. Đã thế mẹ Hơ lại được thế, hơi một tý mẹ bé thằng bé đến nhờ Vạn bế hộ để mẹ tranh thủ đi giặt giũ. “Cha

sư bố con trai con dâu, cảm có nhờ và nó được. Em nhờ bác bệ giúp thẳng cu hộ em”. Mẹ nói và ân ngay thẳng bé vào lòng Nguyễn Vạn, rồi bỏ chạy. Thế là Nguyễn Vạn đành phải ngồi bệ con cho mẹ. Có lần Vạn từ chối không bệ con cho mẹ, mẹ lừ mắt, Vạn đã sợ. Vạn sợ cái “phốt” ấy đấy, cái phốt Vạn trót sờ tý mẹ hôm mẹ sang xin muối. Bây giờ không chiều mẹ, diên tiết mẹ nói ra cả làng biết thì xấu mặt. Bây giờ ra ở hẳn trong ngôi nhà vườn ươm Vạn như trút được món nợ với mẹ Hơn. Nếu còn ở gần mẹ Hơn ắt sẽ có ngày mắc với mẹ ấy thì khôn cả một đời...

Ngôi nhà vườn yên tĩnh, thoáng mát, không khí trong lành. Sáng dậy mở mắt ra đã thấy cả một màu xanh ngắt của cây non thấm đậm sương đêm. Ngày nào nóng bức, Vạn chỉ việc cởi chiếc áo quảng lên giường lao xuống Bến Không Chông tắm. Nguyễn Vạn cứ ngỡ như mình được sang một thế giới khác. Tâm tính Vạn cũng thay đổi. Về đêm Nguyễn Vạn cảm nhận thấy nơi đây hoàn toàn hoang dã không một ai trên đời này còn biết đến Nguyễn Vạn. Người làng Đông hầu như đã quên Nguyễn Vạn vì lâu nay họ không còn nhìn thấy dáng dấp thập thễnh của Vạn bước trên đường làng, la cà vào các gia đình uống nước như trước nữa. Khu vườn yên tĩnh của Nguyễn Vạn được ngăn cách bởi thế giới sôi động bên ngoài bằng hàng rào tre cắm thành hình mắt cáo. Chiều chiều từng trâu ghé, bò bê đến lủ trẻ con, người già, con trai con gái dắt nhau ra Bến Không Chông tắm. Sự cuốn hút của bên sông khiến chẳng ai còn biết nơi đây còn có Nguyễn Vạn đang sống. Họ mãi nhón nhơ vui thú với nước với gió sau ngày làm việc mệt nhọc. Vạn không cố tình đề ý nhưng mọi diễn biến trên bên vẫn đập vào mắt Vạn. Khó nhất là bọn đàn bà con gái lại hớ hênh phơi cái phần da thịt trắng hơn ra giữa trời đất. Gặp cảnh này, Vạn lại nhảy vào giường vật mình, vật mảy và nhận ra mình là kẻ hư hỏng quá lắm. Ngày tháng trôi đi Vạn vẫn sống trong thế giới riêng vừa cô đơn vừa sống động.

Đến bây giờ Vạn mới thấy tiếc mình không lấy vợ sớm. Xưa nay có mấy khi Vạn nghĩ đến bản thân mình. Đến như bữa ăn hàng ngày của Vạn cũng cực kỳ đơn giản rau mắm qua ngày. Không mấy khi Vạn phải đi chợ. Tới bữa, Vạn chỉ việc sà xuống cánh đồng màu là có ngay đợt rau lang rau đậu, lao quá ra cánh đồng nước là có ngay mấy chú cua đồng về nấu canh. Ngày hai bữa Vạn chỉ có niêu cơm niêu canh thì đáng là bao...

Ngày tháng trôi đi. Giờ đây nhiều lúc Vạn quên bém mình đã từng là một quân nhân. Cái thời oanh liệt trên chiến trường Điện Biên và cái thời đêm đêm một mình vác súng ra nằm trên tróc lò gạch sân máy bay Mỹ bay thấp đã xa lắt xa lơ. Nhưng thì thoáng có lúc nào nghĩ đến, ánh hào quang một thời chỉ sáng loé lên trong tâm trí Vạn như ngôi sao băng qua trời đêm rồi vụt tắt. Kỷ vật duy nhất của cái thời ấy còn lại là những tấm huân chương nằm im lìm trong chiếc túi bạt treo ở góc nhà và một chiếc áo lính đã rách nhưng Vạn vẫn cố giữ lấy nó vá đi vá lại không biết bao nhiêu lần. Đi đâu Vạn cũng thích khoác chiếc áo lính ấy như muốn nhắc nhở người làng Đông hãy nhớ tới Vạn là ai. Tụi trẻ con thì chúng vô tâm vô tính, chúng dám bảo Vạn quảng mẹ nó chiếc áo vá ấy đi. Thiếu tá Nghĩa biết tính chú Vạn, hôm rời làng Đông lên tỉnh còn cho chú đôi giày bộ đội cao cổ mới tinh, Vạn vẫn còn để đó.

Ngày hai bảy, tháng bảy năm nay xã lại tổ chức gặp mặt các thương binh và gia đình liệt sỹ vào lúc bốn giờ chiều tại văn phòng Ủy ban. Vạn nhìn mặt trời, đoán lúc này chừng ba giờ. Vạn cởi quần áo lao xuống Bến Không Chông tắm cho mát rồi vào nhà mặc bộ quần áo mới và không quên lấy huân chương ra đeo. Trời hơi nóng nhưng Vạn vẫn đi đôi giày bộ đội Nghĩa cho. Những ngày này đối với Vạn vẫn thiêng liêng lắm. Từ bờ sông bước lên cầu Đá, Vạn thấy trong người rạo rức. Trước cửa Ủy ban, người ra vào nhộn nhịp. Vẫn là những gương mặt mọi năm nhưng mỗi năm một già đi. Trong số anh em thương binh đa phần bị thương vào thời đánh Mỹ. Người mất một mắt, người cụt tay, người cụt chân cũng lộc lộc chống nạng đến. Số cựu chiến binh chống Pháp, riêng Nguyễn Vạn là có nhiều huân chương nhất. Trong hội trường Ủy ban kê hai dãy bàn bày bánh kẹo, thuốc lá rượu chanh và có cả hoa nữa. Được trân trọng ngồi bàn đầu, Nguyễn Vạn nhìn thấy mẹ Hạnh ngồi mãi cuối phòng với nét mặt buồn rười rượi, dáng gầy xòm đi như bà lão! Chị ấy buồn cho con Hạnh bỗng nhiên lại dờ dĩnh, thỉnh thoảng lại lên đi chơi khuya. Hôm gặp Vạn, nó đang cười hơ hơ bỗng tu lên khóc. Người làng Đông kháo nhau trông mặt con Hạnh lúc trắng đã lúc đỏ ngầu như có ma ám. Vạn nghe mẹ nó bảo tính con bé thay đổi từ cái lần nó cùng con Thẩm mò lên tận Hà Đông hỏi tin thằng pháo thủ. Rõ khổ cả con Thẩm, bao nhiêu năm nay, một mình nuôi con ngóng ngóng chờ thằng pháo thủ về. Lúc nào nó cũng nơm nớp chỉ lo thằng pháo thủ chết trận không trở về với mẹ con nó nữa. Thằng pháo thủ không chết. Nó được

về ngay từ ngày mới giải phóng và dẫn luôn cả gia đình vào ở hẳn trong Nam mà không thêm thông tin gì cho mẹ con cái Thắm. Dân làng kháo nhau nghe đâu nó kiếm được cô vợ con nhà tư sản. đời rõ bạc vậy. Nguyễn Vạn dốc nốt chén rượu đến ngồi xuống cạnh anh Thành:

- Thành này, Vạn vỗ vai Thành. Trong hai đứa, con Dâu, con Thắm ưng đứa nào mày cưới cho cái làng này bớt buồn.

- Chú Vạn, chú say rồi. Anh Thành ái ngại nhìn chú Vạn - Đến như ông Ba Chương giàu có vậy các cô ấy còn chê. Cháu là cái thằng mặt nửa người nửa ngợm thế này. Bố ơi, bố chẳng biết gì cả - Anh Thành ghé sát vào tai Vạn - Cô Thắm cô ấy vẫn còn say anh chàng thợ ảnh, còn cô Dâu hồi này theo phật cùng các cụ đi lễ chùa rồi.

- Thế à? Chúng nó nghĩ quẩn mất rồi.

Đã lâu lắm, nay mới lại uống rượu, Nguyễn Vạn thấy lâng lâng bước liêu xiêu trên bờ sông. những áng mây hình ông lão thoát biến thành hình con bò, con chó, chồn vờn quanh ông mặt trời đỏ ôi phía chân trời. Dòng sông thoáng hồng lên rắng đỏ hoàng hôn. Có tiếng chân bước vội phía sau. Vạn quay lại nhận ra con Hạnh đứng sững ngay trước mặt.

- Chú Vạn hôm nay ra dáng oai nhi? Hạnh cười hơ hớ mắt nhìn xoáy vào những tấm huân chương trên ngực chú Vạn. Nguyễn Vạn nhìn trong mắt con Hạnh vẫn lên những tia màu đỏ. Chẳng lẽ trong người nó lại có ma. Rõ ràng Vạn nghe tiếng cười của nó cũng là lạ, man dại. Trông đáng điệu nó háo hức phơn phớt nhảy nhót trước mặt Vạn.

- Tôi rồi mà mày đi đâu đấy hả Hạnh? - Vạn hỏi.

- Đi tắm... hơ hớ đi tắm... đi tắm...

Nó nói và nhảy nhâng nhâng ra Bến Không Chồng. Vạn nhìn theo bóng nó nhoè đi rồi mất hẳn trong màn đêm. Nguyễn Vạn mở cửa ngôi nhà vườn ươm mò mẫm tìm diêm thấp đèn. Trời oi nồng, khu vườn im phăng phắc. Nguyễn Vạn cởi giày ngã lưng xuống giường. Có tiếng sấm dậy lên. Trời mưa giông. Nguyễn Vạn thấy giần giật trong người, mặt nóng bừng, hai thái dương giật thon thót vì men rượu bây giờ mới ngấm. Gió bỗng nổi lên, ngoài Bến Không Chồng nước sông vỗ oà oạt và mưa đổ xuống rào rào. Một luồng chớp sáng loé qua khe cửa, ngọn đèn phụt tắt. Có tiếng hét và tiếng bước chân chạy rình rịch. Cánh cửa bỗng mở toang, bóng một người đàn bà ào vào lao tới giường ghì lấy Vạn.

- Ôi nó đây... Nó đây! - Người đàn bà khê thốt lên.

- Cái gì?

- Nó! Con ma mặt đỏ.

Nguyễn Vạn bàng hoàng cả người không hiểu mình mơ hay tỉnh. Men rượu vẫn nung nóng trái tim cô đơn làm tâm trí Vạn quay cuồng. Da thịt đàn bà nắn nắn trong vòng tay và hơi thở đầy dục vọng phả vào mặt Vạn. Sự ham muốn của Nguyễn Vạn lần này còn mãnh liệt hơn lần Vạn chạm vào ngực mẹ. Trong cái đêm mưa gió mịt mù này Vạn buông thả cho thân xác tự do gây tội lỗi, tự do rên xiết trên thân thể rừng rực của người đàn bà. Lần đầu tiên trong đời Vạn thấy sung sướng cực độ và quên hẳn mình. Mưa gió vẫn ràn rạt ngoài cửa... Bến Không Chồng âm vang trong đêm. Phút giây thần tiên đi qua và Nguyễn Vạn cảm nhận rõ tên tuổi mình cũng đi qua. Nguyễn Vạn không còn là Nguyễn Vạn nữa khi nhận ra người đàn bà đang nắm rên xiết trong vòng tay mình chính là Hạnh. Hai mươi lăm năm nay Vạn đã yêu thương nó bằng tình cảm của người cha. Đến như mẹ nó Vạn còn không dám. Vạn sung sướng khi hai mẹ con Hạnh được hạnh phúc. Vạn đau khổ khi hai mẹ con Hạnh gặp hoạn nạn. Vạn đi bên hai mẹ con Hạnh gần trọn một cuộc đời mình, ai ngờ cái cuộc đời bất hạnh đã xô đẩy Hạnh vào

vòng tay của Vạn. Có lẽ trong lúc tuyệt vọng, con Hạnh đã nhận ra trên đời này chỉ có Vạn là người đàn ông duy nhất hiểu và yêu thương nó.

Ôi con người khôn khổ đáng thương. Hạnh thẳng thốt kêu lên - đừng sợ sẽ chẳng ai biết đâu. Chẳng lẽ cháu lại không mang lại niềm vui cho ai? Chẳng lẽ mọi người đàn bà không có con đều bỏ đi?...

Mãi tới lúc này Nguyễn Vạn mới cảm nhận thấy mọi tinh hoa của Hạnh đã đem lại cho cuộc đời cô độc của Vạn những phút giây sung sướng.

Qua cái đêm giông bão của cuộc đời, Nguyễn Vạn không còn dám nhìn vào bất cứ ai ở làng Đông, Vạn tự thấy xấu hổ với cả những đứa trẻ con tí teo. Ngày đêm thu mình trong ngôi nhà trên vườn ươm, với bao ý nghĩ vò xé trái tim Vạn. Bây giờ Vạn mới tỉnh ra qua cơn say và thấy hối tiếc đã đánh mất đi tình cảm thiêng liêng trong sáng ở cả hai mẹ con Hạnh. Nguyễn Vạn đã tự vùi dập đi niềm kiêu hãnh của mình với dân làng Đông. Vạn tử tử và mình và thấy ngực nhói đau muốn cầm thanh củi chọc thẳng vào tim kết thúc mọi chuyện. Nhục! Nhục nhã quá! Tội tệ hơn cả lão Xung và mẹ Hôn. Vậy mà bao năm nay, trong suốt cả cuộc đời Vạn cứ định ninh tin tưởng vào phẩm giá của mình, phẩm giá của người chiến sĩ Điện Biên. Giờ đây thế là hết! Vạn tưởng tượng rõ thấy mình là kẻ khôn nạn, xa đoạ, huỷ hoại cả cuộc đời tiết hạnh của Hạnh. Cũng từ cái đêm giông bão ấy, Vạn cảm nhận thấy Hạnh muốn xa lánh Vạn. Vạn thấy xót xa thương nó vô cùng. Nó thật là tốt, muốn mang lại niềm vui cho Vạn. Tiếng nó thồn thức trong cái đêm ấy lúc nào cũng réo rắt bên tai Vạn.

Suốt ngày hôm nay Vạn cứ luẩn quẩn ra vào không yên. Trời đã nhá nhem tối, Vạn mới chợt nhận ra mình vẫn chưa nấu cơm. Vạn lập cập cầm cái niêu con ở góc nhà, bốc nắm gạo đổ nước vào vo rồi đặt lên bếp nhóm lửa. Ánh lửa hắt sáng cả gian nhà và Vạn nhìn mãi ngọn lửa lem lém trùm kín quanh niêu cơm. Đang đắm đắm nhìn vào ngọn lửa rùng rục thì Hạnh đến. Vạn ngỡ ngàng thấy Hạnh ôm một bọc nhỏ lện vào đứng sững trước cửa. Vạn linh cảm thấy như có một tai hoạ gì đó sắp xảy ra. Khuôn mặt tái ngắt và ánh mắt lo âu của Hạnh nhìn xoáy vào Vạn. Bất chợt Hạnh lao tới ngồi sụp xuống nắm chặt lấy tay Vạn làm Vạn bàng hoàng.

- Hạnh! Đừng... đừng đến đây nữa! Đừng bao giờ đến đây nữa! Bây giờ tao là kẻ khôn nạn... Khôn nạn!

Căn nhà bỗng lặng đi. Vạn nghe rõ tim mình đập nhanh và tiếng củi khô nổ tí tách trong bếp lửa. Niêu cơm trào ra một lớp bọt sôi sùng sục. Từ trong sâu thẳm Vạn nghe tiếng nói của Hạnh thẳng thốt:

- Cháu sẽ đi! Cháu đi khỏi làng này. Đi ngay bây giờ và mãi mãi không bao giờ trở lại. Cháu đến để vĩnh biệt chú.

- Hạnh! Hãy tha lỗi cho chú, chú đã có tội với cháu. Cháu không phải đi đâu hết. Đời cháu còn dài. Cháu phải ở lại đất này. Cháu còn có mẹ...

Chơi với hoảng hốt trước cái quyết định bất ngờ của Hạnh, Vạn nhìn hút theo bóng Hạnh loạng choạng lao vút ra cửa chìm trong bóng tối đen đặc. Vạn run rẩy bám vào khuôn cửa, mắt nhìn sâu vào màn đêm mênh mông và bỗng nhận ra tội ác của mình còn lớn hơn nhiều. Chính Vạn là người đã cuu mang Hạnh và chính Vạn cũng là người đẩy nó vào con đường cùng, phải bỏ làng ra đi. Nó đi đâu? Câu hỏi cứ văng vất trong đầu làm Vạn hoảng loạn chạy ra Bến Không Chông, bỏ mặc niêu cơm trên bếp lửa cháy rùng rục. Tâm trí Vạn u mê mờ mịt theo mép nước. Mặt sông đen sẫm, lóc bóc tiếng cá quẫy. Vạn cứ ngỡ cái Bến Không Chông đã nuốt chửng mất Hạnh. Vạn cứ đi, cứ lặn mò mãi trong đêm. Lần đầu tiên trong đời, Vạn thấy một nỗi lo sợ khủng khiếp.

Thủy ái ngại mỗi khi nhìn lên gương mặt buồn rầu khắc khổ của mẹ Nghĩa. Bà uống xong chén nước rồi vào giường nằm. Nghĩa cầm tờ báo lên đọc được mấy dòng lại bỏ xuống nhìn Thủy. Trong ánh mắt anh vẫn ánh lên niềm yêu thương. Thủy đọc rõ được tâm trạng anh đang khao khát chờ đợi Thủy sẽ đẻ cho anh một thằng cu. Từ ngày Hạnh ly hôn với Nghĩa, anh dẫn mẹ lên thị xã ở. Thủy đã chấp nhận tình yêu của anh. Đám cưới diễn ra cực kỳ nhanh chóng. Trong căn phòng hạnh phúc, Nghĩa dán lên tường những bức tranh trẻ con thật ngộ nghĩnh. Có lúc Thủy không cầm lòng thấy anh ngồi thừ ra ngắm bức tranh đứa bé trai trần truồng đứng đái. Anh mắt đứa trẻ đen láy, cái miệng nhỏ xíu của nó cười toe toét thích thú ưỡn người cho nước đái cao vồng lên.

- Nay em phải trực đêm sao?

Thủy hôn nhẹ lên môi anh, bỗng dung một nỗi xót thương trào lên trong lòng chị. Thủy bóp mạnh bàn tay anh.

- Em đi đây.

Thủy xách chiếc túi nhỏ chạy ra phố và nghe rõ nhịp tim mình đập mạnh. Đường phố buổi tối nườm nượp người xệ qua lại. Những cặp trai gái thông dong dặt tay nhau trên hè phố mặt mày rạng rỡ. Thủy nghe những tiếng cười của họ mới trẻ trung trong sáng làm sao. Cái thời vô tư tươi cười của Thủy đã qua lâu lắm rồi. Tối ngã tư Thủy sang đường, tý nữa đâm sầm vào một chàng thanh niên đi xe máy. Anh ta phanh kít trước mặt Thủy hằm hằm miệng lăm bằm chửi câu gì đó rồi rồ máy lao vút đi. Ra tới bến xe, Thủy đứng nép vào một góc đưa mắt quan sát cái cảnh nhón nháo người nườm nượp người ngả ngón trên bến. Trên các cửa bán vé người xếp hàng chờ đợi mua vé với vẻ mệt mỏi. Lần này là lần thứ ba Thủy ra đây. Hai lần trước Thủy mới đứng chừng năm phút đã bỏ chạy. Nhìn những gã đàn ông mà Thủy định làm quen cứ nhăn nhó góm ghieéc và xa lạ. Mới chỉ định làm quen mà Thủy đã bủn rủn cả chân tay. Thế là Thủy đành bỏ cuộc chạy một mạch về ôm chầm lấy Nghĩa hôn như điên dại.

- Mua vé đi Hà Nội không? Năm sơi một vé.

Một gã phe vé đến đứng trước mặt Thủy vẻ lỳ lợm.

- Không!

- Thế thì đi đâu?

- Không. Không đi đâu cả! - Thủy hét lên.

- Không đi đâu mà lại ra đây. A, hiểu rồi! Mới hành nghề hả?

- Cút đi - Thủy nói.

- Dào ơi, già có mỡ còn kiêu kỳ. Gã phe vé dẫu mọi - Đây nói cho mà biết nhá! Đền những em còn non tơ kia cũng phải qua tay thằng này dặt mới mới kiếm được nhá. Nghề nào nghiệp ấy ăn mảnh một mình là không xong đâu.

Thủy bỏ chạy khỏi bến xe. Nỗi tủi nhục đau đớn nhối lên trong lòng Thủy. Bỗng dung Thủy lại biến mình thành con dĩ - con dĩ không cần tiền. Thế mới biết làm dĩ cũng cực thật...

Đi khỏi bến xe một đoạn Thủy lấy lại bình tĩnh quay lại. Từ chập tối Thủy đã để ý đến một người đàn ông ngồi uống nước chè chén trước quầy hàng của một bà già. Trông đáng dấp anh ta khỏe mạnh,

giương mặt giản dị, miệng rộng, hai mắt to, lông mày rậm, Thủy cô làm ra vẻ lả lơi đến ngồi cạnh người đàn ông.

- Ông anh đã ăn táo này chưa đây? Thủy nói, tay nhón mấy quả táo mắt liếc người đàn ông, cười dễ dãi. Táo ngọt hay chua nhỉ?

- Táo ngon lắm đây. Bà già niềm nở mời Thủy.

- Mời ông anh ăn thử hộ quả xem nào. Thủy dúm vào tay anh ta quả táo to nhất. Anh ta nhìn Thủy ngỡ ngàng.

- Ông anh đi Hà Nội sao?

- Không, tôi vừa ở Hà Nội về đây thì hết xe về tuyến huyện.

- Em đi Hà Nội. Thủy nói đại - Cả đêm mà ngồi đợi thế này thì buồn quá nhỉ.

- Đành chịu vậy thôi, tôi đã đi khắp, chả nhà trọ nào còn giường.

Quá nửa đêm, Thủy mới gạ gã được anh ta ra vườn hoa. Những chiếc ghế đá vắng teo ướt đầm sương đêm. Những lùm cây im phắc dưới ánh điện cao áp. Một nỗi kinh hoàng chợt ào đến khi người đàn ông xa lạ nắm lấy tay Thủy.

- Có áo không?

- Áo gì?

- Còn cái gì nữa. Thú thật là sương thì có sương nhưng đằng này sợ cái bệnh chết tiết ấy lắm.

Anh ta kéo Thủy ngồi xuống bên vạt cỏ cạnh lùm cây khuất ánh điện. Thủy định vùng chạy nhưng anh ta đã kịp dang hai cánh tay khỏe mạnh xiết chặt lấy tâm thân đang run rẩy của Thủy.

- Hóa ra cô em là con nhà lành thế mà tôi cứ ngỡ... Xin lỗi.

Người đàn ông bối rối bỏ chiếc túi bạt từ tối vẫn kè kè đeo trên vai xuống cạnh gốc cây. Toàn thân Thủy mềm nhũn, tan rữa ra trong vòng tay anh ta. Từ trong bóng tối nhìn ra khoảng sáng của thành phố mọi cảnh vật như quay cuồng. Thủy nhắm mắt lại khi anh ta vạt chị ra đám cỏ...

Ngay sau đó, Thủy vùng chạy không một lời từ biệt kẻ làm tình với mình. Thủy cầm đầu chạy không dám ngoảnh mặt lại. Đường phố vắng không một bóng người. Những ngọn đèn cao áp sáng chói lên trong đêm.

Tiếp những ngày sau đó là nỗi thấp thỏm chờ đợi. Thủy nghe ngóng từng giờ xem trong người có gì khác lạ. Năm ngày, mười ngày, hai mươi ngày rồi một tháng qua đi. Nỗi thất vọng đau đớn nhức nhối tiêu diệt sức lực Thủy. Chị biết rõ mình không đủ lập lại lần nữa. Giờ bình tĩnh lại, Thủy mới thấy mình trong nghề y mà ngu thế. Lẽ ra không nên vận động mạnh thì ngay sau đó mình lại hoảng loạn bỏ chạy như con điên thế thì “đậu” làm sao được.

Thủy đành phải chấp nhận sự lừa dối chồng, lừa dối gia đình chồng và lừa dối tất cả mọi người để gây lại niềm tin cho cả gia tộc nhà Nghĩa. Chị phải tự kiếm một đứa con. Chuyện kiếm đứa con không khó. Nhưng cái khó là Thủy phải dấu kín được chuyện này để Nghĩa tin đó là con mình. Người đàn ông mà Thủy cần đến phải hoàn toàn xa lạ không biết Thủy là ai. Thủy không lạ gì cánh đàn ông thường “quen mùi thấy mùi ăn mãi”. Thủy xác định rõ người đàn ông đó chỉ như kẻ qua đường. Chỉ một lần rồi thôi - thôi vĩnh viễn. Chị không cho phép mình sau này được nhớ tới người đó. Chính vì những ý nghĩ đó đã

thực ép chị ra bên xe nhưng tới giờ phút này Thủy lại không thể, không thể làm thế lần nữa. Chị không thể phớt mặt mình giữa chôn ba quân. Giờ đây chị thấy nhục nhã hơn nhớt hơn cả con điếm. Thủy lao vào phòng trực nằm vật ra giường và thấy sợ hãi cả chính mình.

***

Thủy nhìn mọi thứ, từ gối chặn, và quần áo trên mắc áo cứ sáng lên dưới ánh điện trong căn phòng Hạnh phúc. Nghĩa lại mới kiếm được bức tranh người mẹ cho con bú về treo trên tường. Nhìn cái miệng bé xiu của đứa trẻ ngậm vú căng đầy của người mẹ, Thủy lại tội thân. Cả sự háo hức của Nghĩa và tâm trạng thấp thỏm chờ đợi của mẹ chồng Thủy càng làm Thủy khổ tâm hơn.

- Thủy! Nghĩa lao vào phòng ôm lấy Thủy hôn. Em trông bức tranh anh kiếm về có đẹp không.

Mặc dù đã quyết định nói hết sự thật về anh mà mãi Thủy vẫn không sao nói được. Thủy thấy tim mình đập mạnh. Chị ôm ghì Nghĩa vào lòng.

- Anh Nghĩa. Thủy nói nhanh, em không thể để tình trạng này kéo dài mãi được.

- Thủy, truyện gì thế, em cứ nói.

- Em đã nói dối anh. Em cố tình nói dối anh.

- Chuyện gì mới được chứ.

- Chuyện... chuyện em dẫn anh đi bệnh viện khám hồi nọ... chúng mình sẽ xin một đứa con nuôi.

Thủy nhìn thoáng thấy mắt Nghĩa đại đi, anh nằm thượt ra giường. Thủy vội vã nắm chặt bàn tay anh.

- Không. Đây không phải tại anh. Tại chiến tranh, tại những năm anh ở chiến trường...

- Nghĩa thấy rung mình như có một mũi kim đâm nhói vào tim. Anh cảm nhận thấy mình có tội với Hạnh, có tội với Thủy. Kết cục người không có khả năng sinh con là anh chứ không phải là Hạnh và Thủy.

Bà Khiên chết vì bệnh tim. Nghĩa đưa mẹ về quê chôn cất bên mộ bố tại cánh mả Rốt. Ngay sau tang mẹ, Nghĩa xin về hưu và đòi ly hôn bằng được với Thủy. Anh khẳng khái đòi ly hôn với Thủy cũng giống như Hạnh đã khẳng khái đòi ly hôn với Nghĩa. Trở về mảnh đất tổ tiên, trở về căn nhà xưa hoang vắng trên nền từ đường họ, anh muốn chuộc lại mọi tội lỗi của mình với dòng họ Nguyễn. Anh xoay tròn ra quét vôi lại căn nhà, sửa sang lại bàn thờ tổ. Anh xuống ao lấy bùn đắp lên mảnh vườn trước cửa trồng lại mấy khóm chuối, vun lại hàng cau gây ngoặt, còi cọc. Những tàu cau sun lại vàng khè. Đêm đêm nằm trơ trọi một mình trong ba gian nhà mái bằng lặng ngắt anh mới nhìn lại bản thân, nhìn lại cảnh làng Đông từ bao năm nay cũng không ít người có cảnh ngộ giống anh. Chú Vạn hồi này hầu như không ra khỏi mảnh vườn ươm. Hôm ra thăm chú Nghĩa cũng sờ nhìn lên gương mặt chú gây xom đi, tóc bạc trắng như một ông lão. Thành thì suốt đời phải mang bộ mặt dị dạng không vợ con. Cúc ngày xưa dùng dùng đem trả trâu cau Thành đã tưởng sẽ kiếm được đám khác khá hơn, ai ngờ lại vợ bèo vật tếp làm lẽ ông ba Chương. Dâu ngày xưa lem lem vậy, giờ lại lấy của phật làm vui. Đến như cái Thẩm rực rỡ nhất nhì làng đồng bây giờ vẫn vò vố nuôi con một mình. Còn mẹ Hạnh thì gặt như câm lặng. Nghĩa nghe mọi người nói, ngay sau ngày Hạnh bỏ làng đi bà Nhân ôm một trận gân chết. Từ ngày Nghĩa về làng, anh băn khoăn mãi không hiểu vì nguyên nhân gì mà Hạnh phải bỏ làng đi. Nghe mọi người đồn Hạnh lên mãi trên Bắc Thái gì đó. Ngày ngày Nghĩa soi gương thấy tóc mình cũng lốm đốm bạc. Nghĩa có ý định ngày chạp tổ năm nay sẽ làm to như năm nào bố mẹ anh đã làm. Anh muốn làm cho tròn bốn phận của người trưởng tộc cuối cùng của gia đình mình đối với dòng họ Nguyễn.

Ôi, ngày ấy ngồi từ đường họ mới uy nghiêm lồng lẫm làm sao, ngày ấy Hạnh còn là đứa bé con hiền dịu như con bồ câu nhỏ.

Lúc này đang trong tiết xuân, Nghĩa xuống chợ huyện mua mấy giống hoa và mấy loại cây cảnh mà ngày xưa bố thường trồng. Nghĩa ngày một già đi nhưng anh muốn làm cho mảnh đất từ đường họ Nguyễn tươi tốt lại. Nghĩa đang hí hoáy vun cho mấy khóm hoa trước cửa thì thằng cu con nhà Thẩm lộc cộc cắp sách chạy vào. Giọng nó líu díu từ ngoài ngõ.

-Bác Nghĩa ơi, bác Nghĩa!

-Có gì mà vui thế hả cháu?

-Bác ơi, cô Hạnh về.

Nghĩa để nguyên cả bàn tay lấm lem bùn đất tóm lấy cổ tay thằng bé.

-Thật thế hả cháu?

-Thật mà! Cháu đi học về gặp cô ấy dắt một em bé bằng này này, xinh ơi là xinh. Em bé lại mặc váy hoa nữa nhè.

Nghĩa bàng hoàng nghe thằng bé báo tin Hạnh về. Anh vội vã rửa chân tay thay quần áo chạy sang nhà Hạnh. Nghĩa đứng lại trước cửa nhìn Hạnh đang sụt sùi khóc trước mặt mẹ. Đứa bé gái ngồi lọt trong vòng tay bà Nhân đang khoe chuyện gì đó. Mới chỉ thoáng nhìn vào mặt đứa bé, Nghĩa đã nhận ra nó đúng là con gái Hạnh. Cũng mớ tóc đen nhánh, cũng khuôn mặt tròn với cặp mắt đen lay láy của Hạnh xưa. Vừa thoáng nhìn thấy Nghĩa, Hạnh đã đứng vụt dậy đưa tay gạt nước mắt. Nghĩa thấy ánh mắt của Hạnh lướt trên mái tóc của Nghĩa.

- Anh đấy ư? Hạnh nói. Mời anh ngồi.

- Nghĩa ngồi xuống ghế lặng im không nói được lời nào.

- Mẹ, có phải bố đây không hả mẹ?

- Đứa bé gái đang ngồi trong lòng bà Nhân chạy lại nắm lấy tay mẹ. Mắt nó đảo liên tục hết nhìn mẹ lại len lén nhìn Nghĩa.

- Không. Không phải bố con đâu. Đây là bác Nghĩa. Bác Nghĩa là thiếu tá quân đội chỉ huy cả đoàn quân ngoài mặt trận. Bác ấy đánh giặc giỏi lắm đó.

Đứa bé xị mặt ra hờn dỗi.

- Thế mà mẹ bảo dẫn con về gặp bố. Mẹ dẫn con đi gặp bố đi mẹ.

- Con hư lắm! Để yên mẹ nói chuyện với bác Nghĩa...

Cuộc gặp lại muộn màng giữa Nghĩa và Hạnh chỉ gợi lại nỗi đau cho cả hai người. Rồi nhà Hạnh về, Nghĩa đi lảo đảo như người say nắng. Bao sự kiện cuộc đời lại xối lên trong tâm trí anh. Nghĩa loay hoay cạy miếng cơm cháy đã khô queo trong chiếc xoong con tỹ, bữa sáng anh quên không đổ nước vào ngâm cho nó rữa ra. Thoảng nghe có tiếng chân bước từ ngoài sân, anh nhìn lên đã thấy thím Xeng bước vào cửa. Nghĩa quẳng chiếc xoong vào trong góc nhà đứng dậy mời thím Xeng ngồi.

- Mời anh sang ông bảo gì đây. Chuyện hệ trọng.

Nghĩa theo thím Xeng sang nhà ông Xung. Ông Xung đang vò đầu bứt tai vật vã trên giường, thấy Nghĩa ông ngồi bật dậy môi mấp máy mãi mới nói thành lời:

- Nghĩa, anh biết tôi gọi anh sang đây làm gì rồi chứ? Con Hạnh nó về, anh biết chưa? Như vậy là mình đã có tội - Cả anh và tôi đều có tội với nó - Giọng lão Xung run run, lão đứng dậy tới ban thờ bệ chiếc rương của tổ đưa cho Nghĩa.

- Ngày xưa anh đi, tôi nhận, bây giờ anh về, tôi trao trả lại anh. Thế nào? Anh phải xin lỗi con Hạnh và gọi nó về với anh không thì thiên hạ nó chửi vào mặt cả họ nhà mình. Ôi, ai ngờ người không có con là anh chứ không phải là con Hạnh. Tôi định bàn với anh thế này. Mình đã sai thì sửa - Lão Xung hấp háy cặp mắt nhìn Nghĩa, giọng phẫn chán - Ngày chạp tổ năm nay anh nhân danh trưởng tộc đứng lên tuyên bố trước họ xóa bỏ lời nguyên xưa của cụ tổ. Phải xóa bỏ mọi hận thù. Anh đã là cấp tá thì chắc là anh đủ lý lẽ để thuyết phục mọi người nghe anh. Tôi bây giờ đã già rồi. Già rồi, giờ nghĩ lại mà khiếp sợ.

***

Hạnh dắt con gái ra tới cầu Đá Bạc đứng nhìn dòng sông loang loáng trong trăng. Bến Không Chồng lung linh.

- Nhà bố đâu hả mẹ?

- Kia, sắp đến rồi.

Hạnh thấy rạo rực dắt con đi trên bờ sông. Giây phút này là giây phút thiêng liêng nhất. Cả cuộc đời đi lấy chồng Hạnh khao khát có được đứa con mà không được. Nhưng khổ cho Hạnh lại có thai vào thời kỳ ly hôn với Nghĩa nên phải bỏ lặn trốn đi. Mấy năm xa quê Hạnh mới nhận thấy một điều, chị không thể chạy trốn cuộc đời, chạy trốn số phận. Làng Đông là máu thịt của chị, con gái chị phải có bố.

Hạnh chỉ cho con khu vườn ươm có ngôi nhà nhỏ loé sáng ánh đèn dầu. Một luồng gió nhẹ, khu vườn

ương khê lao xao trong gió, thoang thoảng mùi đồng quê và hương thơm của củ phi lao, bạch đàn cháy trong bếp lửa. Hạnh dắt con bước vào cửa. Chú Vạn đang ngồi im phắc trên giường như một lão già, tóc trắng phơ. Hạnh nhào vào lòng chú Vạn khóc. Chị khóc mà không hiểu mình khóc vì sung sướng hay vì đau khổ xót thương chú Vạn.

- Mẹ, sao mẹ lại khóc. Bố con đâu hả mẹ?

- Đây... Bố... Bố con đây!

Nguyễn Vạn run lẩy bẩy sững sờ nhìn vào mẹ con Hạnh.

- Hạnh ơi, cháu nói gì vậy?

- Chú không hiểu ư? Hạnh nắm chặt lấy đôi tay nhăn nheo run rẩy của chú Vạn - Chú không hiểu thật ư! Đây chính là con gái của chú đây, cháu đã mang nó về cho chú. Chẳng lẽ chú lại không đoán ra vì sao cháu phải bỏ làng ra đi.

Nguyễn Vạn ngồi lặng trên giường như tượng. Hạnh kéo con vào lòng khê vuốt vuốt mái tóc nó. Những phút im lặng triền miên... Chú Vạn như chợt tỉnh sau một giấc mơ. Chú đưa tay chộp lấy bàn tay Hạnh.

- Hạnh, tao có tội! Bây giờ tao hiểu ra rồi, hiểu hết mọi nhẽ ở đời... Có những tội ác ghê gớm.

- Chú làm nhầm gì vậy? Chú không có tội tình chi hết.

- Không, tao có tội. Mà hãy quay về với thằng Nghĩa đi! Nó về hẵn rồi đấy. Nó bỏ con vợ tính rồi... Hãy thương lấy nó.

Hạnh lại ôm lấy chú Vạn, hai bàn tay chị sờ thấy cả những rãnh xương sườn trên thân hình gầy guộc của chú Vạn. Gương mặt chú Vạn thoảng bừng sáng lên lại vụt tắt. Chú nắm lấy tay Hạnh, tay kia vuốt vuốt tóc đứa trẻ.

- Chú, con của chúng ta đây. Chẳng lẽ chú lại không vui mừng thấy mình đã có một đứa con sao?

- Hạnh, cháu không hiểu chú, nhưng chú lại hiểu rõ cháu. Đừng thương hại chú, Đời chú chẳng còn gì nữa rồi. Chú già quá rồi mà cháu thì còn trẻ, thằng Nghĩa còn trẻ. Cháu không về với nó là cháu có tội. Ôi con người ta có biết bao nhiêu tội lỗi.

Chú Vạn kéo đứa trẻ vào lòng.

- Ôi con gái của ta đây ư? - Chú Vạn cúi xuống nhìn sát vào mặt con gái. Cả cuộc đời, lần đầu tiên Nguyễn Vạn được gọi con mình. Đứa trẻ tròn mắt nhìn Nguyễn Vạn. Có lẽ nó chưa tin hẵn đây lại là bố nó.

Đêm tĩnh lặng, khu vườn ương xanh mướt. Bên Không Chồng mùa này nước cạn phơi ra bãi cát trắng, sáng rực lên trong trăng. Bóng trăng chênh chếch chiếu lên thềm nhà. Lúc này Hạnh mới để ý đến đống củi thông đang ngun ngút lửa. Ngọn đèn dầu năm xưa vẫn để trên bậu cửa, Hạnh đưa tay khép lại lại cánh cửa. Đứa trẻ đã ngủ trong lòng chú Vạn.

- Đừng, Hạnh! Chú van cháu, hãy bế con về đi. Về với thằng Nghĩa. Nơi ấy là mồ hôi nước mắt của cả cuộc đời cháu...

- Không bao giờ - Hạnh nói - Cháu sẽ ở đây với chú suốt đời. Chú sợ sao?

Mấy năm xa quê, Hạnh chỉ mơ ước được ở căn nhà nhỏ này. Đây mới chính là niềm vui của đời Hạnh,

là tương lai của con Hạnh. Một ước mơ thật giản dị, Hạnh được cầm chiếc chổi rơm quét nhà, được tự tay nhóm lửa nấu cơm cho chú Vạn như ngày xưa. Hạnh vẫn nhớ ngày ấy chú Vạn dạy Hạnh tập nấu cơm. Chú bảo phải thế này này, phải nhúng ngón tay đo mức nước trong xoong để cơm khỏi khô quá hoặc nhão quá. Những kỷ niệm nhỏ mà xa xôi quá nhưng không hiểu sao lúc này vẫn hiện rõ trong tâm trí Hạnh. Hạnh không thể để chú Vạn sống cô độc mãi thế này. Từ ngày đi khỏi làng Đông, Hạnh mới nhận ra một điều con người ta sống trên đời cần có một mái ấm gia đình. Không có lý khi ta làm cho cuộc đời này tốt đẹp hơn lại là tội lỗi được. Hạnh sẽ chăm chút cho tuổi già của chú Vạn bằng tình cảm sâu nặng của một đứa con đối với cha, người vợ đối với chồng. Nỗi cô đơn của cuộc đời đã làm cho Hạnh nhận ra trên đời này không có ai tốt như chú Vạn và không có ai khổ và cô đơn như chú Vạn.

Hạnh bế đứa bé từ tay chú Vạn đặt xuống giường rồi đứng dậy buông màn. Chú Vạn ngồi ngáy đơ giữa giường cặm lặng. Hạnh bước lại tắt đèn rồi vào giường ôm ghì lấy chú Vạn. Đã bao năm nay có lẽ đây là đêm đầu tiên Hạnh cảm thấy yên ổn và hạnh phúc trọn vẹn - không lo lắng, không đợi chờ, không khao khát, không ước mơ điều gì hơn...

Hạnh thiếp đi, khi tỉnh dậy, mặt trời đã rọi ánh nắng qua khe cửa. Không hiểu chú Vạn đã dậy đi đâu từ bao giờ. Hạnh gọi con dậy, dắt nó ra Bến Chông rửa mặt, Hạnh chợt nhìn thấy phía cầu Đá người đứng lố nhố ngó nghiêng dưới chân cầu.

Linh cảm thấy điều gì đó, Hạnh dắt con chạy mà hai chân cứ dúi lại. Hạnh đã nhận ra Nghĩa, anh lao ào từ trên cầu xuống sông. Hạnh sững lại chân tay bủn rủn khi nhìn thấy cái xác chết được Nghĩa kéo từ dưới sông lên lại chính là chú Vạn. Hạnh dắt con nhào tới quỳ phục xuống bên xác chú Vạn.

***

Bao nhiêu năm nay Nguyễn Vạn sống lặng lẽ trong ngôi nhà vườn ươm giở bỗng rụng cái chết của Nguyễn Vạn làm thức tỉnh mọi người dân làng Đông nghĩ về một điều gì đó. Nghĩa quyết định làm đám tang chú Vạn tại nhà mình.

Tới giờ phát tang, lão Xung đứng trên thềm nhà hấp háy cặp mắt nhìn mọi người đứng kín cả sân. Người làng Đông không ngờ lão Xung bây giờ lại đẹp lão vậy. Có lẽ cái họ Nguyễn mỗi mình lão sống thọ nhất. Lão run run xúc động cảm tâm vải trắng xé roac một mảnh làm khăn tang quấn lên đầu. Lão thấy trong người lão có gì đó đang biến động dữ dội. Lão rơm rớm nước mắt, lão đang khóc âm thầm mà không rõ vì lẽ gì. Lão không chỉ khóc riêng cho con người bất hạnh nằm trong quan tài kia. Lão đang đau đớn về những điều xa xưa mà không ai nghĩ đến lúc này. Lão thương xót cho cả đời ông cha Nguyễn Vạn, thương xót cho cả hai thằng con lão đã chết oan uổng trong cái cách và thương xót cho chính lão cũng bị giam cầm ngay trong ngôi từ đường họ tộc. Lão cảm mỗi xé toạc mảnh tang nữa đưa cho Nghĩa đang đứng cạnh lão. Lão lại liếc mắt nhìn thấy Hạnh dắt con đứng sau Nghĩa, lão xé một mảnh tang đưa cho Hạnh.

Hạnh cầm mảnh tang quấn lên đầu con gái, lão Xung thấy gai gai trong người khi bắt gặp ánh mắt của Hạnh đang cháy rực lên nhìn thẳng vào mắt lão. Lão Xung cúi xuống xé vợi mảnh tang nữa đưa cho Hạnh. Đứng sau Hạnh là vợ chồng chú Xeng, cô Thao và ba đứa cháu nội lão. Lão xé liên một lúc sáu mảnh đưa cho chú Xeng. Lão ngừng ngừng chợt nhận ra sáu mảnh tang lão vừa xé lại to hơn. Mặc dù lão không hề chủ bụng mà sao cái cử tay lão xé chẳng đều chút nào. Tiếp đến là Dâu, hai mẹ con cái Thắm, Cúc và cả những người không phải họ Nguyễn cũng đòi để tang Nguyễn Vạn. Lão Xung xé tang mỗi cả tay, lão vất tâm vải trắng lên cây sào và tuyên bố, ở làng Đông này ai muốn để tang Nguyễn Vạn cứ tự giác đến xé lấy một mảnh.

Không ai để ý thấy bà Nhân đã đứng trước quan tài Nguyễn Vạn từ bao giờ. Bà cứ đứng lặng như thế mãi. Trong túi của bà đã có sẵn mảnh tang cũ, bà lấy ra quấn lên đầu và lại đứng lặng như trước. Trong đời bà đã có ba cái tang - tang chồng, tang hai thằng con trai - Cả ba lần bà chỉ được đứng trước ba cái quan tài giả không có thân xác người thân. Duy có lần này bà mới đứng trước cái quan tài thật. Kể đang nằm trong quan tài kia tuy chỉ là người dung nhưng lại gần gũi thân thiết, hiểu rõ bà hơn

cả chồng, cả con bà.

Mọi người ngạc nhiên hơn cả thấy mẹ Hơn cũng đòi để tang Nguyễn Vạn. Mẹ bước tới tự tay xé lấy hai mảnh tang quần lên đầu một mảnh, một mảnh mẹ đưa cho thằng Tôn.

- Mày đội lên đầu đi - Mẹ nói khẽ, không có người ta thì đời mày cũng thôi rửa từ lâu rồi con ạ.

Đám tang không hề có tiếng khóc gào thét lên như mọi đám tang khác, nhưng tất cả mọi người ai cũng thấy mình đang khóc - khóc âm thầm lặng lẽ - khóc về nỗi đau nhân tình - khóc cho một linh hồn cô độc. Có lẽ nỗi đau của mọi người hoà nhập vào tiếng kèn của lão Khoái - Tiếng kèn réo rắt tu lên ai oán. Lão Phổng rí tai lão Khi:

- Mẹ kiếp, lão Khoái hôm nay thổi kèn hay vậy, hay hơn cả cha con thằng Lý toét trên làng Hồi.

- Lúc sáng lão ấy bảo chỉ thổi mỗi đám này nữa là nghỉ - Lão Khi nói.

Hạnh dắt con gái đi bên Nghĩa. Giữa tiếng kèn réo rắt bên tai, chị vẫn nghe rõ lời chú Vạn cứ vẳng lên. “Đừng thương hại tao... Hãy về với thằng Nghĩa...”.

Đám tang ra tới cầu Đá thì rẽ xuống Bến Không Chồng. Hạnh ngược nhìn lên từng gương mặt người làng Đông và hiểu rằng trên đời này chỉ có mỗi mình chị hiểu rõ nguyên nhân dẫn đến cái chết của chú Vạn.

Dòng người làng Đông lặng lẽ đi chậm chậm, chậm chậm đưa Nguyễn Vạn ra cánh mả Rốt. Những vành khăn trắng nhấp nhô sáng rực lên dưới nắng xuân.

HẾT

Chia sẻ ebook : <http://downloadsachmienphi.com/>

Tham gia cộng đồng chia sẻ sách :

Fanpage : <https://www.facebook.com/downloadsachfree>

Cộng đồng Google : <http://bit.ly/downloadsach>